

Programmabegroting 2025

Maasgouw, 17 september 2024
Versie: Raad definitief

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Kerngegevens.....	9
3. Programma's	11
3.1 ALGEMEEN BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING	13
3.2 DIENSTVERLENING	29
3.3 SOCIAAL DOMEIN	39
3.4 BEHEER OPENBARE RUIMTE, INFRA EN VASTGOED	65
3.5 LEEFOMGEVING, WONEN EN ECONOMIE.....	77
3.6 GEBIEDSONTWIKKELINGEN	93
4. Financiële overzichten	107
4.1 OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	107
4.2 OVERZICHT OVERHEAD	111
4.3 OVERZICHT VENNOOTSCHAPSBELASTING	113
4.4 OVERZICHT VOOR ONVOORZIEN.....	115
5. Paragrafen inzake de financiële positie	117
5.1 LOKALE HEFFINGEN	119
5.2 WEERSTANDSVERMOGEN & RISICOBEBEERSING	129
5.3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	149
5.4 FINANCIERING	159
5.5 BEDRIJFSVOERING	165
5.6 VERBONDEN PARTIJEN	171
5.7 GRONDBELEID	203
5.8 WET OPEN OVERHEID.....	215
5.9 VLUCHTELINGEN.....	217
6. Financiële (meerjaren-)planning	221
6.1 PROGRAMMAPLAN: BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA.....	221
6.2 OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	225
6.3 FINANCIËLE FOTO 2025-2028.....	231
7. Bijlagen	235
7.1 JAARLIJKS INVESTERINGS PROGRAMMA (JIP) 2025.....	235
7.2 MEERJARIG INVESTERINGS PROGRAMMA (MIP) 2026-2028	237
7.3 STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN 2025-2028	241

1. Inleiding

Heroverwegingen met oog op meerjarenperspectief

In verband met de voorgenomen bezuinigingen vanuit het Rijk vanaf 2026 is al voorafgaand aan de begroting 2024 een intensief heroverwegingstraject doorlopen. Hierbij is het ruimtevragende (nieuw of intensivering van bestaand) beleid kritisch heroverwogen. Ook het bestaande beleid is tegen het licht gehouden met als inzet om kosten te besparen. Langs deze weg zijn we, ondanks de rijksbezuinigingen, in staat gebleken om invulling te geven aan de opgave om tot een structureel sluitende meerjarenraming te komen.

De eerder doorgevoerde rijksbezuinigingen zijn in de Meicirculaire 2024 gedeeltelijk teruggedraaid omdat de opschalingskorting voor gemeenten is komen te vervallen. Ook met betrekking tot de jeugdzorg zijn er aanvullende afspraken gemaakt tussen het Rijk en de VNG. Bij de voorbereiding van de begroting 2025 heeft het eerder ingezette heroverwegingstraject in ons voordeel gewerkt door al vroegtijdig te anticiperen op het sombere financiële perspectief als gevolg van de rijksbezuinigingen. Het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026 noodzaakt ons om nadrukkelijk te kijken naar de ontwikkeling van de structurele uitgaven en inkomsten in het financieel meerjarenperspectief van de begroting 2025-2028. Deze ontwikkeling betekent dat we als bestuur nogmaals een heroverwegingstraject hebben doorlopen, omdat we onze bestaande uitgaven moeten blijven beoordelen op nut en noodzaak. Daarnaast worden we wederom geconfronteerd met kostenstijgingen bij het uitvoeren van onze bestaande taken en bestuurlijke opgaven. Tot slot moeten we bewerkstelligen dat er ook naar de toekomst nog voldoende middelen beschikbaar zijn om ruimtevragende ambities te kunnen invullen en financieel voldoende robuust blijven om eventuele tegenvallers te kunnen opvangen.

Ten tijde van de Kadernota 2025 waren de ruimtevragende claims nog niet geïnventariseerd, waardoor er onvoldoende zicht was op de financiële opgave en een integrale afweging van middelen. Dit heeft geresulteerd in een aantal algemene beleidsmatige kaders. Belangrijkste uitgangspunten daarbij waren een beleidsarme begroting, de wens om een robuuste buffer van tenminste € 15 miljoen in de algemene reserve aan te houden, meer inkomsten te genereren en een eventuele belastingverhoging te koppelen aan het ambitieniveau voor gemeentelijke voorzieningen.

Ondanks het genoemde uitgangspunt van een beleidsarme begroting, is er in deze Programmabegroting toch sprake van een aantal substantiële ruimtevragende claims. Bij het opstellen van een reële begroting op basis van voortzetting van de ingezette koers van bestaande taken en werkzaamheden, dienen we rekening te houden met toenemende loonkosten en prijsstijgingen. Deze souperen al een gedeelte van de budgettaire ruimte op. Daarnaast leiden aanvullende regelgeving en nieuwe ontwikkelingen tot een noodzaak aan personele uitbreiding voor een goede uitvoering van bestaande en nieuwe wettelijke taken. Verder bestaat een sterke behoefte aan gemeenschapsaccommodaties om de leefbaarheid in onze kernen te behouden en te bevorderen. Tot slot constateren we dat de verwachte besparing op de Wmo niet haalbaar wordt geacht door demografische ontwikkelingen en een toenemende hulpvraag.

Binnen het programma **Bestuur en bedrijfsvoering** geeft de gemeente invulling aan haar takenpakket op het gebied van algemeen bestuur, veiligheid en bedrijfsvoering. In 2025 is de Regiodeal Midden-Limburg aan de orde, waarbij ingezet wordt op de aanpak van opgaven op het terrein van Leefbaarheid, Veiligheid, Economie, Arbeidsmarkt, Onderwijs, Landschap en Klimaatadaptatie en het versterken van de samenwerking binnen de regio Midden-Limburg.

Op het terrein van **Dienstverlening** wordt doorgewerkt aan het reeds ingezette programma om de kwaliteit van onze dienstverlening te verbeteren en om in te spelen op eisen in nieuwe (Europese) wet- en regelgeving. De werkzaamheden binnen het team Dienstverlening en specifiek het onderdeel Burgerzaken zijn de afgelopen jaren enorm toegenomen en veranderd. Om de kwaliteit op niveau te houden en aanvragen binnen de termijnen te behandelen, wordt voorgesteld de formatie uit te breiden.

Binnen het **Sociaal domein** geeft de gemeente uitvoering aan een uitgebreid takenpakket en moet worden ingespeeld op een divers geheel van opgaven. Op het taakveld "arbeid, inkomen en participatie" blijft het streven dat inwoners zo veel als mogelijk meedoen in de maatschappij. In het separate raadsvoorstel van 1 oktober 2024 wordt ingegaan op de uitbreiding en doorontwikkeling van het Mensontwikkelbedrijf (MOB). Verder blijven we doorwerken aan de ambitie om de zorg toekomstbestendig te maken en om de sociale basisinfrastructuur te versterken. Opgaven voor zorg, ondersteuning, wonen en veiligheid worden in samenhang aangepakt. Binnen dit geheel vormen de jeugdzorg en de hervormingsagenda jeugd een belangrijk aandachtsveld. Ook wordt er geïnvesteerd in diverse gemeenschapsaccommodaties en huisvesting van onderwijs. De investeringen en inspanningen binnen het sociaal domein zijn veelal in de preventieve en faciliterende sfeer. Daarom zijn directe revenuen vaak niet of moeilijk meetbaar. Ook komen positieve effecten veelal buiten de gemeentelijke begroting tot uitdrukking. We zijn er van overtuigd dat deze investeringen in een brede maatschappelijke basis noodzakelijk zijn om toekomstige meerkosten te beperken.

In het programma **Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed** vormt het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte het centrale thema. Binnen het kader van de heroverwegingen is ook het jaarinvesteringsprogramma (JIP) en het meerjarig investeringsprogramma (MIP) tegen het licht gehouden en geactualiseerd. Aandachtspunt voor 2025 is het opstellen van een geactualiseerd beheerplan onderhoud gebouwen. De beheerplannen van civieltechnische kunstwerken en nautische voorzieningen worden in december 2024 ter vaststelling aangeboden en zijn al budgettair vertaald in deze begroting. Ook blijft de verduurzamingsopgave op de agenda staan.

Een belangrijk onderdeel binnen het programma **Leefomgeving, wonen en economie** zijn de stimuleringsmaatregelen die worden genomen om de gestelde doelen met betrekking tot de klimaatadaptatie en energietransitie te realiseren. Daarnaast wordt ingezet op de wetenschappelijke ontsluiting van de archeologische vondsten op het terrein van Stichting Daelzicht. Verder worden in dit programma acties beschreven die invulling geven aan de nieuwe Omgevingswet, BluePorts Limburg en ambities voor natuur en erfgoed. Ook wordt ingegaan op de acties die voor 2025 op de planning staan voor de beleidsvelden economie, toerisme en recreatie waarbij wordt gezorgd voor een digitale ontsluiting van de passantenhavens in Maasbracht en Wesseem.

Binnen het programma **Gebiedsontwikkelingen** wordt de aanpak van de grote gebiedsontwikkelingen in de gemeente voortgezet.

Global Goals

Nieuw in deze Programmabegroting is dat wij per programma een link hebben gelegd tussen de hoofdoelen in een programma en de Global Goals met daarbij een korte toelichting.

Financiën

We kunnen de extra uitgaven bekostigen door ons bestaand beleid op een aantal punten te heroverwegen, subsidiegelden in te zetten, meer reguliere inkomsten te genereren en onze reservepositie (binnen de afgesproken kaders) in te zetten.

Voor wat betreft de belastinginkomsten wordt ingezet op een geleidelijke groei van de OZB-inkomsten. Deze verhoging is noodzakelijk om enerzijds in de pas te lopen met de toenemende kosten door indexering en anderzijds te investeren in de accommodaties in onze kernen. Zodoende kunnen we een evenwichtige begroting 2025 presenteren die structureel sluitend is en nog ruimte biedt voor toekomstig beleid.

Reserves

In deze begroting stellen wij voor om de algemene reserve alleen in te zetten voor de bijdrage aan de Regiodeal voor een bedrag van afgerond € 1 miljoen. Na deze voorgestelde aanwending resteert een bedrag van bijna € 20 miljoen. Daarmee blijven we boven de in de Kadernota 2025 gestelde ondergrens van € 15 miljoen. Na aanwending is nog steeds sprake van een uitstekende reservepositie en wordt deze dekking derhalve verantwoord geacht.

Belastingen

Voorgesteld wordt om de belastingen te verhogen. Dit is nodig voor het opvangen van kostenstijging binnen bestaande budgetten, maar ook om financiële ruimte te creëren voor invulling van ruimtevragende (structurele) beleidswensen in deze begroting en om ook in de toekomst financiële ruimte te houden voor nieuwe beleidsinitiatieven dan wel intensivering van bestaand beleid.

Voor OZB-opbrengst woningen eigenaar en niet-woningen (eigenaar en gebruiker) geldt als uitgangspunt de opbrengst 2024 +3% voor 2025. Meerjarig neemt de OZB-opbrengst verder toe. De stijgingen hebben, naast de algemene (bestaande) stijging en de stijging die reeds in de begroting 2024 waren opgenomen, te maken met stijgingen gekoppeld aan investeringen in gemeenschapsaccommodaties en de Medardusschool.

% OZB-opbrengst verhogingen	2025	2026	2027	2028
Reeds in meerjarenbegroting opgenomen	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Toevoeging jaarschijf 2028	-	-	-	1,0%
Verhoging 2025	1,0%	3,0%	1,0%	1,0%
Gemeenschapsaccommodaties	-	2,8%	5,6%	8,4%
Medardusschool	-	-	0,5%	0,5%
Totale OZB verhoging t.o.v. basisjaar 2024	3,0%	7,8%	9,1%	12,9%
Jaarlijkse OZB verhoging t.o.v. voorgaand jaar	3,0%	4,7%	1,2%	3,5%

Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt het uitgangspunt van 100% kostendekkende tariefstelling gehandhaafd. De (water-)toeristenbelasting wordt de komende jaren trendmatig verhoogd naar een vergelijkbaar tarief met omliggende gemeenten. De parkeerbelasting blijft ongewijzigd. Voor de honden-, forensenbelasting en leges wordt een inflatiepercentage van 2,3% toegepast. Met deze aanpassingen is er sprake van een beperkte trendmatige verhoging van de gemeentelijke belastingen.

Integrale afweging

In het laatste volledige begrotingsjaar van de huidige coalitie kunnen we constateren dat nagenoeg alle punten uit het coalitieakkoord tot uitvoering worden gebracht en complexe vraagstukken tot besluitvorming in de raad zijn gebracht. Deze opgave is ingevuld binnen het kader van een meerjarig sluitende begroting. De raad kan bij de besluitvorming een andere afweging maken over de inzet van middelen dan het voorstel op basis van de voorliggende Programmabegroting 2025. Vanuit financieel perspectief is het in het kader van een structureel sluitende begroting van belang om daarbij de dekking aan te geven indien er aanvullende beleidswensen zijn. Op basis van het 'kwadrant' (ambities of bestaand beleid naar beneden bijstellen, belastinginkomsten verhogen, reserves inzetten) kan overwogen worden welke dekkingsmogelijkheden ingezet kunnen worden. Daarbij dient de kanttekening geplaatst te worden dat de reserve alleen ingezet kan worden als dekkingsmiddel voor incidentele uitgaven.

Structureel begrotingssaldo

Een begroting waarbij de baten en lasten met elkaar in evenwicht spreekt natuurlijk voor zich. Echter is het ook noodzakelijk dat de begroting structureel in evenwicht is. Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en incidentele baten. De toezichthouder (Provincie) heeft de wettelijke taak om te beoordelen of er sprake is van structureel en reëel evenwicht. Hieronder wordt het structurele begrotingssaldo weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Structureel begrotingssaldo	2025	2026	2027	2028
Saldo baten en lasten voor mutaties reserves	-1.652	-1.298	-740	-373
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.112	1.393	1.196	1.108
Begrotingssaldo	460	95	456	735
Waarvan incidenteel baten en lasten (saldo)	-1.273	-15	-15	-15
Structureel begrotingssaldo	1.733	110	471	750

Indeling van de Programmabegroting 2025

In hoofdstuk 2 is een overzicht met de kerngegevens opgenomen. In hoofdstuk 3 komen de nieuwe, beleidsmatige planning (doelen en acties) en de financiële planning (lasten en baten) voor het begrotingsjaar 2025 per programma samen bij de beantwoording van de volgende vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat gaat dat kosten?

Hierbij wordt ook een link gelegd naar de Global Goals.

Naast de programma's zijn er conform de BBV-voorschriften ook een aantal overzichten verplicht. Deze overzichten zijn opgenomen in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 zijn de paragrafen weergegeven. De hoofdstukken 6 en 7 zijn voornamelijk van financiële aard. Hierin komen de financiële overzichten, de financiële positie en de financiële meerjarenplanning aan de orde.

2. Kerngegevens

A. SOCIALE STRUCTUUR	2023	2024
Aantal inwoners per 1 januari	24.307	24.409
van 0 – 4 jaar	933	980
van 5 – 9 jaar	957	960
van 10 - 14 jaar	881	945
van 15 – 19 jaar	1.107	1.008
van 20 – 64 jaar	13.541	13.462
van 65 – 74 jaar	3.779	3.829
van 75 – 84 jaar	2.319	2.422
85 jaar en ouder	790	803
Aantal inwoners per kern:		
Beegden	1.849	1.888
Heel & Panheel	4.567	4.587
Linne	3.831	3.880
Maasbracht & Brachterbeek	7.059	7.034
Ohé & Laak	843	840
Stevensweert	1.666	1.697
Thorn	2.463	2.482
Wessem	2.029	2.001
Aantal uitkeringsgerechtigden per 1 augustus		
Participatiewet	256	288
IOAW	10	6
IOAZ	5	2
Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ)	2	0

B. FYSIEKE STRUCTUUR	
Oppervlakte gemeente, waarvan:	5.812 ha
Binnenwater	1.246 ha
Land	4.566 ha
Wegoppervlakte	2,67 km ²
Groenoppervlakte (incl. heide en bossen)	4,64 km ²

C. FINANCIËLE STRUCTUUR	2024	2025	2024	2025
	Totaal €	Totaal €	Per inwoner €	Per inwoner €
Uitgaven gewone dienst	82.869.000	78.463.400	3.409	3.215
Opbrengst belastingen en leges	13.929.200	14.918.700	573	611
Algemene uitkering uit gemeentefonds	45.099.000	47.661.200	1.855	1.953
Uitkering deelfonds sociaal domein	2.421.600	2.301.900	100	94
Boekwaarde geactiveerde kapitaalsuitgaven per 1-1	113.703.900	119.712.000	4.678	4.904
Langlopende leningen per 1-1	40.936.300	54.564.200	1.684	2.235
Reserves en voorzieningen per 1-1	60.257.900	64.653.900	2.479	2.649

3. Programma's

De opbouw van deze Programmabegroting wordt bepaald door het coalitieakkoord 2022-2026 "*Samen bouwen aan een sterk, sociaal en een duurzaam Maasgouw*". In de inleiding van het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om verder te bouwen aan een sterke gemeente, werken aan een sociaal Maasgouw en gestalte geven aan een duurzaam Maasgouw.

Dat leidt tot een indeling in zes (hoofdprogramma's):

- 1 **Algemeen bestuur en bedrijfsvoering**
- 2 **Dienstverlening**
- 3 **Sociaal domein**
- 4 **Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed**
- 5 **Leefomgeving, wonen en economie**
- 6 **Gebiedsontwikkelingen**

Bij de onderwerpen in de programmahoofdstukken staan drie hoofdvragen centraal:

- **Wat willen we bereiken?** (doelen)
- **Wat gaan we daarvoor doen?** (acties)
- **Wat gaat dat kosten?** (middelen)

Wat willen we bereiken?

Bij het beantwoorden van deze vraag wordt per onderwerp beschreven welke maatschappelijke effecten we als gemeente willen bereiken. Uit de beschrijving moet blijken welke voordelen we voor burgers, bedrijven of instanties willen bereiken. Dat wil zeggen dat we niet beschrijven welke "*output*" (diensten, producten of documenten) we opleveren, maar welke "*outcome*" (effecten) we willen bereiken.

Omdat de gemeente binnen de programma's / domeinen tal van activiteiten organiseert, voert het te ver om binnen een kaderstellend document als de Programmabegroting de beoogde effecten tot in detail te beschrijven. Daarom worden de beoogde effecten in de Programmabegroting in (relatief) abstracte bewoordingen beschreven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij het beantwoorden van deze vraag wordt beschreven welke gemeentelijke activiteiten in 2025 worden gepland om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen bereiken. Daarbij kan worden gedacht aan verbetering of vernieuwing van diensten of producten die voor burgers, bedrijven of instanties bedoeld zijn. Ook kan gedacht worden aan het uitvoeren van onderzoeken of het opstellen en uitvoeren van plannen die leiden tot meer effectiviteit bij het bereiken van maatschappelijke effecten of meer efficiëntie in het functioneren van de organisatie.

Wat gaat dat kosten?

Bij het beantwoorden van deze vraag wordt beschreven met welke structurele of incidentele kosten de geplande activiteit gepaard gaat. Daarbij wordt ook meegewogen welke kosten gepaard gaan met de extra ambtelijke capaciteit die gevraagd is. Aan het eind van ieder programmahoofdstuk wordt een "overzicht van lasten en baten" gegeven.

Beleidsindicatoren

Bij ieder programma is een overzicht toegevoegd van enkele beleidsindicatoren die op grond van de BBV-voorschriften verplicht zijn gesteld.

3.1 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Coalitieakkoord 2022-2026

De schaal en omvang van de gemeente Maasgouw levert belangrijke voordelen op die we ook in de komende jaren willen benutten. De kleine afstand tussen lokaal bestuur en samenleving zorgt ervoor dat bestuurders en ambtenaren goed op de hoogte kunnen blijven van de wensen, opvattingen en zorgen die bij inwoners en ondernemers bestaan. We beschikken als gemeente over een compacte, wendbare en klantgerichte moederorganisatie en zijn in MER-verband ook verantwoordelijk voor drie dochterorganisaties: de Omgevingsdienst, de Sociale dienst en de dienst Bedrijfsvoering. Ook op andere fronten werken we samen met medeoverheden, instellingen en bedrijven om tot een adequate aanpak van opgaven te komen. Daarbij willen wij dat de gemeente Maasgouw zich blijft onderscheiden door een gezonde financiële positie en een laag niveau van belastingen.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp in programmabegroting
Algemene strategie en samenwerking	3.1.1 <ul style="list-style-type: none"> Regiodeal Midden-Limburg
Burgerparticipatie	3.1.2 <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie burgerparticipatie Evaluatie kinderraad
Global Goals gemeente	3.1.3
Veiligheid, crisisbeheersing en handhaving	3.1.4 <ul style="list-style-type: none"> Uitbreiding BOA-capaciteit Uitbreiding formatie OOV en juridisch
Personeel en organisatie	3.1.5 <ul style="list-style-type: none"> Uitbreiding formatie control Medewerker facilitair (schoonmaak) Opleidingskosten Communicatie m.b.v. Artificiële Intelligentie Reserve eigen risico verzekeringen
Financiën en belastingen	3.1.6 <ul style="list-style-type: none"> Indexering

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

Heroverweging bestaand beleid	3.1.7 <ul style="list-style-type: none"> Privacy Verzekeringen
-------------------------------	--

Global Goals

Het programma algemeen bestuur en organisatie draagt bij aan de volgende Global Goals:

Toelichting Global Goals

Global Goal 11 richt zich op het inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van steden en dorpen.

Global Goal 16 gaat over een vreedzame en rechtvaardige samenleving voor iedereen en effectieve, verantwoordelijke en inclusieve instellingen.

Global Goal 17 richt zich op effectieve publieke, publiek-private en maatschappelijke samenwerkingsverbanden en op mondiale samenwerkingsverbanden voor duurzame ontwikkeling.

3.1.1 Algemene strategie en samenwerking

Regiodeal Midden-Limburg		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Doelen die zich richten op opgaven voor Leefbaarheid, Veiligheid, Economie, Arbeidsmarkt, Onderwijs, Landschap, Klimaat en samenwerking binnen de regio Midden-Limburg.	<p>De regio Midden-Limburg heeft uit de 5^e tranche Regio Deal een bedrag van € 20 miljoen toegekend gekregen. Provincie Limburg en de 7 Midden-Limburgse gemeenten staan samen garant voor minimaal eenzelfde bedrag en daarmee komt de komende jaren ten minste € 40 miljoen beschikbaar voor investeringen in onze regio. Dit bedrag gaat ingezet worden voor de aanpak van opgaven op het terrein van Leefbaarheid, Veiligheid, Economie, Arbeidsmarkt, Onderwijs, Landschap en Klimaatadaptatie en voor het versterken van de samenwerking binnen de regio Midden-Limburg.</p> <p>Vanuit de regio moet een bedrag van € 20 miljoen worden ingebracht voor de Regio Deal Midden-Limburg. Aangezien de provincie hiervoor een bedrag van € 10 miljoen inbrengt dienen de 7 deelnemende gemeenten samen garant te staan voor het resterende bedrag van € 10 miljoen. Daarbij is de afspraak gemaakt dat het inwoneraantal (per 1-1-2024) gehanteerd wordt als de verdeelsleutel. Dit betekent voor onze gemeente dat wij gedurende de looptijd van de Regio Deal (2025-2028) garant dienen te staan voor een bedrag van maximaal € 1.006.200. Op basis van de Kadernota 2025 is besloten om de budgettaire consequenties van de Regiodeal Midden-Limburg tot een maximaal bedrag van € 1.006.000 financieel te vertalen in de Programmabegroting 2025.</p> <p>Door de gemeenten in Midden-Limburg, andere overheden, samenwerkingsverbanden, organisaties uit maatschappelijk middenveld of bedrijven kunnen vanaf 1-1-2025 projecten ingediend worden die zich richten op de bovenstaande doelen en aanspraak maken op de Regio Deal gelden. Dan wordt duidelijk op welke doelen deze projecten zich richten, door welke partijen deze projecten worden ingediend en of er ook een bijdrage van de gemeente aan het betreffende project wordt verwacht (en hoe hoog die bijdrage dan is). Op basis van die informatie kan ook worden bepaald of -en in hoeverre- er voor de gemeentelijk bijdrage dekking gevonden kan worden uit specifieke middelen (budgetten) die al in de meerjarenbegroting van de gemeente Maasgouw staan.</p>	€ 1.006.200 incidenteel (dekking algemene reserve)

3.1.2 Burgerparticipatie

Evaluatie burgerparticipatie		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Het opleveren van een rapport met aanbevelingen over het verbeteren van de burgerparticipatie in Maasgouw.</p> <p>De aanbevelingen zijn een aanzet tot het realiseren van verbeteringen.</p>	<p>De oplevering van de resultaten van de uitgevoerde evaluatie burgerparticipatie is voorzien voor eind 2024.</p> <p>In afwachting van de resultaten van de evaluatie is duidelijk dat het aan de slag gaan met deze aanbevelingen naar verwachting financiële gevolgen zal hebben. Hoewel de te maken keuzes voorwerp zullen zijn van bestuurlijke en politieke besluitvorming wordt nu reeds gewezen op de mogelijke impact hiervan.</p>	PM

Evaluatie kinderraad		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Evaluatie kinderraad.	<p>Op 17 december 2019 heeft de raad besloten tot het instellen van een kinderraad. In 2022 is het functioneren van de kinderraad geëvalueerd met betrokkenen. Hieruit volgde dat er veel draagvlak was voor de kinderraad en de wens om het functioneren van de kinderraad te verbeteren. In de programmabegroting 2023 is een bedrag ter grootte van € 43.400 beschikbaar gesteld voor de organisatie en ambtelijke begeleiding van de kinderraad. In mei 2023 is een coach en begeleider van de kinderraad en kinderpacticipatie aangesteld. De opzet is in 2023 aangepast. Alle reguliere basisscholen uit Maasgouw zijn vertegenwoordigd. De nieuwe raad bestaat nu naast de burgemeester uit 16 leden van groep 7/8 van de scholen.</p> <p>Inmiddels is het 5 jaar geleden dat de gemeenteraad besloot tot instelling van een kinderraad. Het college wil graag in het voorjaar 2025 de opzet en functioneren van de kinderraad en de verwachtingen met de gemeenteraad evalueren.</p>	PM

3.1.3 Global Goals gemeente

We dragen uit dat we een Global Goals gemeente zijn. Aan de hand van de Global Goals laten wij zien hoe wij als gemeente werken aan duurzaamheid. Ook laten we zien hoe inwoners en ondernemers daar een bijdrage aan kunnen leveren.

In de Programmabegroting 2024 is gekozen voor een behoudende richting voor wat betreft de inzet van de Global Goals. Er zijn geen middelen beschikbaar voor het inzetten van de Global Goals. Deze keuze wordt ook voor 2025 gemaakt. Inhoudelijk blijft onze inzet desalniettemin gericht op een duurzaam Maasgouw.

In de voorliggende begroting is per programma de Global Goals inclusief een korte toelichting opgenomen.

Verder wordt verwezen naar het Global Goals dashboard op de website www.waarstaatjegemeente.nl. In het Global Goals dashboard vindt u data die de doelen voor gemeenten in beeld brengen. Dit interactieve rapport is bedoeld om de cijfers, waarvan de meeste bronnen voor elke gemeente beschikbaar zijn, overzichtelijk en in samenhang te tonen.

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/sustainable-development-goals-rapport/inleiding>

3.1.4 Veiligheid, crisisbeheersing en handhaving

Uitbreiding BOA-capaciteit		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Door middel van samenwerking tussen interne en externe actoren de sociale en fysieke veiligheidssituatie (zowel objectief als subjectief) van de inwoners van Maasgouw op een structurele en integrale wijze te verbeteren.</p>	<p>In de raadsvergadering van 20 december 2022 is het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 vastgesteld. Het IVP vormt hiermee de basis voor het integraal veiligheidsbeleid voor de komende vier jaren. Het IVP bevat een uitvoerige beschrijving van de doelstellingen, een selectie van prioriteiten en overige belangrijke aandachtspunten. De wijze van aanpak staat beschreven in het uitvoeringsplan, het tweede deel van het IVP. Op hoofdlijnen is in het IVP en het uitvoeringsplan het volgende vermeld over de aanpak van prioriteiten:</p> <p>Zorg en veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdere integratie casuscoördinatie/Vangnetoverleg in Serviceorganisatie MER (pijler Wmo). • Verankering veilige informatiedeling en privacybescherming bij casusaanpak. • Verder door ontwikkelen van basisvoorzieningen, met name voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. • Verbinding aanpak Zorg en Veiligheids casus en RIEC-casus/ondermijningscasus. • Intensivering betrokkenheid Participatie/Toezicht sociaal domein bij aanpak casus. Breed kijken naar problematiek, inclusief eventuele fraude/misbruik. • Communicatie met inwoners ter bevordering bekendheid problematiek en aanpak en ook meldingsbereidheid. <p>Ondermijning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterking bestuurlijke aanpak via onder meer BIBOB-toets, interventieteam, verbinding ondermijnings- en zorgcasus. • Impulsen bestuurlijke weerbaarheid via bewustzijnsstrainingen, protocollen, intervisie. • Impulsen maatschappelijke weerbaarheid via voorlichting, meldmogelijkheden, publiek-private samenwerking, impulsen organisatiegraad ondernemers. • Thematische aanpak van specifieke risico's zoals vakantieparken, jeugd/jonge aanwas, PGB-fraude, jachthavens, veiligheid op en rond het water. Naar aanleiding van de resultaten van het Integraal Ondermijningsbeeld Maasplassen en de hieruit voortvloeiende aanbevelingen heeft de raad in de vergadering van 5 maart 2024 besloten tot uitbreiding van de boa-capaciteit met één fte. Het voorstel voorzag echter in de uitbreiding met 2 Boa's. Vanuit de raad werd opgemerkt de uitbreiding naar 2 Boa's te betrekken bij de begrotingsbehandeling 2025. • Versterken integrale aanpak via benutting instrumenten (vooral proactief en preventief) andere beleidsdomeinen. 	<p>€ 87.000 structureel (bijdrage aan SC MER OD)</p>

	<p>Digitale veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intensivering preventievoorlichting, inclusief meldings- en aangiftebereidheid. • Eigen huis verder op orde brengen, waaronder bescherming persoonsgegevens (DPIA's), risico-inventarisatie. • Cyberincidenten, risicobewustzijn en gedrag van gemeentemedewerkers. • Verdere vormgeving wisselwerking inzet gemeente en MER Serviceorganisatie op digitale veiligheid • Ontwikkeling preventie- en respons-aanpak online aangejaagde ordeverstoring. 	
--	---	--

Uitbreiding formatie juridisch/ Openbare Orde en Veiligheid		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Adequate uitvoering van de Algemeen juridische taken alsmede van de taken op het gebied Van Openbare Orde en Veiligheid.</p>	<p>Juristen en juridisch medewerkers in de gemeentelijke praktijk worden al geruime tijd geconfronteerd met veranderende verwachtingen ten aanzien van hun rol in de organisatie. Voorheen vervulden zij vooral een reactieve, meer afstandelijke, rol als bewaker van de juridische kwaliteit. Tegenwoordig wordt van hen een flexibele, oplossingsgerichte en coöperatieve manier van werken verwacht. Dat wil zeggen dat gemeentjuristen niet meer kunnen volstaan met het toetsen van de juridische houdbaarheid van regelgeving, beleid en besluitvorming, maar geacht worden actief mee te werken aan het ontwerp en de realisatie daarvan binnen en buiten onze organisatie. Deze ontwikkeling leidt tot de conclusie dat de omvang van de werkzaamheden binnen de discipline algemeen juridisch in de afgelopen jaren is toegenomen. Andere aspecten die hierbij een rol spelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de (recente) introductie van nieuwe wetgeving (bijvoorbeeld Wet open overheid, Omgevingswet); • de toename van privaatrechtelijke kwesties binnen de gemeentelijke praktijk (denk aan overeenkomsten ivm inkoop, inhuur, samenwerking, huur, verhuur, zakelijke rechten etc.); • de ontwikkelingen in de samenwerking in verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen, stichtingen). <p>In het integraal veiligheidsplan is beschreven hoe aangelegenheden op het gebied van overlast, ondermijnende en georganiseerde criminaliteit en woninginbraken worden aangepakt samen met de veiligheidspartners. Er is een toenemende vraag vanuit de veiligheidspartners naar de gemeente op het gebied van ondermijning (Riec). Steeds meer wordt de gemeente gevraagd om een coördinerende rol op te pakken, bijvoorbeeld bij de Maasplassen. Daarnaast wordt vanuit wetgeving een toenemende capaciteit gevraagd bij de uitvoering van de Wet bibob. De check vanuit deze wet wordt meer ingezet als er meer vergunningen worden verleend.</p>	<p>€ 96.000 structureel (1 fte schaal 10; 0,5 fte juridisch en 0,5 fte OOV)</p>

3.1.5 Personeel en organisatie

Uitbreiding formatie control		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Uitbreiding formatie control voor (adviesing over) verbetering beheersing en sturing organisatie.	<p>Proactieve integrale advisering met betrekking tot sturing, beheersing, beleidseffecten, inrichting van processen en (stuur-) informatievoorziening, verantwoordingsstructuur, planning en uitvoerbaarheid, risico's en scenariobouw zijn aspecten waar vanuit de organisatie sterke behoefte aan is. Deze behoefte komt voort uit de toenemende complexiteit van beleidsvraagstukken en maatschappelijke context, samenwerking in de keten en financiële druk.</p> <p>Echter, op basis van de huidige formatie is er binnen het cluster control onvoldoende capaciteit beschikbaar om in dergelijke behoefte te voorzien.</p> <p>De huidige beschikbare capaciteit wordt volledig ingezet voor de reguliere P&C-producten en getrouwheid en rechtmatigheid in de verantwoordingsfeer.</p> <p>Deze zogenaamde 'compliance'-vereisten (om aantoonbaar te voldoen aan wet- en regelgeving) zijn 'dwingend' en nemen steeds verder toe. Daarnaast blijft de formatie-omvang van control achter bij de extra beleids capaciteit die op diverse fronten aan de organisatie wordt toegevoegd. Door formatie-uitbreiding (0,78 fte) kan in deze behoefte worden voorzien.</p>	<p>€ 75.000 structureel (0,78 fte schaal 10)</p> <p><i>Cijfermatig is dit bedrag, conform Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen onder het overzicht 4.2 overhead.</i></p>

Medewerker facilitair (schoonmaak)		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Volgens de Arbowet dient de werkgever te zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden.	<p>Op dit moment wordt de schoonmaak van het gemeentehuis verzorgd door de medewerkers van de Westrom. Een aantal van deze medewerkers gaat de komende jaren op een natuurlijke manier uitstromen en onze organisatie en die van de Westrom verlaten. De Westrom is niet in staat om nieuwe medewerkers hiervoor aan te wenden. Deze constructie zal daardoor uitsterven.</p> <p>Om de schoonmaak van het gemeentehuis te kunnen garanderen is 1 fte aanvullend benodigd.</p>	<p>€ 59.800 structureel (1 fte schaal 5)</p> <p><i>Cijfermatig is dit bedrag, conform Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen onder het overzicht 4.2 overhead.</i></p>

Opleidingskosten		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Realistische raming opleidingsbudget.	<p>Sinds de begroting 2020 is het opleidingsbudget jaarlijks gerelateerd aan de loonsom. Daarbij wordt uitgegaan van een percentage van 1,8%. Echter bij de begroting 2024 is afgesproken dat het niveau van de begroting 2023 wordt aangehouden, € 171.400. In de praktijk blijkt dit niet realistisch te zijn. Dit komt doordat er meer medewerkers in dienst komen die nog qua kennis en ontwikkeling moeten groeien. Bovendien is het personeelsbestand de laatste jaren toegenomen waardoor er meer en meer een beroep wordt gedaan op het opleidingsbudget. In 2024 is gebleken een bedrag van € 220.000 nodig te zijn.</p> <p>Opleiden en ontwikkelen is noodzakelijk voor de organisatie. Dit is de reden waarom wordt voorgesteld voor 2025 het percentage van 1,8% van de loonsom aan te houden. De loonsom bedraagt voor 2025 12,3 miljoen, rekening houdend met de personele mutaties van deze begroting. Dit betekent dat voor 2025 het opleidingsbudget € 221.400 bedraagt, hetgeen een verhoging van € 50.000 met zich meebrengt.</p>	<p>€ 50.000 structureel</p> <p><i>Cijfermatig is dit bedrag, conform Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen onder het overzicht 4.2 overhead.</i></p>

Communicatie met behulp van Artificiële Intelligentie (AI)		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Vergroten van efficiëntie, standaardisatie en productiviteit door de inzet van AI voor communicatie taken.</p> <p>Door AI te integreren in communicatieprocessen kunnen organisaties de efficiëntie verhogen, de klanttevredenheid verbeteren en gepersonaliseerde en gerichte communicatie leveren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen van procedures en processen voor het verantwoord en veilig gebruik van generatieve AI • Behoeftenonderzoek medewerkers en selectie communicatietaken waarbij AI ingezet kan worden • Selectie en implementatie van AI-tool op basis van functionaliteit, gebruiksvriendelijkheid en waarin ethische en informatiebeveiliging en privacy voorwaarden zijn geborgd • Trainen van medewerkers in het (veilig) gebruik van AI tool • Integreren van AI-tool in bestaande workflow. • Periodieke kennis sessies waarbij opzet, bestaan en werking worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgesteld doormiddel van de Plan-Do-Check-Act-verbetercyclus. <p>Hiervoor is in 2025 een bedrag van € 30.000 nodig voor trainingen en eenmalige implementatiekosten. De structurele kosten bedragen € 20.000 en zijn bestemd voor 100 licenties.</p>	<p>€ 30.000 incidenteel € 20.000 structureel</p> <p><i>Cijfermatig is dit bedrag, conform Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen onder het overzicht 4.2 overhead.</i></p>

Reserve eigen risico verzekeringen

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Efficiëntere inzet brandverzekering</p>	<p>Door de brandverzekering efficiënter in te zetten kan een besparing worden gerealiseerd van ongeveer € 15.000 op jaarbasis. Dit is mogelijk door een hoger eigen risico te nemen vanaf € 2.500 per schadegeval. Nu is dat nog € 1.000. Om de schadegevallen tussen € 1.000 en € 2.500 te kunnen opvangen is er een eenmalig reserve potje nodig van € 20.000 waardoor we deze kleine schades voor minstens 3 jaar kunnen opvangen. Zie ook 3.1.7 heroverwegingen bestaand beleid.</p> <p>De mogelijke stijging van de premie van de brandverzekering bij nieuwe taxaties van gebouwen zijn hierin niet meegenomen en wordt, indien nodig, bij de eerstvolgende prorap bij geraamd.</p>	<p>€ 20.000 incidenteel storten in een reserve.</p> <p>€ 15.000 structureel voordeel.</p> <p><i>Cijfermatig is dit bedrag, conform Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen onder het overzicht 4.2 overhead.</i></p>

3.1.6 Financiën en belastingen

Indexeringen		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Reële indexering van budgetten	<p>In Maasgouw wordt de meerjarenbegroting opgesteld op basis van constant prijspeil. Dit betekent dat bijstellingen van budgetten over de jaren heen in principe niet plaatsvinden en gelijk blijven, tenzij indexering op basis van contractafspraken of marktontwikkelingen aan de orde zijn.</p> <p>Op deze 'basisregel' zijn enkele uitzonderingen van toepassing:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De budgetten voor bijdrages aan de verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen) worden wel geïndexeerd op basis van de actuele meerjarenbegrotingen van de GR-en. - De investeringen die zijn opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan (MIP) o.b.v. onderliggende beheerplannen worden geïndexeerd (inclusief de daaruit voortvloeiende kapitaallasten). - De belastinginkomsten worden geïndexeerd. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing gebeurt dit o.b.v. 100% kostendekkende tariefstelling en voor de ozb en leges o.b.v. een jaarlijks percentage. - Voor salarissen voor Maasgouw en het 1/3^e aandeel in SC MER is reeds rekening gehouden met een indicatieve stelpost van 3% (totaal € 525.000) <p>Behoudens bovenstaande indexeringen vindt dus geen budgetbijstelling plaats of zijn deze expliciet toegelicht als ruimtevragende claim bij de desbetreffende programma's. Bij de begroting 2024 is een structurele stelpost indexering van € 500.000 opgenomen en heeft er monitoring plaatsgevonden. De stelpost bleek toereikend.</p> <p>Aangezien de verwachting is dat indexeringspercentages aanmerkelijk lager zullen zijn dan afgelopen jaar, wordt een stelpost van € 250.000 voor de overige budgetten vooralsnog toereikend geacht. Gedurende het jaar 2025 zal wederom monitoring en eventuele bijstelling plaatsvinden.</p>	<p>€ 250.000 structureel</p> <p><i>Cijfermatig is dit bedrag, conform Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen onder het overzicht 4.1 algemene dekkingsmiddelen.</i></p>

3.1.7 Heroverwegingen bestaand beleid

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Privacy	20.000	20.000	20.000	20.000
Verzekeringen	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	35.000	35.000	35.000	35.000

Toelichting

Privacy

Het traject rondom het onderwerp Privacy is binnen onze gemeente op een voldoende niveau. De komende jaren is jaarlijks een bedrag van € 20.000 minder aan budget nodig. Dit komt omdat de andere MER organisaties nog enkele stappen moet nemen om op gelijk niveau te komen met onze organisatie. Het budget dat overblijft bedraagt € 55.000.

Verzekeringen

Door bij de verzekeringen een hoger eigen risico aan te houden (€ 2.500 i.p.v. € 1.000 per schadegeval) kan de premie omlaag met een structureel bedrag van € 15.000. Om de schadegevallen tussen € 1.000 en € 2.500 te kunnen opvangen is er een eenmalig reserve potje nodig van € 20.000 waardoor we deze kleine schades voor minstens 3 jaar kunnen opvangen. Zie ook format reserve eigen risico verzekeringen in hoofdstuk 3.1.5.

Totaaloverzicht lasten en baten programma algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
0.1	Bestuur	1.707.079	1.462.700	1.385.541	1.369.513	1.362.513	1.362.513
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.098.580	2.181.851	2.185.999	2.188.560	2.191.560	2.191.560
1.2	Openbare orde en veiligheid	125.318	136.128	138.464	128.464	128.464	128.464
3.1	Economische ontwikkeling	38.000	39.000	14.500	14.500	14.500	14.500
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.200	90.100	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	54.421	131.787	91.235	91.235	91.235	91.235
	Totaal lasten bestaand beleid	4.024.598	4.041.566	3.815.739	3.792.272	3.788.272	3.788.272
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
0.1	Bestuur			1.200	500	500	500
1.1	Crisisbeheersing en brandweer			16.500	38.400	39.300	39.300
1.2	Openbare orde en veiligheid			96.000	96.000	96.000	96.000
3.1	Economische ontwikkeling			1.006.200	0	0	0
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	1.119.900	134.900	135.800	135.800
	Totaal lasten	4.024.598	4.041.566	4.935.639	3.927.172	3.924.072	3.924.072
Baten Bestaand beleid							
0.1	Bestuur	75.979	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	61.870	67.032	67.032	67.032	67.032	67.032
1.2	Openbare orde en veiligheid	11.936	20.660	20.660	20.660	20.660	20.660
	Totaal baten bestaand beleid	149.785	87.692	87.692	87.692	87.692	87.692
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten	149.785	87.692	87.692	87.692	87.692	87.692
	Totaal saldo van baten en lasten	-3.874.812	-3.953.874	-4.847.947	-3.839.480	-3.836.380	-3.836.380
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		0	0	0	0	0	0
Baten		26.854	190.754	1.031.854	25.654	9.804	0
Saldo		26.854	190.754	1.031.854	25.654	9.804	0
	Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	-3.847.959	-3.763.120	-3.816.093	-3.813.826	-3.826.576	-3.836.380

Verschillen bestand beleid 2025-2024 programma algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
0.1	Bestuur Strategische visie (Algemene reserve)	-75.000		75.000
3.1	Economische ontwikkeling Samenwerking SML (incidenteel 2024)	-24.500		24.500
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie Duurzame ontwikkeling groen (BR Claims)	-90.100		90.100
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie Evaluatie burgerparticipatie (incidenteel 2024)	-38.500		38.500
	Overig, bedragen < € 10.000 incl. salarissen	2.100		-2.100
	Totaal	-226.000	0	226.000
		voordeel	voordeel	voordeel

Beleidsindicatoren programma algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2024	5,1	2025	5,4	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2023	5,3	2024	5,3	Het werkelijk aantal fte dat per 1 september werkzaam was voor de gemeente.
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2024	592,00	2025	657,00	Apparaatskosten zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten % van totale loonsom + totale kosten inhuur extern	2024	4,1	2025	4,1	Hieronder valt niet : -alle vormen waarin een product of opdracht compleet in de markt wordt gezet; -inhuur van deskundigheid voor de uitoefening van wettelijke taken zoals bijvoorbeeld tolken.
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	2024	13,0	2025	14,0	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 jongeren	2022	60,0	2023	80,0	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar.
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2022	0,6	2023	0,6	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2022	3,3	2023	2,5	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2022	0,8	2023	0,8	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	2022	4,0	2023	3,9	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde, per 1.000 inwoners.
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2021	1,0	2022	1,0	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

De beleidsindicatoren van het taakveld 0. Bestuur en ondersteuning zijn tot stand gekomen door eigen berekeningen. Bron overige beleidsindicatoren: Waarstaatjegemeente.nl. De laatst bekende waardes per medio augustus 2024 zijn verwerkt.

3.2 Dienstverlening

Coalitieakkoord 2022-2026

De gemeente verleent op veel manieren diensten aan inwoners en ondernemers. Daarbij kan worden gedacht aan fysieke, telefonische, digitale of schriftelijke dienstverlening. Deze diensten worden geleverd door de gemeentelijke moederorganisatie en door de MER-diensten die onder verantwoordelijkheid van de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen vallen. Zowel voor de gemeentelijke moederorganisatie als de MER-diensten lopen programma's en projecten om de dienstverlening verder te verbeteren. Ook is het nodig om in te spelen op ontwikkelingen in wet- en regelgeving.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp in programmabegroting
Dienstverlening door gemeente	3.2.1 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeel burgerzaken ▪ Administratief procesondersteuner
Dienstverlening door MER-diensten	3.2.2
Eisen in landelijke wet- en regelgeving	3.2.3

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw".

Heroverweging bestaand beleid	3.2.4 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Extra legesinkomsten titel 1 Burgerlijke Stand
-------------------------------	---

Global Goals

Het programma dienstverlening draagt bij aan de volgende Global Goals:

Toelichting Global Goals

Global Goal 5 richt zich op het stoppen van alle vormen van discriminatie, en het bereiken van volledige en effectieve participatie op alle niveaus van besluitvorming.

Global Goal 10 gaat over sociale, economische en politieke insluiting van iedereen. Kortom het scheppen van gelijke kansen.

Global Goal 17 richt zich op effectieve publieke, publiek-private en maatschappelijke samenwerkingsverbanden.

3.2.1 Dienstverlening door gemeente

Personeel burgerzaken		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Een sterke en betrouwbare partner.</p> <p>De vereiste dienstverlening kunnen bieden om aanvragen te kunnen verwerken.</p> <p>Voldoen aan wettelijke vereisten.</p> <p>Adequate en betrouwbare dienstverlening bieden.</p>	<p>Als gemeente willen wij een sterke en betrouwbare partner zijn, waar anderen op kunnen bouwen. De werkzaamheden binnen het team Dienstverlening en specifiek het onderdeel Burgerzaken zijn de afgelopen jaren enorm toegenomen en veranderd.</p> <p>Minimale vereiste dienstverlening Om deze onderbezetting op te lossen wordt er een structurele verhoging van 3,67 fte bij Burgerzaken gevraagd. Tot op heden is deze onderbezetting opgelost ten laste van het inhuurbudget. Het is noodzakelijk gebleken om deze benodigde minimale fte (3,67 fte) structureel aan te vragen. Daarnaast biedt inhuur geen oplossing meer, vanwege de regels die verbonden zijn aan het onderdeel burgerlijke stand. Deze uitvraag komt niet vanuit een uitzonderlijk hoog ambitieniveau maar is nodig om te kunnen voldoen aan de minimale basisvereiste. Daarbij dient opgemerkt te worden dat er nog steeds een reële kans aanwezig is dat de wettelijke termijnen alsnog overschreden worden.</p> <p>In de themabijeenkomst van 20 augustus 2024 is uitgelegd waar de knelpunten zitten. De getoonde cijfers laten zien dat dit ook de huidige werkzaamheden en hoeveelheden zijn.</p> <p>Wettelijke taken en gevolgen De werkzaamheden die de medewerkers Burgerzaken uitvoeren zijn wettelijke taken, waarbij de gemeente de bron is voor alle andere overheidsinstanties en maatschappelijke partners. Er mag van de gemeente verwacht worden dat zij een betrouwbare partner is en de Basisregistratie Personen op orde heeft. Het doel van de Wet basisregistratie personen is om de afnemers (o.a. belastingdienst, UWV) te voorzien van juiste informatie uit de basisregistratie die door de gemeente wordt gevuld.</p> <p>Er kunnen consequenties volgen, vanuit het Ministerie en de Autoriteit Persoonsgegevens, als deze taken onvoldoende uitgevoerd worden. Dit raakt overigens direct de burger. Denk bijvoorbeeld aan het niet krijgen van inkomsten/toeslagen of een verklaring van verlof bij overlijden. Gevolgen van fouten zijn voor de burger aanzienlijk.</p> <p>Adequate en betrouwbare dienstverlening In het coalitieakkoord is opgenomen dat er een adequate dienstverlening van de gemeente verwacht mag worden. Daarnaast is in de gezamenlijke vastgestelde dienstverleningsvisie onder andere aangegeven dat wij alle kanalen open houden en burgers en ondernemers centraal in beeld hebben. Een uitwerking daarvan zijn de uitgangspunten dienstverlening, waarin we proberen in één keer goed te</p>	<p>€ 435.500 structureel (4,67 fte schaal 8, 0,87 fte schaal 9)</p>

<p>Het verbeteren van de kwaliteit basisregistratie personen.</p> <p>Een weerbaar team Dienstverlening waar inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere overheidsorganisaties op kunnen bouwen en vertrouwen.</p> <p>Een betrouwbaar, consistent dienstverleningsniveau.</p>	<p>handelen, betrouwbaar te handelen en een dienstverlenende houding & gedrag laten zien.</p> <p>Om het dienstverleningsniveau op een adequaat niveau te krijgen is er structureel 1,87Fte burgerzaken medewerker benodigd om de kwaliteit, nauwkeurigheid en de controles van de Basisregistratie Personen te verbeteren.</p> <p>Kwaliteit</p> <p>De kwaliteit van de informatiepositie is onlosmakelijk verbonden met een goede positionering van het team Burgerzaken. Vrijwel alles dat Burgerzaken doet, heeft invloed op andere diensten binnen en buiten de gemeente.</p> <p>Weerbaarheid team Dienstverlening</p> <p>Door de vele veranderingen moeten medewerkers op inhoudelijke kennis blijven investeren. De reguliere werkzaamheden blijven daarbij doorlopen. Die werkzaamheden mogen of kunnen nauwelijks vertraging oplopen voor de burgers, ondernemers en maatschappelijke partners. Als gemeente wil je zorgen voor weerbaarheid binnen een team, om een consistent dienstverleningsniveau te kunnen bieden.</p> <p>Samenvattend</p> <p>Om zorg te dragen voor de minimale vereiste dienstverlening is een structurele investering in Burgerzaken van 3,67 fte noodzakelijk. Verder is voor een adequate, betrouwbare en consistente dienstverlening een investering van 1,87 fte in Burgerzaken noodzakelijk. Door structureel te investeren kun je als gemeente beter inspelen op onvoorziene omstandigheden, veranderingen en kun je naar de burgers, ondernemers, maatschappelijke partners en andere overheidsorganisaties een consistent dienstverleningsniveau bieden, dat je naar hen toe verplicht bent.</p>	
---	---	--

Administratief procesondersteuner

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Goede, kwalitatieve, digitale dienstverlening.</p> <p>Dienstverlening die voldoet aan de (veranderende) wet- en regelgeving.</p> <p>Het digitaal werken en de wet- en regelgeving op een kwalitatieve manier borgen in de organisatie.</p>	<p>De trend richting een steeds digitalere overheid is niet nieuw binnen de gemeentelijke dienstverlening en informatievoorziening. De verwachting is dat de trend zich de komende jaren doorzet en verder intensificeert. Overheden zullen in een snel tempo processen en diensten moeten digitaliseren en wet- en regelgeving moeten implementeren.</p> <p>Digitale dienstverlening staat bij veel gemeenten hoog op de agenda. Er is echter nog onvoldoende aandacht voor bijbehorende wet- en regelgeving. De gemeente Maasgouw heeft een programma 'Verbeteren Dienstverlening door gemeente', om dit goed te borgen voor de inwoners en de medewerkers.</p> <p>Door deze snel veranderende omgeving en de wet- en regelgeving die de komende jaren nog geïmplementeerd dient te worden, is de inzet van een administratief procesondersteuner nodig. Deze medewerker gaat voorzien in het begeleiden en ondersteunen van medewerkers bij het digitaal werken en de vereiste wet- en regelgeving die hierbij komt kijken. Dit om ervoor te zorgen dat de medewerkers aangehaakt blijven bij de digitale ontwikkeling en wet- en regelgeving.</p>	<p>€ 60.000 structureel (0,78 fte schaal 8)</p> <p><i>Cijfermatig is dit bedrag, conform Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen onder het overzicht 4.2 overhead.</i></p>

3.2.2 Dienstverlening door MER-diensten

Er is geen nieuw beleid geformuleerd voor het begrotingsjaar 2025. Voor verdere informatie zie paragraaf 5.5 Bedrijfsvoering.

3.2.3 Eisen in landelijke wet- en regelgeving

Er is geen nieuw beleid geformuleerd voor het begrotingsjaar 2025.

3.2.4 Heroverwegingen bestaand beleid

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Extra legesinkomsten titel 1 Burgerlijke Stand	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	25.000	25.000	25.000	25.000

Toelichting

Extra legesinkomsten titel 1 Burgerlijke Stand

Op basis van de benchmark zijn de tarieven in gemeente Maasgouw minimaal. Ook is er gekeken naar de omliggende gemeenten waar de leges voor bv. huwelijken hoger zijn. Het aanpassen van de tarieven voor 2025 vindt plaats bij de vaststelling van de Legesverordening in de raadsvergadering van 17 december 2024. De hogere inkomsten die hieruit voortvloeien bedragen circa € 25.000 structureel.

Totaaloverzicht lasten en baten programma dienstverlening

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
0.2	Burgerzaken	618.261	828.919	753.545	753.545	753.545	752.385
1.2	Openbare orde en veiligheid	854	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	131.480	151.530	156.238	156.238	156.238	156.238
	Totaal lasten bestaand beleid	750.595	989.449	918.783	918.783	918.783	917.623
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
0.2	Burgerzaken			435.500	435.500	435.500	435.500
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	435.500	435.500	435.500	435.500
	Totaal lasten	750.595	989.449	1.354.283	1.354.283	1.354.283	1.353.123
Baten Bestaand beleid							
0.2	Burgerzaken	289.017	350.415	348.415	359.415	359.415	359.415
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	91.598	85.654	85.654	85.654	85.654	85.654
	Totaal baten bestaand beleid	380.615	436.069	434.069	445.069	445.069	445.069
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
0.2	Burgerzaken			25.000	25.000	25.000	25.000
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	25.000	25.000	25.000	25.000
	Totaal baten	380.615	436.069	459.069	470.069	470.069	470.069
	Totaal saldo van baten en lasten	-369.980	-553.380	-895.214	-884.214	-884.214	-883.054
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		0	0	0	0	0	0
Baten		1.304	51.304	1.304	1.304	1.304	1.304
Saldo		1.304	51.304	1.304	1.304	1.304	1.304
	Dienstverlening	-368.676	-502.076	-893.910	-882.910	-882.910	-881.750

Verschillen bestand beleid 2025-2024 programma dienstverlening

Taakveld		Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
0.2	Burgerzaken			
	Digitaliseren en fraude preventie	22.900		-22.900
	Digitaliseren en fraude preventie (Algemene reserve)	-50.000		50.000
	Overig, bedragen < € 10.000 incl. salarissen	-43.600	-2.000	41.600
	Totaal	-70.700	-2.000	68.700
		voordeel	nadeel	voordeel

3.3 Sociaal domein

Coalitieakkoord 2022-2026

Door de decentralisatie van taken van het Rijk naar de gemeenten is het takenpakket van gemeente in het sociaal domein in de afgelopen jaren fors uitgebreid. Samen met andere organisaties geeft de gemeente invulling aan een takenpakket op het terrein van "arbeid, inkomen en participatie", "zorg, wonen en veiligheid" en "jeugdzorg en onderwijs". De gemeente bouwt aan een sociale basisinfrastructuur en bevordert positieve gezondheid en inclusie. Daarnaast willen we op het werkveld "sport, cultuur en accommodaties" blijven werken aan de mogelijkheden voor mensen om invulling te geven aan sportieve of sociaal-culturele activiteiten. Binnen dit geheel moet worden ingespeeld op demografische ontwikkelingen, zoals de vergrijzing.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp in programmabegroting
Toekomstbestendige zorg	3.3.1 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Toekomstbestendig sociaal domein
Doorontwikkeling sociaal wijk team (SWT)	3.3.2
Zorg, ondersteuning, wonen en veiligheid	3.3.3 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Versterking GGD
Sociale basisinfrastructuur, gezondheid en inclusie	3.3.4 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokale inclusie agenda ▪ Bijzonder bijstand ▪ Opbouwwerk
Arbeid, inkomen en participatie	3.3.5 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Financiering IPS ▪ Klantmanager inburgering ▪ MER SD prioritering caseload werk ▪ Jobhunter statushouders
Cultuur, sport en accommodaties	3.3.6 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeenschapsaccommodaties ▪ Meerjarig cultuurplan Noord-Limburg
Jeugdzorg en onderwijs	3.3.7 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitvoering administratieve werkzaamheden Wet Kinderopvang ▪ Uitvoering administratieve werkzaamheden Leerlingenvervoer ▪ Buurtgezinnen Maasgouw ▪ Medardusschool ▪ Muziekonderwijs op scholen ▪ Taskforce toekomst landschap jeugdhulp
Heroverweging bestaand beleid	3.3.8 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Buurtbemiddeling

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw".

Global Goals

Het programma sociaal domein draagt bij aan de volgende Global Goals:

Toelichting Global Goals

Global Goal 1 gaat over het beëindigen van armoede, het zorgen voor gelijke toegang tot basisvoorzieningen en gelijke economische rechten en het vergroten van weerbaarheid van mensen in kwetsbare situaties.

Global Goal 2 draait om toegang voor iedereen tot veilig, voedzaam en voldoende voedsel.

Bij Global Goal 3 draait het om het zorgen voor toegang tot goede gezondheidszorg.

Global Goal 4 is gericht op goed basis-, voortgezet en hoger onderwijs voor iedereen.

Global Goal 5 richt zich op het stoppen van alle vormen van discriminatie, en het bereiken van volledige en effectieve participatie op alle niveaus van besluitvorming.

Global Goal 8 richt zich op duurzame economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen.

Global Goal 10 gaat over sociale, economische en politieke insluiting van iedereen. Kortom het scheppen van gelijke kansen.

Global Goal 11 richt zich op het inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van steden en dorpen.

Global Goal 17 richt zich op effectieve publieke, publiek-private en maatschappelijke samenwerkingsverbanden.

3.3.1 Toekomstbestendige zorg

Toekomstbestendig sociaal domein		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Het gebruik van maatwerkvoorzieningen stabiliseren of verminderen zodat de beschikbare zorg en ondersteuning toegankelijk blijft voor inwoners die niet zonder kunnen.</p> <p>Het versterken van de lokale sociale basis en inzet op preventie en normaliseren.</p> <p>Het verbeteren van de sociale samenhang in onze kernen.</p> <p>Bevorderen en behouden van de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners.</p> <p>Het verbeteren van de toegang tot ondersteuning.</p> <p>Het verbeteren van de samenwerking met de gezondheidszorg, de GGZ en andere partners in het speelveld.</p>	<p>Toekomstbestendig sociaal domein Er wordt door de samenleving en door de andere overheidslagen een steeds groter beroep gedaan op het sociaal domein. Daarom werken we over de beleidsterreinen heen nauw met elkaar samen in een programmateam aan de diverse bewegingen en akkoorden met uiteindelijk dezelfde doelen die elkaar versterken.</p> <p>Toekomstbestendige zorg Binnen toekomstbestendige zorg (TBZ) lopen in 2025 de onderstaande projecten en processen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanpak Meervoudige problematiek sociaal domein; • Doorontwikkeling sociaal wijkteam; • Ontwikkeling van passende voorliggende voorzieningen (zoals Auticafé en Ontmoetingspunt voor mensen met dementie en hun mantelzorgers.); • Praktijkondersteuner huisarts jeugd uitbreiden naar meerdere huisartsenpraktijken (afhankelijk van evaluatie in 2025); • Mensontwikkelbedrijf Maasgouw (separaat raadsvoorstel in oktober 2024); • Verbetering monitoring sociaal domein; • Ontwikkeling reablement voor hulp bij het huishouden in Maasgouw Wmo¹. <p>GALA We gaan door met de uitvoeringsactiviteiten behorende bij het GALA (gezond leven akkoord). De uitvoeringsactiviteiten vinden plaats op de onderstaande thema's:</p> <p>Thema Sport, bewegen en cultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokaal Sportakkoord • Brede Regeling Combinatiefunctie <p>Thema Gezondheid en Sociale basis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terugdringen Gezondheidsachterstanden • Kansrijke Start • Mentale Gezondheid • Aanpak overgewicht en obesitas • Valpreventie • Leefomgeving 	<p>Financiering vindt plaats vanuit de SPUK GALA, de regionale SPUK IZA (aanvraag in voorbereiding), het saldo beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie OGGZ en andere bestaande budgetten sociaal domein of via separate raadsvoorstellen.</p>

¹ [Werken aan reablement \(zorgvoorbeter.nl\)](https://www.zorgvoorbeter.nl)

3.3.2 Doorontwikkeling sociaal wijkteam (SWT)

Er is geen nieuw gemeentelijk beleid geformuleerd voor het begrotingsjaar 2025.

3.3.3 Zorg, ondersteuning, wonen en veiligheid

Versterking GGD		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Een toekomstbestendige GGD die in staat is haar taken verantwoord uit te voeren.</p> <p>Het gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezondheidspreventie • Jeugdgezondheidszorg • Vaccinatie • Forensische gezondheidszorg 	<p>Voor een duurzame versterking van de GGD is structurele aanvullende financiering nodig.</p> <p>Achtergrond hiervan is naast jaarlijks krap begroten de toenemende taakomvang en taakcomplexiteit en externe factoren (zoals de verschillende crisissen en landelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld het Integraal Zorg Akkoord - IZA).</p> <p>Vanuit benchmarkvergelijkingen met andere GGD-en kan geconcludeerd worden dat GGD Limburg-Noord dun gefinancierd is. Dit kan de aangegeven signalen verklaren. De GGD acht het nodig om een inhaalslag te maken, wat leidt tot een hoger kostenniveau voor de gemeenten.</p> <p>De financiële claim die nu bij de gemeenten voorgelegd wordt, stelt een ingroeimodel voor vanaf 2025. Vooralsnog is de hogere bijdrage voor 2025 structureel opgenomen. De resterende claim van € 90.000 structureel is, in afwachting van de uitkomst uit het bestuurlijk overleg, opgenomen als risico in de paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing opgenomen.</p>	<p>€ 90.400 structureel</p>

3.3.4 Sociale basisinfrastructuur, gezondheid en inclusie

Lokale inclusie agenda		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Voldoen aan de wettelijke taak m.b.t. de Lokale Inclusie agenda (LIA).	<p>Het is een wettelijke verplichting om een LIA te hebben. Inmiddels zijn veel gemeentes hiermee aan de slag om zo snel mogelijk aan deze verplichting te voldoen. De ambities die een gemeente zich hierbij stelt op korte en lange termijn is naar eigen inzicht. Het uiteindelijke doel is dat in 2040 Nederland een inclusieve samenleving heeft. Dat is een samenleving waarin mensen met een beperking hun leven kunnen leven zoals zij dat zelf willen. In het kader van 'niets over ons, zonder ons' is hierbij ook een sociaal inclusie panel met ervaringsdeskundigen een verplichting.</p> <p>Naast uitvoering geven aan onze LIA is het ook van belang om te werken met ervaringsdeskundigen in het kader van 'niets over ons, zonder ons'. Op dit moment hebben we een energiek sociaal inclusie panel samengesteld die zich graag verder willen inzetten voor de toegankelijkheid in Maasgouw. Met een werkbudget kunnen zij ook kleine projecten opzetten of zichzelf trainen.</p>	€ 26.000 structureel
	De projectleider Sociale Inclusie rond haar opdracht af in 2024. Om inclusie te kunnen borgen en voldoende aandacht te blijven geven willen we hier een aandacht-functionaris voor in de vorm van een beleidsmedewerker.	€ 21.000 structureel (0,22 fte schaal 10)
	Ook is een werkbudget nodig van waarmee de projectleider kleine projecten kan oppakken met het panel. Denk aan communicatie of training voor het panel.	€ 5.000 structureel (werkbudget)

Bijzondere bijstand		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Ondersteuning bieden aan inwoners die niet over de middelen beschikken om te voorzien in extra noodzakelijke kosten en deze ook niet via een andere manier vergoed krijgen.</p>	<p>Bijzondere bijstand is bedoeld voor bijzondere kosten waar inwoners mee te maken krijgen. Deze kosten kunnen eenmalig zijn, maar ook wekelijks of maandelijks terugkomen. Hiervoor geldt dat de kosten: bijzonder zijn, noodzakelijk zijn en nergens anders vergoed worden (conform artikel 35 van de Participatiewet).</p> <p>De kosten voor levensonderhoud blijven stijgen. Dit is ook terug te zien in een stijging van de kosten bijzondere bijstand. Steeds meer inwoners doen een beroep op de bijzondere bijstand. De afgelopen jaren hebben we iedere keer geld moeten bij ramen en gezien de (landelijke) ontwikkelingen ziet het er niet naar uit dat dit minder gaat worden.</p> <p>De stijging in kosten komt op meerdere onderdelen terug, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzieningen voor wonen: in deze voorzieningen zijn o.a. woonkosten opgenomen, maar ook inventariskosten. Deze stijging is verklaarbaar doordat de taakstelling rondom het huisvesten van statushouders regelmatig wordt verruimd. Het is niet wenselijk dat statushouders al starten met een schuld. • De kosten voor bewindvoering blijven oplopen. Dat is in lijn met de landelijke trend. • Ook de kosten voor directe levensbehoeften lopen zichtbaar op. <p>We willen de kosten voor bijzondere bijstand blijven verstrekken, zoals we dat nu ook doen. Op deze manier willen we de financiële problemen van inwoners proberen te beperken. Dit om te voorkomen dat financiële problemen groter worden, wat betekent dat we schulden willen voorkomen/verminderen en eraan bijdragen dat de bestaanszekerheid niet verder onder druk komt te staan. Daarnaast willen we proberen financiële stress te verminderen.</p> <p>Vooralsnog wordt dit bedrag incidenteel begroot in afwachting van eventueel te maken keuzes bij het armoedebeleid dat in december 2024 wordt voorgelegd.</p>	<p>€ 100.000 incidenteel</p>

Opbouwwerk		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Werken aan een sterke sociale basis in alle kernen van Maasgouw.	<p>Opbouwwerkers kennen de kernen, weten wat er speelt, weten waar de positieve krachten zitten en weten mensen met elkaar te verbinden. Zo dragen ze bij aan veerkrachtige, vitale kernen waarvan de inwoners betrokken zijn bij elkaar. Alleen bij de aanwezigheid van voldoende opbouwwerk zijn alle kernen van Maasgouw te bedienen.</p> <p>Hiervoor hebben we nodig dat de huidige formatieve inzet van opbouwwerkers gehandhaafd blijft. Dat betekent dat de incidentele inzet op meer opbouwwerk zoals opgenomen in de begrotingen van 2023 en 2024, vanaf 2025 structureel wordt.</p>	€ 70.000 structureel

3.3.5 Arbeid, inkomen en participatie

Financiering IPS		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Mensen met een (ernstige) psychische aandoening helpen bij het verkrijgen en behouden van betaald werk.	<p>IPS (Individuele Plaatsing en Steun) is dé methode om mensen met een (ernstige) psychische aandoening te helpen bij het verkrijgen en behouden van betaald werk. Hiermee kunnen zij uitstromen uit de uitkering. De methode bestaat uit een combinatie van zorg, re-integratie en jobcoaching activiteiten. De zoektocht naar een betaalde baan start snel en er wordt langdurig ondersteuning geboden vanuit de GGZ-instelling aan zowel de cliënt als de werkgever en collega's op de werkplek. Er is sprake van een geïntegreerde aanpak tussen begeleiding of behandeling vanuit de GGZ-instelling en re-integratie. De landelijke resultaten met betrekking tot de inzet van IPS-trajecten zijn zeer positief. 44% van het totaal aantal deelnemers vond regulier werk, tegenover 25% in de controlegroep.</p> <p>Ondanks dat het krijgen van betaald werk de mentale gezondheid van mensen bevordert, wordt behandeling die gericht is op bevorderen van arbeidsparticipatie in Nederland niet vergoed uit de Zorgverzekeringswet. Voor mensen met een gemeentelijke uitkering is de financiering van IPS-trajecten helaas nog niet structureel geregeld. De trajecten die in 2023 en 2024 zijn ingezet, zijn gefinancierd met een subsidie die vervalft per 1-1-2025.</p> <p>Het is van belang om de inzet structureel te borgen in de dienstverlening van de gemeente en op te nemen als standaard instrument. De financiering is verschillend voor de inzet van CMD (Common Mental Disorder) IPS-trajecten en EPA (Ernstige Psychische Aandoeningen) IPS-trajecten. Voor een CMD IPS-traject is een investering van € 8.000 benodigd en voor een EPA IPS-traject is een investering van € 11.325 benodigd. Op basis van de huidige verwachtingen is de inschatting dat 75% van de trajecten EPA IPS-trajecten zijn en 25% van de trajecten CMD IPS-trajecten.</p> <p>Het hebben van een baan leidt niet alleen naar financiële zelfstandigheid, maar hiermee wordt ook het algemeen welbevinden vergroot. Mensen ervaren meer zingeving, ervaren minder psychische en lichamelijke klachten en allerlei problematiek kan vroegtijdig aangepakt worden.</p>	€ 61.300 structureel

Klantmanager inburgering		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Continuïteit waarborgen binnen het team klantmanagers inburgering.</p>	<p>De taakstelling Huisvesting statushouders is voor het tweede halfjaar van 2023 verlaagd. Ondanks de verlaagde taakstelling, is het klantenbestand 'Inburgering' dermate gestegen dat de caseloads van de Klantmanagers Inburgering 'vol lopen'. Om de continuïteit te waarborgen en niet achter de feiten aan te lopen, is er geanticipeerd door in het UP 2024 te vragen voor uitbreiding. In goed overleg is afgesteld dat in Q4 2023 de werving voor de extra uitbreiding van start is gegaan.</p> <p>Doorkijkend naar de komende jaren is de verwachting dat de uitbreiding voorlopig nog nodig zal zijn. Voor sommige inburgeraars is begeleiding van 3 jaar door de Klantmanager Inburgering te kort. Ook is het nog onzeker hoe hoog de taakstelling de komende jaren zal zijn</p> <p>Om de continuïteit te waarborgen binnen team Inburgering zal er een klantmanager structureel worden toegevoegd aan het team. Deze werkt voor alle drie de gemeenten binnen de MER, waardoor de kosten verdeeld worden over de gehele MER.</p> <p>1 Fte klantmanager (schaal 9) voor een bedrag van € 83.000, verdeeld over de 3 MER gemeenten. Conform de verdeelsleutel betekent dit voor Maasgouw afgerond € 26.000.</p>	<p>€ 26.000 structureel (bijdrage aan SC MER SD)</p>

MER SD prioritering caseload werk

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Inwoners maximaal laten participeren, zodat zij zo veel als mogelijk meedoen in de maatschappij.</p>	<p>Wat haalbaar is voor iemand verschilt per persoon: voor de één is dat betaald werk, voor de ander vrijwilligerswerk of sociale activiteiten. De doelgroep Activering stroomt meestal niet door naar betaald werk en beslaat 41% van het klantenbestand. Ook neemt het aantal jongeren (17-27 jaar) in uitkering toe.</p> <p>De doelgroepen Jongeren en Activering moeten beter bereikt en geactiveerd worden door frequenter klantcontact en preventief werken, omdat hun problematiek vaak ernstig en veelzijdig is. Dit vraagt om intensieve aandacht, maatwerk en creatieve oplossingen. In de Programmabegroting 2024 is hier voor het eerst budget voor beschikbaar gesteld om het aantal fte's tijdelijk uit te breiden voor één jaar.</p> <p>Jongeren In januari 2024 is extra inzet voor deze doelgroep gestart. Caseloads zijn herverdeeld en verkleind, waardoor meer tijd vrijkomt voor intensiever klantcontact, intercollegiaal overleg en afstemming met netwerkpartners. De problematiek van deze jongeren blijkt ernstig en speelt op meerdere levensgebieden. Intensiever contact is noodzakelijk. Maatwerk, creatieve oplossingen en intensieve aandacht zijn cruciaal. Ook wordt ingezet op het stroomlijnen van het werk van klantmanagers, het vergroten van expertise en samenwerking met netwerkpartners.</p> <p>Activering In maart 2024 is extra inzet voor deze doelgroep gestart. Het draait om het beter leren kennen van de klant, vertrouwen winnen en aansluiten bij hun leefwereld. Vaak gaat het om complexe situaties met diverse problemen. Intensiever klantcontact en preventief werken zijn cruciaal. Klanten kunnen nu regelmatig gesproken worden en afspraken beter opgevolgd. Er is meer overleg met externe partijen. Klantmanagers coördineren de samenwerking tussen verschillende partijen. Naast stappen op de participatieladder zorgen zij voor 'zachte resultaten' zoals minder eenzaamheid en meer gebruik van regelingen en initiatieven in de wijk.</p> <p>De eerste bevindingen van de pilot zijn positief. Voor een definitieve evaluatie is verlenging van de pilot met een jaar nodig. De hierboven genoemde werkzaamheden worden dan ook voor 2025 gecontinueerd.</p>	<p>€ 80.000 incidenteel (bijdrage aan SC MER SD)</p>

Jobhunter statushouders		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Het continueren van de functie jobhunter specifiek voor statushouders voor de duur van 2 jaar.</p>	<p>Een jobhunter statushouders begeleid en bemiddeld statushouders naar betaald werk. Een jobhunter doet netwerken bij werkgevers om banen te vinden, specifiek voor statushouders. De jobhunter is nu in dienst bij WerkgeversServicePunt (WSP).</p> <p>De gemeente Roermond heeft voorheen de kosten hiervoor gedragen op regionale schaal. Op een gegeven moment heeft Roermond aangegeven deze kosten alleen nog te willen dragen voor eigen gemeente en niet meer regionaal. Roermond heeft toen gevraagd aan de afzonderlijke gemeenten in de regio om dit over te nemen. In afwachting tot een besluit hierover heeft de arbeidsmarktregio midden-Limburg de financiering op zich genomen met incidentele middelen. Per 1 januari 2025 houdt dit ook op omdat zij geen structurele middelen beschikbaar hebben.</p> <p>Gemeente Roerdalen gaat niet meedoen met de verlenging van de jobhunter. Echt-Susteren en Maasgouw onderzoeken nog om hiermee door te gaan en wat dan de definitieve kosten zullen zijn. Wanneer we nu de jobhunter niet voorzetten komt er extra werk te liggen bij de klantmanagers Werk.</p>	<p>€ 35.000 incidenteel voor 2025 en 2026 budgettair neutraal. (bijdrage aan SC MER SD) (dekking reserve t.b.v. aanpak vluchtelingen)</p>

3.3.6 Cultuur, sport en accommodaties

Gemeenschapsaccommodaties		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Toekomstbestendige gemeenschappelijke accommodaties die een bijdrage leveren aan een plek voor ontmoeting, ontplooiën van initiatieven en maatschappelijke activiteiten.</p>	<p>Om deze huisvesting te kunnen garanderen wordt maatwerk geleverd per kern en wordt bekeken hoe de bestaande accommodaties een bijdrage kunnen leveren aan hetgeen we willen bereiken.</p> <p>Het streven is om in 2025 in Stevensweert te starten met de bouw van een nieuw Multifunctioneel Centrum. In Thorn en Linne wordt gestreefd naar gemeenschapsaccommodaties die voldoen aan de wensen en behoeften van de gemeenschap en/of de verenigingen. Om hiertoe te komen worden de bewonersinitiatieven gefaciliteerd en waar nodig begeleid.</p> <p>De kosten zijn aanzienlijk gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit heeft enerzijds te maken met de keuze van de Raad om in Thorn scenario 1a uit te werken en anderzijds vanwege een ander uitgangspunt in Linne door het stoppen van de exploitant van zalencentrum De Harmonie. Het krediet heeft betrekking op kernen Linne, Stevensweert en Thorn. De raadsvoorstellen van Linne en Thorn volgen in kwartaal 4 van 2024.</p>	<p>Investering: € 10.000.000</p> <p>Kapitaallasten: € 111.000 2026 € 222.000 2027 € 333.000 vanaf 2028 structureel.</p>

Meerjarig cultuurplan Noord-Limburg		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>De ambitie van de Cultuurregio Noord-Limburg is een sterke regionale culturele infrastructuur voor makers en om potentiële makers te bereiken.</p> <p>Samen met het culturele veld versterken we de zichtbaarheid, het productieklimaat en de (talent)ontwikkeling van het culturele aanbod in de regio.</p>	<p>Talenten worden geholpen om zich verder te ontwikkelen en organisaties om zich beter te presenteren. We stimuleren culturele instellingen en cultuurmakers om meer samen op te trekken. Dit doen we door samen met hen ontwikkelopgaven aan te gaan en hierin actief te ondersteunen. Zowel amateurgezelschappen als (semi)professionele partners vormen een belangrijk onderdeel van de culturele infrastructuur. Zij zijn actief betrokken bij de uitvoering van het plan met name door de inzet van onze programmacoördinator. Het overgrote deel van de middelen wordt besteed aan het creëren van een regionaal budget voor het ondersteunen van projecten en producties.</p>	<p>€ 7.500 structureel</p>

Processen en projecten die doorlopen in 2025

Proces/Project	Status/ fase in 2025
Verenigingszaal Wesseem	Gereed in 2024.

3.3.7 Jeugdzorg en onderwijs

Uitvoering administratieve werkzaamheden Wet Kinderopvang		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Uitvoering geven aan de Wet Kinderopvang (Wko).	<p>In de Wko is bepaald dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor toezicht op de kwaliteitseisen en handhaving van deze eisen.</p> <p>De regelgeving stelt kwaliteitseisen aan de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • registratie, wijzigingen en administratie en naleving; • pedagogisch klimaat; • personeel en groepen; • veiligheid en gezondheid; • accommodatie en inrichting; • ouderrecht. <p>De gemeentelijke taken voor de uitvoering van de Wet kinderopvang zijn zeer uiteenlopend en kunnen worden verdeeld in beleidsmatige werkzaamheden en administratieve werkzaamheden. De beleidsmatige werkzaamheden worden uitgevoerd door de beleidsmedewerker van de gemeente Maasgouw en de administratieve werkzaamheden zijn per 1 juni 2024 gemandateerd aan SC MER Sociaal Domein.</p> <p>Administratieve taken die zijn overgedragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verzoek van exploitatie controleren op volledigheid en de opdracht doorzetten naar de GGD; • verzoek voor wijzigingen controleren op volledigheid en de opdracht doorzetten naar de GGD; • verzoek voor beëindiging van werkrelaties en/of uitschrijving controleren op volledigheid en de opdracht administratief verwerken en registreren; • advies van de GGD na inspectie nakijken, registreren en administratief afronden; • maandelijks overzicht in DUO (dienst uitvoering onderwijs) nakijken. <p>De uitvoering door SC MER Sociaal domein behoort tot de structurele aanvullende dienstverlening. Het gaat om uitbreiding van de formatie binnen SC MER SD.</p>	€ 10.800 structureel (bijdrage aan SC MER SD)

Uitvoering administratieve werkzaamheden leerlingenvervoer		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Uitvoering geven aan het leerlingenvervoer op grond van de Verordening en Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Maasgouw.	<p>De uitvoering van de administratieve werkzaamheden van het leerlingenvervoer is in 2024 (vanaf schooljaar 2024/2025) overgedragen aan MER SD. MER SD voert de administratie rondom het leerlingenvervoer voor alle drie de gemeenten uit. Hierdoor wordt de kwetsbaarheid in de uitvoering verminderd.</p> <p>De beleidsmatige taken (Verordening, beleidsregels, aanbesteding) blijven bij de gemeente.</p> <p>De vrijgevallen formatie wordt ingezet om reeds bestaande knelpunten binnen de beschikbare capaciteit/formatie van het sociaal domein op te vangen.</p>	€ 43.400 structureel (bijdrage aan SC MER SD)

Buurtgezinnen Maasgouw		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Het (tijdelijk) ontlasten van ouders door de inzet van buurtgezinnen.	<p>Ouders in een kwetsbare situatie kunnen overbelast raken door de zorg en aandacht voor hun kinderen, in het bijzonder ouders zonder (stabiel)netwerk. Met de inzet van Buurtgezinnen worden ouders (tijdelijk) ontlast terwijl hun kind(eren) extra aandacht krijgen binnen een steungezin. De inzet van Buurtgezinnen draagt bij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het oplossen van hulpvragen binnen het gezin; • het voorkomen van huiselijk geweld; • het voorkomen van geïndiceerde jeugdhulp; • het optimaliseren van sociale netwerkversterking en saamhorigheid. <p>Na de tweejarige proeftuin van Buurtgezinnen is besloten om vanaf 2025 Buurtgezinnen structureel voort te zetten. Buurtgezinnen is inmiddels een belangrijke netwerkpartner, ook binnen ons sociaal domein.</p> <p>We gaan het opgebouwde netwerk met het onderwijs, de kinderopvang, welzijnsorganisaties, medisch-en sociaal domein goed onderhouden en uitbreiden.</p> <p>Er worden samen met onze welzijnsorganisatie collectieve activiteiten georganiseerd, met als doel ouders en kinderen elkaar laagdrempelig te laten ontmoeten.</p> <p>We ondersteunen de communicatie (PR) van Buurtgezinnen via diverse mediakanalen. Dit gebeurt in samenwerking met onze eigen communicatiemedewerkers.</p>	€ 21.000 structureel

Medardusschool		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Uitvoering geven aan het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs en nieuwbouw voorzien voor onderwijs en kinderopvang in Wessem.</p>	<p>Op 12-7-2022 heeft de raad het onderwijshuisvestingsbeleid 2021-2041 in de vorm van het IHP Onderwijs vastgesteld. Het IHP is in overleg met de schoolbesturen opgesteld.</p> <p>Binnen het IHP wordt o.a. een prioritering aangegeven voor de onderwijshuisvesting van de diverse scholen. Het in het IHP geraamde bedrag van € 2,2 mln is voor realisatie van nieuwbouw basisschool St. Medardus in Wessem, hetgeen naar verwachting in 2026 gaat plaatsvinden.</p> <p>In het Meerjaren Investerings Plan is daartoe uit de algemene reserve laatstgenoemd bedrag opgenomen. De investeringslasten met betrekking tot de kinderopvang worden gekapitaliseerd en verdisconteerd in de verschuldigde huurkosten.</p> <p>Voor de realisatie van de nieuwbouw basisschool in Wessem is echter indexering van het prijspeil 1-1-2021 noodzakelijk. De noodzakelijke extra investering van € 800.000 worden gekapitaliseerd op basis van afschrijving in 30-40 jaar.</p>	<p>Extra investering € 800.000</p> <p>Kapitaallasten € 25.000 structureel vanaf 2027</p>

Muziekonderwijs op scholen		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Borging van de muziektraditie van de gemeente Maasgouw, waarbij kinderen op de basisschool met muziek kennis maken en daarbij - of daarnaast via een aanbod buiten het curriculum - toegeleid worden naar muziekverenigingen en eventueel ander vrijetijdsaanbod op het gebied van muziek.</p>	<p>Naast wat we in dit kader al doen door het aanbieden van buitenschools activiteiten in samenwerking met verenigingen, gaan we waar nodig en mogelijk de basisscholen ondersteunen bij het realiseren van hun muziekonderwijs en het van daaruit toeleiden van leerlingen naar muziekverenigingen.</p> <p>Bij de vaststelling van de Kadernota 2025 is een motie aanvaard waarin de raad het college heeft opgedragen om in gesprek te gaan met diverse instanties om zo het muziekonderwijs op de basisscholen mogelijk te handhaven. Bij het opstellen van deze begroting waren deze gesprekken nog niet afgerond en is het bedrag voor 2025 en volgende jaren dan ook nog niet bekend.</p>	<p>PM</p>

Taskforce toekomst landschap jeugdhulp

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Toereikende jeugdhulp (jeugdhulpplicht), zodat jeugdigen en hun ouders of wettelijke vertegenwoordigers passende jeugdhulp krijgen.	De taskforce "Robuust Zorglandschap Limburg" heeft de opdracht om te bepalen wat nodig is voor de toekomst van een dekkend zorglandschap in Limburg. In 2025 gaan we met de bevindingen van de Taskforce als basis en samen met onze regiogemeenten werken aan dit dekkende landschap.	PM

3.3.8 Heroverwegingen bestand beleid

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Buurtbemiddeling	-	-	13.170	13.170
Haalbaarheid taakstelling Wmo	-	-250.000	-250.000	-250.000
Haalbaarheid taakstelling Jeugd	-	-	-	-
Totaal	-	-	-236.830	-236.830

Toelichting

Buurtbemiddeling

Buurtbemiddeling is geen wettelijke taak. Er zijn alternatieven zoals via sociaal wijk team en via eigen rechtsbijstand van de inwoner. De contractuele verplichtingen lopen t/m 2026.

Haalbaarheid taakstelling Wmo

Tijdens het heroverwegingsproces voor de Programmabegroting 2025 is ook de eerder gestelde taakstelling bij het Sociaal Domein, gekoppeld aan de invoering van de inkomstenafhankelijke eigenbijdrage WMO, geëvalueerd. Hierbij hebben nieuwe inzichten geleid tot een herziening. De nieuwe inzichten zijn:

- Gemeenten moeten voorzichtig zijn met het anticiperen op directe kostenbesparingen; besparingen zullen in de eerste jaren beperkt zijn en pas later toenemen.
- Er is nog veel onduidelijkheid over de invoering en voorwaarden.
- Gemeenten moeten een systeem opzetten om de effecten van de beleidswijziging nauwlettend te monitoren en evalueren, zodat bijstelling op basis van werkelijke veranderingen mogelijk is.
- Het is aannemelijk dat bestaande cliënten onder het oude stelsel blijven vallen.

Het advies is om de taakstelling van € 250.000 vanaf 2026 niet door te voeren vanwege de beperkte directe besparingen, onduidelijkheid over de invoering van de eigen bijdrage, de noodzaak van nauwkeurige monitoring en dat naar alle waarschijnlijkheid bestaande cliënten onder het oude stelsel blijven vallen.

Haalbaarheid taakstelling Jeugd

Verder is ook tijdens het heroverwegingsproces de taakstelling bij het Sociaal Domein, gekoppeld aan de invoering van de Hervormingsagenda (HVA) Jeugd, geëvalueerd. De gemeente Maasgouw heeft stappen ondernomen om de benodigde maatregelen uit te voeren, zowel lokaal als in samenwerking met de regio. Door de implementatie van deze maatregelen kan de gemeente Maasgouw bijdragen aan een stabielere financiële toekomst voor het Sociaal Domein en ervoor zorgen dat de hervormingen in de jeugdzorg op een verantwoorde en duurzame manier worden doorgevoerd.

De gemeente ligt naar verwachting op schema om de maatregelen die beïnvloedbaar zijn (waarop gestuurd kan worden) volgens planning te implementeren. Het advies is dan ook om de taakstelling niet bij te stellen. Hieronder wordt het advies, inclusief de inzichten uit het VNG Begrotingsadvies 2025-2028 deel 2, nader toegelicht.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor maatregelen waarop zij kunnen sturen, terwijl onvoorziene omstandigheden voor risico van het Rijk zijn. Kijkend naar de in te voeren maatregelen uit de HVA Jeugd betreffen de maatregelen waarop gemeenten kunnen sturen ongeveer een derde van het totale besparingspotentieel. Het overige deel zal komen uit maatregelen op rijksniveau, zoals het aanpassen van de Jeugdwet. Dit betekent dat de gemeente Maasgouw vooral moet inzetten op de ingeslagen weg met betrekking tot het invoeren van de maatregelen uit de HVA, zodat aantoonbaar is dat er voldoende inspanning is geleverd met het oog op de maatregelen waarop de gemeente kan sturen.

Het VNG Begrotingsadvies 2025-2028 deel 2 onderstreept dat de gemeente Maasgouw zich moet richten op het behalen van de besparingen door de te beïnvloeden maatregelen uit de HVA Jeugd tijdig en effectief te

implementeren. Daarnaast adviseert het VNG dat gemeenten transparant moeten zijn over de verwachte uitgaven en besparingen en nauw moeten samenwerken met andere gemeenten en het Rijk om gezamenlijk oplossingen te vinden voor eventuele financiële tekorten.

De Hervormingsagenda (HVA) Jeugd voorziet in een deskundigencommissie die in het voorjaar van 2025 advies zal geven over afwijkende kostenontwikkelingen en de verantwoordelijkheid voor eventuele tekorten. Dit advies wordt meegenomen in de besluitvorming rondom de Voorjaarsnota 2025, waarbij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zal deelnemen aan de gesprekken. In het advies is het uitgangspunt dat door de in te voeren maatregelen de beoogde besparingen gehaald moeten worden en dat niet-beïnvloedbare kostenstijgingen voor jeugdzorg vergoed worden. Met andere woorden, mocht het toch niet lukken om de kosten te reduceren, dan zal de deskundigencommissie een advies geven waarbij de extra uitgaven naar verwachting grotendeels voor rekening van het Rijk komen.

Het restrisico is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing.

Totaaloverzicht lasten en baten programma sociaal domein

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
3.4	Economische promotie	13.449	13.484	13.484	13.484	13.484	13.484
4.1	Openbaar basisonderwijs	47.982	54.903	54.903	54.903	54.903	54.903
4.2	Onderwijshuisvesting	944.082	940.283	940.955	940.815	919.449	862.824
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	965.052	1.384.722	919.130	918.303	918.303	918.303
5.1	Sportbeleid en activering	1.901.648	2.144.570	2.039.363	2.041.103	2.041.103	2.032.853
5.2	Sportaccommodaties	1.493.123	1.545.522	1.488.007	1.593.199	1.509.691	1.490.568
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	519.604	719.335	522.829	522.429	522.009	521.570
5.6	Media	378.231	580.401	382.327	382.327	382.327	382.327
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	60.601	17.971	17.871	17.871	17.871	17.871
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.099.449	3.784.994	3.223.141	3.195.704	3.186.586	3.180.496
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.248.144	1.655.584	1.442.679	1.398.080	1.398.080	1.398.080
6.3	Inkomensregelingen	9.699.106	9.503.115	8.215.191	8.210.533	8.210.533	8.210.533
6.4	WSW en beschut werk	3.058.065	2.550.313	2.648.594	2.623.581	2.670.986	2.670.986
6.5	Arbeidsparticipatie	498.234	750.069	623.627	618.873	618.873	618.873
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.654.797	1.549.524	1.618.260	1.619.643	1.589.026	1.552.941
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.583.898	2.501.830	2.507.217	2.507.217	2.507.217	2.507.217
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.240.699	1.271.050	1.271.050	1.271.050	1.271.050	1.271.050
6.71C	Dagbesteding (WMO)	415.756	499.450	499.450	499.450	499.450	499.450
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	240.337	278.115	200.808	200.808	200.808	200.808
6.72B	Jeugdhulp behandeling	822.369	46.800	46.800	46.800	46.800	46.800
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	566.311	529.000	529.000	529.000	529.000	529.000
6.73A	Pleegzorg	177.038	201.300	201.300	201.300	201.300	201.300
6.73B	Gezinsgericht	26.141	0	0	0	0	0
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	924.717	625.800	625.800	629.800	629.800	629.800
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.255.403	2.011.000	1.588.000	1.079.000	1.079.000	1.079.000
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	805.601	503.600	503.600	503.600	503.600	503.600
6.74C	Gesloten plaatsing	256.519	230.000	230.000	230.000	230.000	230.000
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	324.171	510.630	516.897	642.554	642.554	642.554
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	16.738	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
6.82A	Jeugdbescherming	453.632	551.533	557.594	557.594	557.594	557.594
6.82B	Jeugdreclassering	33.697	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
7.1	Volksgezondheid	1.423.057	1.650.564	1.580.320	1.395.645	1.395.645	1.395.645
	Totaal lasten bestaand beleid	38.147.649	38.695.462	35.098.197	34.534.666	34.437.042	34.310.430
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
4.2	Onderwijshuisvesting			0	0	25.000	25.000
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken			261.800	279.600	298.000	317.000
5.1	Sportbeleid en activering			42.400	14.140	14.140	14.140
5.2	Sportaccommodaties			0	-15.870	-15.870	-15.870
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie			7.500	7.500	7.500	7.500
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie			11.000	122.000	233.000	344.000
6.3	Inkomensregelingen			325.093	223.080	223.501	223.928
6.4	WSW en beschut werk			-37.633	-70.380	-210.377	-367.890
6.5	Arbeidsparticipatie			331.400	251.400	216.400	216.400
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)			-58.865	-86.400	-87.900	-67.400
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig			36.735	34.551	34.781	35.003
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf			500.000	0	0	0
6.81A	Beschermd wonen (WMO)			5.000	4.300	-8.870	-8.870
6.82A	Jeugdbescherming			33.628	31.629	31.839	32.042
7.1	Volksgezondheid			111.400	111.400	111.400	111.400
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	1.569.458	906.950	872.544	866.383
	Totaal lasten	38.147.649	38.695.462	36.667.655	35.441.616	35.309.586	35.176.813

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Baten Bestaand beleid							
4.2	Onderwijshuisvesting	147.680	148.119	148.119	148.119	148.119	148.119
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	212.201	430.182	133.600	133.600	133.600	133.600
5.1	Sportbeleid en activering	821.089	853.116	811.718	801.653	802.553	801.653
5.2	Sportaccommodaties	113.117	85.500	85.500	85.500	85.500	85.500
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	30.999	5.760	4.380	3.980	3.560	3.560
5.6	Media	23.863	199.747	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.416.356	508.681	276.651	252.347	252.347	252.347
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	73.428					
6.3	Inkomensregelingen	4.673.391	4.970.360	4.140.302	4.140.302	4.140.302	4.140.302
6.4	WSW en beschut werk	-1	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	249.304	248.500	263.800	517.900	517.900	517.900
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf						
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	1.205.807	995.956	932.750	933.407	933.407	933.407
7.1	Volksgezondheid	242.466	226.969	194.625	134.950	134.950	134.950
	Totaal baten bestaand beleid	12.209.699	8.672.890	6.991.445	7.151.758	7.152.238	7.151.338
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
5.1	Sportbeleid en activering			7.400	0	0	0
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie			0	0	0	-440
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie			-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)			-15.400	-267.500	-265.500	-263.500
6.81A	Beschermd wonen (WMO)			5.000	4.300	4.300	4.300
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	-33.000	-293.200	-291.200	-289.640
	Totaal baten	12.209.699	8.672.890	6.958.445	6.858.558	6.861.038	6.861.698
	Totaal saldo van baten en lasten	-25.937.950	-30.022.572	-29.709.210	-28.583.058	-28.448.548	-28.315.115
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		362.266	7.424.000	0	0	0	0
Baten		2.520.092	8.894.674	921.527	887.069	713.500	647.343
Saldo		2.157.826	1.470.674	921.527	887.069	713.500	647.343
	Sociaal Domein	-23.780.124	-28.551.898	-28.787.683	-27.695.989	-27.735.048	-27.667.772

Verschillen bestand beleid 2025-2024 programma sociaal domein

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken			
	Omnibuzz	-132.400	0	132.400
	Uitvoeringskosten leerlingenvervoer	-41.300	0	41.300
	SPUK Onderwijsachterstandenbeleid	-134.300	-134.300	0
	SPUK NPO Onderwijsachterstandenbeleid 2024	-162.300	-162.300	0
5.1	Sportbeleid en activering			
	Harmoniezaal Linne	-19.000	0	19.000
	SPUK GALA Sport: Combinatiefuncties	-33.200	-27.200	6.000
	SPUK btw bijdrage sport (incidenteel 2024)	0	-10.300	-10.300
	Hogere exploitatiebijdrage Menswel (incidenteel 2024) (energiekosten)	-51.700	0	51.700
5.2	Sportaccommodaties			
	Salarissen taakveld 5.2	12.100	0	-12.100
	Vooronderzoek renovatie top laag kunstgras (incidenteel 2024)	-48.400	0	48.400
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie			
	Maatschappelijke ondersteuning verenigingen (dekking reserve)	-129.900	0	129.900
	Herstel standbeeld Petrus (incidenteel 2024)	-24.000	0	24.000
	Reparatie 2024 kunstwerk haven Maasbracht (BR Claims)	-18.300	0	18.300
	Schade afwikkeling reparatie stuurwiel (incidenteel 2024)	-15.000	0	15.000
5.6	Media			
	SPUK Informatiepunt Digitale Overheid 2024	-23.900	-23.900	0
	SPUK Lokale bibliotheekvoorzieningen 2024	-175.900	-175.900	0
6.1	Samenkracht en budgetparticipatie			
	Welzijnswerk	-61.500	0	61.500
	Salarissen taakveld 6.1	-39.100	0	39.100
	Kapitaallasten taakveld 6.1	35.900	0	-35.900
	SPUK Oekraïne 2024	-224.100	-224.100	0
	Indexatie energiekosten (incidenteel 2024)	-64.800	0	64.800
	Onderzoek gemeenschapsaccommodaties (BR Claims)	-29.900	0	29.900
	Tijdelijke maatregelen huisvesting Wesseme (incidenteel 2024)	-52.900	0	52.900
	Onderzoek accommodaties Thorn, Linne en Stevensweert (incidenteel 2024)	-110.000	0	110.000
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen			
	Uitvoeringskosten jeugd (Mutsaersstichting)	-217.600	0	217.600
6.3	Inkomensregelingen			
	MER Sociaal Domein (Begr.wijziging 2025)	-99.200	0	99.200
	Energiearmoede 2024	-108.400	0	108.400
	SPUK Aanpak energiearmoede	-119.400	-119.400	0
	Energietoeslag	-206.400	0	206.400
	SPUK Inburgeringsvoorzieningen	-704.300	-704.300	0
	Uitkeringen bijzondere bijstand (Amendement 2024)	-42.000	0	42.000
6.4	WSW en beschut werk			
	Westrom gemeentelijke bijdrage	158.000	0	-158.000
	Westrom bijdrage van het rijk	-67.200	0	67.200
6.5	Arbeidsparticipatie			
	Prioritering caseload werk (dekking reserve)	-80.000	0	80.000
	Participatie (BR Claims)	-35.000	0	35.000
	Doorontwikkeling participatiewet	-11.400	0	11.400
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)			
	Kapitaallasten taakveld 6.6	-25.900	0	25.900
	Omnibuzz vervoer	90.600	15.300	-75.300
6.72A	Jeugdhulp begeleiding			
	Herverdeling salarissen taakveld 6.72A	-77.300	0	77.300
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf			
	Ambulant	-23.000	0	23.000
	Hervormingsagenda	-400.000	0	400.000
6.81A	Beschermde Wonen			
	Regionaal saldo beschermd wonen	0	-63.200	-63.200
7.1	Volksgesondheid			
	Projecten preventie jeugd	-47.900	0	47.900
	SPUK GALA Gezondheid: valpreventie	-15.600	-15.600	0
	Overig, bedragen <€ 10.000 incl. salarissen	-21.100	-36.100	-15.000
	Totaal	-3.597.000	-1.681.300	1.915.700
		voordeel	nadeel	voordeel

Beleidsindicatoren programma sociaal domein

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2022	0,0	2023	8,2	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school of instelling. De periodeaanduiding "2023" staat voor schooljaar "2022/2023".
4. Onderwijs	Relatief verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2022	15,0	2023	12,0	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is. De periodeaanduiding "2023" staat voor schooljaar "2022/2023".
4. Onderwijs	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2022	2,2	2023	2,4	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2023" staat voor schooljaar "2022/2023".
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	2020	56,3	2022	50,9	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder.
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inw.15-65jr	2022	618,9	2023	625,6	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 65 jaar.
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2021	3,0	2022	3,0	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2022	69,1	2023	69,7	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	%	2021	2,0	2022	2,0	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2022	189,2	2023	172,4	Het aantal per 10.000 inwoners.

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
6. Sociaal domein	Lopende re-integratie voorzieningen	per 10.000 inw.15-65jr	2022	185,5	2023	225,4	Het aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% jongeren tot 18 jr	2022	14,2	2023	14,7	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% jongeren tot 18 jr	2022	1,1	2023	1,1	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen.
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	2022	0,4	2023	0,3	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar).
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerk arrangement WMO	per 10.000 inwoners	2022	870	2023	860	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl. De laatst bekende waardes per medio augustus 2024 zijn verwerkt.

3.4 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed

Coalitieakkoord 2012-2026

De gemeente is verantwoordelijk voor beheer van een groot deel van het wegennet, riolering, pleinen, fiets- en wandelpaden, trottoirs, straatmeubilair, speeltuinen én openbaar groen. We willen daarbij het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte in Maasgouw hoog houden omdat dit mede bepalend is voor de kwaliteit van Maasgouw als woongemeente en toeristische gemeente. We zorgen ervoor dat de openbare ruimte klimaatbestendig is door aanwezigheid van voldoende bomen en groen en door voorzieningen voor de opvang van regenwater. We zetten in op een doelmatig beheer van het gemeentelijke vastgoed.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp in programmabegroting
Kwaliteitsniveau openbare ruimte en wijkteam	3.4.1 <ul style="list-style-type: none"> Laadpalen gemeenteloodsen Robotmaaiers op grasvelden sportparken
Infraprojecten weg- en waterbouw	3.4.2 <ul style="list-style-type: none"> Nieuw beheerplan civiele kunstwerken 2025-2028 Nieuw beheerplan nautische voorzieningen 2025-2028 Fietspad Dam Lateraalkanaal Reconstructie Kastanje- en Beukenlaan Beegden Fietsverbinding Linne- Merum
Klimaatadaptatie en waterbeheer	3.4.3 <ul style="list-style-type: none"> Riool kostendekkend
Gemeentelijk vastgoed en inzet middelen	3.4.4 <ul style="list-style-type: none"> Projectleider maatschappelijk vastgoed

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw".

Heroverweging bestaand beleid	3.4.5 <ul style="list-style-type: none"> Indexering energiekosten
-------------------------------	---

Global Goals

Het programma beheer openbare ruimte draagt bij aan de volgende Global Goals:

Toelichting Global Goals

Global Goal 6 gaat over zorgen voor beschikbaarheid en duurzaam beheer van water en sanitaire voorzieningen, integraal waterbeheer, beschermen en herstellen van ecosystemen.

Global Goal 9 gaat over hoogwaardige en inclusieve infrastructuur, industrie en innovatie.

Global Goal 11 richt zich op het inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van steden en dorpen.

Global Goal 13 gaat over het bestrijden van klimaatverandering en de effecten ervan.

Global Goal 14 houdt zich bezig met het tegengaan van verontreiniging van water veroorzaakt op land.

Global Goal 15 gaat om het versterken van duurzaam gebruik van bossen, droge gebieden, biodiversiteit en het integreren van waarden van ecosystemen en biodiversiteit in de (lokale) planning.

3.4.1 Kwaliteitsniveau openbare ruimte en wijkteam

Laadpalen gemeenteloodsen		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Verduurzamen machine – en wagenpark	Gezien de toenemende inzet van elektrische voertuigen in het machine- en wagenpark, is er behoefte aan extra laadpalen op de loodsen in Maasbracht en Panheel (beide loodsen 2x dubbele laadpaal). Om dit te bewerkstelligen is een investering van € 40.000 nodig in 2025.	Investering € 40.000 Kapitaallasten: € 4.000 structureel vanaf 2026

Robotmaaiers op grasvelden sportparken		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Verduurzamen van machinepark en kwalitatief goede grasvelden op de sportparken	<p>In 2025 zal één gazonmaaier worden ingewisseld voor 5 robotmaaiers, waarmee de sportvelden in de gemeente volledig elektrisch worden gemaaid. Hiermee zet de gemeente een nieuwe stap richting het verduurzamen van het machinepark. Voor de aanschaf en installatie van 5 robotmaaiers is in 2025 een bedrag van € 110.000 excl. btw begroot.</p> <p>Op de exploitatiekosten (brandstofkosten en onderhoud) besparen we per saldo € 2.300 per jaar.</p> <p>Totaalkosten voor de eenmalige aanpassingen op de sportcomplexen bedraagt € 35.000 excl. btw.</p>	<p>Investering € 110.000 excl. btw Kapitaallasten: € 15.700 vanaf 2026</p> <p>€ 2.300 structureel voordeel vanaf 2026.</p> <p>€ 35.000 excl. btw incidenteel</p>

3.4.2 Infraprojecten en waterbouw

Nieuw beheerplan civieltechnische kunstwerken 2025-2028		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Nieuw beheerplan civieltechnische kunstwerken	<p>In de begroting van 2025 worden vooruitlopend op de vaststelling van het nieuwe beheerplan Civieltechnische Kunstwerken 2025-2028 (raad 17 december 2024) de hogere onderhoudskosten al meegenomen, extra € 70.000 structureel. Dit is een inschatting.</p> <p>Daarnaast is er nog een extra krediet van € 350.000 nodig voor het herstellen van de fietsbrug over de stuw in Linne.</p> <p>De definitieve financiële uitwerking zal terugkomen in het beheerplan.</p>	<p>€ 70.000 structureel</p> <p>Investering € 350.000 Kapitaallasten: € 11.700 structureel vanaf 2026</p>

Nieuw beheerplan nautische voorzieningen 2025-2028		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Nieuw beheerplan nautische voorzieningen	<p>In de begroting 2025 is vooruitlopend op de vaststelling van het nieuwe beheerplan Nautische Voorzieningen 2025-2028 (raad 17 december 2024) het nieuwe onderhoudsbudget van € 34.000 structureel opgenomen. Dit is een inschatting.</p> <p>Daarnaast is er nog een extra krediet van € 150.000 nodig voor het uitdiepen van de vaargeul in de gemeentelijke haven van Maasbracht.</p> <p>De definitieve financiële uitwerking zal terugkomen in het beheerplan.</p>	<p>€ 34.000 structureel</p> <p>Investering € 150.000 Kapitaallasten: € 5.000 structureel vanaf 2026</p>

Fietspad dam Lateraalkanaal		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Een verkeersveilige fietsverbinding tussen het sluiscomplex Heel – Linne en het gebied rond de Roermondse Weerd.	<p>De gemeente Roermond gaat met inzet van andere overheden (rijk en provincie) de dam aan de oostzijde van het Lateraalkanaal verlagen, waardoor een verbetering van de hoogwatersituatie in het stuwpand Roermond zal ontstaan (voor Maasgouw, voor Linne en het retentiebekken Heel – Beegden). Op deze verlaagde dam zal een fietspad worden aangelegd. Hiermee wordt het sluiscomplex Heel – Linne verbonden met de Roermondse Weerd (via Marina Oolderhuuske). Dit is een belangrijke recreatieve verbinding die in de huidige situatie als verkeersonveilig wordt ervaren.</p> <p>Een deel van het nieuwe fietspad is gelegen op Maasgouws grondgebied (achterkant woningen Osen). Dit deel zal gefinancierd moeten worden door de gemeente Maasgouw. Het hele project is een project van de gemeente Roermond.</p>	<p>€ 100.000 Investeringsbijdrage aan gemeente Roermond</p> <p>Kapitaallasten: € 3.300 structureel vanaf 2026</p>

Reconstructie Kastanje- en Beukenlaan Beegden		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Herinrichting van de Kastanje- en Beukenlaan Beegden en afkoppelen van regenwater op de Kastanjelaan.	Op de Beukenlaan zal de bovenbouw omgevormd worden van asfaltverharding naar klinkerverharding. Op de Kastanjelaan zal de asfaltverharding worden vervangen voor klinkerverharding en tevens zal er een infiltratieriool worden aangelegd. Deze dient voor het afkoppelen van de Kastanjelaan en tevens als overstort voor de wadi op Krijtenberg. De voorbereiding staat gepland voor 2025 (€ 25.000) en de uitvoering in 2026 (€ 550.000).	<p>Vorbereiding: € 25.000 in 2025 Kapitaallasten: € 400 structureel vanaf 2027 ten laste van exploitatie € 600 structureel ten laste van GRP</p> <p>Investering € 550.000 in 2026 Kapitaallasten: € 9.200 structureel vanaf 2027 ten laste van exploitatie € 12.200 structureel ten laste van GRP</p> <p>Voor dit krediet geldt 50% wegen en 50% riolering.</p>

Fietsverbinding Linne- Merum		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Realiseren van een fietsverbinding langs het water tussen Linne en Merum	<p>Een lang gekoesterde en aantrekkelijke route aanleggen langs het water tussen Maasgouw en Roermond. Deze verbinding nodigt uit tot beweging en ontspanning en voorziet in een behoefte van inwoners. Met deze nieuwe route wordt de regionale routestructuur versterkt en kunnen recreanten beter gespreid worden.</p> <p>Met financiering vanuit de gemeente Roermond en mogelijk de provincie Limburg kan dit tot uitvoering gebracht worden.</p>	<p>Investering € 250.000 in 2025 Kapitaallasten: € 8.300 structureel vanaf 2026</p>

Zie voor verdere informatie paragraaf 5.3 Onderhoud kapitaalgoederen.

3.4.3 Klimaatadaptatie en waterbeheer

Riool kostendekkend		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Kostendekkend tarief rioolheffing	<p>Bij de vaststelling van de tarieven riolering worden de kosten voor 100% doorberekend. Wijziging van de interne kostentoerekening betekent dat meer of minder doorbelast gaat worden.</p> <p>Voor de komende jaren resulteert dit in een voordelig budgettair effect dat met name veroorzaakt wordt door hogere toerekening van salarissen en overhead en rente aan riolering.</p>	Voordeel: 2025 € 56.900 2026 € 18.100 2027 € 57.800 2028 € 147.200

Zie voor verdere informatie paragraaf 5.3 Onderhoud kapitaalgoederen.

3.4.4 Gemeentelijk vastgoed en inzet middelen

Projectleider maatschappelijk vastgoed		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Beeldvorming over opgaven maatschappelijk vastgoed en gewenste aanpak.	<p>De projectleider maatschappelijk vastgoed gaat zich met de volgende opgaves bezighouden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MFC's (Multifunctionele centrum); adviseren, besluitvorming en uitvoering m.b.t. MFC's in Linne, Stevensweert en Thorn. • IHP (Integraal huisvestingsplan); het IHP wordt iedere 4 jaar herijkt. In het jaarlijks te formuleren uitvoeringsprogramma worden projecten nader gedefinieerd en in de raad gebracht alvorens wordt gestart met de realisatie van projecten. • Geeft inzicht in het gemeentelijk vastgoed, de gebruikers, verhuur, de bezetting en de financiële aspecten. • Verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Voor de 13 panden grootverbruikers (MFC's, sporthallen, gemeentehuis) zijn duurzaamheidsscans uitgevoerd (wettelijke verplichting). Bij het overige vastgoed doen we energiemonitoring en wordt er voor zover mogelijk gestuurd op verbruik en verduurzaming met kleine maatregelen. 	€ 109.000 structureel budgettair neutraal (1 fte schaal 11) (dekking CDOKE-gelden)

3.4.5 Heroverwegingen bestand beleid

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Indexering energiekosten	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal	50.000	50.000	50.000	50.000

Toelichting

Indexering energiekosten

In de Programmabegroting 2023 is voor 2023 en 2024 € 400.000 incidenteel per jaar opgenomen voor indexering van energiekosten. Voor 2025 is de incidentele bijstelling niet meer nodig. Ondanks dat de tarieven over 2025 nog niet bekend zijn verwachten wij een verdere besparing op het structurele budget van € 50.000.

Totaaloverzicht lasten en baten programma beheer openbare ruimte, infra en vastgoed

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	107.922	119.812	116.393	116.393	116.393	116.393
2.1	Verkeer en vervoer	3.968.071	4.314.929	4.340.622	4.462.304	4.413.323	4.423.437
2.2	Parkeren	21.377	23.152	24.913	23.884	23.884	23.884
2.4	Economische havens en waterwegen	74.293	81.795	55.299	55.299	55.299	55.299
3.3	Bedrijfjloket en bedrijfsregelingen	380	311	311	311	311	311
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.902.046	2.352.597	2.156.845	2.158.060	2.168.774	2.112.823
7.2	Riolering	1.861.949	2.186.862	2.345.924	2.337.106	2.317.344	2.284.458
7.4	Milieubeheer	4.295	7.669	7.669	7.670	8.318	8.318
	Totaal lasten bestaand beleid	7.940.333	9.087.127	9.047.976	9.161.027	9.103.646	9.024.923
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
2.1	Verkeer en vervoer			111.500	136.446	149.403	202.537
2.4	Economische havens en waterwegen			0	5.000	5.000	5.000
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie			0	14.643	-2.500	-2.500
7.2	Riolering			4.900	12.607	22.597	87.139
7.4	Milieubeheer			0	0	250	250
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	116.400	168.696	174.750	292.426
	Totaal lasten	7.940.333	9.087.127	9.164.376	9.329.723	9.278.396	9.317.349
Baten Bestaand beleid							
2.1	Verkeer en vervoer	438.743	40.500	40.500	40.500	40.500	40.500
2.4	Economische havens en waterwegen	18.500	500	500	500	500	500
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.001	1	1	1	1	1
7.2	Riolering	4.225.971	4.632.026	4.845.258	4.937.882	4.918.093	4.885.207
7.4	Milieubeheer		319	319	319	319	319
	Totaal baten bestaand beleid	4.684.216	4.673.346	4.886.578	4.979.202	4.959.413	4.926.527
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
7.2	Riolering			56.278	25.196	74.814	228.855
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	56.278	25.196	74.814	228.855
	Totaal baten	4.684.216	4.673.346	4.942.856	5.004.398	5.034.227	5.155.382
	Totaal saldo van baten en lasten	-3.256.117	-4.413.781	-4.221.520	-4.325.325	-4.244.169	-4.161.967
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		240.000	97.206	270.000	0	0	0
Baten		253.190	404.112	63.885	77.385	77.385	65.672
Saldo		13.190	306.906	-206.115	77.385	77.385	65.672
	Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed	-3.242.927	-4.106.875	-4.427.635	-4.247.940	-4.166.784	-4.096.295

Verschillen bestand beleid 2025-2024 programma beheer openbare ruimte, infra en vastgoed

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
2.1	Verkeer en vervoer			
	Kapitaallasten taakveld 2.1	65.800		-65.800
	Onderhoud wegen (BR Claims)	-157.500		157.500
	Projecten wegen (incidenteel 2024)	-15.000		15.000
	Maaien bermen (BR Claims)	-27.300		27.300
	Energiekosten Openbare Verlichting (incidenteel 2024)	-74.100		74.100
	Salarissen (overig) taakveld 2.1	46.200		-46.200
	Salarissen taakveld 2.1 (overheveling FTE's Verkeer van FD naar BOR)	200.900		-200.900
	Onderhoud Openbare Verlichting (incidenteel 2024)	-10.000		10.000
2.4	Economische havens en waterwegen			
	Opstellen beleidsplan Nautische voorzieningen (BR Claims)	-23.000		23.000
	Energiekosten taakveld 2.4 (incidenteel 2024)	-10.400		10.400
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie			
	Herverdeling salarissen taakveld 5.7	-107.100		107.100
	Uitbreiding bomenbestand (BR Claims)	-50.000		50.000
	Klimaatadaptatie Groen (BR Claims)	-31.000		31.000
7.2	Riolering			
	Rioolheffing	0	109.000	109.000
	Salarissen taakveld 7.2	32.300		-32.300
	Kapitaallasten taakveld 7.2	82.100		-82.100
	Externe ondersteuning riolering (incidenteel 2025 vanuit GRP)	40.000		-40.000
	Verrekening voorziening Riolering	0	104.200	104.200
	Overig, bedragen < € 10.000 incl. salarissen	-900		900
	Totaal	-39.000	213.200	252.200
		voordeel	voordeel	voordeel

3.5 Leefomgeving, wonen en economie

Coalitieakkoord 2022-2026

De kwaliteit van de fysieke leefomgeving maakt de gemeente Maasgouw tot een aantrekkelijke gemeente om te wonen, leven en recreëren. Daarom willen we de kwaliteit van de leefomgeving beschermen en versterken. We zetten in op duurzame ontwikkeling en werken aan opgaven op het gebied van natuur en biodiversiteit, energietransitie, afvalinzameling en circulariteit. De woningbouw krijgt toprioriteit: we willen dat er genoeg geschikte woningen zijn voor mensen die in Maasgouw willen wonen. Ook blijven we economische en toeristische ontwikkelingen faciliteren omdat die zorgen voor werkgelegenheid en welvaart. Daarbij bewaken we dat economie en toerisme niet ten koste gaan van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp in programmabegroting
Omgevingswet en omgevingsbeleid	3.5.1 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personele capaciteit Omgevingswet
Natuur en biodiversiteit	3.5.2 <ul style="list-style-type: none"> ▪
Energietransitie	3.5.3 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personele capaciteit duurzaamheid ▪
Afvalinzameling en circulariteit	3.5.4 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Afval kostendekkend
Wonen en volkshuisvesting	3.5.5 <ul style="list-style-type: none"> ▪
Erfgoed, monumenten en leegstand	3.5.6 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Archeologische objecten terrein Daelzicht Heel (synthese) ▪ Kerkenvisie
Verkeer, parkeren en mobiliteit	3.5.7 <ul style="list-style-type: none"> ▪
Economie, werklocaties en ondernemerschap	3.5.8 <ul style="list-style-type: none"> ▪ BluePorts Limburg
Toerisme en recreatie	3.5.9 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Digitale ontsluiting passantenhavens Maasbracht en Wessem ▪ Subsidie Maas- en binnenvaartmuseum

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

Heroverweging bestaand beleid	3.5.10 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Duurzaamheid / actieplan energietransitie
-------------------------------	---

Global Goals

Het programma leefomgeving, wonen en economie draagt bij aan de volgende Global Goals:

Toelichting Global Goals

Global Goal 7 richt zich op betaalbare betrouwbare en duurzame energie voor iedereen.

Global Goal 8 richt zich op duurzame economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen.

Global Goal 9 gaat over hoogwaardige en inclusieve infrastructuur, industrie en innovatie.

Global Goal 11 richt zich op het inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van steden en dorpen.

Global Goal 12 richt zich op duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen, duurzame praktijken bij overheidsopdrachten. En daarnaast het verantwoord beheer van afvalstoffen en terugdringen van verontreiniging.

Global Goal 13 gaat over het bestrijden van klimaatverandering en de effecten ervan.

Global Goal 15 gaat om het versterken van duurzaam gebruik van bossen, droge gebieden, biodiversiteit en het integreren van waarden van ecosystemen en biodiversiteit in de (lokale) planning.

3.5.1 Omgevingswet en omgevingsbeleid

Personele capaciteit Omgevingswet		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Tijdig over een gemeentebreed omgevingsplan beschikken én aanvragen, initiatieven en projecten adequaat behandelen.	Het maken van een gemeentebreed omgevingsplan is een wettelijke taak. Eerste ervaringen leren dat dit complex is en zeer veel tijd vraagt. Daarnaast zijn er veel initiatieven van buiten en eigen ambities van de gemeente (nieuw beleid, woonprogramma). Daar bovenop vraagt de werkwijze onder de Omgevingswet veel inzet vóór de aanvraag van een omgevingsvergunning (intaketafel, omgevingstafel, participatie, omgevingsdialoog). Dat maakt dat de tijdelijke extra capaciteit die nu al een aantal jaren wordt ingezet, structureel gemaakt dient te worden, wat inhoudt dat 1 fte aan de vaste formatie moet worden toegevoegd. Tot nu toe is de huidige inzet steeds gedekt uit incidentele middelen.	€ 96.000 structureel (1 fte schaal 10)

3.5.2 Natuur en biodiversiteit

Er is geen nieuw beleid geformuleerd voor het begrotingsjaar 2025.

3.5.3 Energietransitie

Personele capaciteit duurzaamheid		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Verduurzamen van de gebouwde omgeving.</p> <p>De volgende doelen zijn bepaald voor 2030:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voor de gebouwde omgeving een CO2 reductie van 20% te bereiken ten opzichte van 2020 (Transitievisie Warmte). 2. Het energieverbruik voor de gebouwde omgeving met 15% te verminderen ten opzichte van 2020 (Actieplan Energietransitie). 3. Circa 40% van de geschikte daken van de woningen te voorzien van zonnepanelen. (Behaald: 44% per 2022) 	<p>We geven uitvoering aan het actieplan energietransitie 2024-2025. Daarin zijn de ambities van de gemeente vertaald in acties en de taken die het rijk de gemeente oplegt, zijn ook opgenomen. Met de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE) ondersteunt het rijk gemeenten en provincies bij het opbouwen van een interne organisatie gericht op het uitvoeren van klimaat- en energietaken.</p> <p>Om de huidige ambtelijke capaciteit te continueren en het actieplan energietransitie uit te kunnen voeren zijn er 3 functies nodig. Van de huidige 3 functies is er 1 niet opgenomen in het formatieplan. De ambtelijke capaciteit voor klimaat en energiebeleid dient daarom uitgebreid te worden met 1 fte.</p>	<p>€ 96.000 structureel budgettair neutraal (1 fte schaal 10) (dekking CDOKE-gelden)</p>

3.5.4 Afvalinzameling en circulariteit

Afval kostendekkend		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Kostendekkend tarief afvalstoffenheffing	<p>Bij de vaststelling van de tarieven afval worden de kosten voor 100% doorberekend. Wijziging van de interne kostentoerekening betekent dat meer of minder doorbelast gaat worden.</p> <p>Voor de komende jaren resulteert dit in een voordelig budgettair effect dat met name veroorzaakt wordt door hogere toerekening van salarissen en overhead van € 24.200 en btw kosten in totaal € 27.900 (€ 25.800 raad dec. 2023 btw hogere verwerkingskosten afval vanaf 2024 en overig btw € 2.100 vanaf 2025) aan afval.</p>	Voordeel: € 52.100 structureel

3.5.5 Wonen en volkshuisvesting

Er is geen nieuw beleid geformuleerd voor het begrotingsjaar 2025.

Processen en projecten die doorlopen in 2025	
Proces/Project	Status/ fase in 2025
Woningbouw Ruimte voor Ruimte Bosserhofsveld Maasbracht	In voorbereiding.
Woningbouw St. Anna-terrein Heel	In uitvoering.
Woningbouw Linne Zuid-Oost / Linnerpark	In uitvoering.
Woningbouw Op de Konie Stevensweert	In uitvoering.
Woningbouw Krijtenberg Beegden	In uitvoering.
Uitbreiding woonwagendplaatsen	In uitvoering.

3.5.6 Erfgoed, monumenten en leegstand

Archeologische objecten terrein Daelzicht Heel (synthese)		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Een goede wetenschappelijke ontsluiting van archeologische vondsten die zijn gedaan in de periode 2009-2011 op het terrein van Stichting Daelzicht in Heel en zijn opgeslagen in het provinciaal depot De Vondst in Heerlen.	<p>We gaan een gespecialiseerd archeologisch bureau opdracht geven tot het uitvoeren van een onderzoek naar de archeologische objecten die zijn gevonden op het terrein van Stichting Daelzicht in Heel in de periode 2009-2011. Daarna wordt hierover een afrondende wetenschappelijke synthese geschreven. Daarmee wordt meer inzicht in het Romeins verleden van Heel verkregen. Dit biedt mogelijkheden om te komen tot een verdere uitbouw van de popularisering en de publieksontsluiting van het Romeins verleden van Heel.</p> <p>De totale kosten van het onderzoek en de wetenschappelijke synthese bedragen € 355.000. Enkel de kosten voor het onderzoek worden opgenomen in deze begroting en de synthese wordt enkel uitgevoerd indien er een subsidie van de provincie of het rijk wordt ontvangen.</p>	€ 225.000 incidenteel

Kerkenvisie		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Voorkomen dat monumentale kerkgebouwen langdurig leeg komen te staan en vervallen.	<p>Negen kerkgebouwen zijn een rijksmonument of een gemeentelijk monument. Uit de kerkenvisie (welke in 2024 ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt voorgelegd) blijkt dat bij zeven monumentale kerkgebouwen moet worden gezocht naar een andere invulling. Een belangrijk hulpmiddel hierbij is een herbestemmingsonderzoek. Omdat de betrokken parochies onvoldoende middelen hebben voor zo'n onderzoek, draagt de gemeente € 5.000 per kerkgebouw bij in de kosten.</p> <p>De herbestemmingsonderzoeken worden uitgevoerd in de periode 2025 tot en met 2028.</p>	€ 35.000 incidenteel

3.5.7 Verkeer, parkeren en mobiliteit

Er is geen nieuw beleid geformuleerd voor het begrotingsjaar 2025.

3.5.8 Economie, werklocaties en ondernemerschap

BluePorts Limburg		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Robuuste samenwerking tussen de havens in Nederlands en Belgisch Limburg.</p>	<p>De gemeente Maasgouw, andere havengemeenten in Limburg en de provincie Limburg, nemen deel in BluePorts Limburg. Het belang van havens en binnenvaart in de omvang en de verduurzaming van transport en mobiliteit is groot en blijft groeien. Daarom wordt BluePorts verder geprofessionaliseerd en daarbij wordt een grotere betrokkenheid van de gemeenten gevraagd. Dit is in de begroting van 2023 aangekondigd. In 2024 wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld, gericht op een beoogde startdatum van BluePorts 2.0 op 1 januari 2025. Hierbij wordt uitgegaan van een looptijd van 5 jaar. Van de beoogde deelnemers (havengemeenten en provincie) wordt jaarlijkse bijdrage gevraagd van € 30.000, € 50.000 en € 80.000 voor respectievelijk kleine, middelgrote en grote havengemeenten en € 100.000 voor de provincie Limburg. De gemeente Maasgouw wordt ingeschaald als middelgrote havengemeente met een jaarlijkse bijdrage van € 50.000, dus € 250.000 voor 5 jaar.</p> <p>Van de jaarlijkse bijdrage van € 50.000 is € 10.000 al structureel begroot.</p> <p><i>NOOT: alle bedragen en data zijn onder voorbehoud. Besluitvorming over deelname wordt separaat voorgelegd.</i></p>	<p>€ 40.000 structureel</p>

3.5.9 Toerisme en recreatie

Digitale ontsluiting passantenhavens Maasbracht en Wessem		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Het in stand houden van de passantenhavens in de gemeente Maasgouw door deze digitaal te ontsluiten.	<p>De huidige exploitatie door ondernemers stopt en we gaan over op een digitaal systeem. Daarmee kunnen passanten die in Maasbracht of Wessem willen aanleggen een plek aan een passantensteiger reserveren en de kosten (liggeld, water, stroom) betalen.</p> <p>Tegenover de investering in het digitale systeem (€ 52.000) en een wifi-voorziening voor de gebruikers van de passantenhaven (€ 13.000) in 2025, staat een besparing van € 10.000 in de jaarlijkse exploitatiekosten vanaf 2026.</p>	<p>€ 65.000 incidenteel</p> <p>€ 10.000 structureel voordeel vanaf 2026</p>

Subsidie Maas- en binnenvaartmuseum		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
Meer gelijkheid in de bestedingsruimte van de exploitatiesubsidie voor de drie musea in Maasgouw.	De musea in Stevensweert en Thorn zijn gehuisvest in gebouwen van de gemeente. Daarvoor wordt een maatschappelijke huur gerekend en de gemeente draagt de kosten van onderhoud, jaarlijks € 28.000 per gebouw. Het Maas- Binnenvaartmuseum huurt echter commercieel. Dit museum ontvangt op dit moment eenzelfde subsidie als twee andere musea, maar de huursom is veel hoger. Daardoor gaat de volledige exploitatiesubsidie op aan huur en niet aan het uitvoeren van museale taken. Om deze ongelijkheid te compenseren, wordt de huursubsidie voor het Maas- en Binnenvaartmuseum met € 14.000 verhoogd.	€ 14.000 structureel

Status fase overige projecten

Processen en projecten die doorlopen in 2025	
Proces/Project	Status/ fase in 2025
Fun Beach Panheel	In uitvoering.
Groenimpuls Maasgouw	In uitvoering.

3.5.10 Heroverwegingen bestand beleid

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Duurzaamheid / actieplan energietransitie	21.500	21.500	21.500	21.500
Meeropbrengst leges parkeren en havengelden	-	-	-	-
Meeropbrengst Waboleges	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal	121.500	121.500	121.500	121.500

Toelichting

Duurzaamheid / actieplan energietransitie

De uitgaven die ten laste van dit budget komen, kunnen gedekt worden uit CDOKE gelden. Dit separate budget kan daarmee vervallen.

Meeropbrengst leges parkeren en havengelden

Op dit moment zijn er geen concrete plannen om het betaald parkeren uit te breiden naar andere kernen binnen onze gemeente. De reden die we hierbij voor ogen hebben is deze kernen aantrekkelijk en gastvrij te laten zijn voor bezoekers. Daarnaast is betaald parkeren geen doel op zich, maar een middel om het (bezoekers)parkeren te reguleren daar waar dat nodig is. Indien dit wel de wens is, zullen de mogelijkheden hiertoe onderzocht moeten worden. Ook zal er dan een kosten-baten afwegingen gemaakt moeten worden om tot een goed ambtelijk advies te kunnen komen.

Voor de inkomsten van havengelden geldt hetzelfde.

Meeropbrengst Waboleges

De legesopbrengsten kunnen met € 100.000 worden verhoogd. Het totaal begrote bedrag wordt € 450.000. Leges worden in zijn algemeenheid voorzichtig geraamd. In de 2^e prorap van de laatste jaren is meestal een bedrag incidenteel bijgeraamd. Incidenteel door de overgang naar de nieuwe Omgevingswet, die op dat moment nog vele onzekerheden met zich heeft gebracht. Nu durven wij de genoemde bijstelling structureel bij te ramen en blijven wij deze inkomstenbron in de toekomstige 2^e proraps monitoren.

Totaaloverzicht lasten en baten programma leefomgeving, wonen en economie

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	139.695	124.230	120.206	119.302	118.168	117.221
2.1	Verkeer en vervoer	294.018	454.423	167.679	82.679	82.679	82.679
2.3	Recreatieve havens	103.480	98.473	107.678	107.678	107.678	107.678
2.4	Economische havens en waterwegen	19.529	50.000	10.000	10.000	10.000	10.000
3.1	Economische ontwikkeling	325.287	251.467	217.219	217.219	217.207	212.049
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37.505	70.944	56.460	56.460	56.460	56.460
3.4	Economische promotie	767.597	890.864	732.711	732.711	732.711	732.711
5.4	Musea	181.973	185.312	185.301	185.301	185.301	184.687
5.5	Cultureel erfgoed	215.429	223.958	180.773	176.270	173.969	171.871
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	416.709	515.871	360.228	360.228	315.228	315.228
7.3	Afval	2.827.832	2.949.041	3.000.274	3.003.134	3.003.134	3.003.134
7.4	Milieubeheer	386.787	1.146.538	642.719	175.819	175.819	175.819
8.1	Ruimte en leefomgeving	914.336	937.395	1.007.825	1.007.825	1.007.825	1.007.825
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.484.948	-84.900	-84.900	-84.900	-84.900	-84.900
8.3	Wonen en bouwen	3.753.289	4.562.521	4.552.383	4.371.621	4.371.690	4.370.719
	Totaal lasten bestaand beleid	13.868.415	12.376.137	11.256.556	10.521.347	10.472.969	10.463.181
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
2.1	Verkeer en vervoer			0	0	0	6.250
2.3	Recreatieve havens			65.000	1.500	1.500	1.500
2.4	Economische havens en waterwegen			40.000	40.000	40.000	40.000
5.4	Musea			239.000	14.000	14.000	14.000
5.5	Cultureel erfgoed			35.000	0	0	0
7.3	Afval			71.642	76.942	79.842	85.042
7.4	Milieubeheer			-655	466.245	466.245	466.245
8.3	Wonen en bouwen			-160.281	-157.432	-157.232	-154.132
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	289.706	441.255	444.355	458.905
	Totaal lasten	13.868.415	12.376.137	11.546.262	10.962.602	10.917.324	10.922.086
Baten Bestaand beleid							
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	123.687	237.450	72.650	72.650	72.650	72.650
0.63	Parkeerbelasting	113.575	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
2.3	Recreatieve havens	23.935	25.240	25.240	25.240	25.240	25.240
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	33.965	28.050	28.050	28.050	28.050	28.050
3.4	Economische promotie	16.694	25.980	25.750	25.980	26.215	26.454
5.4	Musea	9.402	8.700	8.700	8.700	8.700	8.700
5.5	Cultureel erfgoed	5	5	5	5	5	5
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	52.579	50.050	50.050	50.050	50.050	50.050
7.3	Afval	3.032.331	3.476.211	3.479.624	3.482.484	3.482.484	3.482.484
7.4	Milieubeheer	134.707	936.883	467.167	267	267	267
8.1	Ruimte en leefomgeving	37.384	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.610.145	0	0	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	477.850	404.301	403.481	402.621	401.716	401.716
	Totaal baten bestaand beleid	7.666.259	5.292.870	4.660.717	4.196.047	4.195.377	4.195.616
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
2.3	Recreatieve havens			0	11.500	11.500	11.500
7.3	Afval			145.907	151.207	154.107	159.307
7.4	Milieubeheer			20.800	487.700	487.700	487.700
8.3	Wonen en bouwen			100.000	100.000	100.000	99.050
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	266.707	750.407	753.307	757.557
	Totaal baten	7.666.259	5.292.870	4.927.424	4.946.454	4.948.684	4.953.173
	Totaal saldo van baten en lasten	-6.202.156	-7.083.267	-6.618.838	-6.016.148	-5.968.640	-5.968.913
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		299.853	2.609.700	380.000	0	0	0
Baten		916.800	2.750.846	432.835	102.105	101.870	101.631
Saldo		616.947	141.146	52.835	102.105	101.870	101.631
	Leefomgeving, wonen en economie	-5.585.209	-6.942.121	-6.566.003	-5.914.043	-5.866.770	-5.867.282

Verschillen bestand beleid 2025-2024 programma leefomgeving, wonen en economie

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden			
	Zakelijk recht gebruik gemeentegrond		-10.000	-10.000
	Verkoop gronden		-154.800	-154.800
2.1	Verkeer en vervoer			
	Salarissen taakveld 2.1 (overheveling FTE's Verkeer van FD naar BOR)	-190.800		190.800
	Verkeers- en parkeerplan Thorn en opstellen nieuw GVVP (incidenteel 2024)	-105.000		105.000
2.4	Economische havens en waterwegen			
	Revitalisering haven Koeweide Maasbracht (incidenteel 2024)	-40.000		40.000
3.1	Economische ontwikkeling			
	Salarissen taakveld 3.1	20.300		-20.300
	Kapitaallasten taakveld 3.1	-24.600		24.600
	Economisch uitvoeringsprogramma (incidenteel 2024) (BR Claims)	-30.000		30.000
3.3	Bedrijven loket en bedrijfsregelingen			
	Indexatie energiekosten taakveld 3.3 (incidenteel 2024)	-13.800		13.800
3.4	Economische promotie			
	Salarissen taakveld 3.4	11.500		-11.500
	Project Waardevol toerisme (incidenteel 2024) (BR Claims)	-137.200		137.200
	Regiovisie toerisme en recreatie (incidenteel 2024) (BR Claims)	-29.500		29.500
5.5	Cultureel erfgoed			
	Subsidie bijdrage herstel kerk Stevensweert (incidenteel 2024)	-33.400		33.400
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie			
	Recreatie en toerisme Ohe en Laak en Domicilia (incidenteel 2024) (BR Claims)	-18.300		18.300
	Groenimpuls maasgouw ecologische verbindingzone (incidenteel 2024) (BR Claims)	-98.800		98.800
	Indexatie energiekosten taakveld 5.7 (incidenteel 2024)	-37.200		37.200
7.3	Afval			
	Salarissen taakveld 7.3	47.800		-47.800
7.4	Milieubeheer			
	Haalbaarheidsstudie zonnepanelen (incidenteel 2024) (Amendement 2024)	-30.000		30.000
	SPUK Nationaal Isolatieprogramma (incidenteel 2024)	-473.800	-473.800	0
8.1	Ruimte en leefomgeving			
	Salarissen taakveld 8.1	70.400		-70.400
8.3	Wonen en bouwen			
	Salarissen taakveld 8.3	15.600		-15.600
	MER OD (Begr.wijziging 2025)	99.700		-99.700
	Omgevingswet (incidenteel 2024) (BR Claims)	-90.000		90.000
	Uitbreiding standplaatsen (incidenteel 2024)	-30.000		30.000
	Overig, bedragen < € 10.000 incl. salarissen	-2.500	6.500	9.000
	Totaal	-1.119.600	-632.100	487.500
		voordeel	nadeel	voordeel

Beleidsindicatoren programma leefomgeving, wonen en economie

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Vorige periode	Waarde	Periode	Waarde	Toelichting
3. Economie	Functiemenging	%	2022	44,9	2023	44,9	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15-65jr	2022	180,6	2022	189,2	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2021	158,0	2022	88,0	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2021	29,0	2022	33,4	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	X € 1.000	2023	315	2024	322	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2022	15,6	2023	5,1	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.
8. Vhrosv	Demografische druk	%	2023	79,5	2024	81,4	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons-huishouden	euro	2023	776,00	2024	831,00	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	euro	2023	873,00	2024	902,00	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl. De laatst bekende waardes per medio augustus 2024 zijn verwerkt.

3.6 Gebiedsontwikkelingen

Coalitieakkoord 2022-2026

In de gemeente Maasgouw lopen enkele gebiedsontwikkelingen die vanuit ruimtelijk, economisch, maatschappelijk én financieel perspectief een grote impact hebben en daardoor van strategisch belang zijn. De gemeente speelt een regisserende en faciliterende rol binnen deze ontwikkelingen en werkt daarbij samen met andere overheden, bedrijven en instellingen. Dit vraagt om de inzet van middelen in personele en financiële zin. Gelet op de samenhang tussen deze ontwikkelingen en het belang daarvan wordt door de gemeente een gecoördineerde aanpak opgezet.

Hoofddoelen coalitieakkoord	Onderwerp in programmabegroting
Coördinatie gebiedsontwikkelingen	3.6.1
Land van Thorn – Maasresidence	3.6.2 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsontwikkeling Land van Thorn - Maasresidence
Thorn – Meersveld – Wessem	3.6.3 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsontwikkeling Thorn - Meersveld - Wessem
Vakantieparken	3.6.4 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsontwikkeling vakantieparken
Woon-zorg cluster Heel	3.6.5 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsontwikkeling Woon-zorg cluster Heel
Clauscentrale Maasbracht	3.6.6 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsontwikkeling Clauscentrale Maasbracht
Havengebied Maasbracht	3.6.7 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsontwikkeling havengebied Maasbracht
Centrumvisie Heel	3.6.8 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsontwikkeling Centrumvisie Heel

Voor een verder toelichting op de hoofddoelen verwijzen wij u naar het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw”.

Global Goals

Het programma gebiedsontwikkelingen draagt bij aan de volgende Global Goals:

Toelichting Global Goals

Global Goal 7 richt zich op betaalbare betrouwbare en duurzame energie voor iedereen.

Global Goal 8 richt zich op duurzame economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen.

Global Goal 9 gaat over hoogwaardige en inclusieve infrastructuur, industrie en innovatie.

Global Goal 11 richt zich op het inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van steden en dorpen.

Global Goal 15 gaat om het versterken van duurzaam gebruik van bossen, droge gebieden, biodiversiteit en het integreren van waarden van ecosystemen en biodiversiteit in de (lokale) planning.

Global Goal 17 richt zich op effectieve publieke, publiek-private en maatschappelijke samenwerkingsverbanden.

3.6.1 Coördinatie gebiedsontwikkelingen

Er is geen nieuw beleid geformuleerd voor het begrotingsjaar 2025.

3.6.2 Land van Thorn - Maasresidence

Gebiedsontwikkeling Land van Thorn – Maasresidence		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>De realisatie van een vakantiepark, hotel en voorzieningen Maasresidence. Maatregelen om verkeer, parkeren, toerisme in Thorn en omgeving in goede banen te leiden.</p>	<p>Binnen het gebiedsprogramma Land van Thorn - Maasresidence lopen de volgende projecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gefaseerde bouw vakantiepark Maasresidence 2. Bouw hotel Maasresidence (Grote Hegge) 3. Voorzieningen Maasresidence (Grote Hegge) 4. Verkeer en parkeren Thorn en omgeving 5. Toerisme en recreatie Thorn en omgeving <p>De projecten 1 t/m 3 worden geïnitieerd en geleid door een Vastgoed- en een projectontwikkelaar en begeleid door de gemeente. De projecten 4 en 5 worden geïnitieerd en geleid door de gemeente. Vanwege de noodzaak van afstemming worden de projecten aangestuurd in de vorm van een gebiedsprogramma dat wordt gecoördineerd door de gemeente.</p> <p>Vakantiepark De omgevingsvergunningsaanvraag voor de laatste bouwfase 4 (72 vakantiewoningen) is verleend. Totaal aantal vakantieverblijven na realisatie: 293 woningen + 60 appartementen. In 2025 wordt het vakantiepark afgebouwd.</p> <p>Momenteel wordt gekeken naar de opwaardering van het entreegebied (inclusief ontwikkeling woonwagenlocatie en borgen verkeersveiligheid). Dit leidt in 2025 mogelijk tot maatregelen.</p> <p>Locatie 'Vijverbroek': MRT Nature Lodge Maasresidence heeft eind 2023 een omgevingsvergunning-aanvraag ingediend voor 45 lodges plus inrichting van het terrein en in 2024 een aanvraag voor een centrale voorzieningen gebouw. In de planning is een gefaseerde ontwikkeling in 2024 en 2025 opgenomen.</p> <p>Hotel en voorzieningen De planvorming voor het hotel is nog niet afgerond door de ontwikkelaar. Parallel aan deze planvorming loopt het proces om te komen tot een beeldkwaliteitsplan voor het hotel.</p> <p>Verkeer Op basis van het adviesrapport Verkeer en Parkeren Thorn is een plan met maatregelen rondom verkeer en parkeren in Thorn vastgesteld om dit vervolgens in uitvoering te brengen. In 2025 worden naar verwachting de volgende maatregelen gerealiseerd (uit het 'Basispakket maatregelen korte termijn'):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing routing via bebording • Maatregelen vrachtverkeer Holstraat • Optimaliseren eenrichtingsverkeer • (tijdelijke) afsluitingen Hoogstraat • Voetgangersgebied Kloosterberg • Aangewezen laad- en losplekken 	<p>Niet van toepassing</p>

	<p>R&T Land van Thorn is als 'focusgebied' opgenomen in het programma Waardevol Toerisme, dat in de raadsvergadering van december 2023 is vastgesteld. Maatregelen die in dit gebied worden genomen (in 2025 of later) moeten bijdragen aan de balans tussen leefbaarheid en toerisme.</p>	
--	---	--

3.6.3 Thorn-Meersveld-Wessem

Gebiedsontwikkeling Thorn-Meersveld-Wessem		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Kwaliteitsverbetering in het gebied tussen Thorn en Wessem.</p>	<p>In 2024 en 2025 (procedurejaar) zal verdere voorbereiding door het waterschap plaatsvinden en medio/eind 2026 zal men starten met de werkzaamheden. De verwachting is dat deze medio 2029 gereed zijn.</p> <p>In de themabijeenkomst met de gemeenteraad op 14 november 2023 is op basis van het Gebiedsplan Thorn-Wessem (geen verdere status) in algemene zin de wens uitgesproken allereerst in te zetten op het verbeteren van de recreatieve verbindingen en het restant budget te bewaren tot 2026 in afwachting van de ontwikkelingen op de bedrijvenpercelen aan de Meers.</p> <p>De kosten voor de aanleg van een wandelverbinding tussen Maasresidence en Meggelveld worden geschat op € 100.000. Daarnaast zal op de versterkte kering langs de Waage Naak voor € 80.000 het onderhoudspad van het waterschap worden verbeterd tot fietspad. Hiermee ontstaat een betere verbinding tussen het recreatieve fietspad Thorn-Wessem en de oude kern van Wessem.</p>	<p>€ 1.000.000 (dit bedrag is reeds gereserveerd in een bestemmingsreserve)</p> <p>Hiervan is de eerste € 180.000 geormerkt.</p>

3.6.4 Vakantieparken

Gebiedsontwikkeling vakantieparken		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Programmatische, integrale aanpak van drie niet-vitale vakantieparken in Maasgouw: de parken Heelderpeel en Boshmolenplas in Heel en Porta Isola in Stevensweert.</p>	<p>Een integrale procesaanpak, te weten ‘procesaanpak groene en rode spoor’ is de basis voor de gemeentelijke aanpak van de niet-vitale vakantieparken. Deze aanpak is beschreven in het programma ‘Aanpak vakantieparken Maasgouw 2025’ dat sinds 2000 in uitvoering is. Op basis van een zo sterk mogelijke informatiepositie worden rode maatregelen (tegengaan niet-recreatief gebruik, zoals handhaving) en groene maatregelen (bevorderen recreatief gebruik, zoals ondersteuning recreatieondernemer) getroffen.</p> <p>Boshmolenplas Begeleiden van de verdere ontwikkeling van het vakantiepark. In 2025 wordt verder gegaan met de afbouw van het park richting de 400 vakantiewoningen die volgens bestemmingsplan mogen (waarschijnlijk in 2025 een toevoeging van 47 chalets/woningen). Verder zijn de partijen in overleg met de gemeente aan de slag met uitwerking van plannen voor een receptiegebouw met centrale voorzieningen en kleinschalige watersportvoorziening.</p> <p>Heelderpeel Inzet op handhaving, met als langetermijnstrategie vitalisering. De gemeente zet in op het tegengaan van strijdig gebruik, waarbij oog is voor de mensen met sociaal-maatschappelijke problematieken die op het park verblijven. Daarnaast blijft de gemeente de deur openhouden voor een parkeigenaar/exploitant die met de vitalisering van het park aan de slag wil.</p> <p>Porta Isola Inzet op handhaving, met als langetermijnstrategie transformatie of beperkte vitalisering. Vitalisering van het vakantiepark lijkt niet realistisch als strategie vanwege onvoldoende wil en/of mogelijkheden van de eigenaren op het park. Meer voor de hand liggend is dan ook ruimte creëren voor een verkenning van een transformatie naar woonfunctie.</p>	<p>Niet van toepassing</p>

3.6.5 Woon-zorg cluster Heel

Gebiedsontwikkeling Woon-zorg cluster Heel		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Verdere ontwikkeling van de terreinen in Heel die zijn bestemd voor wonen en zorg: het Daelzicht-terrein, het Koraal-terrein (Sint Anna), het Chateaupark Heel en het Raadhuisplein (Cataliumhof).</p>	<p>Binnen de gebiedsontwikkeling woon-zorg cluster Heel vallen de volgende projecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Daelzicht-terrein <ol style="list-style-type: none"> a) Masterplan (planningshorizon tot ca 2030) b) Infra Heerbaan 2. Koraal-terrein <ol style="list-style-type: none"> a) Woningbouwplan 'Kasteeldal' b) Verkoop Maaskei (afgerond in 2024) 3. Chateaupark 4. Woningbouwplan 'Raadhuisplein' <p>In 2025 staan binnen deze deelprojecten de volgende zaken concreet op de planning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nu het bestemmingsplan in 2024 is vastgesteld, zullen de eerstvolgende te realiseren bouwplannen uit het masterplan Daelzicht worden uitgewerkt voor vergunningverlening. De nieuwe woningen aan de Ligtenberg worden opgeleverd, waarna de gemeente de aanpassing van de Heerbaan ter plekke zal uitvoeren. • Binnen het project Kasteeldal wordt de openbare infra uit deelgebied Noord overgedragen aan de gemeente. Binnen deelgebied Zuid bouwt Janssen de Jong de eerste 15 woningen (fase 1). • Ten tijde van het opstellen van de begroting was nog niet bekend of en zo ja in welke vorm het afgebrande restant van het rijksmonument Chateau Heel bouwkundig voldoende stabiel is om het (deels) te behouden. Wat er in 2025 in dit deelproject concreet staat te gebeuren, is daarom hier nog niet verder gespecificeerd. • Met Wonen-Zuid wordt de haalbaarheid van de realisatie van enkele sociale huurwoningen op het noordelijk gedeelte van het Raadhuisplein onderzocht. Indien deze ontwikkeling haalbaar blijkt, zal deze in 2025 planologisch worden voorbereid. 	<p>De financiële middelen voor aanpassing van de Heerbaan t.h.v. Ligtenberg zijn reeds opgenomen in het JIP 2025.</p> <p>Voor de overige projecten is op het moment van opstellen van de begroting de inschatting dat daarvoor geen gemeentelijke middelen nodig zullen zijn.</p>

3.6.6 Clauscentrale Maasbracht

Gebiedsontwikkeling Clauscentrale		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Als gemeente onze rol pakken bij de grote energieontwikkelingen die op het Clausegebied en omgeving afkomen waarbij de bescherming leefmilieu en gezondheid de hoogste prioriteit voor de gemeente heeft.</p>	<p>In april 2024 is het onderzoeksrapport “Toekomstperspectief Clausegebied en omgeving” afgerond en op 9 juli 2024 heeft de gemeenteraad daarover een standpunt ingenomen. Ook zijn door de raad enkele moties aangenomen die uitgevoerd gaan worden (o.a. over een onderzoek naar leefmilieu en gezondheid). In het raadsvoorstel wordt een doorkijk gegeven op de vervolgstappen. Daarbij wordt vermeld dat er vijf sporen van grote energieontwikkelingen herkenbaar zijn die op korte en lange termijn in dit gebied gaan lopen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ontwikkeling hoogspanningsnetwerk 2. Delta Rhine Corridor 3. Verduurzaming Clauscentrale 4. Verbindingen Aanlanding Wind op Zee (zoekgebied converterstation) 5. Elektrolyse (waterstofproductie) <p>Op dit moment en in de komende jaren concentreert de ontwikkeling van het Clausegebied en omgeving zich vooral op de ontwikkeling rondom het hoogspanningsnetwerk in Maasbracht-Brachterbeek en omgeving. Er wordt nu al volop gewerkt aan de vernieuwing van de 380 kV en 150 kV hoogspanningsstations in Maasbracht-Brachterbeek en dat grote project zal de komende jaren doorlopen. Daarnaast is in mei 2024 de procedure gestart voor de opwaardering van de hoogspanningsverbinding Maasbracht-Graetheide en daarnaast worden ook voorbereidingen getroffen voor andere projecten van Tennet die zich richten op de uitbreiding/verzwaring van hoogspanningsverbindingen die vanuit Maasbracht lopen.</p> <p>De gemeente heeft verschillende rollen met het oog op de procedures die voor de genoemde energie-ontwikkelingen moeten gaan lopen. Ook andere overheden -zoals Rijk en provincie- en initiatiefnemers -zoals Tennet en RWE- hebben hierbij een belangrijke rol. Er is een ambtelijke werkgroep binnen de gemeente ingesteld die invulling geeft aan de verschillende rollen van de gemeente en die ook advies uitbrengt aan het college en de portefeuillehouder over standpunten en besluiten. Vanuit deze werkgroep worden ook de contacten onderhouden met Rijk, provincie, RWE en Tennet en gezamenlijk met deze instanties vindt ook informatievoorziening aan inwoners plaats en worden informatiebijeenkomsten georganiseerd.</p> <p>Daarnaast wordt ook regelmatig overleggen van gemeente met bewonersplatform Brachterbeek georganiseerd waarbij de gemeente aansluit met de wethouder en met betrokken ambtenaren. Daar waar nodig zullen hier andere partijen als Tennet, RWE, provincie en Rijk bij worden betrokken.</p>	<p>Kosten die gepaard gaan met het organiseren van bijeenkomsten voor inwoners of met het faciliteren van de overleggen van het bewonersplatform Brachterbeek worden gedekt uit het werkbudget gebiedsontwikkelingen.</p>

	<p>In Q4 2024 wordt duidelijk wat de onderzoeksopzet van het GGD-onderzoek naar leefmilieu en gezondheid zal zijn en wat de geraamde kosten daarvan zijn. Het werkbudget gebiedsontwikkelingen zal hiervoor niet toereikend zijn. Zodra deze kosten bekend worden zal met een separaat voorstel naar het college gegaan worden en het bedrag in de eerstvolgende prorap (verwachting 1e prorap 2025) worden bijgesteld.</p>	
--	---	--

3.6.7 Havengebied Maasbracht

Gebiedsontwikkeling havengebied Maasbracht		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Revitaliseren en verduurzamen van het gebied Bunkerhaven-Oude Maas Maasbracht.</p>	<p>In 2024 is een integrale gebiedsvisie opgesteld voor het havengebied (inclusief landtong). Deze wordt naar verwachting voorjaar 2025 vastgesteld. Nadat de visie is vastgesteld wordt Q2 2025 het uitvoeringsprogramma opgesteld.</p> <p>Voor de kosten die benodigd zijn voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma komen we, zodra deze bekend zijn, in de eerstvolgende prorap op terug.</p> <p>Binnen het deelgebied "Bunkerhaven-Oude Maas" van het havengebied van Maasbracht is door de onderneming "Revitalisering binnenhaven Maasbracht BV" het initiatief genomen voor de volgende projecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De realisatie van een Clean Energy Hub (tankstation met duurzame brandstoffen voor binnenvaart/vrachtvervoer) 2. De revitalisering van de scheepswerf in de haven. 3. Aanpassing infrastructuur 4. Potentiele ontwikkeling van locatie "Edelzand" in aansluiting/aanvulling op bovengenoemde projecten. <p>Het project Clean Energy Hub staat tijdelijk in de wachtstand in verband met de resterende erfpachtperiode (tot 2027) die te kort is voor grote investeringen.</p> <p>Bij de bovenstaande projecten revitalisering scheepswerf, aanpassing infrastructuur en "Edelzand" speelt de gemeente een begeleidende, toetsende en/of faciliterende rol. Ook zorgt de gemeente voor afstemming met andere betrokken partijen zoals het Rijk (RWS en RVB), de provincie Limburg en het samenwerkingsverband Blue Ports Limburg.</p> <p>De revitalisering van de scheepswerf is in volle gang. Dit jaar (2024) is het bestemmingsplan onherroepelijk vastgesteld en wordt medio september 2024 gestart met de uitvoering van de buitenruimte (duur ongeveer 1 jaar). De realisatie van de gebouwen zal afhankelijk van de economische situatie in de jaren daarna worden opgepakt. De revitalisering van de scheepswerf (en wellicht de realisatie van de Clean Energy Hub (CEH) te zijner tijd) betekent een forse impuls voor de revitalisering en verduurzamen van het havengebied van Maasbracht.</p> <p>In het verlengde van de genoemde projecten volgt op termijn het project "Walstroom" voor de ligplaatsen in de haven, waarbij wij samenwerken met Rijkswaterstaat (als eigenaar van infrastructuur in de haven), BluePorts en het Walstroomcollectief.</p>	<p>Niet van toepassing</p>

3.6.8 Centrumvisie Heel

Gebiedsontwikkeling Centrumvisie Heel		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat gaat dat kosten?
<p>Een toekomstbestendig en vitaal dorpscentrum van Heel in ruimtelijke, sociale en economische zin.</p>	<p>Voor het deelproject Winkelhart is de aanvraag voor een subsidie vanuit de regeling Impulsaanpak Winkelgebieden op 30 juni 2024 ingediend. Een beslissing op deze aanvraag wordt eind september 2024 verwacht.</p> <p>De raad heeft op 9 juli 2024 besloten tot het ophogen van de reeds gereserveerde financiële middelen van 1 miljoen naar 1,235 miljoen euro.</p> <p>Als de subsidieaanvraag wordt gehonoreerd, zal de voorkeursvariant uitgewerkt worden. Wordt de subsidie niet of voor een lager bedrag verleend, dan moeten we terug naar de tekentafel om een inhoudelijk nieuwe, soberdere variant te ontwerpen.</p>	<p>€ 1.235.000 incidenteel (dit bedrag is reeds gereserveerd in een bestemmingsreserve middels een tweetal raadsbesluiten).</p>

Totaaloverzicht lasten en baten programma gebiedsontwikkelingen

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	64.753	47.525	46.157	46.157	46.157	46.157
8.3	Wonen en bouwen	227.200	168.945	0	0	0	0
	Totaal lasten bestaand beleid	291.953	216.470	46.157	46.157	46.157	46.157
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	0	0	0	0
	Totaal lasten	291.953	216.470	46.157	46.157	46.157	46.157
Baten Bestaand beleid							
8.3	Wonen en bouwen						
	Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Totaal saldo van baten en lasten	-291.953	-216.470	-46.157	-46.157	-46.157	-46.157
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		0	1.435.000	0	0	0	0
Baten		42.145	1.603.945	0	0	0	0
Saldo		42.145	168.945	0	0	0	0
	Gebiedsontwikkelingen	-249.808	-47.525	-46.157	-46.157	-46.157	-46.157

Verschillen bestand beleid 2025-2024 programma gebiedsontwikkelingen

Taakveld		Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
8.3	Wonen en bouwen Gebiedsontwikkeling (BR Claims) Gebiedsontwikkeling vakantieparken Heel (incidenteel 2024) Overig, bedragen < € 10.000 incl. salarissen	-78.900 -90.000 -1.400		78.900 90.000 1.400
	Totaal	-170.300 voordeel	0 voordeel	170.300 voordeel

4. Financiële overzichten

4.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
0.5	Treasury	670.627	1.098.130	936.113	1.092.499	1.108.988	1.210.334
0.61	OZB woningen	212.748	197.399	204.572	210.682	216.382	216.382
0.64	Belastingen overig	283.577	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
	Totaal lasten bestaand beleid	1.166.952	1.375.529	1.220.685	1.383.181	1.405.370	1.506.716
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
0.5	Treasury			218.587	223.601	252.112	166.066
0.61	OZB woningen			29.400	40.900	47.000	48.400
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	247.987	264.501	299.112	214.466
	Totaal lasten	1.166.952	1.375.529	1.468.672	1.647.682	1.704.482	1.721.182
Baten Bestaand beleid							
0.5	Treasury	2.057.713	1.064.191	1.059.351	905.610	849.046	847.580
0.61	OZB woningen	2.867.149	3.169.525	3.342.450	3.374.950	3.404.200	3.404.200
0.62	OZB niet-woningen	2.252.466	2.110.250	2.117.850	2.125.450	2.142.200	2.142.200
0.64	Belastingen overig	131.431	138.924	138.924	138.924	138.924	138.924
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeer	46.252.593	48.235.242	47.898.608	44.045.138	44.288.811	44.288.811
3.4	Economische promotie	865.040	1.153.791	1.416.891	1.688.591	1.793.691	1.793.691
	Totaal baten bestaand beleid	54.426.393	55.871.923	55.974.074	52.278.663	52.616.872	52.615.406
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
0.5	Treasury			-48.900	0	0	-19.200
0.61	OZB woningen			49.600	171.450	197.870	293.750
0.62	OZB niet-woningen			18.400	99.550	117.130	178.250
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds			2.064.512	3.174.859	3.116.282	3.159.651
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	2.083.612	3.445.859	3.431.282	3.612.451
	Totaal baten	54.426.393	55.871.923	58.057.686	55.724.522	56.048.154	56.227.857
	Totaal saldo van baten en lasten	53.259.441	54.496.394	56.589.014	54.076.840	54.343.672	54.506.675
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		0	0	0	0	0	0
Baten		0	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	0	0	0	0
	Algemene dekkingsmiddelen	53.259.441	54.496.394	56.589.014	54.076.840	54.343.672	54.506.675

Rentekosten / opbrengsten structureel

De rentesamenstelling van de productenraming 2025-2028 betekent ook een volledige actualisatie van de investeringsstaat voor de berekening van de kapitaallasten en de toerekening daarvan aan de producten. Daarbij worden ook jaarlijks de verwachte rentekosten en rentebaten geactualiseerd. Deze zijn gebaseerd op de verwachte daadwerkelijke investeringen in het komende jaar, waarbij rekening gehouden wordt met realisme in de uitvoeringen van investeringen.

Verder is een berekening van de renteomslag gemaakt op basis van de te verwachten netto-rentebetalingen. Doordat de gemeente Maasgouw een redelijk lage schuldquote heeft en relatief hoge renteopbrengsten uit de obligatieportefeuille, komt de rente-omslagberekening uit op 0,33 %. Volgens de BBV-voorschriften kan dit percentage tot 0,5 procentpunt naar beneden worden afgerond. In onze berekening gaan we dan ook uit van 0%. De berekening van de rente-omslag 2025 is in de paragraaf 5.4 Financiering opgenomen.

De rentekosten voor langlopende leningen laten een stijging zien in het jaar 2025. Langlopende leningen zijn duurder geworden vanwege een hoger rentepercentage. Dit zal dan ook zijn weerslag op onze rentekosten hebben. De verwachting is dat de rente mogelijk rond de 3% punt blijft hangen. Er is in 2023 al een forse stijging van de rente geweest t.o.v. 2022. Meerjarig hebben we voor de berekening van de renteomslag een rentepercentage van 3,5 % aangehouden voor mogelijk nieuw aan te trekken langlopende geldleningen. Dit op basis van een inschatting op basis van de gegevens van de BNG. Hier tegenover staan echter onze eigen financieringsmiddelen en rentebaten. Deze zullen eerst aangewend worden voordat we een nieuwe langlopende lening aantrekken. Met kasgeldleningen wordt de eventuele tijdelijke financieringsbehoefte opgevangen.

Omdat de rentebaten van de obligaties in de toekomst teruglopen vanwege inlossing, zal er mogelijk na het jaar 2025 of 2026 weer sprake kunnen zijn van toerekening van rentekosten aan de activa.

In onderstaande tabel is de bijstelling van de actualisatie activa en rentekosten en opbrengsten t.o.v. de vorige meerjarenbegroting 2024-2027 opgenomen.

x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Actualisatie activagegevens	12	13	59	161
Rente taakveld Treasury	-55	-13	-87	-104
Renteopbrengst obligatieportefeuille	0	0	0	-19
Totaal	-43	1	-28	37

Verschillen bestand beleid 2025-2024 overzicht algemeen dekkingsmiddelen

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
0.5	Treasury			
	Beleggingen langer dan 1 jaar	-43.700	-45.200	-1.500
	Deelneming Enexis hoger dividend vanaf 2025 (1e prorap 2024)		140.100	140.100
	Lagere rente over het schatkistbankieren		-97.700	-97.700
	Stel post Treasury	10.400		-10.400
	Rente kasgeld leningen	-134.400		134.400
0.61	OZB woningen			
	BSGW indexering OZB tarieven en areaal uitbreiding		172.900	172.900
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds			
	Algemene Uitkering mutaties mei- en september circulaire (incidenteel 2024)		-266.500	-266.500
	Uitkering deelfonds Sociaal Domein (incidenteel 2024)		-70.200	-70.200
3.4	Economische toeristenbelasting			
	Areaaluitbreiding toeristenbelasting		263.100	263.100
	Overig, bedragen < € 10.000 incl. salarissen	12.900	5.600	-7.300
	Totaal	-154.800	102.100	256.900
		voordeel	voordeel	voordeel

4.2 Overzicht overhead

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
0.4	Overhead	12.133.849	12.167.212	11.472.434	11.308.349	11.270.844	11.262.860
	Totaal lasten bestaand beleid	12.133.849	12.167.212	11.472.434	11.308.349	11.270.844	11.262.860
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
0.4	Overhead			673.092	615.230	627.660	648.760
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	673.092	615.230	627.660	648.760
	Totaal lasten	12.133.849	12.167.212	12.145.526	11.923.579	11.898.504	11.911.620
Baten Bestaand beleid							
0.4	Overhead	654.152	268.000	268.000	268.000	268.000	268.000
	Totaal baten bestaand beleid	654.152	268.000	268.000	268.000	268.000	268.000
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten	654.152	268.000	268.000	268.000	268.000	268.000
	Totaal saldo van baten en lasten	-11.479.697	-11.899.212	-11.877.526	-11.655.579	-11.630.504	-11.643.620
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		400.000	0	0	0	0	0
Baten		615.878	488.749	310.818	299.643	292.402	292.402
Saldo		215.878	488.749	310.818	299.643	292.402	292.402
	Overhead	-11.263.819	-11.410.463	-11.566.708	-11.355.936	-11.338.102	-11.351.218

De overheadkosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Totaaloverzicht overhead 2025-2028	2025	2026	2027	2028
Ondernemingsraad + Commissies	€ 23.000	€ 23.000	€ 23.000	€ 23.000
Salariskosten directie, teammanagers, ondersteunende diensten en staf	€ 4.607.000	€ 4.607.000	€ 4.607.000	€ 4.607.000
Tijdelijk personeel (indirect)	€ 485.000	€ 437.000	€ 437.000	€ 437.000
Overige personeelslasten (opleidingskosten, reis- en verblijfskosten e.d.)	€ 342.000	€ 342.000	€ 342.000	€ 342.000
Huisvestings- en tractiekosten (1)	€ 968.400	€ 938.700	€ 913.600	€ 926.800
Overige algemene kosten	€ 657.000	€ 573.100	€ 573.100	€ 573.100
ICT	€ 674.500	€ 644.500	€ 644.500	€ 644.500
MER Bedrijfsvoering	€ 4.120.700	€ 4.090.300	€ 4.090.300	€ 4.090.300
Totaal Overhead	€ 11.877.600	€ 11.655.600	€ 11.630.500	€ 11.643.700
Dekking door reserves:				
Dekking Structureel diverse reserves dekking kapitaallasten (1)	€ 310.800	€ 299.600	€ 292.400	€ 292.400
Totaal Overhead tlv Exploitatie	€ 11.566.800	€ 11.356.000	€ 11.338.100	€ 11.351.300

Verschillen bestand beleid 2025-2024 overzicht overhead

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
0.4	Overhead			
	Herinrichting gemeentehuis en wifi	-57.500		57.500
	Kapitaallasten taakveld 0.4	14.800		-14.800
	Salarissen taakveld 0.4	89.000		-89.000
	Lagere bijdrage aan MER Bedrijfsvoering	-57.800		57.800
	Lagere bijdrage aan MER Bestuur & Organisatie	-84.400		84.400
	Salarissen stelpost Cao bijstelling verdeeld vanaf 2025	-470.000		470.000
	Kosten inhuur juridische ondersteuning Subsidieverordening	32.000		-32.000
	Lagere kosten website en software kosten	-19.100		19.100
	Inhuur externen (BR claims)	-33.200		33.200
	Indexatie energiekosten (incidenteel 2024)	-85.000		85.000
	Taxatie gemeentelijke panden (incidenteel 2024)	-19.000		19.000
	Overig, bedragen < € 10.000 incl. salarissen	-4.400		4.400
	Totaal	-694.600	0	694.600
		voordeel	voordeel	voordeel

4.3 Overzicht vennootschapsbelasting

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
	Totaal lasten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	0	0	0	0
	Totaal lasten	0	0	0	0	0	0
Baten Bestaand beleid							
	Totaal baten bestaand beleid	0	0	0	0	0	0
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten							
Baten							
Saldo		0	0	0	0	0	0
	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0

4.4 Overzicht voor onvoorzien

Nr.	Omschrijving taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten bestaand beleid							
0.8	Overige baten en lasten	-290	-827.693	1.497.080	-901.185	-522.151	-522.160
	Totaal lasten bestaand beleid	-290	-827.693	1.497.080	-901.185	-522.151	-522.160
Beleidsmutaties lasten (Fin. foto)							
0.8	Overige baten en lasten			-1.012.246	1.021.230	1.003.482	1.281.983
	Totaal beleidsmutaties lasten (Fin. foto)	0	0	-1.012.246	1.021.230	1.003.482	1.281.983
	Totaal lasten	-290	-827.693	484.834	120.045	481.331	759.823
Baten Bestaand beleid							
0.8	Overige baten en lasten	5.852	0	0	0	0	0
	Totaal baten bestaand beleid	5.852	0	0	0	0	0
Beleidsmutaties baten (Fin. foto)							
	Totaal beleidsmutaties baten (Fin. foto)	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten	5.852	0	0	0	0	0
	Totaal saldo van baten en lasten	6.142	827.693	-484.834	-120.045	-481.331	-759.823
Mutaties reserves							
		Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten		0	0	0	0	0	0
Baten		1.450.723	0	0	0	0	0
Saldo		1.450.723	0	0	0	0	0
	Onvoorzien	1.456.865	827.693	-484.834	-120.045	-481.331	-759.823

Het totaal bedrag van het overzicht voor onvoorzien bevat niet alleen de post onvoorzien zoals vermeld in de financiële foto 2025-2028 (6.3) maar ook de post onvoorzien incidenteel (van € 25.000 per jaar).

Verschillen bestand beleid 2025-2024 overzicht voor onvoorzien

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven €	Inkomsten €	voordeel/ nadeel €
0.8	Overige baten en lasten Het saldo van de post 'onvoorzien' wordt bij elke raadsvergadering bijgesteld en is aan fluctuaties onderhevig	2.324.800		-2.324.800
	Totaal	2.324.800 nadeel	0 voordeel	-2.324.800 nadeel

5. Paragrafen inzake de financiële positie

In dit hoofdstuk zijn de paragrafen opgenomen waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd voor ‘beheersmatige aspecten’ alsmede tot de lokale heffingen. Het doel van deze paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de begroting staan, gebundeld weer te geven. De hieronder genoemde paragrafen zijn opgenomen in deze Programmabegroting. Vanaf 2025 heeft een wijziging m.b.t. de volgorde van de paragrafen plaatsgevonden waarbij de paragraaf lokale heffingen naar voren is gehaald conform art 9 lid 2 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de belastingen en op de heffingen. De paragraaf bevat de uitgangspunten voor het tarievenbeleid en geeft op hoofdlijnen een overzicht van alle gemeentelijke belastingen en leges. Ook wordt er inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de leges en het kwijscheldingsbeleid.

Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is belangrijk voor wanneer zich financiële tegenvallers voordoen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Dit onderdeel gaat met name in op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, kunstwerken en dergelijke. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een groot deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom belangrijk voor een juist inzicht in de financiële positie.

Financiering

De financieringsparagraaf is sinds 2001 een verplichte paragraaf bij de Programmabegroting en het jaarverslag. Het doel van deze paragraaf is de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering is nodig voor het verwezenlijken van de taken van gemeenten. De bedrijfsvoeringparagraaf moet inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering; met het oog op het uitvoeren van de activiteiten binnen de programma's en met het oog op de continuïteit van de gemeente. Onderdelen van onze bedrijfsvoering zijn vanaf 1 juli 2017 ondergebracht in het Servicecentrum MER. Het betreft personeel & organisatie, financiën, documentaire informatievoorziening en informatisering en automatisering.

Verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in derde rechtspersonen, waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren; het aangaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Gezien de veelheid aan verbonden partijen en hun financiële en bestuurlijke belang is het voor het inzicht van de raad belangrijk dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang aan worden gegeven.

Grondbeleid

De hoofdlijnen van het grondbeleid komen in deze paragraaf aan de orde. De paragraaf grondbeleid geeft de visie op het grondbeleid in relatie tot de uitvoering van de doelstellingen zoals opgenomen in de gebiedsontwikkelingen. Via grondbeleid kan een nadere invulling aan het uitvoeren van bepaalde beleidsvoornemens worden gegeven. Gedacht kan worden aan volkshuisvesting. Gezien het financiële belang van grondbeleid is een overzicht van het grondbeleid noodzakelijk voor de raad.

Wet open overheid

Vanaf 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) gedeeltelijk in werking getreden. De Woo bevat een algemene zorgplicht om documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te houden, en bepaalt dat er in de begroting en in de jaarlijkse verantwoording van elke gemeente een paragraaf moet worden opgenomen

Vluchtelingen

In februari 2022 is Rusland Oekraïne binnengevallen. Naast de directe gevolgen, zoals de vele ontheemden die de toevlucht hebben gezocht in de lidstaten van de Europese Unie en de taak die hiervoor bij gemeenten is belegd, zijn er ook indirecte gevolgen zoals de prijsstijgingen en grondstoffen schaarste. Eén en ander wordt voor het eerst in de programmabegroting 2023 in een paragraaf in kaart gebracht. In de loop van de tijd is gebleken dat de paragraaf Oekraïne de lading niet meer dekt van alle onderwerpen en werkzaamheden die worden uitgevoerd. In de jaarstukken 2023 is de paragraaf omgedoopt naar paragraaf Vluchtelingen.

5.1 Lokale heffingen

Lokale belastingen en heffingen

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. Maasgouw kent de volgende heffingen, op basis van door de raad vastgestelde verordeningen:

OZB (onroerend zaak belasting)

De onroerendezaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen waarvan de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht kan worden besteed. De hoogte van de aanslagen is zowel afhankelijk van de waarde van een object, zoals die elk jaar wordt bepaald op basis van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ), als van de door de raad vastgestelde tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen tarieven voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.

Vanaf 1 oktober 2016 zijn WOZ-waarden van woningen verplicht openbaar. Door de gerealiseerde aansluiting van Maasgouw medio oktober 2017 op de landelijke voorziening (LV-WOZ) voldoet de gemeente aan deze wettelijke plicht.

Tariefbeleid

- De verhoging (naast de reguliere trendmatige indexering) is mede afhankelijk van ambitieniveau, gewenste ruimte nieuw beleid en het te realiseren uitgangspunt van een structureel sluitende begroting. Temeer omdat er sprake is van een hoge ambitie met betrekking tot het voorzieningenniveau in relatie tot een relatief lage OZB-heffing.
- Bij een laag ambitieniveau is de inzet primair gericht op consistente jaarlijkse trendmatige verhoging die tenminste gelijk is aan de indexering ter voorkoming van 'interen'.
- Eventuele areaaluitbreiding leidt tot extra inkomsten. Maar areaaluitbreiding leidt ook tot extra kosten voor beheer van openbare ruimte en tot korting van de algemene uitkering.
- Bij de OZB is de tariefstelling een resultante van de gewenste OZB-opbrengst en de WOZ-waardeontwikkeling. De WOZ-waardes die als basis gelden voor de aanslagoplegging 2025 (waarde peildatum 1-1-2024) zijn medio oktober 2024 beschikbaar, waarna de ozb-tarieven bepaald kunnen worden.
- De areaaluitbreidingen worden op basis van de laatste inzichten verwerkt in de geraamde OZB opbrengst.
- Voor OZB-opbrengst woningen eigenaar en niet-woningen (eigenaar en gebruiker) geldt als uitgangspunt de opbrengst 2024 +3% voor 2025, waarvan 2% bestaand en 1% nieuw.
- Meerjarig neemt de OZB opbrengst woningen eigenaar en niet-woningen (eigenaar en gebruiker) toe met 7,8% (2026), 9,1% (2027) en 12,9% (2028) ten opzichte van de opbrengst 2024. De stijgingen hebben, naast de algemene (bestaande) stijging en de stijging die reeds in de begroting 2024 waren opgenomen, te maken met stijgingen gekoppeld aan de investeringen van de gemeenschapsaccommodaties en de Medardusschool. Zie overzicht hieronder:

% OZB verhogingen	2025	2026	2027	2028
Reeds in meerjarenbegroting opgenomen	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Toevoeging jaarschijf 2028	-	-	-	1,0%
Verhoging 2025	1,0%	3,0%	1,0%	1,0%
Gemeenschapsaccommodaties	-	2,8%	5,6%	8,4%
Medardusschool	-	-	0,5%	0,5%
Totale OZB verhoging t.o.v. basisjaar 2024	3,0%	7,8%	9,1%	12,9%
Jaarlijkse OZB verhoging t.o.v. voorgaand jaar	3,0%	4,7%	1,2%	3,5%

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een zogenaamde bestemmingsheffing. De opbrengst vloeit niet naar de algemene middelen, maar dient ter dekking van de kosten van afvalinzameling en –verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. Het uitgangspunt is dat deze kosten volledig worden gedekt uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing (100% kostendekking). De systematiek van afvalinzameling heeft als doel om het restafval terug te dringen en om mensen te stimuleren om hun afval beter te scheiden alsmede meer afval te hergebruiken.

Ook in 2025 gaan huishoudens naast een vastrechtbedrag een bedrag betalen voor elke lediging van de restafvalcontainer en voor elke inworp in de ondergrondse restafvalcontainer. De restafval-container kunnen huishoudens één keer per vier weken aanbieden. Voor het ledigen van de GFT-container wordt geen apart tarief in rekening gebracht.

Het vastrecht voor de afvalstoffenheffing is afhankelijk van de volumes van de restafvalcontainers, te weten een vastrecht voor een 240 liter container, een vastrecht voor een 140 liter container, een vastrecht voor de overige containermaten (40, 60 en 80 liter) en aanlevering via een ondergrondse verzamelcontainer. Het variabel tarief is afhankelijk van de containermaat. Hierbij geldt dat hoe groter de containermaat, hoe hoger het variabel tarief is.

Tariefbeleid

Voor 2025 wordt voorgesteld om 100% kostendekkendheid als uitgangspunt te hanteren. De tarieven voor de afvalstoffenheffing 2025 worden in de raadsvergadering van 17 december 2024 ter besluitvorming voorgelegd.

Rioolheffing

De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door middel van de rioolheffing verhaald op de eigenaren en gebruikers van een perceel die op dat stelsel zijn aangesloten. De gemeente heeft naast de zorgplicht voor gemeentelijk afval- en hemelwater ook de zorgplicht voor grondwater. De opbrengst van de rioolheffing, met als uitgangspunt 100% kostendekking wordt gebruikt om de voorzieningen, die dienen voor de uitvoering van genoemde zorgplicht, te bekostigen.

In oktober 2021 is het Gemeentelijk Rioleringsplan 2022-2026 vastgesteld. Met dit nieuwe plan zorgen we voor de continuïteit van een goede rioleringszorg, geven we de onderbouwing van de rioolheffing en leggen we de link met klimaatadaptatie. Het plan formuleert hoe we invulling geven aan onze afvalwater-, hemelwater- en grondwaterzorgplicht. Ook formuleert het plan hoe we de zorg voor het stedelijk water combineren met klimaatadaptatie.

Tariefbeleid

Voor rioolheffing is het uitgangspunt 100% kostendekkende tariefstelling. De tariefontwikkeling is gebaseerd op het GRP (2022-2026) met als uitgangspunt 3% jaarlijkse verhoging plus indexering. In het raadsvoorstel van december 2024 (vaststelling belastingverordeningen 2025) zal een voorstel worden gedaan voor de inflatiecorrectie.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is volgens de Gemeentewet een algemene belasting, zonder directe relatie met de te maken kosten. De gemeente kan kiezen voor welk beleidsdoel ze de opbrengst van deze belasting aanwendt. De gemeente heft hondenbelasting voor het houden van een hond. Het bedrag van de aanslag is afhankelijk van het aantal honden. Het draagt bij aan het voorkomen van overlast door hondenpoep door een ontmoedigingsbeleid voor het houden van teveel honden. De benodigde middelen voor het schoonhouden van de openbare ruimte als gevolg van hondenpoep en aanleg/onderhoud van voorzieningen zijn hiermee zonder meer gewaarborgd voor de langere termijn.

Tariefbeleid

Voor de hondenbelasting is het uitgangspunt dat de kosten voor het hondenbeleid (voorzieningen en beperking overlast hondenpoep) in relatie moet worden gezien tot de opbrengst hondenbelasting. Er zal dus

sprake zijn van een beperkte verhoging als gevolg van indexering. Indexering bedraagt, conform de meicirculaire, 2,3% en het tarief wordt afgerond op hele euro's.

(Water-)toeristenbelasting

De (water-)toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. De belasting is gebaseerd op de gedachte dat door personen die binnen de gemeentegrenzen verblijven en niet zijn ingeschreven in het BRP, maar wel gebruik maken van de (algemene) gemeentelijke voorzieningen, een bijdrage leveren aan deze algemene voorzieningen. De belasting moet dan ook worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de gemeente voor de instandhouding van die voorzieningen. De belasting wordt verschuldigd voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding en wordt geheven van degene die verblijf biedt. Deze is dan op grond van regelgeving bevoegd de belasting te verhalen op de persoon of personen die verblijf houden.

Tariefbeleid:

Het tarief voor de (water-) toeristenbelasting is in de begroting 2024 verhoogd naar € 2,00 voor 2024 en € 2,25 voor 2025 en vanaf 2026 € 2,50 structureel per overnachting.

Forensenbelasting

De forensenbelasting dient ertoe om mensen die relatief veel in onze gemeente verblijven, maar geen ingezetene zijn van onze gemeente, mee te laten betalen aan gemeentelijke voorzieningen. Het doel is niet om kosten van deze voorzieningen één op één te verhalen, maar juist om een bijdrage te vragen aan het algemene voorzieningenniveau van onze gemeente. De forensenbelasting vertoont veel gelijkenis met de toeristenbelasting. De hoofdregel is dat personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben, forensenbelasting betalen. Er zijn een aantal vrijstellingen van toepassing, zoals voor personen die verblijven in een inrichting tot verpleging of verzorging.

Tariefbeleid

In lijn met voorgaande jaren stellen wij voor om het tarief 2025 te indexeren met 2,3% conform de meicirculaire en af te ronden op hele euro's.

Leges

De gemeente heft leges voor de door haar verstrekte diensten, genoemd in de bij de legesverordening behorende tarieventabel. Gemeenten heffen leges om haar taken te bekostigen. De opbrengsten uit de heffing van leges worden gebruikt om de kwaliteit van de verstrekking te waarborgen en om personeels-, huisvesting- en materiaalkosten te dekken.

De tarieventabel is onderverdeeld in drie titels:

- Hoofdstuk 1 Algemene Dienstverlening. Onder andere: burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, verstrekkingen uit de basisregistratie personen.
- Hoofdstuk 2 Dienstverlening Omgevingsvergunning. Onder andere: bouwvergunning, aanlegvergunning en sloopvergunning.
- Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn. Onder andere: horeca en organiseren evenementen.

Kruissubsidiëring

Voor elk van de belastingverordeningen waarbij sprake is van kostenverhaal moet inzichtelijk worden gemaakt, dat de totale geraamde baten van de verordening niet uitgaan boven de totale lasten van de verordening. Deze opbrengstnorm ziet op de verordening in haar totaliteit. Hierdoor is zogenoemde kruissubsidiëring mogelijk: een verwacht overschot bij de ene activiteit wordt gebruikt voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit. Het is dus niet nodig om de kostendekkendheid per activiteit te bepalen. Binnen hoofdstuk 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen hoofdstuk 2 is kruissubsidiëring toegestaan en ook tussen

hoofdstuk 1 en 2. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder hoofdstuk 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning uit hoofdstuk 2. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen hoofdstuk 3 kruissubsidiëring niet toegestaan.

Tariefbeleid

Voor de leges is het voorstel om de tarieven 2025, met uitzondering van de wettelijke maximumtarieven en eventuele andere wijzigingen, te verhogen met het inflatiepercentage van 2,3%. Bedragen boven € 20 zullen, waar mogelijk, worden afgerond op hele euro's.

Lijkbezorgingsrechten

Op basis van deze belastingverordening worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen en de daarmee samenhangende diensten.

Tariefbeleid

Voorgesteld wordt deze rechten voor 2025 te verhogen met het inflatiepercentage van 2,3%. Bedragen boven € 20 zullen, waar mogelijk, worden afgerond op hele euro's.

Marktgelden

Marktgeld is een retributie voor het innemen van een standplaats op een (gewoonlijk periodiek gehouden) markt. De marktgelden zijn bij lange na niet kostendekkend. Het is echter niet wenselijk de marktgelden aanzienlijk te verhogen. Het realiseren van een volledig bezette markt is tegenwoordig, gezien het feit dat de weekmarkt in Maasbracht voor de marktkooplui financieel niet aantrekkelijk is, nauwelijks mogelijk. Willen we een levendige markt behouden dan is een aantrekkelijk tarief (marktgelden) een vereiste.

Tariefbeleid

Voorgesteld wordt de marktgelden alleen te verhogen met het inflatiepercentage van 2,3%.

Parkeerbelasting

Deze belastingen worden geheven voor het parkeren van motorvoertuigen waar dat alleen tegen betaling is toegestaan. De gemeente is vrij om de hoogte van de tarieven te bepalen. Dat geldt niet voor het tarief als niet of niet tijdig voor het parkeren is betaald. In dat geval ontvangt de houder van het kenteken een naheffingsaanslag ("parkeerbon") waarvan de maximale hoogte wettelijk is vastgesteld. Voor het jaar 2025 is dat maximum € 78,80.

Tariefbeleid

Alleen in de kern Thorn worden parkeerbelastingen geheven. Voor het parkeren op beide parkeerplaatsen in Thorn geldt een dagtarief van € 3,00. Voorgesteld wordt om dit tarief te handhaven.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is deels autonoom op het gebied van kwijtschelding gemeentelijke belastingen, dat wil zeggen dat de gemeente binnen het wettelijk kader (bestaande uit de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Leidraad invordering) zelf kan bepalen of kwijtschelding aan haar burgers wordt verleend, in welke mate of in het geheel niet. Dit komt erop neer dat met name burgers met inkomsten uit een uitkering of AOW (bijstandsnorm en een beperkt vermogen) in aanmerking komen voor kwijtschelding. Daarbij worden de bestaanskosten voor 100% meegenomen. Daardoor resteert een beperkte betalingscapaciteit en komen de inwoners zodoende (eerder) in aanmerking voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Met ingang van 17 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. Met de nieuwe Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden kunnen de medeoverheden sommige van deze regels net iets soepeler maken. Een belastingplichtige mag dan een iets hoger inkomen of vermogen hebben en toch nog kwijtschelding krijgen. De vermogensnorm voor kwijtschelding bedroeg in 2024 voor iedere belastingplichtige wettelijk maximaal € 2.000. Tot en met 2022 was deze ruimere vermogensnorm niet opgenomen. Bij de vaststelling van de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Maasgouw 2024 is deze maximale vermogensnorm vastgelegd in de regeling.

Bij de invordering van de volgende belastingen wordt geen kwijtschelding verleend:

- Onroerende-zaakbelastingen
- Rioolheffing (eigenarendeel)
- Toeristenbelasting
- Watertoeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Lijkbezorgingsrechten
- Leges
- Marktgeden
- Parkeergelden

In de volgende gevallen is sprake van beperkte kwijtschelding:

- Bij de invordering van de afvalstoffenheffing wordt alleen kwijtschelding verleend voor het vastrecht en ledigingen. Het maximum voor ledigingen wordt vastgesteld op basis van de tarieven in de belastingverordeningen eind 2024.
- Bij de invordering van de hondenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend voor de tweede hond en iedere hond boven het aantal van twee.

De kosten van kwijtschelding worden, op basis van een eerder amendement, niet doorbelast in de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Voor het belastingjaar 2025 is een bedrag van € 115.000 begroot voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

Tarieven

Hieronder is een overzicht ingevoegd van de belangrijkste tarieven, voor zover deze op dit moment bekend zijn. Als er aanleiding is om de verordening aan te passen vindt besluitvorming over de tarieven 2025 plaats in de vergadering van 17 december 2024 van de raad. De voorgestelde tarieven zijn dus onder voorbehoud van vaststelling door de raad.

Tarieven Maasgouw		
	2024	2025
OZB		
eigenaar woning	0,0869%	n.n.b.
eigenaar niet-woning	0,2004%	n.n.b.
gebruiker niet-woning	0,1724%	n.n.b.
Afvalstoffenheffing		
<i>Vastrecht:</i>		
restafvalcontainer 240 liter	€ 248,50	n.n.b.
restafvalcontainer 140 liter	€ 233,50	n.n.b.
restafvalcontainer kleiner dan 140 liter of gebruik makend van een ondergrondse verzamelcontainer	€ 203,50	n.n.b.
GFT-container	€ -	n.n.b.
<i>ledigingstarief restafval:</i>		
restafvalcontainer 240 liter	€ 12,00	n.n.b.
restafvalcontainer 140 liter	€ 7,00	n.n.b.
restafvalcontainer 80 liter	€ 4,00	n.n.b.
restafvalcontainer 60 liter	€ 3,00	n.n.b.
restafvalcontainer 40 liter	€ 2,00	n.n.b.
Verzamelcontainer	€ 3,00	n.n.b.
GFT-container	€ -	n.n.b.

Tarieven Maasgouw		
	2024	2025
Rioolheffing		
Eigenarendeel	€ 132,76	n.n.b.
Gebruikersdeel		
1 m ³ t/m 400 m ³	€ 147,49	n.n.b.
alsmede per eenheid van 400 m ³		
boven 400 m ³ t/m 4.800 m ³	€ 224,20	n.n.b.
boven 4.800 m ³ t/m 10.000 m ³	€ 195,84	n.n.b.
boven 10.000 m ³ t/m 20.000 m ³	€ 168,42	n.n.b.
boven 20.000 m ³	€ 140,06	n.n.b.
Hondenbelasting		
eerste hond	€ 52,00	€ 53,00
tweede hond	€ 77,00	€ 79,00
derde en volgende hond	€ 103,00	€ 105,00
Kennel	€ 258,00	€ 264,00
Toeristenbelasting		
per overnachting	€ 2,00	€ 2,25
Watertoeristenbelasting		
per etmaal	€ 2,00	€ 2,25
Forensenbelasting		
WOZ-waarde t/m € 50.000	€ 180,00	€ 184,00
WOZ-waarde boven € 50.000	€ 503,00	€ 515,00
Marktgeden		
vaste plaats per m ¹	€ 18,90	€ 19,30
dagplaats per m ¹ met minimum van € 8,00	€ 1,60	€ 1,65
Parkeerbelasting		
Dagtarief	€ 3,00	€ 3,00
Leges en lijkbezorgingsrechten	diversen	diversen

Belastingopbrengsten 2025

Belastingsoort	Raming opbrengst 2024	Bijgestelde raming opbrengst 2024	Raming opbrengst 2025
OZB eigenaar woning	€ 3.198.800	€ 3.169.500	€ 3.370.000
OZB eigenaar niet - woning	€ 1.194.400	€ 1.185.200	€ 1.195.500
OZB gebruiker niet - woning	€ 932.600	€ 925.100	€ 940.800
Rioolheffing	€ 3.406.500	€ 3.508.700	€ 3.617.700
Afvalstoffenheffing	€ 2.998.400	€ 3.147.200	€ 3.311.500
Hondenbelasting	€ 135.900	€ 135.900	€ 135.900
(Water)toeristenbelasting	€ 1.100.600	€ 994.700	€ 1.257.800
Forensenbelasting	€ 154.600	€ 159.100	€ 159.100
Leges overig	€ 311.900	€ 311.900	€ 334.900
Bouwleges	€ 311.500	€ 311.500	€ 411.500
Lijkbezorgingsrechten	€ 85.700	€ 85.700	€ 85.700
Marktgeden	€ 8.300	€ 8.300	€ 8.300
Parkeergelden	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000
Totaal	€ 13.929.200	€ 14.032.800	€ 14.918.700

Kostendekkendheid

- Kostendekkendheid: het uitgangspunt is dat de gebruiker betaalt. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van het tarief vast te stellen met een kostenonderbouwing als basis, waarbij het Rijk een aantal grenzen heeft gesteld, waaronder een maximale kostendekkendheid van 100%.
- Extracomptabele berekening:
In de tarieven van de heffingen zijn een aantal componenten extracomptabel berekend. Volgens het BBV is dit toegestaan. Het betreft:
  - een rentepercentage van 3,0%, zoals opgenomen in het GRP, over de boekwaarden van de investeringen Riolering;
  - overhead: voor de toerekening van de overheadkosten wordt uitgegaan van een aandeel in de totale overheadkosten ter grootte van de geraamde directe kosten van de economische categorie 1.1 (Salarissen en sociale lasten) van het taakveld gedeeld door de totale geraamde directe kosten van de economische categorie 1.1;
  - de compensabele btw over de exploitatielasten (incl. afschrijvingen). Vóór invoer BCF-btw (1 jan 2003) zijn investeringen incl. btw geactiveerd, 19% over de periode 2003-2012; 21% over 2013 en volgende jaren.

Leges

1.	Algemene dienstverlening	Kosten	Opbrengsten	Dekking
1.1	Burgerlijke stand	€ 151.756	€ 72.559	48%
1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 190.648	€ 182.448	96%
1.3	Rijbewijzen	€ 123.737	€ 95.850	77%
1.4	Verstrekingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	€ 11.250	€ 6.750	60%
1.7	Overige publiekszaken	€ 14.649	€ 8.676	59%
1.8	Gemeentearchief	€ 1.312	€ 735	0%
1.9	Bijzondere wetten	€ 42.331	€ 8.649	20%
1.10	Diversen	€ 550	€ 466	85%
Totaal		€ 536.233	€ 376.133	70%
2.	Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	Kosten	Opbrengsten	Dekking
2.2	Voorfase	€ 504.253	€ 111.950	22%
2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 641.033	€ 545.448	85%
2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 35.788	€ 20.199	56%
2.5	Milieubelastende activiteiten	€ 146.126	€ 104.111	71%
2.6	Lozingsactiviteiten	€ 1.376	€ 988	72%
2.7	Aanlegactiviteiten	€ 33.401	€ 17.567	53%
2.8	Overige activiteiten	€ 24.801	€ 8.540	34%
2.9	Maatwerkvoorschriften	€ 17.888	€ 12.818	72%
2.10	Gelijkwaardigheid	€ 7.820	€ 5.601	72%
2.11	Overige tarieven	€ 149.681	€ 94.037	63%
2.12	Modaliteiten	€ 191.444	€ 96.979	51%
2.13	Vermindering	€ 51.600	-€ 67.170	-130%
2.14	Teruggaaf	€ 38.206	-€ 40.711	-107%
Totaal		€ 1.843.416	€ 910.356	49%
Totale kostendekkendheid hoofdstuk 1 en 2		€ 2.379.649	€ 1.286.489	54%

3.	Dienstverlening vallend onder de Dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	Kosten	Opbrengsten	Dekking
3.1	Horeca	€ 14.165	€ 7.710	54%
3.2	Seksbedrijven	€ 5.655	€ 1.376	24%
3.7	Campings en recreatieparken, huisvesting arbeidsmigranten en exploiteren kamerverhuurbedrijf		€ 1.175	0%
Totaal		€ 19.820	€ 10.261	52%

Afvalstoffenheffing

Kosten		Bedrag
0.9	BTW / BCF	€ 369.800
7.3	Afval	€ 2.540.800
	Personeelskosten	€ 178.600
	Overhead	€ 222.300
Totaal Kosten		€ 3.311.500

Opbrengsten		Bedrag
1.1	Afvalstoffenheffing	€ 3.311.500
Totaal Opbrengsten		€ 3.311.500

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 3.311.500
Totaal baten		€ 3.311.500
Kostendekkendheidspercentage		100%

Rioolheffing

Kosten		Bedrag
0.9	BTW / BCF	€ 544.300
7.2	Riolering	€ 3.291.400
	Reserves en voorzieningen	€ -1.258.800
	Personeelskosten	€ 463.700
	Overhead	€ 577.100
Totaal Kosten		€ 3.617.700

Opbrengsten		Bedrag
1.1	Rioolheffing	€ 3.617.700
Totaal Opbrengsten		€ 3.617.700

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten*		€ 3.617.700
Totaal baten*		€ 3.617.700
Kostendekkendheidspercentage		100%

*excl. indexering (inflatiecorrectie) (Raad 17 december 2024)

Lijkbezorgingsrechten

Totaaloverzicht begraafrechten	Bedrag
Totaal kosten	€ 255.095
Totaal baten	€ 85.654
Kostendekkendheidspercentage	34%

Woonlasten

Voor een beeld van de lokale lastendruk van Maasgouw in vergelijking met andere gemeenten worden de cijfers gebruikt die zijn ontleend aan de "Atlas van de lokale lasten 2024".

Deze atlas wordt elk jaar door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo), een onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, gepubliceerd. De Atlas geeft jaarlijks een overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen, waaraan de onderstaande tabellen zijn ontleend. Voor de begroting 2025 is de Coelo Atlas van 2024 als bron gebruikt. Voor de woonlasten wordt een gemiddelde WOZ-waarde van € 352.521 aangehouden. Op het moment dat de atlas wordt samengesteld is de gemiddelde waarde van woningen per gemeente in 2024 nog niet bekend. Deze is daarom berekend door de gemiddelde waarde van koop- en huurwoningen in 2023 (bron: CBS) te verhogen met de waardeontwikkeling van woningen van 2023 op 2024 (bron: de Waarderingskamer). Het feitelijke beeld van de gemiddelde woonlastenontwikkeling wordt geschetst in de raadsvergadering 17 december 2024 bij de vaststelling van de tarieven.

Gemiddelde woonlasten eigenaar-bewoner	Eenpersoons- huishouden 2025	Meerpersoons- huishouden 2025
Onroerendezaakbelastingen eigenaar	n.n.b.	n.n.b.
Afvalstoffenheffing	n.n.b.	n.n.b.
Rioolheffing	n.n.b.	n.n.b.
Totaal	n.n.b.	n.n.b.
Gemiddelde woonlasten 2024	€ 848	€ 876

Gemiddelde woonlasten huurder	Eenpersoons- huishouden 2025	Meerpersoons- huishouden 2025
Afvalstoffenheffing	n.n.b.	n.n.b.
Rioolheffing	n.n.b.	n.n.b.
Totaal	n.n.b.	n.n.b.
Gemiddelde woonlasten 2024	€ 409	€ 437

Woonlasten Coelo Atlas 2024

Eigenaar-bewoner	Eenpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden	Rangorde
Maasgouw	€ 831	€ 902	
Limburg	€ 931	€ 993	6
Nederland	€ 911	€ 994	75
Huurder	Eenpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden	Rangorde
Maasgouw	€ 392	€ 463	
Limburg	€ 352	€ 412	20
Nederland	€ 362	€ 457	173

In de kolom rangorde staat welke plaats Maasgouw inneemt ten opzichte van het Limburgs en Nederlands gemiddelde van een meerpersoonshuishouden. Nummer 1 in de rangorde is de goedkoopste gemeente. Per 1 januari 2024 waren er 31 gemeenten in provincie Limburg en landelijk 342 gemeenten. Let wel: het gaat hierbij om de cijfers 2024. De cijfers over 2025 zijn in de loop van volgend jaar beschikbaar.

5.2 Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Inleiding

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing stellen we vast of de financiële positie van gemeente Maasgouw robuust genoeg is om onvoorziene tegenvallers op te vangen. Om dat te bepalen zijn twee componenten belangrijk:

1. De risico's die we als gemeente lopen. Een aantal risico's zijn afgedekt door verzekeringen af te sluiten en door samen te werken met andere partijen (risicodeling). De risico's die niet te verzekeren zijn of verbonden zijn aan de maatschappelijke doelen die we als Maasgouw willen realiseren, moeten we in kaart brengen, proberen te verkleinen en goed bewaken.
2. De 'weerstandscapaciteit' (buffer) die er is om de resterende risico's op te vangen. De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om deze niet begrote risico's te ondervangen.

Deze twee begrippen geven in essentie het begrip 'risicomanagement' weer. Een aantal risico's dekken we af met beheersmaatregelen. Voor de overblijvende risico's geven we inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële en niet-financiële gevolgen van risico's op te vangen. Ook geven we inzicht in de financiële buffer die we daarvoor nodig en beschikbaar hebben.

De paragraaf is als volgt opgebouwd: eerst gaan we in op het bestaand beleid rondom weerstandsvermogen; daarna wordt de weerstandscapaciteit geïnventariseerd en dan komen de risico's aan bod. Op basis hiervan wordt de weerstandsratio bepaald.

Beleid

In februari 2021 heeft de raad de beleidsnota Risicomanagement & Weerstandsvermogen 2021-2024 (verder Nota R&W) vastgesteld. In de Nota R&W worden o.a. kaders gesteld met betrekking tot:

- Te onderkennen risico's (alleen negatieve, financieel kwantificeerbare risico's onderkennen)
- Rapportage van risico's in de P&C-documenten (alleen risico's met een score >10 o.b.v. kans x impact). Daarbij richten we ons niet alleen op de risicosignalering van de interne organisatie, maar ook van de risico's bij onze verbonden partijen.
- Berekening van de incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Daarbij wordt de incidentele weerstandscapaciteit berekend exclusief stille reserves. Voor de structurele weerstandscapaciteit wordt de onbenutte belastingcapaciteit bepaald op basis van de maximum ozb-tarieven.
- Zowel voor de incidentele als voor de structurele variant wordt een ratio nagestreefd van tenminste 1, waarbij we een signaleringsfunctie inbouwen vanaf 2.

Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Het is relevant om onderscheid te maken tussen incidenteel weerstandsvermogen dat beschikbaar is (om incidentele tegenvallers op te vangen) en weerstandsvermogen met een structureel karakter.

Uit de tabellen is te herleiden uit welke componenten dat de incidentele en structurele weerstandscapaciteit zijn opgebouwd.

Onderdelen incidentele Weerstandscapaciteit	Omschrijving	
Algemene reserve Vrij aanwendbare deel	Dit zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Het betreft de Algemene reserve per ultimo juli 2024.	€20.821.000
Bestemmingsreserve vrij aanwendbare deel	Dit betreft het vrij aanwendbare deel van de reserve ontwikkelingsbedrijf. O.b.v. de geraamde toevoegingen en onttrekkingen bedraagt deze per saldo € 1.000.000 (zie paragraaf Grondbeleid)	€ 1.000.000
Totaal incidentele weerstandscapaciteit		€ 21.821.000

Onderdelen structurele Weerstandscapaciteit	Omschrijving	
Begrotingsruimte (post onvoorzien)	Dit is de ruimte die ombuigingen op de korte (en lange) termijn mogelijk maakt. In de huidige meerjarenbegroting 2025-2028 is dit het structurele begrotingssaldo van de jaarschijf 2026 (€ 95.000). De begroting is meerjarig structureel sluitend door heroverweging van beleid en een geleidelijke verhoging van de (belasting-)inkomsten.	€ 95.000
Onvoorzien Uitgaven	Deze begrotingspost is voorhanden om nieuwe beleidsinitiatieven (incidenteel of structureel) te bekostigen of om onvoorzienbare, onontkoombare, onuitstelbare tegenvallers op te vangen. Voor incidentele uitgaven is jaarlijks € 25.000 beschikbaar.	€ 25.000
Onbenutte belastingcapaciteit	Dit zijn inkomsten die nog niet gemaximeerd of kostendekkend zijn. De tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn al volledig kostendekkend. Dit betreft alleen de onroerende zaakbelastingen. In de meerjarenramingen is verwerkt dat de ozb-opbrengst jaarlijks worden verhoogd. O.b.v. het gehanteerde beleidskader in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen hanteren we voor berekening van de onbenutte belastingcapaciteit een verdere ozb-belastingverhoging tot aan het ozb normtarief artikel 12 Fvw. Dit zogenaamde redelijk peil voor de ozb bedraagt voor 2025 0,1595% (Meicirculaire 2024).	€ 2.175.000
Totaal structurele weerstandscapaciteit		€ 2.295.000

Inventarisatie risico's

Een risico is de kans dat een gebeurtenis optreedt, met een (negatief) gevolg voor de betrokkene. We onderscheiden de volgende soorten risico's:

Risicocategorieën	
1.	Budgettaire risico's; dit zijn risico's die o.a. voortvloeien uit het eigen beleid, uit het beleid van een hogere overheid of uit samenwerking met andere instanties.
2.	Risico's op eigendommen; dit zijn bijvoorbeeld risico's als ontvreemding, schade door brand, storm en water, maar ook risico's die voortvloeien uit niet bijgestelde onderhouds- en beheerplannen.
3.	Risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering; hiermee bedoelen we de informatievoorziening, de administratieve organisatie en de interne controle.
4.	Overige risico's; dit zijn risico's als imago, politiek, strategie, veiligheid, aansprakelijkheidsstelling, milieu en arbo.

In de Nota R&W is als kader gesteld om alleen financiële negatieve risico's te kwantificeren; het betreft de risico's uit categorie 1 van bovenstaand overzicht. Kwantificering wordt toegepast door de kans te vermenigvuldigen met de financiële impact.

Enkele uitgangspunten bij de inventarisatie van risico's

- We pretenderen niet volledig te zijn. Het is van belang om belangrijke risico's te signaleren, deze proberen te verminderen en te monitoren. Risico's kunnen een belangrijk afwegingscriterium zijn om tot een goed besluit te komen. De risico's leggen we vast in een risicoregister dat periodiek wordt geactualiseerd.
- De financiële risico's zijn geïnclassificeerd. Daarnaast worden een aantal kansklassen onderscheiden om gradaties aan te brengen in risico's. In beleidskader 3 van de nota R&W is op basis van kans x risico een risicomatrix opgesteld.

Deze ziet er als volgt uit:

Risico in €			Kans				
			1	2	3	4	5
5	Zeer groot	80-99 %	5	10	15	20	25
4	Groot	60-80 %	4	8	12	16	20
3	50/50	40-60 %	3	6	9	12	15
2	Klein	20-40 %	2	4	6	8	10
1	Zeer klein	1-20 %	1	2	3	4	5

Tabel 2: risicokaart (scores)

Aan de risicomatrix is een rapportagestructuur gekoppeld, waarbij het uitgangspunt is gehanteerd dat risico's met een score van 10 en hoger via de P&C-cyclus aan de raad worden gerapporteerd via een toelichting. Voor de risico's met een lagere score wordt volstaan met benoeming van het risico en het bedrag o.b.v. kans x impact. Een verdere specificatie is op basis van het risicoregister beschikbaar.

Risico's met incidentele financiële impact

Omschrijving	Kans-klasse	Risico-klasse	Risico-score	Kans x Fin. impact	Toelichting
Integraal huisvestingsplan onderwijs	5	5	25	€ 19.800.000	<p>In de raad van 12-7-2022 is het Integraal huisvestingsplan gemeente Maasgouw vastgesteld met daarin opgenomen een uitvoeringsplan voor 5 jaar en een verdere doorkijk voor 20 jaar (2022-2041) voor onderwijshuisvesting. Doordat bestaande gebouwen al grotendeels zijn afgeschreven en investeringskosten destijds veel lager waren, zijn er beperkte kapitaallasten voor vervangingsinvesteringen in de exploitatie opgenomen. O.b.v. de doorkijk dient voor de komende 20 jaar rekening te worden gehouden met een investeringsbedrag van ruim € 24 mln voor vervangende nieuwbouw en/of (levensduurverlengende) renovatie o.b.v. prijspeil 2021. Dit investeringsbedrag is inclusief de investering Medardusschool waarvoor in de begroting 2024 en 2025 al dekkingsmiddelen zijn opgenomen. Daarmee resteert een investeringsbedrag van € 22 mln o.b.v. prijspeil 2021. Definitieve keuzes vinden volgens de visie van het huisvestingsplan plaats o.b.v. t.z.t. per schoollocatie uit te voeren haalbaarheids-onderzoeken (met aandacht voor actuele regelgeving, onderhoudsstaat, ontwikkeling leerlingaantallen, tijdelijke huisvesting, ruimtelijke inpassing etc).</p> <p>De kans op deze investeringen wordt geschat op 'zeer groot' (80-100%), maar zullen wel gespreid in de toekomst plaatsvinden.</p>

Risico's van de AMvB Jeugd en Wmo voor Gemeenten	4	4	16	€ 630.000	<p>Gemeenten zijn verantwoordelijk voor inkoop van zorg onder de Wmo en Jeugdwet. Sinds juli 2023 geldt de AMvB Reële Prijs Wmo, en sinds juli 2024 de AMvB Reële Prijzen Jeugdwet. Beide regelingen verplichten gemeenten om reële tarieven te hanteren, gebaseerd op specifieke kostprijs-elementen (personeelskosten, overheadkosten, cliëntgebonden kosten, indexatiekosten).</p> <p>Risico's voor Gemeenten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stijgende Kosten: In 2024 zijn eerste tekenen zichtbaar dat tarieven voor Wmo- en jeugd-zorgproducten zijn gestegen door inwerkingtreding van de AMvB's. Dit leidt tot hogere kosten voor gemeenten, los van afgesproken indexaties. 2. Hogere Tarieven bij Nieuwe Overeenkomsten: Bij nieuwe overeenkomsten of aanbestedingen zullen de tarieven waarschijnlijk hoger uitvallen vanwege verplichte toepassing van reële tarieven. 3. Juridische Gevolgen: Gemeenten moeten hun tarieven goed onderbouwen. Onzorgvuldigheid kan leiden tot juridische procedures. 4. Druk van Zorgaanbieders: Zorgaanbieders kunnen hogere tarieven eisen o.b.v. de AMvB's, wat extra financiële druk op gemeenten legt. <p>Het financieel risico wordt geschat op > € 900.000 met kansklasse 4 (70%).</p>
Stageren van toereikende jeugdhulp	4	4	16	€ 350.000	<p>Om uiteenlopende oorzaken komen er steeds meer situaties voor dat aanbieders financieel in de problemen (dreigen te) komen. Hierdoor staat toereikende jeugdhulp (jeugdhulpplicht) onder druk. Het risico bestaat dat de gemeenten als verantwoordelijke samen met</p>

					<p>de instanties binnen het landschap moet ingrijpen. Dit met het oog op continuïteit van zorg zodat jeugdigen en hun ouders / wettelijke vertegenwoordigers passende jeugdhulp krijgen.</p> <p>Deze problematiek binnen het jeugdzorglandschap brengt een financieel risico mee.</p> <p>Hoewel het financiële risico lastig is in te schatten, wordt dit o.b.v. recente gebeurtenissen ingeschat op € 500.000 met kansklasse 4 (70%).</p>
Informatiebeveiliging	4	4	16	€ 350.000	<p>Wet- en regelgeving rondom Informatiebeveiliging en Privacy (IBP) zoals AI-Act, WPG, AVG en BIO * verhoogt het aantoonbaar in control zijn (accountability) en vertrouwen in de gemeente t.a.v. verwerking van (persoons)-gegevens. Hoewel vanuit bestuur en management er een besef is van de IBP bedreigende risico's, is dit besef er nog niet bij iedere werknemer. Meer inzicht in kritieke processen, informatiesystemen en verwerking van persoonsgegevens op teamniveau met de bijbehorende risico-analyses (BIO GAP) zijn derhalve zeer wenselijk. Van daaruit is het mogelijk om voldoende maatregelen te nemen o.b.v. een weloverwogen risicoafweging. Vanaf het najaar van 2021 is gestart met het in kaart brengen van kritieke processen, informatiesystemen en persoonsgegevens per team. Risico's worden geïnventariseerd om deze vervolgens te kunnen managen. Dit is een continu proces welke middels een PDCA-cyclus geborgd dient te worden binnen de organisatie. Echter, het programma digitale weerbaarheid, waar deze werkzaamheden onder vallen, is door verloop van medewerkers en capaciteitsgebrek vertraagd. De directe impact van een</p>

					<p>datalek, hack en/of boete vanuit de AP en daaruit voortvloeiende gevolgschade kan grote gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en vertrouwelijkheid van informatie waarbij grote groepen mensen geraakt kunnen worden. Daarbij speelt de mate van verwijtbaarheid en getroffen beheersmaatregelen een belangrijke rol. Het financieel (niet-verzekerbare) risico wordt geschat op > € 500.000, met kansklasse 4 (70%).</p> <p><i>* AI-Act = nieuwe (Europese) wetgeving op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI)</i> <i>WPG = Wet politiegegevens</i> <i>AVG = Algemene verordening gegevensbescherming</i> <i>BIO = verhoogt het aantoonbaar in control zijn (accountability) en vertrouwen in gemeente t.a.v. de Baseline Informatiebeveiliging Overheid.</i></p>
Woonwagenstandplaatsen	3	5	15	€ 1.000.000	<p>De raad heeft op 5-10-2021 het Plan van aanpak Woonwagen- en standplaatsenbeleid vastgesteld. Hierin is de ambitie geformuleerd om te zorgen voor voldoende woonwagenstandplaatsen. In totaal gaat het in dit plan over 33 nieuwe standplaatsen. In de begroting 2024 is € 1 mln gereserveerd voor realisatie van 10 woonwagenstandplaatsen op bestaande locaties in diverse kernen.</p> <p>De resterende standplaatsen en bijbehorende kosten worden meegenomen in een nog op te stellen exploitatie-opzet om het totale gebied rondom de Lichtenbergerweg / Heuvelstraat in Maasbracht te ontwikkelen. De toekomstige opgave omvat aanvullend nog ca. 20 standplaatsen. Per standplaats is een investering van ca. 100k nodig. De potentiële totale</p>

					latente claim bedraagt derhalve € 2 mln. De kans wordt ingeschat op 50%.
Afwikkeling FLO-gelden Veiligheidsregio Limburg Noord	5	3	15	€ 120.000	Bij de overgang van het brandweerdistrict Roermond naar de Veiligheidsregio VRLN is de afspraak gemaakt dat er nog een afwikkeling komt t.a.v. de FLO-gelden. Brandweerlieden kunnen met functioneel leeftijdsontslag (FLO). Maar door wettelijke maatregelen, verschuivingen AOW-leeftijd en fiscale boetes bij vroegtijdig stoppen, dient de juiste hoogte van dit bedrag nog bepaald te worden. Dit is mede afhankelijk van besluitvorming binnen de VRLN. Uitgangspunt is dat de structurele lasten nagenoeg budgettair neutraal zijn. De bijdrage aan de te vormen voorziening worden o.b.v. het meest voor de hand liggende scenario geraamd op € 135.000. Mogelijk kan t.z.t. verrekening met een eventueel batig saldo van de VRLN plaatsvinden. Max. risico € 135.000; kans 90%.
Tekort op BUIG-budget	3	3	9	€ 175.000	Hoewel er de afgelopen jaren veel aandacht is geweest voor dit onderwerp/deze doelgroep, én het gemiddelde uitkeringsbestand van de gemeente Maasgouw dichter richting het landelijk en arbeidsmarktregio gemiddelde kruipt bestaat er nog altijd een financieel risico. Dit risico manifesteert zich wanneer de gebundelde inkomsten vanuit de BUIG-budget niet voldoende zijn om de uitkeringen en loonkostensubsidies (uitgaven) te bekostigen. De gemeente dient dan zelf het tekort bij te dragen en kan, mits aan de voorwaarden worden voldaan, voor een beperkt deel aanspraak maken op de vangnetregeling. In 2024 hebben we voor het jaar 2023 aanspraak gemaakt op de vangnetuitkering. Het mogelijke tekort wordt o.b.v. historische cijfers en de actuele prognose geschat. Het risicobedrag voor 2025

					wordt geschat op € 350.000. De kansklasse is ingeschat op 3 (50%).
Verbonden partijen	2	3	6	€ 71.000	In de paragraaf Verbonden partijen worden de potentiële risico's van de gemeenschappelijke regelingen afgezet tegen het weerstandsvermogen. Bij SC MER en de MGR is het weerstandsvermogen ontoereikend voor respectievelijk € 105.000 en € 133.000 (aandeel Maasgouw). Het risico wordt klein (30%) geacht dat een aanvulling noodzakelijk is.
Obligatieportefeuille	1	3	3	€ 20.000	Boekwaarde obligatieportefeuille eind 2024 € 4,8 mln. Er bestaat een geringe kans (10%) dat hoofdsom belegde obligaties niet wordt terugontvangen. ASR Vermogensbeheer monitort de ontwikkelingen. Gezien samenstelling portefeuille wordt max. risico o.b.v. rating ingeschat op € 200.000.
Aanbesteding softwarepakketten	1	3	3	PM	Bestaande contracten met diverse softwareleveranciers worden vanwege complexe inrichting van ICT-infrastructuur verlengd omdat het niet mogelijk is om e.e.a. als vervangbaar systeem te zien. Aanbesteding van deze dienstverlening is uit oogpunt van doelmatigheid en doeltreffendheid niet direct te realiseren omdat continuïteit van geautomatiseerde gegevensverwerking gewaarborgd moet blijven.
TOTAAL risico's incidenteel				€ 22.516.000	

Risico's met structurele financiële impact

	Kans-klasse	Risico-klasse	Risico-score	Kans x Fin. impact	Toelichting
Beheersing werkzaamheden verbonden partijen	4	3	12	€ 210.000	Het komt steeds vaker voor dat onze verbonden partijen naast de gebruikelijke P&C cyclus budget vragen voor de uitvoering van taken. In het bijzonder komt dat bij SC MER voor. Dit ligt deels aan de taken die al bij SC MER zijn belegd, maar ook aan de vraag die wij als gemeente stellen in de vorm van bijzondere (aanvullende) activiteiten danwel projecten. De vraag is vaak zo specifiek en urgent dat niet de gebruikelijke P&C cyclus kan worden aangehouden. Idealiter zou hiervoor een structurele stelpost binnen de begroting geraamd moeten worden. Echter de exacte omvang van zo'n stelpost is moeilijk te duiden. Reden waarom het goed is om de komende jaren te monitoren of een stelpost nodig is en wat de omvang hiervan zou moeten zijn. Deze monitoring loopt gelijk op met een herijking van de P&C-cyclus in MER-verband waarbij wordt gestreefd naar een meer genormaliseerde en voorspelbare begroting. Indicatief risico 300k; kans groot (70%)
Evaluatie functieboek / formatieplan	4	3	12	140.000	Het formatieplan wordt periodiek aangepast op basis van raads- en collegebesluiten aangaande gewijzigde of verschoven formatie en/of extra capaciteit. Dit is in 2024 gebeurd in een tussentijdse onderhoudsronde waarin met name alle beleids- en managementfuncties tegen het licht zijn gehouden. In 2025 zal zo'n onderhoudsronde opnieuw worden doorlopen (en vervolgens weer in 2027). Indien de onderhouden functies in een hogere schaal worden ingedeeld, dan leidt dat tot hogere salariskosten. Deze worden structureel meegenomen in de eerstvolgende begroting. De gevolgen van de onderhoudsronde 2024 zullen in de 2 ^e prorap 2024 worden verwerkt. De indicatieve kosten bedragen max. 200k structureel en 117k incidenteel (ingangsdatum met terugwerkende kracht tot 1-1-2024); kans groot (70%).
Onderhoud gebouwen	3	3	9	€ 250.000	Er is een meerjarenonderhouds-planning (MOP) opgesteld voor gebouwen. Kosten van groot onderhoud dienen financieel afgedekt

					<p>te worden door een toereikende voorziening. Het vastgestelde beheerplan in december 2020 heeft een horizon van 4 jaar: 2021-2024. Het onderliggende MOP is opgesteld voor een periode van 10 jaar. M.n. in de jaren na 2024 zijn een aantal grote vervangingsinvesteringen groot onderhoud aan de orde. Daarnaast is rekening gehouden met een beperkte meerjarige kosten-indexering (3%). In 2025 zal een geactualiseerd beheerplan onderhoud gebouwen (inclusief financiële doorvertaling) ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.</p> <p>Het risico op een jaarlijks hogere toekomstige bijstorting bedraagt max. € 500.000. De kans wordt op 50% geschat.</p> <p>Overigens dienen ook nog de actuele beheerplannen van civiele kunstwerken (bruggen) en nautische voorzieningen in december 2024 te worden vastgesteld. De structurele financiële consequenties van deze concept-beheerplannen (respectievelijk 70k en 34k) zijn al vooruitlopend in deze begroting als ruimtevragende claim opgenomen.</p>
Besparingsopgave Hervormingsagenda Jeugd	3	3	9	€ 150.000	<p>Gemeenten zijn verantwoordelijk voor maatregelen waarop zij kunnen sturen, terwijl onvoorziene omstandigheden voor risico van het Rijk zijn. Kijkend naar de in te voeren maatregelen uit de HVA Jeugd betreffen de maatregelen waarop gemeenten kunnen sturen ongeveer een derde van het totale besparingspotentieel. Het overige deel zal komen uit maatregelen op rijksniveau, zoals het aanpassen van de Jeugdwet. Dit betekent dat de gemeente Maasgouw een financieel risico loopt wanneer de besparingen waarvoor we lokaal verantwoordelijk zijn niet behaald worden. Dit komt ongeveer neer op maximaal € 300.000. Zie ook paragraaf Sociaal Domein, format Heroverweging taakstelling Jeugd.</p> <p>Gezien de gemeente Maasgouw planmatig en voortvarend werkt aan de lokale en regionale maatregelen wordt de kans ingeschat op 50%</p>
Waboleges	3	3	9	PM	Eind 2023 is een aangepaste legesverordening vastgesteld, waarin

					de Omgevingswet is verwerkt. 2024 is het eerste jaar dat op basis van deze wet gewerkt wordt. Eind 2024 zal een eerste bijstelling plaatsvinden van de laatste verordening op basis van meer praktische bevindingen. Daadwerkelijke bijstellingen gebaseerd op kengetallen zullen pas eind 2025 aan de orde zijn. Pas dan zijn voldoende kengetallen verzameld om tot eventuele bijstellingen van de legeskosten te komen. Deze resultaten zijn nog ongewis.
Loonstijging	2	3	6	€ 105.000	De huidige CAO gemeenten heeft een looptijd t/m 31-3-2025. In de begroting 2024 was rekening gehouden met een loonstijging van 4%. Gezien de teruglopende indexering is voor 2025 uitgegaan van een loonstijging van 3%. Deze 3% stijging is ook structureel budgettair vertaald voor 2025 e.v. jaren voor zowel Maasgouw als 1/3 ^e aandeel in SC MER. Mogelijk is de aangehouden loonindexering van 3% ontoereikend. De onderhandelingen voor een cao 2025 e.v. jaren zijn nog niet gestart. De feitelijke resultaten van een nieuw CAO onderhandelingsresultaat worden via de prorap verwerkt. Max. risico o.b.v. 2% is € 350.000 (Maasgouw + 1/3 ^e SC MER); 30% kans.
Begroting GGD	3	2	6	€ 45.000	De GGD (als onderdeel van de Veiligheidsregio) heeft kenbaar gemaakt aanvullende capaciteitsbehoefte te hebben om in haar taken te kunnen voorzien. Vooruitlopend is deze capaciteitsbehoefte al gedeeltelijk (voor 90k structureel) ingeraamd in deze begroting (zie programma Sociaal Domein). De resterende claim van 90k is opgenomen als risico in afwachting van de uitkomst uit het bestuurlijk overleg. Max. risico 90k; kans 50%.
Rentestijging	2	3	6	€ 42.000	Meerjarig is rekening gehouden met een rente van 3,5%. Historisch gezien is dit nog steeds een laag percentage. Een rentestijging van 1% resulteert (afhankelijk van het jaarlijkse investeringsniveau en financieringsbehoefte) in extra rentekosten van ca. € 140.000. De kans wordt laag geschat (30%).
Open eind regelingen	2	3	6	PM	De uitgaven sociaal domein

sociaal domein					(participatie, wmo, jeugd) zijn zo realistisch mogelijk geraamd o.b.v. de meest actuele inzichten. De kostenontwikkeling is echter moeilijk voorspelbaar en beheersbaar. Ook ontwikkelingen zoals afname rijksuitkering participatie etc kunnen budgettair tot een negatieve bijstelling leiden.
Krapte op de arbeidsmarkt				PM	De krapte op de arbeidsmarkt kan ertoe leiden dat vacatures kwantitatief en/of kwalitatief niet worden ingevuld en daarmee de beoogde resultaten niet of later gerealiseerd worden.
TOTAAL risico's structureel				€ 942 .000	

Weerstandratio

Op basis van zowel de benodigde- als de beschikbare weerstandscapaciteit kan men het weerstandsvermogen berekenen (beschikbare weerstandscapaciteit ÷ benodigde weerstandscapaciteit). Hierbij wordt het onderscheid doorgetrokken tussen het incidentele weerstandsvermogen en het structurele weerstandsvermogen:

$$\text{Weerstandratio incidenteel} = \frac{21.821.000}{22.516.000} = 1,0$$

$$\text{Weerstandratio structureel} = \frac{2.295.000}{942.000} = 2,4$$

In de Nota R&W worden kwalificaties aangeduid voor de hoogte van de weerstandratio.

Ratio Weerstandvermogen	Kwalificatie
A	≥ 2,0 Uitstekend
B	≥ 1,4 en < 2,0 Ruim voldoende
C	≥ 1,0 en < 1,4 Voldoende
D	≥ 0,8 en < 1,0 Matig
E	≥ 0,5 en < 0,8 Onvoldoende
F	< 0,5 Ruim onvoldoende

Conclusie

Het streven is om de robuuste financiële positie van Maasgouw te behouden om daarmee financieel toekomstbestendig te zijn. De normen die we hebben afgesproken voor de ratio zijn een signaleringsfunctie vanaf een ratio van 2 en een ondergrens van 1.

Incidentele weerstandscapaciteit

Toetsing aan de norm laat zien dat de incidentele weerstandratio met de kwalificatie 'matig' zorgelijk is. In deze begroting 2025 wordt voorgesteld om de reserve voor ruim € 1,006 mln aan te wenden als garantstelling voor de Regiodeal. Er resteert dan na aanwending een bedrag van € 19,8 mln in de algemene reserve. Een grote financiële claim vloeit voort uit het Integraal Huisvestingsplan van de onderwijsaccommodaties. Deze zijn als incidentele claim opgenomen. Er kan ook voor geopteerd worden om dit als een structurele claim te beschouwen. De structurele claim bedraagt dan indicatief € 700.000 en zorgt daarmee voor budgettaire druk op de exploitatie. Voordeel is dan wel dat daarmee de algemene reserve ruimschoots op peil blijft. Ook een mix van inzet van dekkingsmiddelen (deels ten laste van de reserve en deels ten laste van de exploitatie) is mogelijk.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandsratio is volgens de kwalificatie 'Uitstekend'. In de jaarschijf 2026 is sprake een positief begrotingssaldo van afgerond € 95.000. In de overige jaren is dit overschot hoger. Ook is al rekening gehouden met een afname van de algemene uitkering vanaf 2026, waardoor dit structurele risico op verdere afname op nihil wordt geschat. Hierdoor is sprake van een robuuste buffer om toekomstige risico's te kunnen opvangen en is er nog ruimte voor toekomstig nieuw beleid. Daarbij dient wel de kanttekening te worden geplaatst dat het structurele weerstandsvermogen grotendeels wordt gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit (€ 2,3 mln). Dit is een theoretische berekening uitgaande van een maximaal toegestaan ozb-tarief, die wel zou impliceren dat er sprake zou zijn van een forse stijging van de OZB (ca. 40%).

Resumerend kan worden geconcludeerd dat de weerstandsratio's onder druk staan.

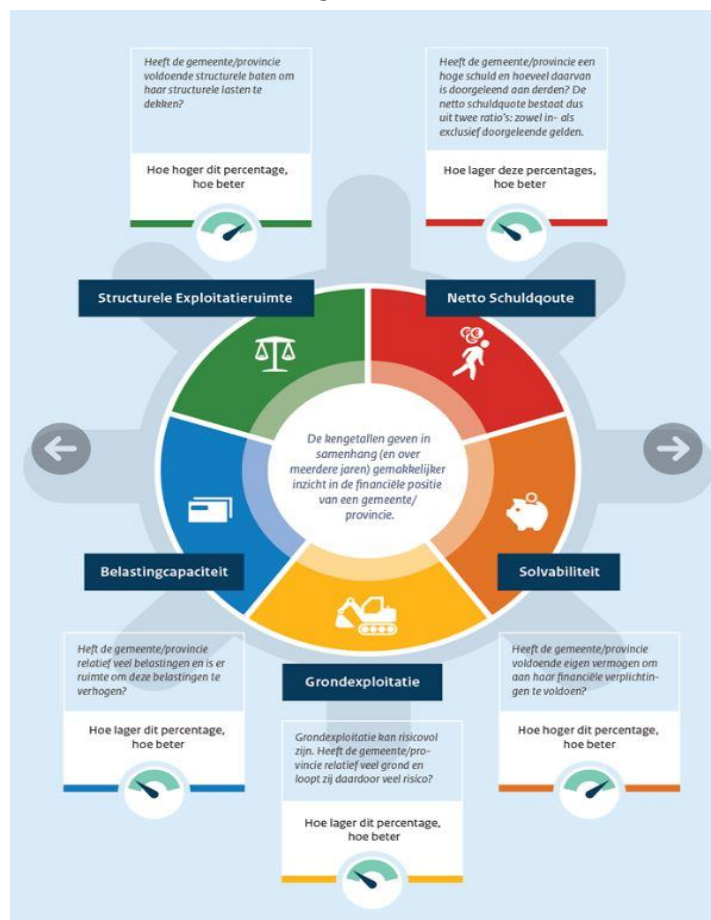
Uiteraard blijven we ontwikkelingen volgen voor wat betreft algemene uitkering, nieuwe opgaven, ingeboekte besparingen en indexering.

Door inzet van alle kwadranten om financiële ruimte creëren (inzet reserves, belastingverhoging, heroverwegen bestaand beleid, heroverwegen nieuw beleid) en realistisch te ramen (met inachtneming van monitoring van de risico's) biedt de begroting van Maasgouw nog voldoende flexibiliteit om op toekomstige onvoorziene uitgaven te anticiperen en onze financiële uitgangspositie handhaven. In de volgende paragraaf over de financiële kengetallen, de recente benchmark van BDO en het financieel verdiepingsonderzoek van de Provincie wordt de goede financiële uitgangspositie nogmaals bevestigd.

Financiële kengetallen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de volgende financiële kengetallen:

- Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Deze kengetallen vergroten het inzicht van de raad in de financiële positie van Maasgouw. Daarnaast bieden deze kengetallen de mogelijkheid om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten of het landelijk gemiddelde.

Beoordeling kengetallen

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen (zie hierna) blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Onderstaand volgt een nadere uitwerking en toelichting per kengetal.

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De netto schuldquote wordt berekend aan de hand van diverse gegevens uit de balans. Samengevat ziet deze berekening er als volgt uit.

$$\text{Netto schuldquote} = \frac{(A + B + C - D - E - F - G)}{H} \times 100\%$$

- A. Het totaal van de vaste schulden
- B. Het totaal saldo van de netto-vlottende schulden
- C. Het totaal saldo van alle overlopende passiva
- D. Het totaal saldo van de financiële vaste activa
- E. Het totaal saldo van alle uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
- F. Het totaal saldo van alle liquide middelen
- G. Het totaal saldo van de overlopende activa
- H. Het gerealiseerde saldo van de baten

Toepassing van de bovenstaande berekening leidt tot de volgende uitkomsten voor de gemeente Maasgouw:

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	50,2%	75,0%	72,8%	77,1%	77,6%	79,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	41,5%	65,8%	63,9%	68,0%	68,6%	70,7%

Op Findo (Financiering Decentrale Overheden) van de Rijksoverheid zijn de financiële kengetallen van alle Nederlandse gemeenten opgenomen. Deze kengetallen zijn gebaseerd op de begrotingscijfers 2023 zoals die door het Ministerie van BZK zijn verzameld. Hieruit blijkt dat de Nederlandse gemeenten met 15.000-25.000 inwoners gemiddeld genomen een netto schuldquote hadden van 60% en een netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen van 54%. In Maasgouw loopt de schuldquote op begrotingsbasis in de komende jaren licht op. Dit is te verklaren door een geplande toename in investeringen (o.a. reconstructies en verenigingszaal Wesseem) en een afname van de reserves. In het Gemeentelijk Toezichtskader (GTK) wordt een uitkomst tussen 90-130% als neutraal beschouwd. Een score >130% is risicovol.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld een gemeentehuis of dat er andere investeringen mee zijn gefinancierd). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente. De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen (eigen en vreemd vermogen). Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en het resultaat.

De solvabiliteitsratio wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen uitgedrukt in een percentage.

$$\text{Solvabiliteitsratio} = \frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totale vermogen}}$$

De solvabiliteitsratio laat het volgende beeld zien voor onze gemeente:

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Solvabiliteitsratio	44,9%	38,5%	40,7%	40,0%	39,3%	38,4%

Op Findo is vermeld dat de gemiddelde Nederlandse gemeente 15.000-25.000 inwoners een solvabiliteitsratio van 34% heeft. De Maasgouwse solvabiliteitsratio stabiliseert meerjarig op ca. 40% op begrotingsbasis en is daarmee iets hoger t.o.v. het gemiddelde van Nederlandse gemeenten. In het Gemeentelijk Toezichtskader (GTK) wordt een solvabiliteitsratio tussen 20-50% als neutraal beschouwd. Een score <20% wordt risicovol geacht.

Kengetal Grondexploitatie

De grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de grondexploitatie) is ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves.

Voor het kengetal van de grondexploitatie wordt gebruik gemaakt van de volgende formule.

$$\text{Grondexploitatie} = \frac{(A + B)}{C}$$

A= saldo van niet in exploitatie genomen gronden

B= saldo van in exploitatie genomen gronden

C= saldo van baten

Uit de onderstaande tabel blijkt dat de grondexploitatie een relatief geringe impact heeft op de financiële positie.

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Grondexploitatie	0,5%	1,6%	1,7%	2,0%	0,0%	0,0%

De gemeente Maasgouw steekt hierbij gunstig af ten opzichte van een gemiddeld percentage van 6% volgens Findo (o.b.v. begrotingscijfers 2023). In het Gemeentelijk Toezichtskader (GTK) wordt een kengetal <20% als minst risicovol. Het risico voor Maasgouw is dus nihil.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en de eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

De formule voor het berekenen van de structurele exploitatie ruimte is:

$$\text{structurele exploitatieruimte} = \frac{(B - A) + (D - C)}{E} \times 100\%$$

A= structurele lasten

B= structurele baten

C= structurele toevoegingen aan de reserve

D= structurele onttrekkingen aan de reserve

E= saldo van de totale baten

Toepassing van de bovenstaande berekening leidt tot de volgende uitkomsten voor de gemeente Maasgouw:

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Structurele exploitatieruimte	5,4%	17,1%	2,3%	0,1%	0,6%	1,0%

Het landelijk gemiddelde komt o.b.v. de begrotingen 2023 uit op een structurele exploitatieruimte van 2,2% volgens Findo. De exploitatieruimte wordt m.n. bepaald door de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De structurele exploitatie staat onder druk vanwege de lagere algemene uitkering. In het Gemeentelijk Toezichtskader (GTK) wordt een score 0 als neutraal beschouwd. Een score >0 wordt als minst risicovol beschouwd.

Belastingcapaciteit

De OZB is de belangrijkste eigen belastinginkomsten van een gemeente. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente. De reden dat tevens wordt gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing is dat deze heffing maximaal kostendekkend mag zijn. In het geval dat de heffing lager dan kostendekkend wordt vastgesteld is er sprake van belastingcapaciteit die niet wordt benut.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten van meerpersoonshuishoudens te vergelijken met het landelijk gemiddelde.

$$\text{Belastingcapaciteit} = \frac{\text{gemiddelde woonlasten in Maasgouw}}{\text{gemiddelde woonlasten in Nederland}} \times 100\%$$

Uit de onderstaande tabel blijkt dat de gemiddelde woonlasten in Maasgouw gunstig afsteken ten opzichte van de gemiddelde woonlasten in Nederland.

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Gemeentelijke belastingcapaciteit	85,0%	89,3%	89,7%	91,8%	93,0%	94,7%

Het landelijk gemiddelde op basis van de begrotingscijfers 2023 bedraagt volgens Findo 99%. Maasgouw zit qua woonlastendruk dus circa 10% onder het landelijk gemiddelde.

In het Gemeentelijk Toezichtskader (GTK) wordt een belastingcapaciteit tussen 95-105% als neutraal beschouwd. Maasgouw bevindt zich met een score <95% in de categorie minst risicovol.

Conclusie financiële kengetallen

Meerjarig is er sprake van een gelijkblijvende ontwikkeling van de kengetallen ten opzichte van de meerjarige prognose bij de begroting 2025. De meerjarige prognoses zijn echter omgeven met onzekerheden door het beperkte zicht op de ontwikkeling van de gemeentefinanciën die grotendeels afhankelijk is van Rijks-financiering via de algemene uitkering. Daarnaast zorgt de ontwikkeling van de nationale en internationale economie en instabiele geopolitieke verhoudingen en de open-eindregelingen in het sociaal domein voor veel onzekerheden.

De uitkomsten van de financiële kengetallen in Maasgouw zijn positief in vergelijking met de landelijke benchmark. Ook op basis van toetsing aan het Gemeentelijk Toezichtskader 2020 van de Provincie is geen sprake van verhoogde risico's; alle scores zijn 'neutraal' of 'minst risicovol'.

BDO benchmark Nederlandse gemeenten 2024

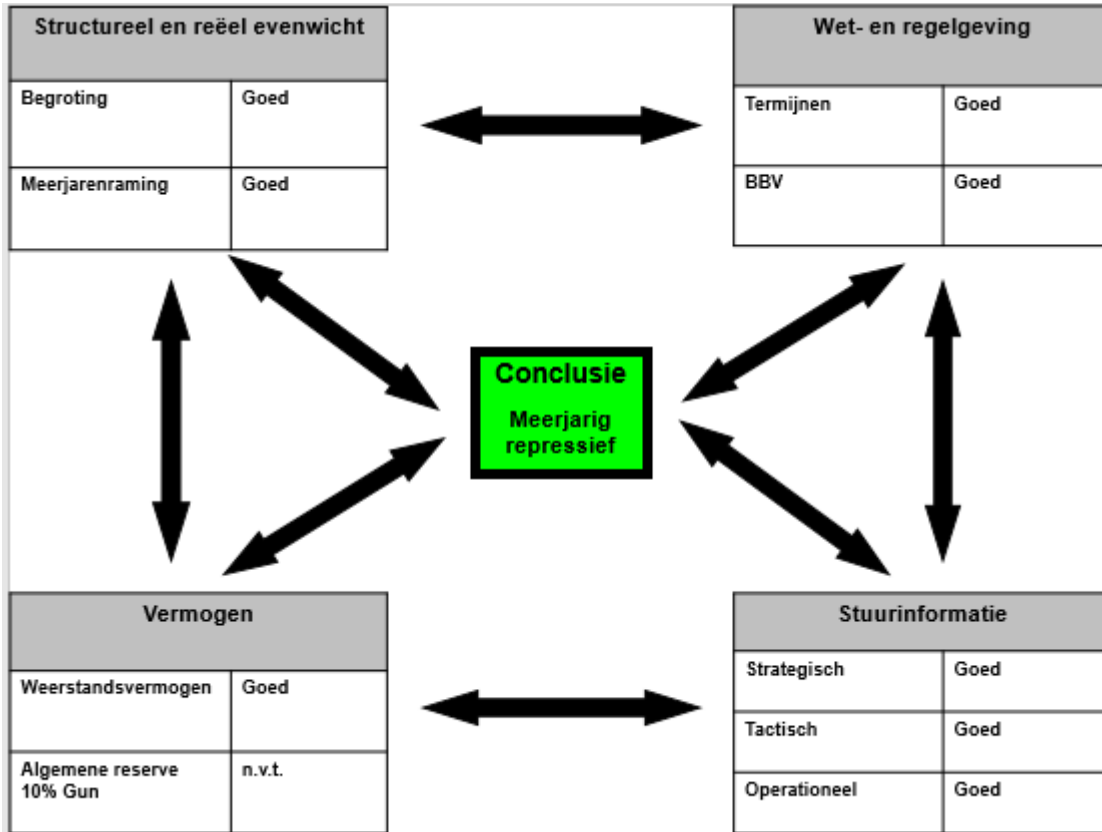
In januari 2024 heeft BDO Accountants een benchmark onder alle Nederlandse gemeenten gepubliceerd. In deze jaarlijkse publicatie² worden alle Nederlandse gemeenten met elkaar vergeleken o.b.v. de uitkomsten van de financiële kengetallen. Maasgouw staat in de ranking van gemeenten <25.000 op de 24^e plaats (van de 113 gemeenten) met een rapportcijfer 8,6.

Overigens is de vergelijking gebaseerd op de beoordeling van kengetallen van de jaarrekeningen van gemeenten van 2022. Uit analyse van de begrotingen voor 2023 wordt in de publicatie aangegeven dat veel gemeenten zich in een complexe situatie bevinden. Met grote maatschappelijke opgaven zoals de woningnood, klimaatverandering, energietransitie, jeugdzorg en daarnaast de onzekerheid over de terugval van het gemeentefonds vanaf 2026, zijn de vooruitzichten somber. Het ontbreekt aan helder meerjarenperspectief vanuit de overheid op de bekostiging van die opgaven.

² BDO-benchmark Nederlandse gemeenten 2024 'Onbalans taken en middelen bedreigt slagkracht gemeenten'

Financieel verdiepingsonderzoek 2021-2024

Medio 2021 heeft de Provincie Limburg vanuit haar toezichthoudende rol op de gemeentefinanciën een financieel verdiepingsonderzoek (FVO) uitgevoerd. Daarbij is zowel de financiële positie (linkerdeel van de scorecard) als de financiële functie (rechterdeel van de scorecard) beoordeeld. Maasgouw scoort op alle onderdelen goed. Omdat de Provincies zich momenteel beraden over de toekomstige wijze van invulling van de toezichtsfunctie, is vooralsnog geen nieuw verdiepingsonderzoek aangekondigd.

Op basis van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de gemeente Maasgouw aan de voorwaarden van meerjarig repressief toezicht voldoet. Dat betekent dat Maasgouw t/m het begrotingsjaar 2024 toezichtsarm zal zijn.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf lichten we de belangrijkste investeringen in het beheer van de openbare ruimte van de gemeente toe, gebaseerd op de volgende beheerplannen:

- Beleidskaders Wegen en Groen 2023-2026 (20 december 2022);
- GRP 2022-2026 (5 oktober 2021);
- Beleidsplan onderhoud Civieltechnische Kunstwerken 2025-2028 (17 december 2024);
- Beleidsplan onderhoud Nautische Voorzieningen 2025-2028 (17 december 2024);
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2028 (19 december 2023);
- Beleidsplan Onderhoud gemeentelijke gebouwen 2021-2024 (15 december 2020).

Geconstateerd kan worden (dit geldt voor alle beheerprogramma's) dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud.

Beleidsplannen 'Onderhoud gemeentelijke gebouwen' en 'Onderhoud civiele kunstwerken'

In december 2020 zijn de nieuwe beleidsplannen Onderhoud gemeentelijke gebouwen en Onderhoud civieltechnische kunstwerken 2021-2024 vastgesteld. De kosten van groot onderhoud gemeentelijke gebouwen en bruggen zijn opgenomen in de betreffende onderhoudsplannen en worden gefinancierd uit diverse voorzieningen. Het actualiseren van het beheerplan onderhoud gebouwen is vertraagd en zal in 2025 ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Hier is in de 1^e prorap 2024 melding van gemaakt. Het beheerplan Civieltechnische Kunstwerken en Nautische Voorzieningen zal in de raad van 17 december 2024 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Kwaliteitsniveau onderhoud gebouwen

In de vastgoedwereld wordt gebruik gemaakt van een zespunt-schaalverdeling volgens conditiemeting Stichting Bouw Research (SBR), voor het bepalen van het onderhoudsniveau van een gebouw:

1. Uitstekende onderhoudstoestand: het object dient in nieuwstaat te worden gehouden;
2. Goede onderhoudstoestand: het object dient in goede conditie te worden gehouden;
3. Redelijke onderhoudstoestand: het object dient in redelijke conditie te worden gehouden;
4. Matige onderhoudstoestand: het object dient in matige conditie te worden gehouden;
5. Slechte onderhoudstoestand: er wordt alleen onderhoud uitgevoerd als er problemen zijn;
6. Zeer slechte onderhoudstoestand: het gebouw kan beter worden gesloopt.

Voor de meeste operationele objecten van de gemeente is onderhoudsniveau 2 of 3 van toepassing. Bij niveau 3 mag enige veroudering worden geaccepteerd, dit mag echter nooit het gebruik beperken.

Op dit moment wordt het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen uitgevoerd naar minimaal niveau 3, basiskwaliteit; sober en doelmatig.

Gebouwen						
	Realisatie 2023	Raming 2024 ná wijziging	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Storting voorziening	€ 723.500	€ 777.500	€ 777.500	€ 777.500	€ 777.500	€ 777.500
Totaal	€ 723.500	€ 777.500	€ 777.500	€ 777.500	€ 777.500	€ 777.500

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	Werkelijk 1-1-2024	Raming 1-1-2025	Raming 1-1-2026	Raming 1-1-2027	Raming 1-1-2028	Raming 1-1-2029
Stand beschikbare voorziening	€ 1.355.400	€ 1.333.200	€ 1.310.800	€ 1.288.300	€ 1.265.900	€ 1.243.400

Schoolgebouwen						
	Realisatie 2023	Raming 2024 ná wijziging	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Storting voorziening	€ 62.200	€ 62.200	€ 62.200	€ 62.200	€ 62.200	€ 62.200
Totaal	€ 62.200	€ 62.200	€ 62.200	€ 62.200	€ 62.200	€ 62.200

Voorziening groot onderhoud schoolgebouwen	Werkelijk 1-1-2024	Raming 1-1-2025	Raming 1-1-2026	Raming 1-1-2027	Raming 1-1-2028	Raming 1-1-2029
Stand beschikbare voorziening	€ 88.000	€ 42.900	€ -	€ -	€ -	€ -

Energiekosten

De tarieven voor 2025 zijn nog niet bekend. Er zijn al diverse besparingen voor 2025 opgenomen. In 2025 zal verder gegaan worden met het verduurzamen van gebouwen zoals dat in het nieuwe beheerplan (gebouwen) zal terugkomen. In de begroting van 2025 is al rekening gehouden met een structureel voordeel van energiekosten van € 50.000. Wanneer er afwijkingen zijn, zullen we hier in een prorap op terugkomen.

Kwaliteitsniveau onderhoud kunstwerken

Niveau		Kwaliteit	Omschrijving
Hoog	Uitgebreid	Hoogwaardig gebruiksniveau (zeer intensief beheer)	Het kunstwerk wordt behandeld met het oog op de duurzaamheid. Op dit niveau zal het onderdeel zo lang mogelijk meegaan, zonder dat het zijn functionaliteit verliest. De kosten voor een optimaal niveau zijn aanzienlijk, maar zullen vooral visueel effect hebben.
Basis	Esthetisch	Normaal gebruiksniveau (intensief beheer)	Met het onderhoudsniveau basis wordt ervoor gezorgd dat een kunstwerk zijn functie niet verliest. Veiligheid, gebruik, duurzaamheid en toegankelijkheid worden gewaarborgd tegen redelijke kosten. Een verslechtering van de onderhoudstoestand wordt geaccepteerd, maar het technisch onderhoud blijft op orde.
Laag	Noodzakelijk	Technische basiskwaliteit (matig intensief beheer)	Onderhoud wordt slechts uitgevoerd wanneer de veiligheid in het geding is. Functieverlies van diverse onderdelen wordt getolereerd. De jaarlijkse kosten voor vervanging en groot onderhoud zullen echter toenemen. Verder is er sprake van duidelijk zichtbare schade.

Voorop staat dat de constructieve en de gebruiksveiligheid van de kunstwerken niet in het geding mogen zijn of komen. Periodiek beoordelen van de toestand is dus een noodzakelijke voorwaarde om op tijd te kunnen anticiperen. Zowel voor wat betreft de uitvoering als de daarvoor benodigde financiële middelen.

Voor alle kunstwerken in de gemeente Maasgouw wordt aangehouden dat de kunstwerken moeten voldoen aan het kwaliteitsniveau 'Basis'.

Bruggen en civiele kunstwerken*						
	Realisatie 2023	Raming 2024 ná wijziging	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Exploitatie	€ 600	€ 12.900	€ 12.900	€ 12.900	€ 12.900	€ 12.900
Storting voorziening**	€ 92.100	€ 92.100	€ 196.100	€ 196.100	€ 196.100	€ 196.100
Kapitaallasten	€ 20.400	€ 20.400	€ 20.400	€ 32.100	€ 32.100	€ 32.100
Totaal	€ 113.100	€ 125.400	€ 229.400	€ 241.100	€ 241.100	€ 241.100

* In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van salarissen en overhead.

** In Financiële Foto 2025-2028 is rekening gehouden met een verwachte hogere storting in de voorziening van totaal € 104.000. Beheerplannen 2025-2028 onderhoud Civiele kunstwerken en Nautische voorzieningen worden in de raad van 17 december 2024 vastgesteld.

Voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken	Werkelijk 1-1-2024	Raming 1-1-2025	Raming 1-1-2026	Raming 1-1-2027	Raming 1-1-2028	Raming 1-1-2029
Stand beschikbare voorziening	€ 178.200	€ 150.600	€ 123.000	€ 95.100	€ 67.200	€ 39.300

Beleidskaders Wegen en Groen

De beheerplannen Wegen en Groen 2023-2026 zijn in december 2022 vastgesteld en hebben een looptijd tot en met 2026. In 2022 is er een actualisatie uitgevoerd van het areaal wegen en groen naar aanleiding van projecten, omvorming, gebiedsontwikkeling en overname van andere beheerders. In deze actualisatie is er gekeken naar het beheer van de totale openbare ruimte.

Naar aanleiding van deze actualisatie zijn de onderhoudsbudgetten conform nieuw beheerplan verhoogd in de begroting 2023.

Kwaliteitsniveau onderhoud wegen

We hebben voor 2023-2026 gekozen voor het ambitieniveau B, conform de CROW-richtlijn.

Wegen en trottoirs*						
	Realisatie 2023	Raming 2024 ná wijziging	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Onderhoud	€ 1.295.400	€ 1.485.400	€ 1.327.900	€ 1.327.900	€ 1.327.900	€ 1.327.900
Belijningen / wegmarkering	€ 28.200	€ 28.400	€ 28.400	€ 28.400	€ 28.400	€ 28.400
Vegen wegen/bladzuigen	€ 57.700	€ 63.900	€ 66.400	€ 66.400	€ 66.400	€ 66.400
Overigen exploitatie	€ 33.400	€ 56.100	€ 56.100	€ 56.100	€ 56.100	€ 56.100
Projecten	€ 131.600	€ 65.000	€ 50.000	€ 90.000	€ 50.000	€ 50.000
Kapitaallasten	€ 388.400	€ 628.700	€ 709.100	€ 776.100	€ 808.500	€ 851.400
Overige inkomsten	€ -38.900	€ -40.500	€ -40.500	€ -40.500	€ -40.500	€ -40.500
Totaal	€ 1.895.800	€ 2.287.000	€ 2.197.400	€ 2.304.400	€ 2.296.800	€ 2.339.700

* In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van salarissen en overhead .

Kwaliteitsniveau onderhoud groen

De dorpskern, begraafplaatsen, sportvelden, toeristische hotspots en rotondes worden beheerd op CROW beeldkwaliteitsniveau A. Woonwijken worden beheerd op CROW beeldkwaliteitsniveau B. Bedrijventerreinen

en buitengebieden worden beheerd op CROW beeldkwaliteitsniveau B. Ongeacht bovenstaande gebiedsindeling vindt zwerfafvalbeheersing, het onderhoud van bomen en herstellen van beschadigde plaatsen plaats op CROW beeldkwaliteitsniveau A.

Groen en plantsoenen*						
	Realisatie 2023	Raming 2024 ná wijziging	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Onderhoud	€ 318.900	€ 331.300	€ 327.600	€ 327.600	€ 327.600	€ 327.600
Projecten	€ 228.100	€ 357.000	€ 276.000	€ 276.000	€ 276.000	€ 221.000
Kapitaallasten	€ 39.400	€ 57.900	€ 60.900	€ 77.200	€ 56.500	€ 56.500
Maaien bermen	€ 156.800	€ 211.400	€ 184.100	€ 184.100	€ 184.100	€ 184.100
Onkruidbestrijding	€ 34.800	€ 26.700	€ 26.700	€ 26.700	€ 26.700	€ 26.700
Directe kosten Werkbedrijf	€ 666.800	€ 707.500	€ 707.500	€ 707.500	€ 707.500	€ 707.500
Totaal	€ 1.444.800	€ 1.691.800	€ 1.582.800	€ 1.599.100	€ 1.578.400	€ 1.523.400

* In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van salarissen en overhead.

GRP 2022-2026 en Waterketenplan 2022-2026

In het Waterketenplan zijn de gezamenlijke ambities voor de toekomst van de waterketen en de route om de ambities te bereiken beschreven. Het plan beschrijft een aantal concrete projecten en aandachtsgebieden voor de planperiode: het actieprogramma. Ten slotte legt het plan vast hoe de samenwerking vorm wordt gegeven. Het Waterketenplan is in 2020 vernieuwd en in het voorjaar 2021 vastgesteld door Waterpanel Noord.

In 2020 is een nieuw BRP (basisrioleringsplan Maasgouw /hydraulische doorrekening) gemaakt. Het BRP heet tegenwoordig SSW (Systeemoverzicht Stedelijk Water). Voor deze naamsverandering is gekozen omdat met de nieuwe rekenmodellen ook afstromend water over maaiveld in beeld wordt gebracht en tevens de interactie met oppervlaktewater wordt berekend. Aansluitend hierop zijn de uitkomsten van het SSW in het nieuwe GRP.

In het waterketenplan is nadrukkelijk gekeken naar de effecten van klimaatverandering. Niet alleen het effect van heviger buien, maar ook hittestress, droogte en overstromingsgevaar komt aan bod. Door middel van twee brede sessies, de zogenaamde risicodialog, die we met dorpsraden, belangengroepen, woningbouwverenigingen, ondernemers en beleidsmedewerkers hebben gevoerd, zijn de resultaten van de klimaatatlas vertaald naar bedreigingen en kansen. Ook hebben we het Maasgouws Burgerpanel benaderd en hun middels een vragenlijst de bedreigingen en kansen van klimaatverandering in beeld laten brengen. Vanuit deze bedreigingen en kansen en onze klimaatstrategie is een lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie opgesteld incl. kostenraming. De lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie is in de raad van oktober 2021 vastgesteld.

Parallel aan het opstellen van het Waterketenplan zijn voor alle gemeenten individuele gemeentelijke rioleringsplannen opgesteld. Alle gezamenlijke keuzes, beelden en projecten zijn vastgelegd in het Waterketenplan, de lokale uitwerking daarvan staat in het betreffende lokale GRP. Verder beschrijft het plan welke voorzieningen de gemeente bezit, hoe deze functioneren, hoe het beheer wordt uitgevoerd en welke kosten hieraan zijn verbonden. Het GRP geeft inhoud aan de gemeentelijke watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. De investeringen uit het GRP zijn opgenomen in het JIP/MIP. Het GRP 2022-2026 is in de raad van oktober 2021 vastgesteld.

Kwaliteitsniveau Riolering

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een goede invulling van onze gemeentelijke Watertaken, zoals in de Wet milieubeheer is aangegeven. Daarnaast volgt uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 3.17) dat de gemeente er zorg voor draagt dat een openbaar vuilwaterriool zo wordt ontworpen, gebouwd en onderhouden dat:

- a) het zoveel mogelijk berekend is op de eigenschappen, samenstelling en hoeveelheid van het afvalwater;
 b) lekkage zoveel mogelijk wordt voorkomen;
 c) het aantal overstortingen zo beperkt is als voor een doelmatig beheer van afvalwater mogelijk is.
 We zorgen ervoor dat de riolering aan bovenstaande zaken voldoet.

Riolering						
	Realisatie 2023	Raming 2024 ná wijziging	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Exploitatie riolering						
Onderhoud putten en gemalen	€ 96.400	€ 56.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Inspectie en reiniging rioleringen	€ 56.300	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Vegen wegen	€ 57.700	€ 63.900	€ 66.400	€ 66.400	€ 66.400	€ 66.400
Onderhoud	€ 68.800	€ 60.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Kolkenzuigen	€ 58.100	€ 65.000	€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000
Huisaansluitingen (saldo)	€ -100	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Externe ondersteuning	€ 32.400	€ 60.000	€ 100.000	€ 80.000	€ 60.000	€ 60.000
Projecten / indexering	€ 109.200	€ 349.700	€ 257.700	€ 217.700	€ 184.700	€ 154.700
Overigen exploitatie	€ 114.800	€ 124.000	€ 159.000	€ 159.000	€ 159.000	€ 159.000
Kapitaallasten (afschrijvingen)	€ 764.100	€ 886.100	€ 968.200	€ 1.015.500	€ 1.054.700	€ 1.109.100
Toerekening rente 3%	€ 1.188.100	€ 1.309.300	€ 1.362.900	€ 1.405.800	€ 1.444.800	€ 1.522.600
Interne uren	€ 912.000	€ 916.500	€ 970.400	€ 969.100	€ 968.200	€ 968.900
Doorbelasting bijdrage BSGW	€ 131.400	€ 125.100	€ 134.600	€ 146.300	€ 150.300	€ 157.600
Totaal lasten excl btw	€ 3.589.200	€ 4.090.600	€ 4.332.200	€ 4.372.800	€ 4.401.100	€ 4.511.300
Btw	€ 504.200	€ 516.400	€ 544.300	€ 565.300	€ 566.800	€ 577.800
Opbrengsten rioolheffing	€ -3.246.100	€ -3.508.700	€ -3.617.700	€ -3.729.700	€ -3.846.700	€ -3.966.700
Mutatie voorziening	€ -847.300	€ -1.098.300	€ -1.258.800	€ -1.208.400	€ -1.121.200	€ -1.122.400
Totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Reconstructies wegen / riolering (algemeen)

In 2025 gaan de volgende reconstructieprojecten in voorbereiding en uitvoering:

- Voorbereiding Wal/Casino
- Voorbereiding open rioolbuffer St. Antoniusstraat Panheel
- Voorbereiding reconstructie Beukenlaan /Kastanjelaan Beegden
- Reconstructie Heerbaan
- Uitvoering Blauwe ader fase 2 Heel
- Uitvoering rioolbuffer Hofstraat Wessem

Afhankelijk van het aanbestedingsresultaat wordt er gekeken of het krediet voldoende is. Voor alle reconstructies is gerekend met het (verwachte) prijspeil 2025.

Voor uitvoering van de noodzakelijke maatregelen is vanuit het GRP jaarlijks een budget voor relining beschikbaar. Voor het verlengen van de subsidieregeling afkoppelen particulieren ramen wij € 30.000 per jaar.

Meerjaren Investerings Plan (MIP)

Reconstructieplannen komen voort uit het Meerjarig Investerings Plan (MIP). Aan de hand van jaarlijkse visuele inspecties en datagegevens uit het GRP worden prioriteiten jaarlijks vertaald in een investeringsplan. Deze gegevens en het eerder vastgestelde MIP zijn de basis voor de begroting 2025. De volgende reconstructieprojecten/ voorbereidingskredieten zijn voor 2025 gepland:

Vorbereiding Wal Casino

Zodra de Akkerwal gereed is kan er gestart worden met de voorbereiding van Wal en Casino. De onder- en bovenbouw zal hier vervangen worden. In deze straten gaan we een riool aanbrengen om het regenwater af te koppelen. Deze maatregel is een onderdeel van de verbetermaatregelen die zijn opgenomen in het GRP.

Vorbereiding open rioolbuffer St. Antoniusstraat Panheel

Voor het terugdringen van de overstortfrequenties zal er een open rioolbuffer aan de St. Antoniusstraat worden aangelegd.

Vorbereiding reconstructie Beukenlaan en Kastanjelaan Beegden

Op de Beukenlaan zal de bovenbouw omgevormd worden van asfaltverharding naar klinkerverharding. Op de Kastanjelaan zal de asfaltverharding worden vervangen voor klinkerverharding en tevens zal er een infiltratieriool worden aangelegd. Deze dient voor het afkoppelen van de Kastanjelaan en tevens als overstort voor de wadi op Krijtenberg. De voorbereiding staat gepland voor 2025 (€ 25.000) en de uitvoering in 2026 (€ 550.000).

Reconstructie Heerbaan

In april 2021 zijn de raads- en commissieleden op een themabijeenkomst geïnformeerd over het Masterplan voor de Daelzicht-terreinen in Heel. Dit masterplan zal van 2022 tot 2035 leiden tot een reeks van gefaseerde bouwontwikkelingen die gepaard gaan met substantiële investeringen door de stichting Daelzicht. Door de ontwikkelingen rond Daelzicht is de noodzaak er om de Heerbaan aan te passen voor een betere doorstroming van verkeer en de verkeersveiligheid.

Uitvoering Blauwe ader Heel fase 2 (voorheen deel 3)

Het project blauwe ader in Heel betreft het aanleggen van een nieuw regenwater- en vuilwaterriool. Dit om zo het hemelwater dat vanaf Heel Noord komt op te vangen / te infiltreren en indien nodig af te voeren naar de wadi aan de Teggert. Voor het vuilwater betekent dit dat de druk op de afvoer Wilhelminaplein wordt verlaagd. Het betreft de straten Sportparklaan en Daelzicht.

Uitvoering rioolbuffer Hofstraat Wessem

Voor het terugdringen van de overstortfrequenties zal er een rioolbuffer aan de Hofstraat in Wessem worden aangelegd.

Beleidskader Openbare Verlichting

Met ingang van januari 2024 is het nieuw beleidsplan Openbare Verlichting van kracht voor de periode 2024 – 2028. In dit plan zijn tevens de kosten voor het beheren en onderhouden van de openbare verlichting opgenomen gedurende deze periode.

Kapitaallasten lichtmasten

Doordat het areaal van lichtmasten langzaam veroudert zijn de komende beleidsperiode een relatief groot aantal masten aan vervanging toe. Daarnaast zullen jaarlijks een aantal lichtmasten vervangen moeten worden

als gevolg van afkeur na stabiliteitsmetingen. Daarom is in de beleidsperiode 2024-2028 een jaarlijkse investering van € 141.600 excl. indexering opgenomen om de afgeschreven lichtmasten te vervangen.

Slimme verlichting in het buitengebied

In het beleidsplan is voor 2025 een krediet van € 270.000 opgenomen om de openbare verlichting in het buitengebied om te vormen tot slimme verlichting door deze te voorzien van connectiviteit/ telemetrie.

Dit kan door het monteren van speciale modules op de armaturen. De voornaamste voordelen hiervan zijn:

- Energiebesparing door dynamisch dimmen in plaats van een statisch dimregime
- Inzicht in energieverbruik en verrekening van daadwerkelijke energiekosten
- Maatwerk qua verlichting op specifieke locaties wordt mogelijk
- Storingen, defecten en schades worden automatisch gesignaleerd
- Beheren en managen van verlichting kan op afstand

Er is gekozen om dit alleen in het buitengebied toe te passen, omdat hier minder vaak meldingen worden gedaan door burgers en omdat in de buitengebieden makkelijker kan worden gedimd zonder dat hier last van wordt ondervonden. Ook kan de gemeente Maasgouw meedoen aan landelijke initiatieven zoals 'Nacht van de Nacht' welke aandacht vragen voor lichtvervuiling en energiebesparing op verlichting. In de toekomst kan slimme verlichting eventueel uitgebreid worden naar binnen de bebouwde kom.

Kwaliteitsniveau onderhoud Openbare Verlichting

Voor de Openbare Verlichting is aansluiting gezocht bij de systematiek 'Kwaliteitscatalogus 2013 CROW' die we algemeen toepassen in onze Openbare Ruimte. De kwaliteitscatalogus 2013 van de CROW is een standaard handboek waarmee de gewenste beeldkwaliteit per gebied wordt gekozen. Per onderdeel kunnen vijf kwaliteitsniveaus, variërend van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D) worden gekozen. Algemeen geldt dat met betrekking tot de definitie van 'schoon, heel en veilig' voor beeldkwaliteit B is gekozen.

Openbare Verlichting*						
	Realisatie 2023	Raming 2024 ná wijziging	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Energie	€ 340.400	€ 314.800	€ 240.700	€ 240.700	€ 240.700	€ 240.700
Onderhoud	€ 306.500	€ 180.600	€ 170.600	€ 180.600	€ 170.600	€ 185.600
Projecten	€ 18.600	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kapitaallasten	€ 59.300	€ 152.700	€ 138.000	€ 155.900	€ 159.600	€ 163.300
Totaal	€ 724.800	€ 648.100	€ 549.300	€ 577.200	€ 570.900	€ 589.600

* In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van salarissen en overhead.

Vervangen tractie wijkteam

Het tractieplan is geactualiseerd. Voor het jaar 2025 staat de vervanging gepland van een Volkswagen Crafter voor € 65.000 en een Volkswagen Transporter voor € 55.000. Daarnaast zal één gazonmaaier worden vervangen door een nieuwe gazonmaaier voor € 85.000 en één maaidek van een gazonmaaier wordt vervangen voor € 10.000.

Robotmaaiers

In 2025 zal één gazonmaaier worden ingewisseld voor 5 robotmaaiers waarmee de sportvelden in de gemeente volledig elektrisch worden gemaaid. Hiermee zet de gemeente een nieuwe stap richting het verduurzamen van het machinepark. Voor de aanschaf en installatie van 5 robotmaaiers is in 2025 een bedrag van € 110.000 excl. btw begroot.

Totaalkosten voor de eenmalige aanpassingen op de sportcomplexen bedragen € 35.000 excl. btw.

Laadpalen

Gezien de toenemende inzet van elektrische voertuigen in het machine- en wagenpark, is er behoefte aan extra laadpalen op de loodsen in Maasbracht en Panheel (beide loodsen 2x dubbele laadpaal). Voor dit doel is in 2025 € 40.000 gereserveerd.

Hondenspeelveldjes

Er worden 2 hondenspeelplaatsen per jaar gerealiseerd totdat er in elke dorpskern minimaal één aanwezig is. Inmiddels zijn er 4 hondenspeelplaatsen gerealiseerd in Beegden, Maasbracht, Stevensweert en Wessem. In Linne en Thorn worden momenteel gesprekken gevoerd met belanghebbenden. In 2025 gaan we in Ohé en Laak en Panheel met bewoners in gesprek om een geschikte locatie te zoeken.

Bluswatervoorzieningen

De beschikbaarheid en bereikbaarheid van voldoende bluswater is een wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten. De combinatie van gemeentelijke bluswatervoorzieningen en regionale slagkracht bepaalt of er voldoende middelen voorhanden zijn om een brand te bestrijden. In opdracht van het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord heeft er een inventarisatie en analyse plaatsgevonden van de regionale bluswatervoorzieningen van bestaande ruimtelijke situaties op plaatsen met een verhoogd (brand)risicoprofiel. Hierbij is gefocust op de gebieden waar een tekort aan bluswater een reële kans geeft op branduitbreiding naar andere compartimenten of naastgelegen bebouwing. Hierbij ligt de focus op de kernen met een (gedeeltelijke) historische kern. Na de oude kern Wessem willen we in 2025 de kern Beegden en Heel gaan onderzoeken.

Vervangen kunstgras voetbal Linne

In 2023 zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd aan de kunstgrassportvelden te Linne. Door deze herstelwerkzaamheden uit te voeren is de vervanging van de gehele kunstgrasmat doorgeschoven van 2024 naar 2025.

In Q1 2025 worden de kunstgrassportvelden gekeurd aan de hand van de gebruiksnorm van het NOC*NSF. Bij goedkeur kan de vervanging van het kunstgras mogelijk worden doorgeschoven naar Q2 2027.

Gezien de keuring niet eerder kan plaatsvinden dan Q1 2025, houden wij rekening met de vervanging van het kunstgras van de sportvelden in Q2 2025. Voor deze vervanging is € 841.800 excl. BTW gereserveerd. Voor het benodigd vooronderzoek en de voorbereiding van de eventuele aanbesteding zijn in de 1^e prorap 2024 middelen beschikbaar gesteld.

Voor een totaaloverzicht van de investeringsprogramma's JIP 2025 en MIP 2026-2028 wordt verwezen naar bijlage 7.1 en 7.2. In financiële zin zijn de volgende bijstellingen van kredieten/kapitaallasten aan de orde:

Bijstelling kredieten JIP/MIP 2025-2028 (prijspeil 2025)	Bijstelling kredieten 2025	Bijstelling kredieten 2026	MIP 2027	MIP 2028
Wegen (incl. indexering)	€ 67.700	€ 33.200	€ 1.300.100	€ 1.240.300
Riolering (incl. indexering)	€ 138.100	€ 110.400	€ 3.645.300	€ 3.505.700
Tractie (actualisatie / incl. indexering)	€ -34.800	€ 29.800	€ 276.000	€ 268.000
OV-Plan vervangen lichtmasten (incl. indexering)	€ 7.100	€ 7.100	€ 148.700	€ 148.700
OV-Plan Slimme verlichting buitengebied (indexering)	€ 13.500			
Overig: vervangen kunstgras Voetbal Linne (indexering)	€ 40.100			
Overig: vervangen kunstgras Tennis Linne en Stw (indexering)	€ 9.400			
Overig: vervangen ledverlichting div. sportacc. (indexering)	€ 9.800			
Overig: vervangen kunstgras Voetbal Linne / btw compensatie*	€ -168.400			
Overig: vervangen kunstgras Tennis Linne en Stw / btw compensatie*	€ -39.800			
Overig: vervangen ledverlichting div. sportacc. / btw compensatie*	€ -41.000			
Overig: investeringsbijdrage Provincie (50%) vervangen VRI Napoleonsbaan (kruispunt Daelzicht)			€ 125.000	
Totaal	€ 1.700	€ 180.500	€ 5.495.100	€ 5.162.700

*SPUK regeling compensatie btw-sport is verlengd in 2024 en 2025, (sport) kredieten (uitgaven) incl. btw ramen, compensatie BTW (inkomsten) ten gunste van kredieten ramen.

Bijstelling kapitaallasten kredieten JIP/MIP 2025-2027	Extra kapitaallasten ten laste/gunste van exploitatie 2026	Extra kapitaallasten ten laste van GRP 2026	Extra kapitaallasten ten laste/gunste van exploitatie 2027	Extra kapitaallasten ten laste van GRP 2027	Kapitaallasten (incl. MIP 2027) ten laste/gunste van exploitatie 2028	Kapitaallasten (incl. MIP 2027) ten laste van GRP 2028
Wegen (indexering + correctie kapln voorbereidingskredieten)	€ 700		€ 1.400		€ 44.300	
Riolering (indexering + correctie kapln voorbereidingskredieten)		€ -200		€ 5.700		€ 171.400
Tractie (actualisatie / indexering)	€ 1.700		€ -300		€ 27.300	
OV-Plan vervangen lichtmasten 2025 (indexering)	€ 200		€ 400		€ 4.100	
OV-Plan Slimme verlichting buitengebied (indexering)	€ 700		€ 700		€ 700	
Overig: vervangen kunstgras Voetbal Linne (indexering)	€ 4.000		€ 4.000		€ 4.000	
Overig: vervangen kunstgras Tennis Linne en Stw (indexering)	€ 1.000		€ 1.000		€ 1.000	
Overig: vervangen ledverlichting div. sportacc. (indexering)	€ 500		€ 500		€ 500	
Overig: vervangen kunstgras Voetbal Linne / btw compensatie*	€ -16.900		€ -16.900		€ -16.900	
Overig: vervangen kunstgras Tennis Linne en Stw / btw compensatie*	€ -4.000		€ -4.000		€ -4.000	
Overig: vervangen ledverlichting div. sportacc. / btw compensatie*	€ -2.000		€ -2.000		€ -2.000	
Overig: investeringsbijdrage Provincie (50%) vervangen VRI Napoleonsbaan / kruispunt Daelzicht					€ 6.300	
Totaal	€ -14.100	€ -200	€ -15.200	€ 5.700	€ 65.300	€ 171.400

*SPUK regeling compensatie btw-sport is verlengd in 2024 en 2025 / voordeel op kapitaallasten.

Verhoging van kredieten leidt tot hogere kapitaallasten (jaar na uitvoering). Hogere kredieten/ kapitaallasten riolering komen ten laste van het GRP (budgettair neutraal). Kapitaallasten van kredieten (excl. riolering) opgenomen in het MIP 2027 komen ten laste van de (nieuwe) jaarschijf 2028. Een en ander betekent een voor-/nadeel voor de exploitatie oplopend van -/- € 14.100 (voordeel) in 2026 tot € 65.300 (nadeel) vanaf 2028.

5.4 Financiering

De financieringsparagraaf geeft op basis van het BBV inzicht in:

- de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille;
- de rentelasten;
- de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend;
- de financieringsbehoefte;
- de ontwikkeling van het EMU-saldo.

In het kader van de Wet Fido (Financiering decentrale overheden) wordt in deze paragraaf ook inzicht verschaft in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille

Het Treasurystatuut bevat de "beleidsmatige infrastructuur" van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Op 2 juni 2020 is het geactualiseerde Treasurystatuut vastgesteld door de raad van de gemeente Maasgouw. Onderstaand wordt toegelicht op welke wijze de gemeente Maasgouw het risicobeheer van de financieringsportefeuille beheerst.

Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Zoals vermeld in het Treasurystatuut wordt het renterisico onder meer beheerst door het tussentijds monitoren van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld. Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm gaat over de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt in een jaar getoetst aan de renterisiconorm. Deze wordt berekend door een vastgesteld percentage (20% voor gemeenten) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Het renterisico wordt gestuurd door bij het aantrekken van nieuwe langlopende financieringen rekening te houden met de vervalddata en renteherzieningen van de bestaande schuld. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, blijft Maasgouw ruimschoots onder de gestelde renterisiconorm.

Renterisiconorm		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1	Renteherziening leningen o/g	€ -	€ 666.700	€ -	€ 333.300
	Renteherziening leningen u/g	€ -	€ -	€ -	€ -
	Saldo	€ -	€ 666.700	€ -	€ 333.300
2	Aflossing leningen o/g	€ 1.874.500	€ 1.854.500	€ 1.857.000	€ 1.859.500
	Aflossing leningen u/g	€ 1.089.600	€ 77.400	€ 898.700	€ 80.000
	Saldo	€ 784.900	€ 1.777.100	€ 958.300	€ 1.779.500
3	Renterisico (saldo 1+2)	€ 784.900	€ 2.443.800	€ 958.300	€ 2.112.800
4	Renterisiconorm	€ 15.692.700	€ 14.950.600	€ 14.982.800	€ 15.026.400
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	€ 14.907.800	€ 12.506.800	€ 14.024.500	€ 12.913.600
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm	€ -	€ -	€ -	€ -
<i>Berekening renterisiconorm:</i>					
(4a)	Begrotingstotaal	€ 78.463.400	€ 74.752.900	€ 74.914.100	€ 75.132.200
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b)	Renterisiconorm	€ 15.692.700	€ 14.950.600	€ 14.982.800	€ 15.026.400

Kasgeldlimiet

Het 'rood' staan is voor gemeenten aan regels en richtlijnen gebonden. Hiermee beoogt de wetgever te voorkomen dat lagere overheden uitsluitend kortlopende leningen afsluiten. Het aantrekken van leningen met een kortlopende rentevaste periode is aantrekkelijk, wanneer de rente hierop erg laag is. Maar het renterisico (van een stijgende rente in het geval van herfinanciering) is daarmee in verhouding hoog. Om dit risico te beperken, mogen gemeenten maximaal 8,5% van het jaarlijkse begrotingstotaal gebruiken voor kortlopende leningen.

De kwartaalrapportages zijn van belang voor het signaleren van mogelijke overschrijdingen. Wanneer dit in drie achtereenvolgende rapportages wordt geconstateerd, wordt de Provincie vanuit haar toezichthoudende functie hierover geïnformeerd. Onderstaand is de kasgeldlimiet over het 2^e halfjaar 2023 en het 1^e halfjaar 2024 opgenomen. Ook is de meerjarige prognose op basis van het investeringsplan toegevoegd. Uit de tabel blijkt dat de ruimte tot de kasgeldlimiet de komende jaren afneemt, waardoor we in de toekomst mogelijk een aanvullende langlopende financiering moeten aantrekken. We zullen de feitelijke ontwikkeling van de kaspositie monitoren en op basis daarvan de financieringsbehoefte invullen.

Kasgeldlimiet		Realiteit 3e kw 2023	Realiteit 4e kw 2023	Realiteit 1e kw 2024	Realiteit 2e kw 2024	Begroting 31-12-24	Begroting 31-12-25	Begroting 31-12-26	Begroting 31-12-27	Begroting 31-12-28
1	Vlottende schuld	€ 4.166.700	€ 5.917.900	€ 7.591.600	€ 4.166.700	€ 5.000.000	€ 3.790.000	€ 6.885.700	€ 5.770.900	€ 4.435.300
2	Vlottende middelen	€ 267.900	€ 325.100	€ 249.600	€ 334.400	€ 385.000	€ 485.000	€ 405.000	€ 399.000	€ 395.000
3	Netto vlottende schuld (1-2)	€ 3.898.800	€ 5.592.800	€ 7.342.000	€ 3.832.300	€ 4.615.000	€ 3.305.000	€ 6.480.700	€ 5.371.900	€ 4.040.300
4	Kasgeldlimiet	€ 5.806.100	€ 5.806.100	€ 7.043.900	€ 7.043.900	€ 7.043.900	€ 6.669.400	€ 6.354.000	€ 6.367.700	€ 6.386.200
(5a) = (4>3)	Ruimte onder kasgeldlimiet	€ 1.907.300	€ 213.300		€ 3.211.600	€ 2.428.900	€ 3.364.400		€ 995.800	€ 2.345.900
(5b) = (3>4)	Overschrijding kasgeldlimiet			€ -298.100				€ -126.700		
	<i>Berekening kasgeldlimiet:</i>									
(4a)	Begrotingstotaal	€ 68.307.600	€ 68.307.600	€ 82.869.000	€ 82.869.000	€ 82.869.000	€ 78.463.400	€ 74.752.900	€ 74.914.100	€ 75.132.200
(4b)	Percentage regeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(4) = (4a x 4b)	Kasgeldlimiet	€ 5.806.100	€ 5.806.100	€ 7.043.900	€ 7.043.900	€ 7.043.900	€ 6.669.400	€ 6.354.000	€ 6.367.700	€ 6.386.200

Valutarisicobeheer

Valutarisico is het risico dat de waarde van een positie wordt beïnvloed door veranderingen in valutakoersen. De gemeente Maasgouw verricht geen transacties met 'niet-Eurolanden'. Daarom is het valutarisico niet aan de orde.

Kredietrisicobeheer

Kredietrisico is het risico dat de tegenpartij van een positie niet aan haar verplichtingen kan voldoen waardoor de gemeente verlies lijdt. In het Treasurystatuut is opgenomen onder welke voorwaarden de gemeente middelen mag uitzetten en garanties mag verstrekken.

De uitzettingen uit hoofde van de publieke taak van de gemeente Maasgouw zijn vastgelegd in de staat van gewaarborgde geldleningen. Voor 2025 voorzien we geen veranderingen in het aantal uitzettingen. Het debiteurenrisico valt ook onder het kredietrisicobeheer. Hierover voeren we elk jaar een beoordeling van de openstaande posten uit.

Liquiditeitsrisicobeheer

Het liquiditeitsrisico is het risico van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjarig investeringsprogramma (MIP) waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. De gemeente is voldoende liquide. Rente- en aflossingsverplichtingen van lopende geldleningen kunnen worden betaald. Verder is van belang om binnen de exploitatie te zorgen voor een zo goed mogelijke afstemming van de inkomstenstromen met de uitgaven.

Koersrisicobeheer

Het koersrisico is het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.

Onze vermogensbeheerder A.S.R. houdt de samenstelling van de obligatieportefeuille en de daarbij behorende risico's constant in de gaten. Maandelijks wordt gerapporteerd over de status en de voortgang. De aankoopwaarde van de obligatieportefeuille in 2009 bedroeg € 37,6 mln. Sindsdien zijn een aantal obligaties terugbetaald. Van de nu nog lopende obligaties bedraagt de initiële aankoopprijs per 1 januari 2025 € 4,8 mln. In 2025 is er sprake van € 1,1 mln. aan aflossingen. Door afschrijvingen is de boekwaarde ultimo 2025 € 3,3 mln. In 2029 zijn alle obligaties afgelost.

De verwachte ontwikkeling van de obligatieportefeuille is in het volgende overzicht weergegeven.

Obligatieportefeuille, waardering per	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	
Nominale waarde per 1 januari	€ 7.620.000	€ 4.320.000	€ 3.220.000	€ 3.220.000	€ 2.400.000	1
Aflossingen in boekjaar	€ 3.300.000	€ 1.100.000	€ -	€ 820.000	€ -	2
Nominale waarde per 31 december	€ 4.320.000	€ 3.220.000	€ 3.220.000	€ 2.400.000	€ 2.400.000	3 = 1 - 2
Aankoopwaarde per 1 januari	€ 8.448.400	€ 4.779.600	€ 3.766.200	€ 3.766.200	€ 2.853.200	4
Aankoopwaarde per 31 december	€ 4.779.600	€ 3.766.200	€ 3.766.200	€ 2.853.200	€ 2.853.200	5
Afschrijvingen m.b.t. lopende obligaties						
cumulatief afschrijving tot boekjaar	€ 389.600	€ 417.400	€ 445.200	€ 385.200	€ 407.800	6
Afschrijving in boekjaar (op nog lopende obligaties)	€ 27.800	€ 27.800	€ 27.800	€ 22.700	€ 22.700	7
Cumulatieve afschrijving tot en met boekjaar	€ 417.400	€ 445.200	€ 473.000	€ 407.900	€ 430.500	8 = 6 + 7
Boekwaarde 31 december	€ 4.362.200	€ 3.321.000	€ 3.293.200	€ 2.445.300	€ 2.422.700	= 5 - 8
Obligatieportefeuille, rente over	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	
Aan het jaar toegerekende rente	€ 323.000	€ 191.200	€ 187.100	€ 162.600	€ 144.000	10
Gerealiseerd koersresultaat		€ 86.600				11
Afschrijving in boekjaar	€ -52.400	€ -27.800	€ -27.800	€ -27.800	€ -22.700	12
Beheersprovisie	€ -14.900	€ -9.600	€ -8.500	€ -7.500	€ -6.400	13
Netto rendement over boekjaar	€ 255.700	€ 240.400	€ 150.800	€ 127.300	€ 114.900	14 = 10 + 11 + 12 + 13
Jaarrendement op de obligatieportefeuille	3,99%	5,94%	4,27%	4,10%	4,36%	
<i>Het bovenstaande percentuele rendement van de obligatieportefeuille is uitgedrukt als het "Netto rendement over boekjaar" gedeeld door de "gemiddelde aankoopwaardewaarde" van de portefeuille van het betreffende boekjaar (na afschrijving)</i>						

Financieringspositie

De meerjarige geprognosticeerde financieringspositie geeft het volgende beeld:

Financieringspositie	Realisatie 31-12-2023	Begroting 31-12-2024	Begroting 31-12-2025	Begroting 31-12-2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028
Vaste activa*	€ 115.192.300	€ 114.261.300	€ 119.441.400	€ 118.091.600	€ 118.086.900	€ 118.578.600
Voorraden	€ 391.900	€ 1.155.300	€ 1.265.000	€ 1.441.700	€ -	€ -
Totaal vaste activa incl. voorraden	€ 115.584.200	€ 115.416.600	€ 120.706.400	€ 119.533.300	€ 118.086.900	€ 118.578.600
Eigen vermogen*	€ 59.454.400	€ 50.743.600	€ 55.517.300	€ 54.124.200	€ 52.927.900	€ 51.819.600
Voorzieningen*	€ 8.373.200	€ 6.712.400	€ 6.857.500	€ 5.646.200	€ 5.589.500	€ 5.515.500
Vaste schulden > 1 jaar	€ 40.939.700	€ 51.784.500	€ 52.689.600	€ 50.835.200	€ 53.978.200	€ 55.118.700
Totaal Financieringsmiddelen	€ 108.767.300	€ 109.240.500	€ 115.064.400	€ 110.605.600	€ 112.495.600	€ 112.453.800
Financieringstekort (+) c.q. overschot (-)	€ 6.816.900	€ 6.176.100	€ 5.642.000	€ 8.927.700	€ 5.591.300	€ 6.124.800

* o.b.v. reële planning

In de uitvoering van de treasuryfunctie streven wij ernaar om vaste activa langlopend te financieren en vlottende activa met kortlopende middelen te financieren. Op basis van de bovenstaande meerjarige prognoses is er jaarlijks sprake van een financieringstekort, dat afgedekt dient te worden. In de praktijk blijkt dat, mede door het politieke besluitvormingsproces en volatiliteit (zowel op landelijk niveau als lokaal), de voorspelbaarheid van financieringsbehoefte lastig. De werkelijke financieringspositie wordt mede op basis van

daadwerkelijk verloop van het voorgenomen meerjareninvesteringsplan gemonitord en op basis daarvan worden kortlopende dan wel langlopende financieringsarrangementen afgesloten.

Schatkistbankieren

Per 1 januari 2014 is het verplicht Schatkistbankieren ingevoerd. Hierdoor zijn alle decentrale overheden verplicht om hun (tijdelijk) overtollige liquide middelen aan te houden in de rijksschatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en daalt de staatsschuld.

Een ander gevolg van schatkistbankieren is een vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden kunnen worden blootgesteld.

Contracten en beleggingen die zijn aangegaan vóór 4 juni 2012 vallen nog onder de oude regels. Deze bepaling is van toepassing op onze obligatieportefeuille die is opgebouwd op basis van de ontvangen Essentgelden. Wanneer de obligaties expireren vallen de hieruit vrijkomende middelen wel weer onder het regime van het verplicht Schatkistbankieren.

Het is toegestaan om een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden. De hoogte van het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van de jaarlijkse begrotingsomvang. Opgemerkt wordt dat de gemeente de mogelijkheid behoudt om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. Daarnaast blijft de mogelijkheid bestaan om overtollige middelen uit te lenen aan andere decentrale overheden.

Ontwikkeling EMU-saldo

Sinds 1999 bestaat de Economische en Monetaire Unie (EMU). Formeel zijn alle lidstaten van de EU ook lid van de EMU. Zij voeren een gemeenschappelijk monetair beleid. Ter beheersing van het financieringstekort hebben de landen in de Eurozone afgesproken dat dit tekort niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Het tekort wordt per land bepaald aan de hand van het zogenaamde EMU-saldo.

Het EMU-saldo bij het Rijk is een saldo op kasbasis. Dit wil zeggen dat het saldo wordt bepaald aan de hand van de werkelijke inkomsten en uitgaven. Ter bepaling van het landelijke EMU-saldo wordt van alle overheidsinstellingen het EMU-saldo bepaald. Ook van de gemeenten wordt verwacht dat zij hun bijdrage leveren in de beheersing van het saldo. Omdat gemeenten geen kasstelsel hanteren maar het stelsel van baten en lasten dient het EMU-saldo berekend te worden. Het exploitatiesaldo dient gecorrigeerd te worden voor de baten en lasten die geen invloed hebben op de kasstromen (zoals bijvoorbeeld de afschrijvingen en de toevoegingen aan voorzieningen). Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo is in het nieuwe BBV voorgeschreven om ook een geprognosticeerde balans op te nemen in de voorliggende begroting.

Verkorte balans						
Activa	Realisatie 31-12-2023	Begroting 31-12-2024	Begroting 31-12-2025	Begroting 31-12-2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	518.500	444.900	395.900	346.900	297.800	254.000
Materiële vaste activa*	97.125.000	99.881.800	106.007.700	104.784.600	105.728.100	106.344.100
Financiële vaste activa	17.548.800	13.934.600	13.037.800	12.960.100	12.061.000	11.980.500
Totaal vaste activa	115.192.300	114.261.300	119.441.400	118.091.600	118.086.900	118.578.600
Vlottende activa						
Voorraden	391.900	1.155.300	1.265.000	1.441.700	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	9.554.900	11.830.200	9.271.000	9.737.000	10.504.300	10.174.700
Liquide middelen	461.100	385.000	485.000	405.000	399.000	395.000
Overlopende activa	6.676.000	4.279.700	5.794.900	5.764.900	5.717.400	5.719.900
Totaal vlottende activa	17.083.900	17.650.200	16.815.900	17.348.600	16.620.700	16.289.600
Totaal activa	132.276.200	131.911.500	136.257.300	135.440.200	134.707.600	134.868.200
Passiva						
Vaste passiva						
Eigen vermogen*	59.454.400	50.743.600	55.517.300	54.124.200	52.927.900	51.819.600
Voorzieningen*	8.373.200	6.712.400	6.857.500	5.646.200	5.589.500	5.515.500
Vaste schulden > 1 jaar	40.939.700	51.784.500	52.689.600	50.835.200	53.978.200	55.118.700
Totaal vaste passiva	108.767.300	109.240.500	115.064.400	110.605.600	112.495.600	112.453.800
Vlottende passiva						
Vlottende schulden < 1 jaar	14.056.000	11.200.700	10.201.800	13.497.000	11.222.600	11.728.600
Overlopende passiva	9.452.900	11.470.300	10.991.100	11.337.600	10.989.400	10.685.800
Totaal vlottende passiva	23.508.900	22.671.000	21.192.900	24.834.600	22.212.000	22.414.400
Totaal passiva	132.276.200	131.911.500	136.257.300	135.440.200	134.707.600	134.868.200
Financieringstekort (+) c.q. overschot (-)	6.816.900	6.176.100	5.642.000	8.927.700	5.591.300	6.124.800

Onderstaand is het geraamde EMU-saldo voor de periode 2024-2028 opgenomen:

EMU saldo	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	397.600	-1.652.400	-1.298.100	-739.900	-373.500
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	3.948.300	1.970.800	-1.272.100	894.400	572.200
3. Mutatie voorzieningen	-1.232.200	145.100	-1.211.300	-56.700	-74.000
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	410.100	109.700	176.700	-1.441.700	-
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	86.600	-	-	-
Berekend EMU-saldo	-5.193.000	-3.674.400	-1.414.000	-249.300	-1.019.700

De individuele EMU-referentiewaarde voor de gemeente Maasgouw bedraagt o.b.v. de Decemercirculaire 2023 € 3,5 mln. De bovenstaande berekeningen geven enkel een indicatie van het aandeel dat onze gemeente heeft in de gezamenlijke tekortnorm (3% van het Bruto Binnenlands Product op landelijk niveau).

Rentetoerekening

Vanwege de behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoord van rente in de begroting en jaarstukken te harmoniseren, is het verplicht om de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden toe te rekenen met behulp van een (rente-)omslag. Door het eenduidig toerekenen van rente aan taakvelden kunnen gemeenten ook beter onderling worden vergeleken. Om te voldoen aan het voorschrift om inzicht te geven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten volgt het renteschema.

Renteschema 2025			
1	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	905.900
2	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	€	332.700
3	Saldo rentelasten en rentebaten (saldo 1-2)		€ 573.200
4	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€	-
5	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€	20.900
6	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€	-
7	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (saldo 4+5+6)		€ -20.900
8	Rente over eigen vermogen	€	-
9	Rente over voorzieningen	€	-
10	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (saldo 3+7+8+9)		€ 552.300
11	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€	-
12	Renteresultaat op het taakveld Treasury (saldo 10-11)		€ 552.300
	Omslagpercentage		0,446%

Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagrentepercentage (0,446% volgens bovenstaande opstelling) mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond (Commissie BBV). Mede in overleg met de toezichthouder (Provincie) wordt in 2025 een rente omslagpercentage van 0% gehanteerd. Bij riolering wordt een rentepercentage van 3% aangehouden.

5.5 Bedrijfsvoering

Algemeen

De wereld van bedrijfsvoering ontwikkelt zich in een snel tempo. Onder bedrijfsvoering verstaan we het scheppen van voorwaarden en het bieden van ondersteuning voor de uitvoering van de gemeentelijke taken. Dit gebeurt op meerdere vakgebieden, zoals Juridische Zaken, ICT, Financiën en Control, Personeel en Organisatie, Gegevensveiligheid en meer. Deze functies staan ten dienste van de zorg voor en de dienstverlening aan onze inwoners. Veel van deze bedrijfsvoeringstaken hebben wij belegd in het samenwerkingsverband Servicecentrum-MER (Maasgouw-Echt-Susteren en Roerdalen). Elke activiteit in de gemeente heeft zijn consequenties voor onze organisatie en daarmee ook voor bedrijfsvoering. De wensen kunnen echter niet onbegrensd zijn. De grenzen liggen in wat onze organisatie en het Servicecentrum-MER aankunnen.

Organisatie

Organisatieontwikkeling

Voor de begroting 2025 is het van belang om eerst een kort overzicht van de organisatieontwikkeling te geven vanaf 2019, omdat daar een aantal vervolgotrajecten voor de jaren erna uit zijn voortgevloeid, die ook in 2025 nog een voortzetting kennen.

In januari 2019 is de ambtelijke reorganisatie een feit geworden. In feite de start voor de organisatieontwikkeling zoals die in de strategische visie Maasgouw 2025 wordt bedoeld: verdere verbetering van de dienstverlening en van onze ondersteuning van het politiek-bestuurlijk besluitvormingsproces, en daarnaast participatie als vanzelfsprekend onderdeel van onze werkwijze. Dit raakt aspecten als leiderschap, teamontwikkeling en procesmatig denken en werken: een proces van meerdere jaren dat in 2019 in gang is gezet en ook in volgende jaren door zal lopen.

Voor het coachend leiderschap en de vanzelfsprekende samenwerking met burgers is een Management Development-traject, een traject voor de ontwikkeling van de teams én voor de ontwikkeling van individuele medewerkers ingezet. Een continu proces dat ook in 2025 een vervolg kent.

Ook het MT werkt aan eigen ontwikkeling. Het MT dient meer dan nu het geval is het operationele te ontstijgen en meer strategisch te opereren. Om daarbij als collectief MT een positie in te nemen. Binnen het MT zijn de afgelopen jaren een aantal wisselingen geweest, dat maakt het van belang om te werken aan een MT als team, maar ook om meer gebruik te maken van elkaars krachten.

Met het expireren van de strategische visie Maasgouw 2025 zal in het jaar 2025 een heroriëntatie op die strategische visie plaatsvinden. Na vaststelling van de strategische visie volgt een evaluatie van de besturingsfilosofie. Dit kan mogelijk leiden tot aanpassing van inrichtingsprincipes van de organisatie óf -waar nodig- tot aanscherping van toepassing hiervan in de praktijk. Tevens zal dan opnieuw worden bepaald op welke onderwerpen de focus komt te liggen in het kader van de organisatieontwikkeling.

Thema's die in 2025 in elk geval aan de orde gaan komen zijn:

- toekomstgericht werkgeverschap: in 2025 wordt MER-breed invulling gegeven aan deze programmalijn via met name:
  - een gezamenlijke visie op strategisch arbeidsmarktbeleid (inclusief recruitment, arbeidsmarktcommunicatie en employer branding.
  - leren en ontwikkelen: er wordt ingezet op de inrichting en doorontwikkeling van een MER-academie. Daarbij is het doel één leerplatform te realiseren voor de vier MER-organisaties. Dit wordt ondersteund met een Learning Management Systeem (LMS). Met deze investering zullen we een grote stap zetten in het zijn van een lerende organisatie.
- In de komende jaren zullen in het kader van toekomstgericht werkgeverschap nieuw te bepalen - actuele- thema's worden toegevoegd. Ik & Maasgouw-gesprekken: na een proeftuin eind 2022, is deze

vorm van gesprekken in 2023 organisatie-breed uitgerold. De focus ligt in deze gesprekken op ontwikkeling van de medewerkers. Deze gesprekken zijn voorwaardelijk om niet alleen individuele medewerkers, maar ook om de teams en de gehele organisatie te kunnen door ontwikkelen. In 2025 evalueren we de eerste ervaringen met deze gesprekken.

- In het voorjaar zal een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitgezet worden. De resultaten zullen gebruikt worden om te evalueren of de acties die naar aanleiding van het MTO 2022 zijn uitgezet effect hebben gehad. En daarnaast om eventuele nieuwe benodigde acties vast te stellen en op te nemen in een plan van aanpak.

In 2023 hebben de 4 MER-organisaties het Overheids Ontwikkel Model ingevuld. Het belangrijkste advies dat hieruit naar voren kwam ging over het expliciet maken van de MER-samenwerking van de gemeenten met het servicecentrum en tussen de gemeenten onderling. De MER-samenwerking bleek in de praktijk onvoldoende uit te gaan van partnerschap. Een eenduidig beeld van de term partnerschap was er evenmin. Het Breed Directie Beraad tussen de vier MER-directeuren is hiermee samen met de 4 MT's in 2024 aan de slag gegaan door periodiek bij elkaar te komen en een thema vast te pakken. Doelen die hierbij op het vizier staan zijn "Samen definiëren waar het servicecentrum voor staat, hoe de gemeenten onderling meer kunnen samenwerken en hoe iedereen daarin een rol kan nemen als samenwerkingspartner".

Er is in 2023 en 2024 met name gewerkt aan:

- gezamenlijk programma dienstverlening;
- herinrichting P&C-cyclus
- klantgerichtheid informatisering
- HRM-beleid en toekomstgericht werkgeverschap

Eén jaar na de afronding van het OOM traject is geconcludeerd dat met het OOM als hulpmiddel een beweging op gang is gebracht waarmee de MER-samenwerking in een volgende fase is gekomen, namelijk het versterken van de MER samenwerking en vormgeven van goed partnerschap.

Om de voordelen van de MER-samenwerking optimaal te blijven benutten, is het nodig om continu te investeren en evalueren door iedereen in het MER samenwerkingsverband. Denk aan:

- commitment aan het gezamenlijke belang van het partnerschap binnen alle geledingen van de MER-organisaties;
- voldoende mandaat bij medewerkers, die direct betrokken zijn bij het partnerschap, om effectieve besluitvorming mogelijk te maken en samenwerking te faciliteren.
- aanwezigheid van een duidelijke en gedeelde visie en ambitie die de waarde en doel van het partnerschap omschrijven;
- een cultuur waarbij transparantie één van de gedeelde kernwaarden is.

Het BDB blijft deze richting ook in de komende jaren actief ondersteunen met de MT's door centraal zaken op te pakken waar dit kan, te evalueren, nieuwe plannen te formuleren die hieraan bijdragen en voortgang hiervan te bewaken. Het belang van transparante communicatie hierover staat hierbij op het netvlies van het BDB. In de opdracht van DB SC MER aan de directeur SC MER, is het uitbouwen van partnerschap onderstreept.

Door het inbedden van de noodzakelijke MER-brede ontwikkelingen in de reguliere samenwerking zal het OOM-traject worden afgesloten.

Personeel

We merken dat we als organisatie steeds meer diverse werkzaamheden krijgen en ook de hoeveelheid werk blijft toenemen. Om uitvoering te kunnen geven aan de ambities en taken voor de gemeente is het belangrijk dat we de juiste mensen aan onze organisatie weten te binden en te behouden. Steeds vaker zijn dit mensen die nog weinig tot geen ervaring hebben met het werk binnen een gemeentelijke organisatie, waardoor extra investering in deze medewerkers noodzakelijk is. Daarnaast is het nodig om in een snel veranderende wereld onze huidige medewerkers op te leiden en ervoor te zorgen dat zij het werk, nu en in de toekomst, kunnen

blijven uitvoeren. Ook groeien we als organisatie. Dit is nodig omdat de werkdruk onder medewerkers toeneemt door de toename van werk door decentralisatie (vanuit het Rijk) en door het aantal grote projecten.

CAO 2025

De huidige cao's voor de gemeentelijke sector -de Cao Gemeenten en de Cao SGO-, lopen 31 maart 2025 af. De onderhandelingen over de volgende Cao -2025-2026- starten begin november 2024. Omdat we ook voor 2025 een salarisstijging verwachten, is het belangrijk om hiermee in de financiële foto van de begroting al rekening te houden. Er wordt een stijging verwacht van 3%, dit betekent een bedrag van € 525.000 structureel, zowel voor de gemeente Maasgouw zelf als voor het aandeel dat onze gemeente heeft in de personeelskosten van SC-MER.

ARBO/Veilige Publieke taak

De werkgever moet zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden. Enkele concrete vereisten zijn: verantwoorde werkplekken, het hebben van een bedrijfsarts, het instellen van de functie Preventiemedewerker, het hebben van een BHV-organisatie en het periodiek (laten) uitvoeren van een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E). Op basis van het daarop gebaseerde plan van aanpak wordt uitvoering gegeven aan de uitkomsten van de RI&E. In 2023/2024 zijn er onderzoeken gedaan in het kader van de RI&E voor de beide loodsen van het wijkteam en gemeentehuis. De bevindingen zijn in het algemeen positief te noemen. In 2024 en 2025 wordt uitvoering gegeven aan de aanbevelingen uit het onderzoek.

Wat betreft het aspect Veilige Publieke Taak is er aandacht voor veilige werkomstandigheden voor medewerkers (zie ook het IVP). Voor Maasgouw wordt daar aandacht aan besteed d.m.v. training "omgaan met agressie" aan medewerkers, het trainen en paraat hebben van een interventieteam en zorgen voor extra beveiliging in de zogenaamde 'randuren'.

Harmonisatie arbeidsvoorwaarden en integriteitsbeleid

In de MER-samenwerking zijn de arbeidsvoorwaarden voor medewerkers geharmoniseerd. Vanaf 2025 wordt verder geïnvesteerd in MER-brede harmonisatie van regelingen. Zo zullen alle regelingen op gebied van integriteit geharmoniseerd gaan worden of -waar het nieuwe regelingen betreft- MER-breed worden uitgewerkt. Ook zal in 2025 het Personeelshandboek worden gemoderniseerd en zal MER-breed worden bezien welke -secundaire en tertiaire- arbeidsvoorwaarden kunnen worden aangepast of toegevoegd om voor de eigen en nieuwe medewerkers een aantrekkelijke(re) werkgever te zijn.

Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)

Vanaf 2023 kunnen medewerkers op basis van de cao gebruik maken van een Regeling Vervroegde Uittreding (RVU) mits ze aan de voorwaarden voldoen. In bijzondere gevallen zijn voor medewerkers maatwerkafspraken mogelijk om eerder stoppen met werken. De hoogte van de vergoeding zal in zo'n geval gelijk zijn aan het bedrag dat hiervoor in de cao staat. In de begroting 2023 is voor de RVU voor een periode van 4 jaar een reserve opgenomen van € 400.000. Dit budget kan eventueel ook worden ingezet voor het ondersteunen van medewerkers zodat ze vitaler hun werk kunnen blijven doen.

Evaluatie functieboek/formatieplan

Het formatieplan wordt periodiek aangepast op basis van raads- en collegebesluiten aangaande gewijzigde of verschoven formatie en/of extra capaciteit. Dit is in 2024 gebeurd in een tussentijdse onderhoudsronde waarin met name alle beleids- en managementfuncties tegen het licht zijn gehouden. In 2025 zal zo'n onderhoudsronde opnieuw worden doorlopen (en vervolgens weer in 2027). Indien de onderhouden functies in een hogere schaal worden ingedeeld, dan leidt dat tot hogere salariskosten. Deze worden uiteraard structureel meegenomen in de eerstvolgende begroting. De gevolgen van de onderhoudsronde 2024 worden in de 2^e prorap 2024 verwerkt.

Personeelsplanning

Strategische personeelsplanning (SPP) is nodig om het personeel zó in te zetten dat de doelstellingen van de organisatie behaald worden op de meest efficiënte manier met het oog op de toekomst. SPP staat dan ook

structureel op de agenda van het management. Om goed voorbereid te zijn op de noodzakelijke formatie en vaardigheden en eisen in de toekomst, stemt het management jaarlijks met elkaar af met welke HR-interventies de personele inzet geoptimaliseerd kan worden, Op die manier creëren we een zo optimaal mogelijke match tussen (bestuurlijke) opgaven en de medewerkerscapaciteit. Personeelsplanning, organisatieontwikkeling, de Ik&Maasgouwggesprekken en leren en ontwikkelen kennen daarin een grote onderlinge verbondenheid.

Opleidingsbudget

Sinds de begroting 2020 is het opleidingsbudget jaarlijks gerelateerd aan de loonsom. Daarbij wordt uitgegaan van een percentage van 1,8%. Echter bij de begroting 2024 is afgesproken dat het niveau van de begroting 2023 wordt aangehouden, € 171.400. In de praktijk blijkt dit niet realistisch te zijn. Dit komt zoals eerder aangegeven doordat er meer medewerkers in dienst komen die nog qua kennis en ontwikkeling moeten groeien. Bovendien is het personeelsbestand de laatste jaren toegenomen waardoor er meer en meer een beroep wordt gedaan op het opleidingsbudget. Voor 2024 is een bedrag van € 220.000 nodig. Opleiden en ontwikkelen is noodzakelijk voor de organisatie. Dit is de reden waarom wordt voorgesteld voor 2025 weer het percentage van 1,8% van de loonsom aan te houden. De loonsom bedraagt voor 2025 € 12,3 miljoen, rekening houdend met de personele mutaties van deze begroting. Dit betekent dat voor 2025 het opleidingsbudget € 221.400 bedraagt, hetgeen een verhoging van € 50.000 met zich meebrengt.

Resumé personeel vanuit de inhoud

In diverse programma's wordt extra personele capaciteit gevraagd voor bestuurlijke speerpunten. De onderbouwing daarvan staat bij het betreffende programmaonderdeel. Voor de overzichtelijkheid is hieronder een tabel opgenomen waarin de personele capaciteit is samengevat.

Par	Onderwerp	2025	2026	2027	2028
3.1.4	Uitbreiding formatie Openbare Orde en Veiligheid/Juridisch (1 fte)	96.000	96.000	96.000	96.000
3.1.5	Uitbreiding formatie control (0,78 fte)	75.000	75.000	75.000	75.000
3.1.5	Medewerker facilitair (schoonmaak) (1 fte)	59.800	59.800	59.800	59.800
3.2.1	Personeel burgerzaken (5,54 fte)	435.500	435.500	435.500	435.500
3.2.1	Administratief procesondersteuner (0,78)	60.000	60.000	60.000	60.000
3.3.4	Lokale inclusie agenda (0,22 fte)	21.000	21.000	21.000	21.000
3.4.4	Projectleider maatschappelijk vastgoed (1 fte) *	109.000	109.000	109.000	109.000
3.5.1	Personele capaciteit Omgevingswet (1 fte)	96.000	96.000	96.000	96.000
3.5.3	Personele capaciteit duurzaamheid (1 fte) *	96.000	96.000	96.000	96.000

* bedrag wordt uit bestaand budget gedekt

Dienstverlening

Programma verbeteren dienstverlening door gemeente (2022-2026)

Het programma 'verbeteren Dienstverlening door gemeente' is in het coalitie akkoord opgenomen en het college heeft het programma in maart 2023 vastgesteld. De raad is geïnformeerd door middel van een raadsinformatie brief.

Het programma waarborgt de algemene doelstelling van de dienstverlening, doelgericht. De onderliggende projecten zijn gericht op de uitvoering van de verschillende activiteiten, resultaat gericht. In 2024 is bij vaststelling van de begroting ook de structurele capaciteit van de programmamanager Dienstverlening toegevoegd aan het team Dienstverlening. Deze programmamanager stuurt actief op de doelen van het programma.

De programmavisie luidt als volgt:

Het programma "Verbeteren Dienstverlening door de gemeente" richt zich op het efficiënt, effectief en gestandaardiseerd inrichten van processen en werkwijzen. Bij de inrichting wordt rekening gehouden met het optimaal benutten van digitaliseringsmogelijkheden. Bij digitalisering wordt maximaal rekening gehouden met automatiseren. Bij iedere verandering wordt er zorg gedragen voor de acceptatie van de nieuwe werkwijze bij medewerkers.

Onze inzet is gericht op het verbeteren van onze interne processen, applicaties, werkwijzen om daarmee de dienstverlening te blijven ontwikkelen. Dit doen wij op een manier waarbij wij de organisatie mee in beweging krijgen en de ontwikkelingen ook daadwerkelijk toegepast gaan worden.

Dit programma bestaat uit 10 doelen. Om deze 10 doelen te behalen zijn er structurele en incidentele projecten:

De meest belangrijke structurele projecten van het programma zijn:

1. Doorontwikkeling zaakgericht werken –en registreren
2. Procesoptimalisatie en -beheer
3. Verandermanagement 'gedrag'
4. Wet- en regelgeving

Het jaar 2025 zal vooral in het teken staan van implementatie van nieuwe wet en regelgeving, zoals de Wet open overheid (WOO) en Wet elektronische publicatie (WEP) MER-breed en Maasgouw specifiek. Maar ook het implementeren van de Wet Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV) en de Wet Digitale Overheid (WDO). Deze nieuwe wetten geeft inwoners en bedrijven het recht om officiële berichten digitaal aan Maasgouw en andere overheidsorganisaties te versturen. Denk hierbij aan berichten zoals aanvragen, beschikkingen, besluiten, klachten en zienswijzen.

In 2025 gaan we verder met het actief verzamelen van data om de kwaliteit van de dienstverlening inzichtelijk te maken. Hiervoor zullen onder andere in 2025 de uitgangspunten Dienstverlening meer gemonitord worden aan de hand van klanttevredenheidsmetingen. Deze metingen worden uitgevoerd na een bezoek aan de balie of nadat een inwoner telefonisch contact met ons heeft gezocht. Mochten uit deze rapportages blijken dat er bijvoorbeeld verbeteringen nodig zijn op het gebied van kwaliteit, opleiding of meer communicatie, dan kunnen we hier vanuit kwaliteit gericht mee aan de slag binnen de verschillende teams. Door het gebruik van deze data kunnen we gesprekken voeren in de hele organisatie, bewustwording creëren, dat een belangrijk aspect is van verandermanagement.

Werkende vanuit de doelen van het programma is het duidelijk dat Dienstverlening in de hele organisatie zit en niet alleen in de uitvoerende taken van het team Dienstverlening. Dit was ook de rode draad uit de gesprekken die we hebben gevoerd binnen de verschillende teams, naar aanleiding van het vaststellen van de Uitgangspunten Dienstverlening. Dienstverlening is van ons allemaal.

Gegevensveiligheid

In 2024/2025 zal een nieuw strategische informatiebeveiliging en privacy (IBP) beleid vormgegeven worden. Waar in de afgelopen jaren vooral aandacht was voor het neerzetten van de opzet en het bestaan van het IBP beleid, zal de het komende beleid vooral gericht zijn op de implementatie en de werking, de daadwerkelijke toepassing en invulling binnen de organisatie. Daarnaast zal 2025 het jaar zijn van verdere centralisatie van IBP waarbij zowel de regie als de uitvoering bij het SC MER belegt zal gaan worden bij de afdeling Informatisering. De personele kosten voor IBP zullen door deze centralisatie naar verwachting gelijk blijven dan wel afnemen terwijl er gezamenlijk met de andere MER organisaties door ontwikkeld kan worden aan IBP bewustzijn, het vergroten van de veiligheidscultuur en het volledig voldoen aan de geldende IBP wet- en regelgeving door de gemeente Maasgouw. De kosten voor dit laatste worden in principe gedekt door het budget 'Gegevensveiligheid' en wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 'Gegevensveiligheid'. Mocht blijken dat het budget niet toereikend is dan zal met de verdere uitwerking van dit programma via een business case extra middelen worden aangevraagd via het reguliere P&C proces.

Vanuit het voldoen aan wet- en regelgeving in het kader van gegevensveiligheid bestaan de hoofdactiviteiten in 2025 uit de reguliere taken:

- ENSIA jaarlijks verantwoordingstraject;
- Uitvoeren BIO GAP analyse (i.h.k.v. BIO compliance);
- Uitvoeren van DPIA's (i.h.k.v. AVG compliance).
- Opleiding en training
- Risico- en Incidentmanagement
- Doorontwikkeling van BIO compliance werken
- Doorontwikkeling AVG compliance werken
- Implementatie van het nieuw strategisch beleid voor Privacy en Informatie Beveiliging

Hoewel 2025 een overgangsjaar zal zijn ten aanzien van de regie en uitvoering van het IBP beleid zal daarnaast extra aandacht zijn voor de verdere verankering van IBP beleid en bewustzijn bij de afdelingen, teams en medewerkers conform het 'Bewustzijnsprogramma Gegevensveiligheid'.

Informatisering

De lijn die in 2024 is ingezet t.a.v. het realiseren van nieuwe wensen & behoeften en het volgen van nieuwe ontwikkelingen trekken we in 2025 door. Net zoals in 2024 zijn alle nieuwe ontwikkelingen opgehangen aan de 6 thema's die we binnen Informatisering hebben gedefinieerd om een herkenbare verbinding te leggen tussen het projectenportfolio en het informatisering beleid.

1. Het thema Digitale dienstverlening, waarin de focus ligt op het faciliteren van diensten en ondersteuning aan burgers en ondernemers door de 4 MER-organisaties;
2. Het thema Digitaal samenwerken, waarin het samenwerken centraal staat , zowel met directe collega's als met partners in ons netwerk;
3. Het thema Smart technologie & innovatie, waarin de focus ligt op het onderzoeken en inzetten van nieuwe ideeën en technologieën, zolang ze veilig zijn, om onze diensten te verbeteren, kosten te verlagen en het leven van de inwoners beter te maken;
4. Het thema Data & informatiehuishouding, waarin de manier waarop de 4 MER-organisaties gegevens en informatie verzamelen, opslaan, organiseren, beheren en gebruiken centraal staat;
5. Het thema Cybersecurity & gegevensveiligheid, dat zich richt op de bescherming van informatie en waarborgen van de privacy;
6. Het thema techniek en ICT, dat zorg draagt voor een stevige en betrouwbare ICT-infrastructuur als basis voor de informatievoorziening van de 4 MER-organisaties.

Uiteindelijk dragen de activiteiten in de verschillende thema's allen bij aan het realiseren van het gestelde doel om de deelnemende klantorganisaties te ontzorgen door moderne informatisering faciliteiten en diensten op een veilige manier beschikbaar te stellen tegen een marktconforme prijs.

5.6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen kunnen zowel voor de realisatie van het beleid van de deelnemende partijen als voor de financiële gevolgen daarvan van majeure betekenis zijn. Het is daarom belangrijk dat de gemeente zich bewust op de hoogte stelt van de governance aspecten en de instrumenten voor bestuur en toezicht optimaal benut. Daarvoor is inzicht nodig in bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende bestuursorganen. Deze paragraaf geeft een overzicht van de relevante aspecten van verbonden partijen.

De definitie van verbonden partijen is volgens art.1 lid 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV): "Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft." De gemeente Maasgouw heeft bestuurlijke en financiële belangen (zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen) in verschillende verbonden partijen.

- Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
- Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Gemeente Maasgouw blijft beleidsmatige- en financiële verantwoordelijkheden houden voor deze partijen. Welke verantwoordelijkheden, voor welke partijen, geven we straks in een overzicht aan. Daarin zijn ook de budgetten te zien.

Het Coalitieakkoord 2022-2026 bevat over algemene strategie en samenwerking onder meer de volgende passage:

"Om bepaalde taken efficiënt uit te voeren en om bepaalde doelen beter te kunnen bereiken participeert de gemeente in een aantal samenwerkingsverbanden (incl. verbonden partijen). Daarbij werken we samen met de gemeenten Echt-Susteren en Roerdalen in MER-verband, maar ook met andere buurgemeenten en in verbanden op regionaal en euregionaal niveau. Met vaste regelmaat evalueren wij het functioneren van deze samenwerkingsverbanden en onze positionering binnen deze verbanden."

Als wordt gekeken naar de bijdrage van de gemeente aan verbonden partijen dan zijn het Servicecentrum MER (Omgevingsdienst, Sociale Domein, Bedrijfsvoering), Westrom en de Veiligheidsregio Limburg Noord de verbonden partijen die de grootste financiële bijdrage van de gemeente Maasgouw ontvangen. Daarna volgen Reinigingsdienst Maasland, Omnibuzz (doelgroepen- en leerlingenvervoer) en BsGW (belastingen).

De verbonden partijen worden aangestuurd door een Algemeen en Dagelijks Bestuur waarin de gemeente Maasgouw wordt vertegenwoordigd door de leden van het college van B&W. Daarmee bevinden de collegeleden zich in een centrale positie om de verbonden partijen aan te sturen. Daarbij is de directe invloed het grootste in verbonden partijen die gevormd worden met een relatief klein aantal gemeenten (zoals Servicecentrum MER, Westrom en Reinigingsdienst Maasland) en is de invloed minder in verbonden partijen die gevormd worden door een groot aantal gemeenten (zoals Veiligheidsregio, Omnibuzz, MGR en BsGW). Vooral bij de verbonden partijen met de grootste financiële bijdrage is het voor het college van B&W en de gemeenteraad nodig om met vaste regelmaat de kostenontwikkeling te monitoren en om bij te sturen op momenten dat dit kan.

Bij de sturing van verbonden partijen hebben het college van B&W en de gemeenteraad de volgende mogelijkheden (instrumenten):

- Gemeentelijke vertegenwoordiging in (Dagelijks en/of Algemeen Bestuur van verbonden partijen (i.c. collegeleden))
- Aanspreken van gemeentelijke vertegenwoordigers in besturen verbonden partijen (o.b.v. overleg in college- of commissievergaderingen)

- Vaststellen van beleidsplannen en uitvoeringsprogramma's van verbonden partijen
- Vaststellen (collegeleden in DB/AB) en kennisnemen (raad) van jaarrekening
- Indienen van zienswijze op (ontwerp-)begrotingen van verbonden partijen (raad)

Om deze mogelijkheden te kunnen benutten, blijft het nodig dat college van B&W en gemeenteraad optimaal worden geïnformeerd vanuit de verbonden partijen en blijft het nodig om de inzet van het bovengenoemde instrumentarium procesmatig te organiseren.

Daarnaast zijn er ook verschillende samenwerkingen op contractbasis met de omringende gemeenten. Deze zijn niet opgenomen in dit overzicht. In het overzicht zijn wel 'deelnemingen' opgenomen. In deelnemingen is het bestuurlijk belang beperkt tot het stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). Het financieel belang is beperkt tot de aanschafprijs van de aandelen. De gemeente is bij deelnemingen aandeelhouder. In het kader van de uitoefening van de publieke taak is Maasgouw aandeelhouder in een aantal privaatrechtelijke ondernemingen. Deze ondernemingen worden gedreven in de vorm van een NV of BV. Een deelneming als belegging, is volgens de Wet FIDO niet toegestaan. Maar door aandelen te verkopen, hoger dan de boekwaarde (incidentele opbrengst) of jaarlijkse dividendinkomsten (structurele inkomsten), kan dit wel leiden tot inkomsten.

Als de gemeente verbindingen aangaat met andere rechtspersonen, komt dat altijd voort uit het publiek belang. Er zijn veel verbonden partijen met een eigen financiële en bestuurlijke betekenis. Als de raad hier inzicht in wil krijgen, moeten we de relatie tussen de verbonden partijen en het publiek belang in hoofdlijnen aangeven. Dat wordt in deze paragraaf beschreven.

Samenwerking met andere rechtspersonen kan op het gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling, als overlegplatform of voor uitvoerende taken. Voor de uitvoerende taken kunnen de andere rechtspersonen op hun beurt ook kiezen voor andere uitvoeringsorganisaties dan de verbonden partij.

Voordat we een samenwerking aangaan of de samenwerking continueren met verbonden partijen, is het belangrijk om ons af te vragen of:

- de taken door de verbonden partij doelmatig(er) uitgevoerd kunnen worden
- de verbonden partij bij de taakuitvoering dezelfde resultaten voor ogen heeft als de gemeente
- we inhoudelijk en financieel genoeg inzicht hebben in de taakuitvoering

Op 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wijziging heeft als voornaamste doel om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen (GR) te verbeteren. Dit gebeurt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen. Een aantal van de wijzigingen is op 1 juni 2022 direct in werking getreden en leidde niet tot de noodzaak om de GR inhoudelijk aan de te passen. Een ander deel van de wijzigingen vraagt wél om een aanpassing van de GR.

De raad heeft op 10 oktober 2023 besloten om geen zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Servicecentrum MER. Voor onderstaande GR's heeft de raad op 7 november 2023 besloten om af te zien van het indienen van zienswijzen ten aanzien van de ontwerp gemeenschappelijke regelingen.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen	Grenspark Maas-Swalm-Nette
Omnibuzz	Reinigingsdienst Maasland
Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord	Sociaal Domein Limburg-Noord
Veiligheidsregio Limburg-Noord	Westrom

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- **Facultatieve zienswijzeprocedure voor besluiten**
In de GR wordt opgenomen of, en zo ja, voor welke besluiten een voorafgaande zienswijze van de gemeenteraden wordt gevraagd. De wet laat de GR vrij in het bepalen welke besluiten zich voor een zienswijze lenen. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om besluiten waarbij de vertegenwoordigende organen mee kunnen denken over de strategische koers van de regeling, zoals de vaststelling van meerjarige beleidsplannen.
- **Participatie van ingezetenen en belanghebbenden**
In de GR wordt opgenomen of, en zo ja, op welke wijze ingezetenen en belanghebbenden kunnen participeren over de totstandkoming en uitvoering van beleid.
- **Actieve informatieplicht**
In de GR wordt opgenomen op welke wijze door het bestuur van de GR actief informatie wordt verschaft aan de gemeenteraden.
- **Begroting**
De termijnen voor het toezenden van de ontwerpbegroting aan de gemeenteraden zijn gewijzigd. Deze gewijzigde termijnen dienen in de GR te zijn opgenomen. Daarnaast wordt het dagelijks bestuur verplicht om te reageren op ingediende zienswijzen op de begroting.
- **Evaluatiebepaling**
In de GR wordt opgenomen of er wordt geëvalueerd en zo ja, waar de evaluatie op ziet.
- **Aanscherping uittredingsregeling**
Tot slot worden de GR's als gevolg van de wetswijziging verplicht om de uittredingsregeling aan te scherpen. De voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden alsmede bepalingen over de gevolgen voor het vermogen van de GR moeten nu in de regeling zijn opgenomen.

De vereiste wijziging van de gemeenschappelijke regelingen als gevolg van de wijziging van de Wgr heeft ook de gelegenheid geboden om de regelingen te actualiseren op een drietal punten die feitelijk losstaan van die wetswijziging. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- **Wet elektronische publicaties (Wep)**
De Wep is in werking getreden op 1 juli 2021. De wet vereist aanpassing van de bekendmakingsregelingen in de gemeenschappelijke regelingen. Deze aanpassing was bij vrijwel alle regelingen nog niet doorgevoerd. De vereiste aanpassing is nu meegenomen in de wijziging van de regelingen.
- **Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)**
De Wnra is op 1 januari 2020 in werking getreden. Voor de meeste ambtenaren gold vanaf dat moment het privaatrechtelijke arbeidsrecht. Van publiekrechtelijke besluitvorming in verband met aanstelling en ontslag is dan ook geen sprake meer. Bij een aantal regelingen was die aanpassing nog nodig.
- **Archiefbepalingen**
De provincie Limburg heeft er bij alle gemeenschappelijke regelingen op aangedrongen om de archiefbepalingen aan te scherpen. Er is een standaardbepaling voorgesteld die is afgestemd met deskundigen op het gebied van archivering. De aanpassing van de archiefbepaling is meegenomen in de wijziging van de regelingen.

Op 16 april 2024 heeft de raad formeel ingestemd met de wijziging van de gemeenschappelijk regeling Servicecentrum MER en voor alle overige GR's op 28 mei jl. Voor de GR Reinigingsdienst Maasland is een apart besluit genomen. RD Maasland wil de slagvaardigheid van het bestuur verbeteren en wil dit op 2 manieren doen:

1. door de structuur van de regeling te wijzigen van een gemengde regeling (raden plus colleges) naar een college regeling;
2. door de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur te delegeren aan het Dagelijks Bestuur en deze bevoegdheidsverdeling op te nemen in de regeling.

De omvorming van een gemengde regeling naar een collegeregeling betekent dat de gemeenteraden uit de regeling treden. De achterliggende reden daarvoor is dat de raadsleden sinds de dualisering in 2002 tot taak hebben om kaders te stellen en om het Algemeen en Dagelijks Bestuur van een gemeenschappelijke regeling te controleren. Nu raadsleden op dit moment ook zitting kunnen hebben in het Algemeen Bestuur van de regeling, is sprake van “dubbele petten”: de raadsleden zijn zelf verantwoordelijk voor de te nemen besluiten terwijl zij eigenlijk een kaderstellende en controlerende taak hebben. Nu die rollen en verantwoordelijkheden elkaar bijten, raadsleden op dit moment feitelijk geen zitting hebben in het Algemeen Bestuur en er – als gevolg van de wetwijziging - een nieuw instrument wordt geïntroduceerd waardoor de raden juist actief als adviseur kunnen worden betrokken bij de besluitvorming, is de GR RD Maasland om gevormd van een gemengde regeling naar een collegeregeling.

Volgens art. 15 van het BBV dienen de verbonden partijen onderverdeeld te worden in:

- a. gemeenschappelijke regelingen;
- b. vennootschappen en coöperaties;
- c. stichtingen en verenigingen;
- d. overige verbonden partijen.

De gemeenschappelijke regelingen (GR-en) zijn de meest vergaande samenwerkingsverbanden, waarvoor een aantal specifieke beheersmaatregelen zijn geformuleerd, die onderstaand zijn weergegeven.

Mogelijkheid geüniformeerde indexeringen GR

In theorie zouden eenduidige financiële uitgangspunten (zoals uniformering loon- en prijspeil) mogelijk zijn. Dit kan echter alleen als alle deelnemende gemeenten aan alle GR-en hiertoe bereid zouden zijn en dit als kaderstelling mee zouden geven aan het DB van de GR als financieel beleidsuitgangspunt bij de op te stellen begroting. Het hanteren van een uniforme index is echter geen doel op zich en zal daarom op voorhand ook niet bepleit worden. Argumenten hiervoor:

- De deelnemende gemeenten aan een GR hebben steeds een wisselende samenstelling. Daarom is het een moeilijke opgave om voor alle gemeenten waarmee wij in een GR participeren eenduidige afspraken te maken over een geüniformeerde index.
- Bij iedere GR zijn de uitgangspunten anders: bij de ene GR wordt een minimale of zelfs geen index gehanteerd en vormt dit uitgangspunt een impliciete taakstelling, die realistisch wordt geacht door bv. schaalvergroting. Bij de GR MER wordt de salarisstijging 1:1 doorvertaald o.b.v. feitelijke CAO-ontwikkeling. Bij de GR Maasland wordt een beperkte index gehanteerd omdat er sprake is van een kapitaalintensieve onderneming; eventuele CAO-verhogingen hebben maar een beperkte invloed op een kostenstijging voor deelnemende gemeenten, terwijl contractuele prijsstijgingen van leveranciers een groter effect hebben.

Daarom wordt elke ingediende begroting van een GR kritisch integraal beoordeeld op gehanteerde uitgangspunten, kosten en weerstandsvermogen om eventuele onvoorziene kosten op te vangen. Hierover vindt ook ambtelijk vooroverleg plaats waarbij zowel de vakinhoudelijke (beleids-) medewerker als de financiële adviseurs van deelnemende gemeenten in de gelegenheid worden gesteld om de medewerkers van de GR te bevragen over de samengestelde begroting.

Een resultante van deze totale beoordeling is het begeleidend schrijven van het College bij het aanbieden van het advies aan de raad.

Toetsing Raadsvoorstellen aan gemeenschappelijke regelingen

Raadsvoorstellen worden getoetst aan de betreffende gemeenschappelijke regelingen.

Proces begroting(-swijziging) GR-en bevoegdheden raad

- a) GR maakt concept-begrotingswijziging en (meerjaren-)begroting en stelt deze vast in het DB.
- b) GR stuurt deze naar de deelnemende gemeenten ter verkrijging van een eventuele zienswijze
- c) Gemeente reageert door het al dan niet uitbrengen van een zienswijze. Het College kán een advies aan de raad opnemen. Dit is hét moment waarop een deelnemende gemeente nog sturing kan geven op

(financiële) voornemens van een GR. Dergelijke sturing geldt naast de invloed van een gemeentelijke vertegenwoordiging in een DB en/of AB van een GR.

- d) Het Algemeen Bestuur (AB) van de GR stelt de begroting(-swijziging) definitief vast al dan niet met inachtneming van eventueel ontvangen zienswijzen.
- e) Deelnemende gemeenten worden van de besluiten van het AB van de GR in kennis gesteld waarmee ze verzocht worden het gemeentelijk aandeel in de GR beschikbaar te stellen. De hoogte van de bijdrage heeft op grond van deze besluitvorming door het AB de GR nu een verplichtend karakter. De deelnemende gemeenten kunnen de hoogte van de van individuele bijdrage niet meer ter discussie stellen.
- f) De deelnemende gemeente neemt de betreffende gemeentelijke bijdrage op in de eigen gemeentebegroting o.b.v. het budgetrecht van de raad. De wijze van dekking is gemeentelijk financieel beleid.
- g) Door vaststelling van de gemeentebegroting (2025) worden de bijdrages aan de GR inclusief de bijbehorende dekking formeel geautoriseerd door de raad.

Geconcludeerd kan worden dat de raad door toetreding tot een GR een aantal (beslissings-) bevoegdheden overdraagt aan het AB van een GR. Beïnvloeding kan plaatsvinden door het kenbaar maken van een zienswijze of het indienen van een motie (die dan door de GR ook wordt behandeld als een ingediende zienswijze).

Amendering van voorstellen vanuit de GR zijn niet mogelijk.

Verder kan de raad de bestuurlijke vertegenwoordiging namens de gemeente in de GR (in DB / AB) 'aansturen'. Tenslotte kan de raad het budgetrecht aanwenden door bij de vaststelling van de eigen begroting te bepalen waar de gemeentelijke bijdrage uit bekostigd wordt.

Overzicht verbonden partijen met de jaarlijkse bijdrage

Bijdrage verbonden partijen (bedragen x € 1.000)	2025	2025 % van de exploitatie (totaal € 78,5 mln)	2024 (primitieve begroting)	2023 (vastgestelde jaarstukken)
A. Gemeenschappelijke Regelingen				
Servicecentrum MER	10.255	13,06%	9.240	9.879
Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)	3.007	3,83%	2.977	2.817
Westrom (inclusief doorbetaling rijksbijdrage)	2.692	3,43%	2.529	2.647
Reinigingsdienst Maasland (RD Maasland)	1.975	2,52%	1.894	1.782
Omnibuzz (vanaf 2025 inclusief bijdrage leerlingenvervoer)	1.214	1,55%	644	614
Belastingamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	498	0,63%	407	557
Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)	69	0,09%	65	69
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Limburg Noord (MGR)	48	0,06%	44	41
Grenspark Maas-Swalm-Nette	4	0,01%	3	3
Subtotaal	19.762	25,18%	17.803	18.409
B. Vennootschappen en coöperaties				
Ontwikkelingsmaatschappij Midden Limburg (OML)	0		0	0
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0		0	0
Enexis Holding NV	0		0	0
CSV Amsterdam BV	0		0	0
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE)	0		0	0
Waterleiding Maatschappelijk Limburg NV (WML)	0		0	0
Nazorg Limburg BV	0		0	0
Subtotaal	0	0,00%	0	0
C. Stichtingen en verenigingen				
Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden Limburg (Ons WCL)	40		40	40
Discriminatie.nl Limburg (was Anti discriminatievoorziening Limburg)	14		13	14
Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)	7		8	8
Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	0		0	0
Subtotaal	61	0,08%	61	62
D. Overige verbonden partijen				
Samenwerking Midden-Limburg (SML)	14		14	38
Keyport 2020	60		60	59
Euregio Rijn-Maas-Noord	10		8	8
Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg (Centrumregeling RES NML)	63		0	0
Subtotaal	147	0,19%	82	105
TOTAAL	19.970	25,45%	17.946	18.576

A. Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Servicecentrum MER																																		
Gevestigd in	Statutair in Echt, fysieke huisvesting Omgevingsdienst in Maasgouw, Sociaal Domein in Echt-Susteren en Bedrijfsvoering in St. Odiliënberg.																																		
Openbaar belang	<p>De Gemeenschappelijke Regeling MER is opgericht en per 15 oktober 2012 in werking getreden. De gemeenschappelijke regeling MER vervult taken op het gebied van de back office dienstverlening en bedrijfsvoering onder de naam Servicecentrum MER.</p> <p>De eerste afdeling die in het Servicecentrum is ondergebracht is de afdeling Omgevingsdienst. Per 1 september 2013 is deze operationeel. De afdeling is van af 1 september 2018 gehuisvest in het gemeentehuis van Maasgouw. Vanaf 1 januari 2016 is het Sociaal Domein ondergebracht bij het Servicecentrum en gehuisvest in het gemeentehuis van Echt-Susteren. Vanaf 1 juli 2017 is bedrijfsvoering ondergebracht bij het Servicecentrum en gehuisvest in het gemeentehuis van Roerdalen.</p>																																		
Participanten	De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.																																		
Bestuursstructuur	<p>Gemeenschappelijke regeling.</p> <p>Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling MER wordt gevormd door de 3 colleges van Burgemeester en Wethouders. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door 3 vertegenwoordigers van de colleges van de deelnemende gemeenten.</p>																																		
Financiën	<table border="1" data-bbox="341 958 948 1115"> <thead> <tr> <th data-bbox="341 958 608 1032"><i>x € 1.000</i></th> <th colspan="2" data-bbox="608 958 948 1032">Prognose 1-1-2025</th> <th colspan="2" data-bbox="948 958 1350 1032">31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="341 1032 608 1077">Eigen vermogen</td> <td data-bbox="608 1032 767 1077">€ 131</td> <td data-bbox="767 1032 948 1077">€ 131</td> <td data-bbox="948 1032 1123 1077">€ 131</td> <td data-bbox="1123 1032 1350 1077">€ 131</td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 1077 608 1122">Vreemd vermogen</td> <td data-bbox="608 1077 767 1122">€ 4.139</td> <td data-bbox="767 1077 948 1122">€ 4.139</td> <td data-bbox="948 1077 1123 1122">€ 4.139</td> <td data-bbox="1123 1077 1350 1122">€ 4.139</td> </tr> </tbody> </table>					<i>x € 1.000</i>	Prognose 1-1-2025		31-12-2025		Eigen vermogen	€ 131	€ 131	€ 131	€ 131	Vreemd vermogen	€ 4.139	€ 4.139	€ 4.139	€ 4.139															
<i>x € 1.000</i>	Prognose 1-1-2025		31-12-2025																																
Eigen vermogen	€ 131	€ 131	€ 131	€ 131																															
Vreemd vermogen	€ 4.139	€ 4.139	€ 4.139	€ 4.139																															
Bijdrage/ Belang	<p>De door SC MER gevraagde financiële middelen voor 2025 zijn in totaal € 325.500 lager en vloeien voort uit de geldende kostenverdeelsleutelsystematiek.</p> <table border="1" data-bbox="341 1182 1315 1420"> <thead> <tr> <th data-bbox="341 1182 608 1227"><i>x € 1</i></th> <th data-bbox="608 1182 767 1227">2025</th> <th data-bbox="767 1182 948 1227">2026</th> <th data-bbox="948 1182 1123 1227">2027</th> <th data-bbox="1123 1182 1315 1227">2028</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="341 1227 608 1272">MER OD</td> <td data-bbox="608 1227 767 1272">3.357.592</td> <td data-bbox="767 1227 948 1272">3.335.211</td> <td data-bbox="948 1227 1123 1272">3.335.211</td> <td data-bbox="1123 1227 1315 1272">3.335.211</td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 1272 608 1317">MER SD (incl. proj.)</td> <td data-bbox="608 1272 767 1317">2.951.455</td> <td data-bbox="767 1272 948 1317">2.946.216</td> <td data-bbox="948 1272 1123 1317">2.946.216</td> <td data-bbox="1123 1272 1315 1317">2.946.216</td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 1317 608 1361">MER BV</td> <td data-bbox="608 1317 767 1361">3.537.614</td> <td data-bbox="767 1317 948 1361">3.507.241</td> <td data-bbox="948 1317 1123 1361">3.507.241</td> <td data-bbox="1123 1317 1315 1361">3.507.241</td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 1361 608 1406">MER BO</td> <td data-bbox="608 1361 767 1406">408.047</td> <td data-bbox="767 1361 948 1406">408.047</td> <td data-bbox="948 1361 1123 1406">408.047</td> <td data-bbox="1123 1361 1315 1406">408.047</td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 1406 608 1420">Totaal</td> <td data-bbox="608 1406 767 1420">10.254.708</td> <td data-bbox="767 1406 948 1420">10.196.715</td> <td data-bbox="948 1406 1123 1420">10.196.715</td> <td data-bbox="1123 1406 1315 1420">10.196.715</td> </tr> </tbody> </table>					<i>x € 1</i>	2025	2026	2027	2028	MER OD	3.357.592	3.335.211	3.335.211	3.335.211	MER SD (incl. proj.)	2.951.455	2.946.216	2.946.216	2.946.216	MER BV	3.537.614	3.507.241	3.507.241	3.507.241	MER BO	408.047	408.047	408.047	408.047	Totaal	10.254.708	10.196.715	10.196.715	10.196.715
<i>x € 1</i>	2025	2026	2027	2028																															
MER OD	3.357.592	3.335.211	3.335.211	3.335.211																															
MER SD (incl. proj.)	2.951.455	2.946.216	2.946.216	2.946.216																															
MER BV	3.537.614	3.507.241	3.507.241	3.507.241																															
MER BO	408.047	408.047	408.047	408.047																															
Totaal	10.254.708	10.196.715	10.196.715	10.196.715																															
Risico	<p>De risico's spitsen zich hoofdzakelijk toe op drie categorieën: (1) personeel: kwalitatief en kwantitatief voldoende personeel in relatie tot de klantvraag en arbeidsmarkt. (2) Afhankelijkheden van derden: veranderende wet- en regelgeving en de steeds grotere afhankelijkheid van software en softwareleveranciers. En (3) het risico van beveiligingsincidenten. In de kaders risicomanagement is gekozen voor een weerstandsvermogen met de waardering 'voldoende'. Een uitkomst van 1,0 betekent dat de organisatie precies genoeg geld heeft om de risico's financieel af te dekken. De inschatting van de risicoscore leidt tot een weerstandsvermogen van 0,45. Dit betekent dat het weerstandsvermogen van het Servicecentrum MER in 2025 onvoldoende is. De participanten staan op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen garant voor het SC-MER.</p>																																		
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	<p>De totale potentiële risico's zijn gekwantificeerd op € 627.500. Het weerstandsvermogen komt uit op € 280.700. De weerstandsratio komt daarmee uit op 0,45 en is ontoereikend. Er is geen noodzaak tot aanvulling vanwege de gemeentelijke garantstelling bij tekorten. Het tekort aan weerstandsvermogen bedraagt € 346.800. De Maasgouwse gemeentelijke bijdrage bedraagt afgerond 30%, waardoor het gemeentelijk aandeel in het tekort afgerond € 105.000 zou bedragen.</p>																																		

Naam:	Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)		
Gevestigd in	Venlo		
Openbaar belang	De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan samenwerking tussen gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel: Het behartigen van de belangen van de gemeenten en hun inwoners op het gebied van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing, bevordering van multidisciplinaire uitvoering van rampenbestrijding, crisisbeheersing en bestrijding van zware ongevallen, bevordering van samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio en collectieve preventie volksgezondheid en maatschappelijke zorg. Hiervoor moeten gemeenten uit de regio samenwerken. Dat is efficiënter en effectiever en vloeit wettelijk voort uit art. 9 van de Wet Veiligheidsregio's.		
Participanten	Deelnemende gemeenten: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray, Weert.		
Bestuursstructuur	Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur zijn de burgemeesters van de gemeenten die aan de gemeenschappelijke regeling deelnemen. In de GR VRLN bestaat een bestuurscommissie GGD en een bestuurscommissie Veiligheid, die beiden adviserend zijn aan het Algemeen Bestuur.		
Financiën	x € 1.000	Prognose 1-1-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	€ 5.422	€ 5.149
	Vreemd vermogen	€ 55.096	€ 56.557
Bijdrage/Belang	De totale exploitatie 2025 bedraagt € 89,3 mln, waarvan de totale gemeentelijke bijdrage € 72,3 mln bedraagt.		
	Jaar	Bijdrage op begrotingsbasis x € 1.000	
	2025	3.007	
	2026	3.029	
	2027	3.030	
	2028	3.030	
Risico	In de begroting van 2025 onderkent de Veiligheidsregio de volgende risico's : Datalek GGD, informatieveiligheid, deeltijdregeling brandweervrijwilligers, krappe arbeidsmarkt, pensioen medewerkers zorggroep en strategische huisvesting. De risico's zijn niet gekwantificeerd. De stand van de algemene reserve bedraagt primo 2025 € 533.000 en de vrij beschikbare reserves € 1.477.000. Of het weerstandvermogen toereikend is kan niet worden bepaald. Deelnemende gemeenten kunnen bij niet nakomen van financiële verplichting door de VRLN hoofdelijk worden aangesproken (art. 32).		
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	De risico's zijn beschreven maar onvoldoende gekwantificeerd. Omvang van het weerstandsvermogen is onduidelijk door de status van diverse bestemmingsreserves. Daardoor is de toereikendheid van het weerstandsvermogen in relatie tot risico's niet vast te stellen. Het Maasgouwse aandeel in een eventueel tekort bedraagt naar rato van gemeentelijke bijdrage 4,5%.		

Naam:	Westrom												
Gevestigd in	Roermond (hoofdkantoor)												
Openbaar belang	<p>Westrom voert de Wet Sociale Werkvoorziening en onderdelen van de Participatiewet uit voor 5 Midden-Limburgse gemeenten. Westrom laat mensen participeren en integreren en brengt zoveel mogelijk mensen naar (regulier) werk of andere vormen van participatie in de samenleving. Ruim 1.500 medewerkers hebben passend werk bij of via Westrom. Daarmee vervult de organisatie een belangrijke maatschappelijke functie en is één van de grotere werkgevers in de regio. Westrom is een erkend leerwerkbedrijf en is meervoudig gecertificeerd.</p> <p>In de raadsvergadering van 1 oktober a.s. ligt het voorstel in om geen zienswijze in te dienen en om dus akkoord te gaan het voorgenomen besluit om de uitvoeringsorganisatie van Westrom per 1 januari 2025 over te dragen aan de gemeente Roermond. Bij het opstellen van onze begroting was de besluitvorming nog niet bekend. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de notitie "Op weg naar een nieuw eigenaarschap voor Westrom".</p>												
Participanten	Deelnemende gemeenten: Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.												
Bestuursstructuur	Er is een Algemeen- en een Dagelijks Bestuur. Het Algemene bestuur wordt gevormd door 2 collegeleden van elke deelnemende gemeente. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf wethouders en drie externe leden. De 3 externe leden van het dagelijks bestuur zijn tevens adviseur in het algemeen bestuur.												
Financiën	x € 1.000	Prognose 1-1-2025	31-12-2025										
	Eigen vermogen	€ 4.086	€ 4.110										
	Vreemd vermogen	€ 4.707	€ 4.640										
Bijdrage/Belang	<p>De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten via de doorbetaling van de rijksbijdragen en een eigen bijdrage per gemeente op basis van diverse verdeelsleutels.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Eigen bijdrage op begrotingsbasis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2025</td> <td>€ 167.542</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>€ 160.406</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>€ 126.646</td> </tr> <tr> <td>2028</td> <td>€ 154.670</td> </tr> </tbody> </table> <p>Doorbetaling van de rijksbijdrage Maasgouw 2025 € 2.524.000*. Totale bijdrage Maasgouw € 2.691.542. Totale doorbetaling van de rijksbijdrage deelnemende gemeenten € 22.360.000*. *Septembercirculaire 2023 naar prijspeil 2025 gebracht.</p> <p>In het onderzoek van de overname van de bedrijfsactiviteiten van Westrom door de gemeente Roermond zijn ook de financiële gevolgen becijferd. De te verwachten resultaten vanaf 2025 zorgen voor een positief beeld op de mogelijk nieuwe gemeentelijke bijdrage. De verwachting is dat deze bijdrage een stuk lager zal zijn en vanaf 2027 wellicht zal wegvallen. Het wegvallen van de bijdrage komt doordat de subsidie inkomsten vanaf 2027 de uitgaven zullen overstijgen. Uiteraard is dit o.a. afhankelijk van Rijkskeuzes en ontwikkelingen rondom het kabinet. Het effect van de overname wordt in een begrotingswijziging 2025 van de Westrom aan ons voorgelegd. Het financiële effect wordt dan exact duidelijk.</p> <p>Vooralsnog zijn de bijdragen vanuit de primitieve begroting 2025 van de Westrom opgenomen in onze begroting.</p>			Jaar	Eigen bijdrage op begrotingsbasis	2025	€ 167.542	2026	€ 160.406	2027	€ 126.646	2028	€ 154.670
Jaar	Eigen bijdrage op begrotingsbasis												
2025	€ 167.542												
2026	€ 160.406												
2027	€ 126.646												
2028	€ 154.670												

Risico	De deelnemende gemeenten verbinden zich jaarlijks eventuele nadelige exploitatiesaldi van Westrom te betalen. In de begroting van 2025 onderkent Westrom de volgende risico's : bedrijfsvoering, inflatierisico, Rijksbeleid, deelnemingen, omzetbelasting en loonheffingen. Het totaal van de gekwantificeerde risico's bedraagt ca. € 1,4 mln. De algemene reserve bedraagt € 1,4 mln.
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	Niet van toepassing. Het weerstandsvermogen is voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen.

Naam	Reinigingsdienst Maasland												
Gevestigd in	Haalen												
Openbaar belang	Het vervullen van de zorgplicht van de lokale overheid ten aanzien van de inzameling van huishoudelijk afval en het vegen van straten en pleinen tegen de laagst mogelijke kosten met de meest optimale service. Daarnaast het exploiteren van milieuparken in het kader van flankerend beleid op het gebied van huisvuilinzameling als gevolg van de gekozen methodiek volume/frequentie.												
Participanten	Deelnemende gemeenten: Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren. Het totaal aantal geraamde aansluitingen bedraagt 42.900, waarvan Maasgouw 10.400. De gemeente Roerdalen neemt alleen deel voor wat betreft inzameling huisvuil h-a-h. De gemeente Echt-Susteren neemt alleen deel voor wat betreft milieuparken Echt-Susteren Noord. Er is een verzoek ingediend door de gemeenten Beesel en Horst aan de Maas om toe te kunnen treden tot RD Maasland. Na verwerking van het zienswijze traject worden gemeenten gevraagd toestemming te verlenen voor de toetreding en voor de voorgestelde wijziging van de GR RD Maasland per 1 maart 2025.												
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door zeven collegeleden van de deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door drie wethouders.												
Financiën	x € 1.000	Prognose 1-1-2025	31-12-2025										
	Eigen vermogen	€ 1.038	€ 1.212										
	Vreemd vermogen	€ 7.515	€ 7.504										
Bijdrage/Belang	<p>De bijdrages aan RD Maasland voor Maasgouw worden begroot op:</p> <table border="1" data-bbox="395 1182 754 1350"> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Bijdrage x € 1.000</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2025</td> <td>1.975</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>2.055</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>2.137</td> </tr> <tr> <td>2028</td> <td>2.222</td> </tr> </tbody> </table> <p>De totale bijdrage van alle deelnemende gemeenten is voor 2025 begroot op € 6.203.990. Het is de bedoeling dat na toetreding van de 2 genoemde gemeenten de overheadkosten per gemeente omlaag zullen gaan. Zodra bekend is wat dit financieel precies voor onze gemeente betekent, komen wij hierop terug in een eerstvolgende prorap of begroting.</p>			Jaar	Bijdrage x € 1.000	2025	1.975	2026	2.055	2027	2.137	2028	2.222
Jaar	Bijdrage x € 1.000												
2025	1.975												
2026	2.055												
2027	2.137												
2028	2.222												
Risico	<p>De markt van afvalstromen fluctueert sterk en kan een grote impact hebben op het financiële resultaat van Maasland en het daarmee samenhangende tarief afvalstoffenheffing (o.b.v. 100% kostendekkende tariefstelling).</p> <p>Overige majeure risico's: Dienstenpakket Programma 2 (vegen en kolkenzuigen) is relatief duur, uitbreiding noodzakelijk, extra (financiële) inspanning benodigd om VANG-doelstellingen te halen, leeftijdsopbouw personeel, kwetsbaarheid (digitaal) archief, externe kostenstijgingen en inflatie, de gehele financiële afwikkeling van het PMD verpakkingengebeuren t/m 2021. De algemene reserve bedraagt ultimo 2023 € 385.000 en ligt daarmee boven het bestuurlijk vastgestelde minimumniveau van € 240.000.</p>												
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	Niet van toepassing. Het weerstandsvermogen is voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen.												

Naam	Omnibuzz																						
Gevestigd in	Geleen																						
Openbaar belang	Omnibuzz is ingesteld in het belang van een kwalitatief hoogwaardige en een zo doelmatig mogelijke gezamenlijke regie op en uitvoering van het aan de gemeenten opgedragen doelgroepenvervoer. Ter bevordering van het te behartigen belang dragen de colleges van de deelnemende gemeenten daartoe de regie over en de uitvoering van het doelgroepenvervoer op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Wet op het primair Onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra met ingang van 11 december 2016 op aan Omnibuzz. Vanaf 1 augustus 2024 verzorgt Omnibuzz het leerlingenvervoer voor de Midden-Limburgse gemeenten (Echt-Susteren, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert).																						
Participanten	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.																						
Bestuursstructuur	Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz wordt gevormd door collegeleden van de 30 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door 7 wethouders.																						
Financiën	<table border="1" data-bbox="416 954 1166 1155"> <thead> <tr> <th data-bbox="416 954 671 1021"></th> <th data-bbox="671 954 959 1021">Prognose 1-1-2025</th> <th data-bbox="959 954 1166 1021">31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="416 1021 671 1088">Eigen vermogen</td> <td data-bbox="671 1021 959 1088">€ 924.500</td> <td data-bbox="959 1021 1166 1088">€ 918.375</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1088 671 1155">Vreemd vermogen</td> <td data-bbox="671 1088 959 1155">€ 5.575.298</td> <td data-bbox="959 1088 1166 1155">€ 5.117.079</td> </tr> </tbody> </table>				Prognose 1-1-2025	31-12-2025	Eigen vermogen	€ 924.500	€ 918.375	Vreemd vermogen	€ 5.575.298	€ 5.117.079											
	Prognose 1-1-2025	31-12-2025																					
Eigen vermogen	€ 924.500	€ 918.375																					
Vreemd vermogen	€ 5.575.298	€ 5.117.079																					
Bijdrage/Belang	<p data-bbox="416 1155 1351 1223">De bijdrages van Maasgouw aan Omnibuzz m.b.t. maatwerkvoorzieningen Wmo en leerlingenvervoer worden begroot op:</p> <table border="1" data-bbox="416 1223 1270 1391"> <thead> <tr> <th data-bbox="416 1223 528 1256">Jaar</th> <th data-bbox="528 1223 775 1256">Wmo</th> <th data-bbox="775 1223 1023 1256">Leerlingenvervoer</th> <th data-bbox="1023 1223 1270 1256">Totaal</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="416 1256 528 1290">2025</td> <td data-bbox="528 1256 775 1290">€ 611.541</td> <td data-bbox="775 1256 1023 1290">€ 602.048</td> <td data-bbox="1023 1256 1270 1290">€ 1.213.589</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1290 528 1323">2026</td> <td data-bbox="528 1290 775 1323">€ 629.355</td> <td data-bbox="775 1290 1023 1323">€ 622.392</td> <td data-bbox="1023 1290 1270 1323">€ 1.251.747</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1323 528 1357">2027</td> <td data-bbox="528 1323 775 1357">€ 649.386</td> <td data-bbox="775 1323 1023 1357">€ 643.387</td> <td data-bbox="1023 1323 1270 1357">€ 1.292.773</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1357 528 1391">2028</td> <td data-bbox="528 1357 775 1391">€ 669.831</td> <td data-bbox="775 1357 1023 1391">€ 665.091</td> <td data-bbox="1023 1357 1270 1391">€ 1.334.922</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="416 1391 1351 1525">De totale bijdrage van alle deelnemende gemeenten is voor 2025 m.b.t. maatwerkvoorzieningen begroot op € 28.307.618 en voor leerlingenvervoer op € 5.336.715.</p>			Jaar	Wmo	Leerlingenvervoer	Totaal	2025	€ 611.541	€ 602.048	€ 1.213.589	2026	€ 629.355	€ 622.392	€ 1.251.747	2027	€ 649.386	€ 643.387	€ 1.292.773	2028	€ 669.831	€ 665.091	€ 1.334.922
Jaar	Wmo	Leerlingenvervoer	Totaal																				
2025	€ 611.541	€ 602.048	€ 1.213.589																				
2026	€ 629.355	€ 622.392	€ 1.251.747																				
2027	€ 649.386	€ 643.387	€ 1.292.773																				
2028	€ 669.831	€ 665.091	€ 1.334.922																				
Risico	De vervoerskosten zijn afhankelijk van het daadwerkelijke vervoersvolume dat wordt afgenomen door de klanten uit de gemeente Maasgouw. Het betreft een open-eind regeling. De totaal benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. de risico-inventarisatie bedraagt € 760.000. De huidige weerstandscapaciteit bedraagt € 900.000 en valt binnen de vastgestelde bandbreedte van de minimum- en maximumhoogte van de algemene reserve.																						
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	Niet van toepassing. Het weerstandsvermogen is voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen.																						

Naam	Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)												
Gevestigd in	Roermond												
Openbaar belang	<p>BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor de heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. De verzelfstandiging beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit de samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en – inning. De Gemeenschappelijke Regeling is er om een wettelijke bepaling of beleidsregel - als het gaat om heffing en invordering - zo goed mogelijk uit te voeren. Het gaat hierbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten in het kader van de Wet waardering onroerende zaken. Dit is door de deelnemende gemeenten en het algemeen bestuur bepaald. • Waterschapbelastingen en de werkzaamheden van de administratie van gegevens ten behoeve van bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers. 												
Participanten	Waterschap Limburg, gemeenten Venlo, Bergen, Nederweert, Beek, Beekdaelen, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Maastricht, Sittard-Geleen, Heerlen, Brunssum, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal, Stein, Beesel, Gennep, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten, Weert, Valkenburg aan de Geul, Kerkrade, Vaals, Meerssen en Mook en Middelaar.												
Bestuursstructuur	Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (opgericht per 1-4-2011). Het bestuur van de regeling bestaat uit het AB, DB en de voorzitter.												
Financiën	<table border="1" data-bbox="400 1032 1145 1223"> <thead> <tr> <th></th> <th>Prognose 1-1-2025</th> <th>31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 2.802.000</td> <td>€ 2.802.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 6.603.000</td> <td>€ 6.103.000</td> </tr> </tbody> </table>				Prognose 1-1-2025	31-12-2025	Eigen vermogen	€ 2.802.000	€ 2.802.000	Vreemd vermogen	€ 6.603.000	€ 6.103.000	
	Prognose 1-1-2025	31-12-2025											
Eigen vermogen	€ 2.802.000	€ 2.802.000											
Vreemd vermogen	€ 6.603.000	€ 6.103.000											
Bijdrage/Belang	<p>De netto exploitatiekosten worden gedragen door de deelnemers. BsGW gebruikt de methodiek waarbij de kosten worden toegerekend aan de producten van de dienstverlening. Zo worden de kosten verdeeld over de deelnemers. De totale reguliere bijdrage voor de exploitatie 2025 is € 29,3 miljoen.</p> <p>De reguliere bijdrage gemeente Maasgouw inclusief maatwerk bedraagt:</p> <table border="1" data-bbox="400 1384 759 1559"> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Bijdrage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2025</td> <td>€ 497.600</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>€ 535.000</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>€ 553.700</td> </tr> <tr> <td>2028</td> <td>€ 577.400</td> </tr> </tbody> </table> <p>De bijdrage aan BsGW worden deels doorberekend in de kostendekkende tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing.</p>			Jaar	Bijdrage	2025	€ 497.600	2026	€ 535.000	2027	€ 553.700	2028	€ 577.400
Jaar	Bijdrage												
2025	€ 497.600												
2026	€ 535.000												
2027	€ 553.700												
2028	€ 577.400												
Risico	Voor de begroting 2025 heeft BsGW een risicoanalyse uitgevoerd, waarbij de nog steeds relevante risico's zijn geactualiseerd. De benodigde weerstands-capaciteit is berekend op € 1,337 mln. Het aanwezige weerstandsvermogen eind 2023 (voor resultaatbepaling 2023) bedraagt € 1,502 mln. De ratio komt hiermee uit op 1,35 en valt binnen de bandbreedte van 0,8 en 1,4.												
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	Niet van toepassing. Het weerstandsvermogen is voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen.												

Naam:	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)												
Gevestigd in:	Roermond												
Openbaar belang	<p>De Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord is per 1 januari 2018 opgericht ter verbetering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken); • de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving. 												
Participanten	Gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray, Weert en Provincie Limburg.												
Bestuursstructuur	<p>Het bestuur van de RUD LN bestaat uit een Algemeen en een Dagelijks Bestuur.</p> <p>Samenstelling Algemeen Bestuur: De colleges van burgemeester en wethouders en GS wijzen ieder uit hun midden een lid van het Algemeen Bestuur aan.</p> <p>Samenstelling Dagelijks Bestuur: Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter en 2 andere leden en één plaatsvervangend lid, door en uit het Algemeen Bestuur aangewezen.</p>												
Financiën		Prognose 1-1-2025	31-12-2025										
	Eigen vermogen	€ 135.000	€ 135.000										
	Vreemd vermogen	€ 1.180.000	€ 1.186.000										
Bijdrage/Belang	<p>De bijdrages van Maasgouw aan de RUD worden begroot op:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Bijdrage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2025</td> <td>€ 68.791</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>€ 72.206</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>€ 75.487</td> </tr> <tr> <td>2028</td> <td>€ 78.591</td> </tr> </tbody> </table> <p>De totale bijdrage van alle deelnemende gemeenten is voor 2025 begroot op € 1.582.168.</p>			Jaar	Bijdrage	2025	€ 68.791	2026	€ 72.206	2027	€ 75.487	2028	€ 78.591
Jaar	Bijdrage												
2025	€ 68.791												
2026	€ 72.206												
2027	€ 75.487												
2028	€ 78.591												
Risico	De totale risico's zijn becijferd op € 172.250. De RUD LN beschikt, naast een algemene reserve van € 135.000, ook over een post onvoorzien in de begroting ter hoogte van € 50.000 die ook tot de weerstandscapaciteit kan worden gerekend. Hierdoor zijn de tegenvallers op te vangen.												
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	Niet van toepassing. Het weerstandsvermogen is voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen.												

Naam:	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Limburg-Noord										
Gevestigd in	Venray										
Openbaar belang	<p>M.i.v. 2022 zijn 14 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten de samenwerkingsovereenkomst Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke Opvang (MO), Bemoeizorg (B) en Preventie (P) aangegaan met als doel om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De continuïteit van de voorzieningen voor BW, MO, B&P voor kwetsbare inwoners met complexe problematiek te waarborgen; • De regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen. 										
Participanten	Deelnemende gemeenten: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert.										
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke regeling met als bestuursorganen een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en voorzitter. In het AB heeft van elke gemeente een wethouder zitting. Het DB en de voorzitter worden uit het AB gekozen. Het AB bestaat uit 5 bestuursleden.										
Financiën	<p>Het Sociaal Domein Limburg-Noord kent een tweetal modules waarbij de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen slechts aan één module deelnemen. Maasgouw draagt voor 4,65% bij aan de uitvoeringskosten van module 2 en deelt ook in het overschot op de regionale begroting BW, MO, B&P voor hetzelfde percentage.</p> <p>Omdat er geen reserves, voorzieningen, langlopende leningen en vaste activa zijn, is er geen meerjarige balans opgenomen in de begroting van de MGR. De balans van de MGR bestaat slechts uit vlottende activa en vlottende passiva.</p>										
Bijdrage/Belang	<p>De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Bijdrage op begrotingsbasis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2025</td> <td>47.968</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>47.968</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>47.968</td> </tr> <tr> <td>2028</td> <td>47.968</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Bijdrage op begrotingsbasis	2025	47.968	2026	47.968	2027	47.968	2028	47.968
Jaar	Bijdrage op begrotingsbasis										
2025	47.968										
2026	47.968										
2027	47.968										
2028	47.968										
Risico	De MGR verrekenend de totale kosten over de deelnemende gemeenten. Omdat er geen eigen vermogen aangehouden wordt, bestaat het risico dat er binnen de MGR geen dekking is voor tegenvallende resultaten, er is dus geen ruimte om zaken binnen haar eigen begroting op te vangen. Mochten er zich zaken voordoen die vooraf niet in te schatten zijn en dus niet ruimschoots van te voren in de begroting zijn opgenomen dan zal de MGR vragen voor extra dekking aan de deelnemende gemeente.										
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	Totaal benodigd weerstandsvermogen € 2.865.000, met een deelnamepercentage van 4,65% bedraagt het risico € 133.000 (afgerond) voor Maasgouw.										

Naam	Grenspark Maas-Schwalm-Nette										
Gevestigd in	Roermond (secretariaat)										
Openbaar belang	<p>Het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette is opgericht met het doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren. Het uiteindelijke doel is het realiseren van een regionale grensoverschrijdende identiteit, die gebaseerd is op de verscheidenheid van de natuur- en cultuurlandschappen binnen het Grenspark en het karakter van de mensen die hier leven. Eén van de belangrijkste doelen van de grensoverschrijdende samenwerking is het behoud en de ontwikkeling van de karakteristieke natuur en cultuurlandschappen.</p> <p>Door de samenwerking over de grens heen kan de regio zich beter en breder presenteren. Het presenteren en het verder verbeteren van de mogelijkheden tot recreatief gebruik van de gebieden aan weerszijde van de grens is een verder doel van de samenwerking.</p> <p>De basis voor het wekken van interesse voor dit waardevol grensgebied ligt in een afgestemde en uitgebreide promotie, marketing en communicatie. Het Grenspark voert daartoe projecten uit (veelal met EU subsidies).</p>										
Participanten	De gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Beesel, Venlo en het Duitse Naturpark Schwalm-Nette.										
Bestuursstructuur	Openbaar Lichaam naar Nederlands recht (gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen). Het lichaam heeft een Algemeen en Dagelijks Bestuur.										
Financiën	<p>Jaarlijkse bijdrage vanuit het Duitse ministerie (NRW) en Provincie. Daarnaast een bijdrage vanuit participerende gemeenten.</p> <table border="1" data-bbox="416 1111 1161 1294"> <thead> <tr> <th data-bbox="416 1111 675 1171"></th> <th data-bbox="675 1111 962 1171">Prognose 1-1-2025</th> <th data-bbox="962 1111 1161 1171">31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="416 1171 675 1232">Eigen vermogen</td> <td data-bbox="675 1171 962 1232">€ 30.396</td> <td data-bbox="962 1171 1161 1232">€ 30.396</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1232 675 1294">Vreemd vermogen</td> <td data-bbox="675 1232 962 1294">€ 138.404</td> <td data-bbox="962 1232 1161 1294">€ 138.404</td> </tr> </tbody> </table>			Prognose 1-1-2025	31-12-2025	Eigen vermogen	€ 30.396	€ 30.396	Vreemd vermogen	€ 138.404	€ 138.404
	Prognose 1-1-2025	31-12-2025									
Eigen vermogen	€ 30.396	€ 30.396									
Vreemd vermogen	€ 138.404	€ 138.404									
Bijdrage/Belang	Voor 2025 is een bedrag van € 3.800 aan lidmaatschapsbijdrage verschuldigd.										
Risico	Risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage. Voor bijdrages aan eventuele projecten worden afzonderlijke voorstellen gedaan.										
Risico's t.o.v. weerstandsvermogen	Niet van toepassing. Het weerstandsvermogen is voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen.										

B. Vennootschappen en coöperaties

Naam	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML)														
Gevestigd in	Roermond														
Openbaar belang	<p>OML draagt bij aan economische ontwikkeling van Midden-Limburg en streeft daarbij naar een verbetering van de leefbaarheid. De toegevoegde waarde van OML zit in het creëren van een goed huisvestingsklimaat voor bedrijven en hun omgeving.</p> <p>Kerntaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Locatie- en gebiedsontwikkeling waaronder herstructureringsprojecten en strategische verwervingen; • Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen; • Acquisitie en sales; • Advisering bij ruimtelijke-economische vraagstukken. 														
Participanten	Gemeenten Roermond, Leudal, Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen.														
Bestuursstructuur	BV met de gemeenten als aandeelhouders en een Raad van Commissarissen.														
Financiën	<table border="1" data-bbox="411 813 1161 972"> <thead> <tr> <th data-bbox="411 813 671 853"></th> <th data-bbox="675 813 975 853">1-1-2023</th> <th data-bbox="978 813 1161 853">31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="411 857 671 891">Eigen vermogen</td> <td data-bbox="675 857 975 891">€ 24.731.068</td> <td data-bbox="978 857 1161 891">€ 26.196.996</td> </tr> <tr> <td data-bbox="411 893 671 927">Vreemd vermogen</td> <td data-bbox="675 893 975 927">€ 5.997.065</td> <td data-bbox="978 893 1161 927">€ 4.301.303</td> </tr> <tr> <td colspan="3" data-bbox="411 931 1161 972">Gerealiseerd resultaat 2023 (na belastingen): € 1.465.927</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ten tijde van het opmaken van onze begroting zijn de financiële prognoses voor 2025 nog niet bekend.</p>				1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ 24.731.068	€ 26.196.996	Vreemd vermogen	€ 5.997.065	€ 4.301.303	Gerealiseerd resultaat 2023 (na belastingen): € 1.465.927		
	1-1-2023	31-12-2023													
Eigen vermogen	€ 24.731.068	€ 26.196.996													
Vreemd vermogen	€ 5.997.065	€ 4.301.303													
Gerealiseerd resultaat 2023 (na belastingen): € 1.465.927															
Bijdrage/Belang	<p>De gemeente neemt deel in de vorm van aandelenkapitaal. Dit staat in verhouding tot het aantal inwoners. De deelname van Maasgouw is 533 aandelen tegen een aankoopwaarde van € 3.722 (= intrinsieke waarde ultimo 2008). Dit vertegenwoordigt een belang van ca. 14,4 %.</p> <p>De resterende aandeelhouders betreffen Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.180 aandelen).</p>														
Risico	<p>Per 31 december 2021 heeft de herfinancieringsfaciliteit van OML bij de Rabobank plaatsgevonden t.b.v. € 14,5 mln. Het totaal risico bedrag bedraagt € 10.422.080, bestaande uit verwervingsbedrag € 8.422.080 en borgtocht Rabobank € 2 mln. Het Maasgouwse aandeel in het risicobedrag bedraagt € 2.271.843, bestaande uit verwervingsbedrag aandelen van € 1.983.735 en borgstelling richting Rabobank van € 288.108.</p>														

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten		
Gevestigd in	Den Haag		
Openbaar belang	De BNG is de bank van- en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg. Door middel van zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening biedt de bank toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publiek sector.		
Participanten	De Nederlandse Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.		
Bestuursstructuur	Naamloze vennootschap met een Raad van Bestuur en een Raad van Commissarissen.		
Financiën	x € 1.000	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 4.615.000	€ 4.721.000
	Vreemd vermogen	€ 107.459.000	€ 110.819.000
	Gerealiseerd resultaat 2023: € 254.000		
	Over het jaar 2023 is in 2024 een bedrag van € 155.844 aan dividend uitgekeerd (€ 2,16 per aandeel). Ten tijde van het opmaken van onze begroting zijn de prognoses voor 2025 nog niet bekend.		
Bijdrage/Belang	De gemeente Maasgouw bezit in totaal 72.150 aandelen met een balanswaarde van € 172.201 hetgeen neerkomt op een zeer beperkt belang.		
Risico	Het bedrag dat de bank jaarlijks aan dividend uitkeert, is afhankelijk van de winst die de bank in enig jaar behaalt. Bij een lage of geen winst, wordt ook geen dividend uitgekeerd. De pay-out-ratio bedraagt 50% o.b.v. het bestaande dividendbeleid. In de gemeentebegroting van Maasgouw is het dividend structureel geraamd op € 156.000. De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2024 kan de bank daarom niet maken. Verder is er geen financieel risico behoudens de balanswaarde van de aandelen (€ 172.201), enkel indien de BNG liquideert.		

Naam	Enexis Holding N.V.														
Gevestigd in	Den Bosch														
Openbaar belang	<p>Enexis beheert (via haar dochtervennootschap Enexis Netbeheer BV) het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door 'state of the art'-dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen.</p> <p>In het voorjaar van 2024 heeft de AvA ingestemd met aanpassing van het strategisch plan (2022) in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening. Enexis treft op basis daarvan voorbereidingen voor een actieve rol bij de ontwikkeling van initiatieven in haar verzorgingsgebied. In het strategisch plan is verder gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes. Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Het bieden van altijd toegang tot energie voor iedereen. Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan Enexis hebben. Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. <p>Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties.</p>														
Participanten	Provincies en gemeenten.														
Bestuursstructuur	Naamloze vennootschap met een Raad van Bestuur en een Raad van Commissarissen.														
Financiën	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>x € 1.000</i></th> <th>31-12-2022</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 5.441.000</td> <td>€ 5.320.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 4.907.000</td> <td>€ 5.140.000</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023 (na belasting): € 72.000</td> </tr> </tbody> </table> <p>Jaarlijks wordt dividend uitgekeerd. In 2024 is over het jaar 2023 een bedrag van € 214.142 aan dividend uitgekeerd, hetgeen neerkomt op € 0,24 per aandeel.</p>			<i>x € 1.000</i>	31-12-2022	31-12-2023	Eigen vermogen	€ 5.441.000	€ 5.320.000	Vreemd vermogen	€ 4.907.000	€ 5.140.000	Gerealiseerd resultaat 2023 (na belasting): € 72.000		
<i>x € 1.000</i>	31-12-2022	31-12-2023													
Eigen vermogen	€ 5.441.000	€ 5.320.000													
Vreemd vermogen	€ 4.907.000	€ 5.140.000													
Gerealiseerd resultaat 2023 (na belasting): € 72.000															
Bijdrage/Belang	De gemeente Maasgouw bezit in totaal 0,59% van het aandelenkapitaal (885.600 aandelen) met een balanswaarde van € 854.526 hetgeen neerkomt op een zeer beperkt belang. Daarnaast participeert Maasgouw, samen met 5 provinciale en 63 gemeentelijke aandeelhouders in een converteerbare hybride geldlening aan Enexis van € 500 mln. Het Maasgouwse aandeel (tranche A 29 juli 2020) bedraagt € 2.958.268 tegen een jaarlijkse rentevergoeding van 2,15%. De Limburgse aandeelhouders zijn verenigd in VEGAL.														
Risico	Het bedrag dat Enexis jaarlijks aan dividend uitkeert, is afhankelijk van de winst die Enexis in enig jaar behaalt. Bij een lage of geen winst, wordt ook geen dividend														

	<p>uitgekeerd. Omdat Enexis mede uitvoering geeft aan de Regionale Energie Strategie (RES), zal in de komende jaren het investeringsvolume ten dele worden gefinancierd door een gedeelte van de winstuitkering in te houden. In de gemeentebegroting van Maasgouw is structureel € 203.690 (€ 0,23 per aandeel) als dividend geraamd (excl. inconveniëntentoeelage van € 60.000). In de 1^e prorap 2024 is een bedrag van € 10.450 incidenteel bijgeraamd voor de hogere dividendumuitkering. Structureel is een bedrag van € 64.500 aan rente geraamd m.b.t. de hybride lening.</p> <p>Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.</p>
--	--

Toelichting Essent deelnemingen

In 2009 heeft de gemeente Maasgouw besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. In 2014 heeft de gemeente Maasgouw besloten de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero te verkopen aan private equity organisatie Waterland.

Uit deze verkoop vloeiden de volgende tijdelijke deelnemingen voort:

- CSV Amsterdam BV
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Onze gemeente is aandeelhouder in deze (tijdelijke)deelnemingen voor 0,59%. Hieronder een toelichting per deelneming:

CSV Amsterdam BV

Rechtspersoon: Besloten Vennootschap

Vestigingsplaats: Den Bosch

Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).

CSV Amsterdam BV	31-12-2023	31-12-2024*
Eigen Vermogen	€ 84.349	€ 484.349
-> Waarvan reserves	-/- € 15.651	-/- € 280.651
Vreemd Vermogen	€ 64.446	€ 6.500
-> Waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
Resultaat na belasting 2024		-/- € 265.000
Agio / Dividend (incl. 15% belasting) 2024		€ 0

*Bedragen zijn inschattingen en afgerond.

Op 25 april 2024 hebben de aandeelhouders in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ingestemd met een aanvullende kapitaalstorting van € 400.000 voor CSV Amsterdam BV. Deze kapitaalstorting zal worden verrekend met de financiële vereffening bij de opheffing van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV. (identieke aandeelhouders). In bovengenoemde cijfers is deze verrekening meegenomen.

In februari 2024 heeft CSV de motivering beroepschrift tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting bij de Rechtbank ingediend. De inhoudelijke zitting bij de Rechtbank staat gepland op 3 september 2024. Afhankelijk van de uitspraak van de Rechtbank (verwachting eind 2024) zal, in overleg met de Aandeelhouderscommissie

van CSV, de procedure al dan niet worden voortgezet. In de begroting voor het jaar 2025 is in bovenstaand overzicht rekening gehouden dat de vennootschap zal worden beëindigd.

In bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met een eventuele éénmalige bate voortvloeiend uit een positieve uitspraak van de Rechtbank voor CSV.

Doelstelling

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.

De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu 3 doelstellingen vervult:

- a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
- b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);
- c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

(ad. a)

In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende procedure over de vraag of de WON onverbindend zijn door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden, die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders, die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.).

De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft op 26 juni 2015 besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.

(ad. b)

Bij de verkoop van Attero Holding N.V. aan Recycleco B.V. (Waterland Private Equity Fund V C.V.) in 2014 hebben de verkopende aandeelhouders van Attero een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan de koper Waterland. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims had Waterland bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een Escrow-rekening zou moeten worden aangehouden. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders bij de verkoop overgedragen aan CSV.

Nadat in juni 2016 een compromis werd bereikt tussen CSV, Recycleco B.V. en Attero Holding B.V. over betwiste (fiscale) claims alsmede over een belastingteruggave, is in april 2020 een tweede en finale compromis bereikt tussen hiervoor genoemde partijen voor de beëindiging van alle resterende geschillen met betrekking tot betwiste (fiscale) claims, alsmede over een belastingteruggave. Op 21 mei 2020 heeft CSV het resterend vermogen op de Escrowrekening van € 7.951.352 ontvangen, welk bedrag vervolgens onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling van het werkkapitaal volledig is uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Begin maart 2021 werd via de media bekend dat er misbruik had plaatsgevonden van de Escrow-rekening die onder beheer werd gehouden door advocatenkantoor Pels Rijcken, en met name Mr. F.J. Oranje als de Escrow Agent. Op dinsdag 9 maart heeft Pels Rijcken, CSV formeel schriftelijk op de hoogte gebracht van voornoemd

misbruik en dat verschuivingen van gelden van de Escrow Account naar een externe rekening in het verleden hadden plaatsgevonden door Mr. Oranje. Inmiddels hebben Pels Rijcken en CSV overeenstemming bereikt over de vergoeding van de financiële schade die CSV hierdoor heeft geleden. Pels Rijcken heeft op 13 juli 2021 de totale financiële vergoeding van € 75.122 aan CSV betaald. Daarmee is de zaak verder afgesloten.

Beleidsvoornemens

CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de Aandeelhouderscommissie, de gerechtelijke procedure te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2024 heeft CSV de motivering beroepschrift tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting bij de Rechtbank ingediend. De inhoudelijke zitting bij de Rechtbank staat gepland op 3 september 2024. Afhankelijk van de uitspraak van de Rechtbank (verwachting eind 2024) zal, in overleg met de Aandeelhouderscommissie van CSV, de procedure al dan niet worden voortgezet. In de begroting voor het jaar 2025 is in bovenstaand overzicht rekening gehouden dat de vennootschap zal worden beëindigd.

Na afwikkeling van deze gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Rechtspersoon:	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats:	Den Bosch
Publiek belang:	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent).

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	31-12-2023	31-12-2024
Eigen Vermogen	€ 1.443.974	€ 0
-> Waarvan reserves	-/- € 52.848	€ 0
Vreemd Vermogen	€ 31.981	€ 0
-> Waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
Resultaat na belasting 2024*		-/- € 19.735
Agio / Dividend (incl. 15% belasting)*		€ 1.027.500

*Bedragen zijn inschattingen en afgerond.

Op 25 april 2024 hebben de aandeelhouders in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ingestemd met een aanvullende kapitaalstorting van € 400.000 voor CSV Amsterdam BV (identieke aandeelhouders). Deze kapitaalstorting zal worden verrekend met de financiële vereffening bij de opheffing van Publiek

Belang Elektriciteitsproductie BV. In bovengenoemde cijfers is deze verrekening meegenomen.

Doelstelling

Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteit Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ("PBE").

In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.

PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid.

Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Beleidsvoornemens

Het bestuur van de vennootschap heeft met het Ministerie van Klimaat en Energie, ZEH Energy BV en Energy Resources Holding BV in februari 2024 overeenstemming bereikt over de terugtrekking van PBE als contractpartij uit het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Daarmee resteren er geen openstaande contractuele verplichting meer en kan PBE als vennootschap worden ontbonden. Het bestuur van de vennootschap treft op moment van het schrijven van dit stuk voorbereidingen voor het definitief opheffen van de vennootschap en om de resterende liquide middelen na de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 26 september 2024 uit te keren aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

Naam	Waterleiding Maatschappij Limburg NV (WML)		
Gevestigd in	Maastricht		
Openbaar belang	De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids-)instellingen in Limburg. Drinkwater van uitstekende kwaliteit, 24 uur per dag en met de juiste druk. WML stelt de openbare drinkwatervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water.		
Participanten	De grootste aandeelhouder is de Provincie Limburg met 21,8% aandelenbezit. De overige aandelen zijn naar rato van inwoneraantal verdeeld over de 31 Limburgse gemeenten.		
Bestuursstructuur	Naamloze vennootschap met één statutair bestuurder en een Raad van Commissarissen.		
Financiën	x € 1.000	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 201.413	€ 206.105
	Vreemd vermogen	€ 390.100	€ 393.755
	Gerealiseerd resultaat 2023: € 4.695		
	Het positief resultaat wordt jaarlijks toegevoegd aan het eigen vermogen. Ten tijde van het opmaken van onze begroting zijn geen verdere gegevens bekend.		
Bijdrage/Belang	De gemeente Maasgouw bezit 8 (van de 500) geplaatste aandelen met een balanswaarde van € 40.885. Dit betekent een zeer beperkt belang.		
Risico	Het risico is nihil. Er is sprake van een robuust eigen vermogen. De solvabiliteit (EV/TV) van WML is 34,4% per ultimo 2023 en geprognostiseerd voor 2024 36,2%. Er is geen jaarlijkse dividendinkomst geraamd. Verder is er geen financieel risico behoudens de balanswaarde van de aandelen (€ 40.885), enkel indien WML liquideert.		

Naam	Nazorg Limburg BV (Bodemzorg Limburg)														
Gevestigd in	Maastricht														
Openbaar belang	<p>De vennootschap heeft ten doel: het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen.</p> <p>Bij het realiseren van het doel van de vennootschap kan onderscheid worden gemaakt tussen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het aanbrengen van de voorzieningen; • het beheer van de aangebrachte voorzieningen; • het treffen van maatregelen om geconstateerde gebreken weg te nemen en het beheer van een nazorgfonds. <p>De vennootschap heeft binnen het hiervoor aangegeven kader het doel deelnemen in, het voeren van het beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen met een soortgelijk of aanverwant doel en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.</p>														
Participanten	Alle Limburgse gemeenten														
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouder														
Financiën	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>x € 1.000</i></th> <th>31-12-2022</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 6.381</td> <td>€ 8.959</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 32.568</td> <td>€ 32.450</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: € 2.578</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ten tijde van het opmaken van onze begroting zijn geen verdere gegevens bekend.</p>			<i>x € 1.000</i>	31-12-2022	31-12-2023	Eigen vermogen	€ 6.381	€ 8.959	Vreemd vermogen	€ 32.568	€ 32.450	Gerealiseerd resultaat 2023: € 2.578		
<i>x € 1.000</i>	31-12-2022	31-12-2023													
Eigen vermogen	€ 6.381	€ 8.959													
Vreemd vermogen	€ 32.568	€ 32.450													
Gerealiseerd resultaat 2023: € 2.578															
Bijdrage/Belang	Het kapitaal is verdeeld in 27.640 aandelen van nominaal vijfenveertig eurocent (€ 0,45) elk. De gemeente Maasgouw heeft 590 aandelen. Alle aandelen luiden op naam. Aandeelbewijzen worden niet uitgegeven.														
Risico	Gezien het beperkte belang loopt de gemeente Maasgouw maar een zeer gering risico.														

C. Stichtingen en verenigingen

Naam: Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden Limburg (Ons WCL)													
Gevestigd in:	Roermond												
Openbaar belang:	<p>De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994.</p> <p>Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten.</p> <p>Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van de Midden-Limburgse natuur.</p> <p>De Stichting Ons WCL (Ons Waardevol Cultuur Landschap Midden-Limburg) heeft als doel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten in het kader van inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten; • het zelfstandig uitvoeren van projecten, maar ook het afmaken van lopende WCL-projecten; • het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. 												
Participanten:	Deelnemende gemeenten: Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.												
Bestuursstructuur:	Stichting												
Financiën:	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>31-12-2022</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 381.720</td> <td>€ 271.405</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 226.774</td> <td>€32.225</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: -/- € 18.315</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ten tijde van het opmaken van onze begroting zijn geen verdere gegevens bekend.</p>		31-12-2022	31-12-2023	Eigen vermogen	€ 381.720	€ 271.405	Vreemd vermogen	€ 226.774	€32.225	Gerealiseerd resultaat 2023: -/- € 18.315		
	31-12-2022	31-12-2023											
Eigen vermogen	€ 381.720	€ 271.405											
Vreemd vermogen	€ 226.774	€32.225											
Gerealiseerd resultaat 2023: -/- € 18.315													
Bijdrage/Belang:	€ 39.500 jaarlijks bijdrage voor gemeente Maasgouw. Totale bijdragen deelnemende gemeenten € 197.500.												
Risico:	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.												

Naam	Discriminatie.nl Limburg (was: Anti discriminatievoorziening Limburg)		
Gevestigd in	Maastricht		
Openbaar belang	Het doel van deze stichting is het oprichten en in stand houden van een Anti Discriminatie Voorziening Limburg met de volgende taken: <ul style="list-style-type: none"> • klachtenmelding en klachtbehandeling; • registratie, monitoring en (beleids)advisering; • voorlichting en preventie. 		
Participanten	De gemeenten van de provincie Limburg, waarbij Maastricht optreedt als centrumgemeente voor de regio Zuid-Limburg en de gemeente Roermond optreedt als centrumgemeente voor de regio Noord- en Midden-Limburg.		
Bestuursstructuur	De bevoegdheden van de colleges van de deelnemende gemeenten zijn overgedragen aan de colleges van de centrumgemeenten. Voor de gemeente Maasgouw is dit de gemeente Roermond.		
Financiën	x € 1.000	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	Niet van toepassing	Niet van toepassing
	Vreemd vermogen	Niet van toepassing	Niet van toepassing
	Gerealiseerd resultaat 2023: Niet van toepassing		
Bijdrage/Belang	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag aan de centrumgemeenten op basis van facturering. De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage is € 14.004.		
Risico	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.		

Naam:	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)		
Gevestigd in:	Haalen		
Openbaar belang:	De statutaire taak is het behartigen van de belangen van de Limburgse gemeenten bij het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Tot de taken behoort ook advisering aan de gemeenten en het deelnemen aan netwerken.		
Participanten:	Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook-Middelbaar.		
Bestuursstructuur:	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks- en een acht leden tellend algemeen bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden betalen. Dit apparaat werkt samen met een netwerk van deskundige ambtenaren uit diverse regio's in de provincie.		
Financiën:		31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 199.760	€ 199.111
	Vreemd vermogen	Niet van toepassing	Niet van toepassing
	Gerealiseerd resultaat 2023: -/- € 649		
	Ten tijde van het opmaken van onze begroting zijn geen verdere gegevens bekend.		
Bijdrage/Belang:	De deelnemende gemeenten betalen vanaf 2024 jaarlijks € 0,30 contributie per inwoner. Tot en met 2023 was dit € 0,35 per inwoner. De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage is € 7.321.		
Risico:	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.		

Naam: Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)													
Gevestigd in:	Echt												
Openbaar belang:	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V. en de uit Essent voortkomende vennootschappen. De VEGAL heeft een faciliterende en verbindende rol bij de informatieverstrekking van en naar Enexis Holding N.V.												
Participanten:	Alle Limburgse gemeenten												
Bestuursstructuur:	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden betalen.												
Financiën:	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>31-12-2022</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 12.705</td> <td>€ 13.298</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>Niet van toepassing</td> <td>Niet van toepassing</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2023: € 593</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ten tijde van het opmaken van onze begroting zijn geen verdere gegevens bekend.</p>		31-12-2022	31-12-2023	Eigen vermogen	€ 12.705	€ 13.298	Vreemd vermogen	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Gerealiseerd resultaat 2023: € 593		
	31-12-2022	31-12-2023											
Eigen vermogen	€ 12.705	€ 13.298											
Vreemd vermogen	Niet van toepassing	Niet van toepassing											
Gerealiseerd resultaat 2023: € 593													
Bijdrage/Belang:	De deelnemende gemeenten betalen tot en met 2022 jaarlijks € 250 contributie. Vanaf het jaar 2023 is de contributie verhoogd naar € 400 per jaar.												
Risico:	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse contributie.												

D. Overige verbonden partijen

Naam:	Samenwerking Midden-Limburg (SML)
Gevestigd in:	Roermond
Openbaar belang:	Sinds 1 januari 2015 functioneert het netwerk Samenwerking Midden-Limburg (SML). Binnen deze structuur werken de 7 Midden-Limburgse gemeenten samen op de werkvelden Economie en Energie, Wonen en Zorg, Recreatie en Toerisme, Landbouw en Natuur, Infra en Mobiliteit. In 2020 heeft de evaluatie van SML plaatsgevonden en is bepaald door te gaan met de samenwerking, maar wel anders. De opgaven staan méér centraal, méér met focus op resultaat en méér flexibel. In dit kader is besloten samen met de partnerorganisaties in onze regio een investeringsagenda Midden-Limburg te ontwikkelen, hierin staan de ambities van de regio beschreven en actieplannen per werkveld.
Participanten:	Zeven gemeenten Midden-Limburg (Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Nederweert, Weert). Aantal inwoners: ca. 235.000.
Bestuursstructuur:	Netwerkberaad SML (i.c. burgemeesters van de deelnemende gemeenten) en bestuurlijke overleggen per SML-werkveld (portefeuillehouders van deelnemende gemeenten).
Financiën:	Er is geen sprake van een aparte organisatie of rechtsvorm. De samenwerking is gebaseerd op een bestuursovereenkomst. De financiën worden beheerd door de gemeente Roermond. Vertrekpunt voor de inrichting van de SML-structuur is dat de Midden-Limburgse gemeenten € 0,60 per inwoner ter beschikking stellen voor de proces- en organisatiekosten (m.n. SML-bureau van 1,2 fte).
Bijdrage/Belang:	Jaarlijkse gemeentelijke bijdrage € 0,60 per inwoner hetgeen neerkomt op afgerond € 14.500 (proces- en organisatiekosten).
Risico:	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en organisatiekosten.

Naam:	Keyport 2020
Gevestigd in:	N.v.t.
Openbaar belang:	Binnen deze structuur werken 6 Midden-Limburgse gemeenten en de Brabantse gemeente Cranendonck samen met ondernemers en onderwijspartijen. Deze triple helix samenwerking is gefocust op 2 van de 6 regionale opgaven in het regionaal economisch profiel van Midden-Limburg: "optimalisatie arbeidsmarkt" en "innovatie en ondernemerschap". In het Routeplan 2021-2024 van Keyport Next Level staat beschreven welke activiteiten de Keyport-organisatie ontplooit (en verder wil gaan ontplooiën) om invulling te geven aan de bovengenoemde opgaven. Het routeplan 2021-2024 en bijbehorende meerjarenbegroting is behandeld in de raad van oktober 2022.
Participanten:	6 Midden-Limburg (Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Nederweert, Weert) en de Brabantse gemeente Cranendonck. Regionale ondernemers en onderwijspartijen. Aantal inwoners: ca. 225.000
Bestuursstructuur:	Algemeen Bestuur, bestaande uit vertegenwoordigers van (1) deelnemende gemeenten, (2) het regionale onderwijs en (3) het regionale ondernemersveld. Een delegatie van het AB vormt het DB.
Financiën:	Bijdrage bedraagt € 2,47 per inwoner. De begroting bestaat uit proceskosten (o.a. organisatie, communicatie) en uitvoeringskosten (projecten). De totale proceskosten worden gedekt door de bijdrage van de deelnemende gemeenten. Keyport-projecten worden mogelijk gemaakt door bijdragen van onderwijs, ondernemers en overheid.
Bijdrage/Belang:	€ 60.033 voor het jaar 2025 o.b.v. het inwoneraantal (€ 2,47 per inwoner). Totale bijdragen van alle gemeenten € 568.967.
Risico:	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.

Naam:	Euregio Rijn-Maas-Noord
Gevestigd in:	Mönchengladbach
Openbaar belang:	<p>De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in voor de Europese integratie voor ongeveer 2 miljoen burgers in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse -en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit plan. Dit doen zij door verschillende subsidieregelingen. Euregio Rijn-Maas-Noord coördineert de toekenning van Interreg-middelen in de betreffende grensregio en beschikt daardoor over middelen voor de subsidiëring van Duits-Nederlandse projecten. In de Euregiovisie '2030- Thuis in Europa' zijn 6 speerpunten benoemd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij helpen je de grens over. Een Europa dat dicht bij haar burgers staat. 2. Wij gaan voor jouw toekomst. Een verenigd en vreedzaam Europa. 3. Wij planten 10 miljoen bomen. Een Europa zonder Co2. 4. Wij zijn altijd mobiel en bereikbaar. Een verbonden Europa. 5. Wij werken aan grensverleggende banen. Een intelligent Europa. 6. Wij spreken dezelfde taal. Een sociaal Europa. <p>Vanuit de kracht en behoeften van Maasgouw de samenwerking aangaan met partners binnen en buiten de gemeentegrenzen, is een belangrijke sleutel tot een sterker Maasgouw. Het grensoverschrijdende aspect van deze ontwikkelstrategie is een kansrijke en uitdagende opgave.</p>
Participanten:	<p>Nederlandse participanten: Beekdaelen, Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennepe, Horst aan de Maas, Leudal, Nederweert, Maasgouw, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Sittard-Geleen, Venlo, Venray en MKB Limburg.</p> <p>Duitse participanten: Landeshauptstadt Düsseldorf, Mönchengladbach, Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brügggen, Niederkrüchten, Straelen, Geldern, Schwalmatal, Nettetal, Wassenberg, Selfkant en Wegberg, Kreis Heinsberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein Krefeld-Mönchengladbach-Neuss en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg.</p>
Bestuursstructuur:	De Euregio Rijn-Maas-Noord is een publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht met een Algemeen -en Dagelijks bestuur.
Financiën:	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Bijdrage/Belang:	€ 9.000 (2 stemmen: € 4.500 per stem) exclusief € 1.297 structurele financiering voor het Grensinfopunt.
Risico:	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage van € 10.297.

Naam	Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg (Centrumregeling RES NML)
Gevestigd in	Venlo
Openbaar belang	<p>Het faciliteren van de participanten in de uitvoering van het Klimaatakkoord. De centrumgemeente voert de volgende basistaken uit voor alle deelnemers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voorbereiden van de besluitvorming van de deelnemers over het vaststellen en herijken van de gezamenlijke strategische koers en ambities van de centrumregeling; • voorbereiden van de besluitvorming van de deelnemers over het vaststellen van regionaal energiebeleid; • monitoren van de voortgang van de gestelde doelen, welke door de deelnemers zijn vastgelegd in de onder de eerste twee bullits bedoelde beleidsdocumenten; • opbouwen, bundelen en delen van kennis; • voeren van bovenlokaal accountmanagement met strategische samenwerkingspartners; • voeren van de financiële administratie en verantwoording, waaronder het beheer van de algemene reserve; • opstellen van het werkprogramma voor de centrumregeling.
Participanten	Provincie Limburg, Waterschap Limburg, gemeente Venlo (centrumgemeente), colleges van B&W van de gemeenten Mook en Middelaar, Bergen, Gennep, Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Beesel, Roermond, Weert, Nederweert, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Leudal.
Bestuursstructuur	Tot deze centrumregeling is besloten in de raadsvergadering van 28 mei 2024, ingaande vanaf 1 januari 2024. Ter uitvoering van de opgenomen basistaken (zie openbaar belang) verleent iedere deelnemer mandaat aan het college van de centrumgemeente Venlo. De deelnemende bestuursorganen behouden hun eigen bevoegdheden om het (energie)beleid vast te stellen en om besluiten te nemen.
Financiën	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Bijdrage/Belang	Jaarlijkse bijdrage is € 63.440 (€ 2,60 per inwoner).
Risico	Financieel risico blijft beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.

5.7 Grondbeleid

In deze paragraaf worden de volgende aspecten van het grondbeleid nader beschouwd:

1. Visie op grondbeleid
2. Woondeal Limburg / plancapaciteit
3. Stikstofbeleid
4. Bouwgronden in exploitatie
5. Strategische gronden
6. Gebiedsontwikkelingen
7. Risico's plannen en reservepositie

1. Visie grondbeleid

A. Nota grondbeleid

De Nota grondbeleid voor de periode 2024-2027 is in december 2023 door de raad vastgesteld. In deze nota zijn de kaders van het grondbeleid voor de periode 2024-2027 vastgelegd. Deze kaders zijn voornamelijk gebaseerd op de toekomstvisie van het ruimtelijk beleid, de evaluatie van het grondbeleid in de periode 2016-2022, de huidige economische omstandigheden en nieuwe wet- en regelgeving, waaronder de Omgevingswet en het Didam-arrest.

Uitgangspunten van de Nota Grondbeleid

In de nota zijn de uitgangspunten voor het beleid, de procedures, de uitvoering en de beheersing van de grondexploitatie opgenomen. De (voor de begroting) relevante uitgangspunten zijn:

- **Faciliterende rol**
De gemeente heeft gekozen voor een overwegend faciliterend grondbeleid. De mogelijkheid bestaat om situationeel een actief grondbeleid te voeren, mits het financiële risico aanvaardbaar is. In geval van publiek-private samenwerking zal per plan worden beoordeeld welke vorm van samenwerking wordt aangegaan. Bij deze beoordeling spelen de volgende aspecten een belangrijke rol:
  - de grondpositie die de gemeente heeft;
  - de risico's die de gemeente mogelijk loopt;
  - de complexiteit van het plan.
- **Geen relatie meer tussen grondexploitatie en ontwikkeling maatschappelijke voorzieningen**
Uit oogpunt van een solide financieel beleid wordt geen directe relatie gelegd tussen de opbrengsten die voortvloeien uit de bouwgrondexploitatie en het realiseren van maatschappelijke voorzieningen. Eventuele toekomstige winsten uit de bouwgrondexploitatie worden toegevoegd aan de reserve ontwikkelingsbedrijf en kunnen vervolgens worden ingezet ter dekking van de uitgaven van de maatschappelijke voorzieningen. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in de Nota reserves en voorzieningen 2021-2024 is vastgelegd dat het plafond van de Reserve Ontwikkelingsbedrijf op grond van een risicoanalyse € 1 miljoen bedraagt.
- **Voldoende invloed op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.**
In de nota grondbeleid komen alle facetten van de grondexploitatie aan de orde. Door deze nota heeft de gemeente voldoende invloed op de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

B. Financiële Kaders en beheersingsmaatregelen

Afhankelijk van de situatie dan wel eigen of geen grondposities, middelen, risico's, gewenste lokale ontwikkelingen kan de gemeente per complex inspelen op de gewenste positie. De in de nota grondbeleid opgenomen uitgangspunten zijn daarbij de basis. Hierna volgen de kaders en beheersmaatregelen van planning & control en risicomanagement.

Grondnota is uitgangspunt

De visie en beleidsvoornemens zoals vastgelegd in de nota grondbeleid zijn de basis voor de beheersing van de grondexploitaties.

Grondexploitatieopzet vastgesteld door de gemeenteraad bij ontwikkeling eigen plannen

De eigen gemeentelijke plannen doorlopen een aantal fasen. Nadat een plan de initiatieffase en vervolgens de definitiefase doorlopen heeft, wordt de exploitatieopzet voorgelegd aan de raad ter vaststelling. De vastgestelde exploitatieopzet is het kader voor de uitvoering en realisatie van het bestemmingsplan. Voor inzicht in de plannen worden extracomptabel exploitatieoverzichten per plan bijgehouden. De verwachte resultaten zijn hierin zichtbaar. Deze exploitatieoverzichten en de exploitatieopzetten worden elk jaar geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting. De jaarrekening geeft een totaaloverzicht van de boekwaarden, de verwachte resultaten en risico's. De begroting geeft de verwachting weer.

Programmabegroting

In de programmabegroting worden de visie, beleidsvoornemens en de plannen voor het komende jaar toegelicht.

Tussentijdse rapportage/verantwoording/bijsturing door proraps

In de proraps worden eventuele voorgedane afwijkingen gemeld.

Actualisatie grondexploitaties

De realisatie en de geactualiseerde exploitatieoverzichten samen geven inzicht in de looptijden, de verwachte resultaten, de risicoanalyse en de te vormen buffers van de onderhanden zijnde complexen.

De grondexploitaties worden 2x per jaar geactualiseerd. Actualisatie vindt plaats bij de begroting en de jaarrekening. De uitkomsten van deze actualisatie worden verwerkt in de begroting en de jaarrekening.

Jaarrekening: risicoanalyse versus weerstandsvermogen

De realisatie en de geactualiseerde exploitatieoverzichten tezamen geven inzicht in de looptijden, de verwachte resultaten, de risicoanalyse, de te vormen buffers van de onderhanden zijnde complexen. Voorzieningen worden getroffen als dat nodig is. De omvang van de reserve 'ontwikkelingsbedrijf' wordt afgezet tegen de risico's c.q. te vormen buffers om te kunnen beoordelen of de aanwezige weerstandsbuffer voldoende van omvang is om niet voorziene tegenvallers op te vangen.

Risicomanagement

In februari 2021 is de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2021-2024 vastgesteld. De grondexploitaties zijn onderdeel van het risicomanagement, zowel de eigen grondexploitaties als de projecten waarvoor exploitatieovereenkomsten zijn afgesloten met ontwikkelaars.

Risicomanagement is het proces van identificeren en beheersen van risico's. De risico's bij grondexploitaties kunnen over het algemeen groot van omvang en onzekerheden zijn, onder meer door:

- de omvangrijke (voor-)investeringen;
- de (lange) looptijd van projecten;
- de afhankelijkheid van marktomstandigheden en de algemene economische situatie.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat op dit moment sprake is van een gering risicoprofiel, mede vanwege het overwegend faciliterende/passieve grondbeleid van de gemeente.

Faciliterend grondbeleid en financiële risico's

Bij faciliterend grondbeleid wordt de ontwikkeling aan de markt overgelaten, maar door samenwerkingsovereenkomsten met marktpartijen probeert de gemeente sturing te geven. Is er sprake van samenwerkingsovereenkomsten, dan liggen de (financiële) risico's in de meeste gevallen bij de marktpartijen. Het risico dat de gemeente wel loopt is dat geplande woningbouwprogramma's, geplande maatschappelijke voorzieningen en eigen projecten stagneren. Dit kan in het geval van tegenvallende economische ontwikkelingen nadelige financiële consequenties hebben voor de gemeente. Daarnaast kan een projectontwikkelaar failliet gaan, waardoor de ontwikkeling stagneert.

In het kader van actief risicomanagement worden gelijktijdig met het actualiseren van de grondexploitatieberekeningen (2x per jaar) de risico's geïnventariseerd, geclassificeerd en gekwantificeerd. Waar nodig worden beheersingsmaatregelen getroffen en wordt nagegaan in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit (= de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) voldoende is om de resterende risico's af te dekken.

Als laatste onderdeel van het risicomanagement wordt de omvang van de reserve Ontwikkelingsbedrijf afgezet tegen de risico's en te vormen buffers om te kunnen beoordelen of de aanwezige weerstandsbuffer voldoende van omvang is om niet voorziene tegenvallers op te vangen.

Reserve Ontwikkelingsbedrijf

De reserve vormt het weerstandsvermogen voor financiële risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties en ruimtelijk-fysieke projecten. Onverwachte tegenvallers die niet opgevangen kunnen worden uit deze reserve komen ten laste van de Algemene Reserve.

De reserve wordt gevoed door voordelen op bouwgrondexploitaties en verkoop van onroerend goed. Eventuele overschotten van de reserve (alles boven € 1 mln) wordt bij het vaststellen van de jaarstukken overgeheveld naar de Algemene Reserve.

C. Wet- en regelgeving

Ten aanzien van de verslaggeving van de grondexploitaties geeft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten voorschriften. De implicaties hiervan zullen onderstaand worden toegelicht.

Voorzieningen en verwachte tekorten

Voor tegenvallers die kunnen worden gekwantificeerd dienen voorzieningen te worden gevormd.

Voorzieningen worden onder meer gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Voorzieningen ter dekking van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties worden gepresenteerd als een waarde correctie op de post bouwgrond in exploitatie.

Rentetoerekening

De rente die op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) mag worden toegerekend is gebaseerd op de vreemd vermogen kosten in relatie tot het eigen vermogen. De gemiddelde gewogen rente is berekend op 0,76% voor het jaar 2023. De rente voor 2024 wordt berekend bij het opmaken van de jaarrekening 2024.

Vennootschapsbelasting (Vpb)-plicht

De EU heeft de Nederlandse overheid opgelegd dat onder meer gemeenten per 1 januari 2016 Vpb-plichtig worden voor een aantal taken. Dit betreft taken van de gemeente waarvoor zij een materiële onderneming zijn en er geen objectieve vrijstelling van toepassing is. Met name de gemeentelijke grondexploitaties verdienen in dit kader bijzondere aandacht.

Uit de analyses blijkt dat het cluster grondexploitatie niet voldoet aan de ondernemingstoets en dat derhalve dit cluster niet vpb-plichtig is. De ontwikkelingen binnen het cluster grondexploitatie worden intern gemonitord om zodoende bij een mogelijke toekomstige Vpb-plicht tijdig actie te ondernemen.

Vanaf 2019 hoeft Gemeente Maasgouw geen aangifte vennootschapsbelasting meer te doen.

Mocht op een later moment blijken dat activiteiten van de gemeente toch leiden tot verschuldigde vennootschapsbelasting, dan heeft de gemeente de plicht om alsnog aangifte te doen voor de vennootschapsbelasting.

Plancapaciteit

De Woondeal Limburg is in maart 2023 ondertekend door minister Hugo de Jonge (minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) en de diverse betrokken partijen, waaronder de gemeente Maasgouw. In de Woondeal staat dat er in Limburg 26.550 woningen bij komen, waarvan het grootste deel in de sociale huur, de midden-huur en de betaalbare koop. De ambitie is om 20.000 extra nieuwe woningen te realiseren.

De afspraak is dat 2/3^e van de nieuwe woningen betaalbaar is. Betaalbare woningen zijn alle woningen met een sociale huur tot € 879,66 per maand kale huur, midden-huur tot € 1.123,13 per maand kale huur en koopprijs tot en met € 390.000. Deze bedragen worden jaarlijks geïndexeerd op basis van CPI (consumentenprijsindexcijfer). Daarnaast dient in de woningvoorraad gestreefd te worden naar 30% sociale huur.

De gemeente Maasgouw maakt samen met Nederweert, Weert, Leudal, Roermond, Roerdalen en Echt-Susteren onderdeel uit van Midden-Limburg. Binnen de regio Midden-Limburg bestaat een bruto woningbouwopgave van 10.350 woningen in de periode van 2022 t/m 2030. De gemeenten binnen de regio werken samen met de woningcorporaties en marktpartijen aan deze opgave.

In het coalitieakkoord is vermeld dat er in Maasgouw minimaal 400 woningen worden gebouwd in de periode 2022-2026. Om dat te realiseren werken we met woningcorporaties, projectontwikkelaars en particuliere initiatiefnemers aan de uitvoering van bouwplannen. De gemeente bouwt zelf geen woningen. De behoefte aan een uitbreiding van de woningvoorraad is vooral gericht op de betaalbare koop- en huursegmenten. Het aantal gerealiseerde nieuwbouwwoningen over 2022 bedraagt 154 en over 2023 63 en loopt daarmee in de pas met de gestelde doelen. Met de bestaande plancapaciteit van 460 nieuwbouwwoningen en de in de Structuurvisie Wonen opgenomen ambitie van 100 extra woningen op jaarbasis, in de periode 2022-2026, kan Maasgouw ruimschoots uit de voeten.

Stikstofbeleid

Op 2 november 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de 'Bouwvrijstelling Stikstof' niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Daarom mag deze bouwvrijstelling niet gebruikt worden bij bouwprojecten. Met de bouwvrijstelling had het kabinet aangegeven dat de stikstofuitstoot, die bij de bouw vrijkomt, tijdelijk is en daarom losgekoppeld moet worden van de gebruiksfase. De Raad van State vindt dit niet juist, omdat het niet is uit te sluiten dat de natuur hierdoor schade oploopt. Hoewel de bouwvrijstelling daarmee van tafel is, betekent dat niet dat er nu een algehele bouwstop geldt. Net als in de situatie vóórdat de bouwvrijstelling werd ingevoerd, moet per project onderzoek worden gedaan naar de mogelijke gevolgen van de uitstoot van stikstof (dus zowel in de bouw- alsook de gebruiksfase). Dit betekent voor projecten, die nog een planologische procedure moeten doorlopen, een verzwaaring in het aantonen van de uitvoerbaarheid voor wat betreft het aspect stikstofuitstoot. Mogelijke oplossingen zijn daarbij het maken van een 'Passende Beoordeling' en 'Ecologische Onderbouwing' (met mogelijk aanvullende maatregelen) of de bouw van een project spreiden over een langere realisatieperiode. Het project 'Linne Zuidoost' is een voorbeeld van een project, waarin ontwikkelaar en gemeente een oplossing hebben gevonden voor de stikstofproblematiek door het temporiseren van de plannen.

Bouwgronden in exploitatie

Totaaloverzicht grondexploitatie

De volgende bouwgronden (bestemmingsplannen) heeft de gemeente in exploitatie:

- Linne Zuidoost (gemengd project)
- Nautische Boulevard Wessems

In het onderstaande overzicht zijn de plannen met financiële gegevens opgenomen met de daarbij behorende raming van de looptijd. De verwachting is dat de boekwaarden en de nog te maken kosten in totaliteit kunnen worden gedekt door de opbrengst van grondverkoop en bijdragen van de gemeente.

	Boekwaarde 1-1-2024	Looptijd	Totaal geraamde opbrengsten	Totaal geraamde kosten	Totaal geraamde winstneming	Tussentijdse winstneming t/m 2023	Nog te realiseren winstneming
Linne Zuidoost	€ -332.600	2026	€ 727.700	€ 492.200	€ 235.500	€ 127.900	€ 107.600
Nautische Boulevard	€ 995.500	2027	€ 3.893.400	€ 3.893.400	€ -	€ -	€ -
Nautische Boulevard- voorziening	€ -271.000						
Totaal	€ 391.900		€ 4.621.100	€ 4.385.600	€ 235.500	€ 127.900	€ 107.600

Nog te realiseren opbrengsten en kosten:

	Totaal geraamde opbrengsten	Gerealiseerde opbrengsten tot 1-1-2024	Nog te realiseren opbrengsten 2024 e.v.
Linne Zuidoost	€ 727.700	€ 727.700	€ -
Nautische Boulevard	€ 3.893.400	€ 833.400	€ 3.060.000
Totaal	€ 4.621.100	€ 1.561.100	€ 3.060.000

	Totaal geraamde kosten	Gerealiseerde kosten tot 1-1-2023	Nog te realiseren kosten 2023 e.v.
Linne Zuidoost	€ 492.200	€ 267.200	€ 225.000
Nautische Boulevard	€ 3.893.400	€ 1.828.900	€ 2.064.500
Totaal	€ 4.385.600	€ 2.096.100	€ 2.289.500

Opgemerkt wordt dat het project Bosserhofsvelde in Maasbracht bij de jaarrekening 2023 is afgesloten. Derhalve is dit project niet meer opgenomen in de bovenstaande overzichten.

Onderstaand worden de grondexploitaties individueel toegelicht.

Linne Zuidoost

Op 28 oktober 2010 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan 'Linne Zuidoost' vastgesteld. Het bestemmingsplan 'Linne Zuidoost' ziet op de realisatie van 238 woningen en een sportveldencomplex in Linne. Gelijktijdig met de vaststelling van dit bestemmingsplan heeft de gemeenteraad ook het exploitatieplan 'Linne Zuidoost' vastgesteld. Het exploitatieplan 'Linne Zuidoost' kent de functie van publiekrechtelijk kostenverhaal en bevat publiekrechtelijke regels over onderdelen van de wijze van uitvoering van de locatie (bijvoorbeeld fasering).

Op 18 december 2014 heeft de gemeenteraad van Maasgouw het bestemmingsplan 'Linne' vastgesteld. In dit bestemmingsplan zijn de alsdan inmiddels gerealiseerde 14 woningen, sportvoorziening en gedeelte van de openbare ruimte opgenomen. Voor een gedeelte van de deels gerealiseerde openbare ruimte van Linne Zuidoost blijft het bestemmingsplan 'Linne Zuidoost' van toepassing, zoals dit op 28 oktober 2010 is vastgesteld.

De gemeenteraad heeft op 18 februari 2016 de 1e herziening van het exploitatieplan 'Linne Zuidoost' vastgesteld (inclusief de bijbehorende interne grondexploitatie). Het exploitatieplan 'Linne Zuidoost' heeft, naast de functie van kostenverhaal bij particuliere exploitatie, ook tot doel regels te stellen bij de uitvoering van het bestemmingsplan. Die regels zien onder meer op fasering, het aanbrengen van koppelingen tussen de uitvoering van werken en werkzaamheden inzake de inrichting van de openbare ruimte en de verlening van omgevingsvergunningen voor het bouwen, eisen ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte

alsmede regels over de wijze van uitvoering van de inrichting van de openbare ruimte en ruimtegebruik. Met de 1^e herziening is de omvang van het exploitatieplangebied niet gewijzigd, zodat het vanaf dat moment verbonden is aan deels het bestemmingsplan 'Linne Zuidoost' en deels het bestemmingsplan 'Linne'.

Inmiddels heeft de marktpartij Linnerpark B.V. alle gronden verworven en is doende met de realisatie van de locatie. Naast de wettelijke verplichting tot jaarlijkse herziening van een exploitatie, leidt het feitelijke ontwikkelinitiatief van Linnerpark B.V. tot de noodzaak de exploitatie-opzet van het exploitatieplan te actualiseren. Concreet betekent dit dat de bestaande grondexploitatie herzien wordt teneinde daarmee een adequaat kostenverhaal mogelijk te maken. De hiervoor benodigde 2^e herziening van het exploitatieplan (inclusief de bijbehorende interne grondexploitatie) is vastgesteld in de raadsvergadering van 15 december 2020. Inmiddels is het exploitatieplan 'Linne Zuidoost, 3^e herziening' (vastgesteld door de gemeenteraad op 16 april 2024) onherroepelijk in werking. Deze exploitatieplanherziening was nodig vanwege de, thans eveneens onherroepelijk in werking zijnde, bestemmingsplanherziening 'Linne Zuidoost 2023' (vastgesteld door de gemeenteraad op 16 april 2024) alsmede de actualisatie van de exploitatieopzet. In de bestemmingsplanherziening 'Linne Zuidoost 2023' wordt onder meer bij beide appartementenblokken één bouwlaag in mindering gebracht (met behoud van het aantal appartementen).

Op grond van de gewijzigde verslaggevingsvoorschriften (BBV) is het project Linne Zuidoost in 2019 administratief gesplitst. Voor het deel waarbij de gemeente een actief grondbeleid voert, worden de betreffende kosten en opbrengsten in de balans verantwoord als onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie. De in het kader van faciliterend grondbeleid te verhalen kosten en te ontvangen exploitatiebijdragen worden separaat op de balans verantwoord.

Inmiddels zijn alle gemeentelijke gronden verkocht. Uit de gemeentelijke grondexploitatie blijkt dat het plan naar verwachting wordt afgesloten met een positief resultaat van € 235.500. Tot en met 2023 zijn tussentijds winsten verantwoord voor een totaalbedrag van € 127.900. De resterende winsten worden in de jaarrekening verantwoord naar rato van de realisatie van de kosten.

Nautische Boulevard

Op 6 juni 2019 heeft de raad ingestemd met de exploitatieopzet Nautische Boulevard. De Nautische Boulevard is de doorontwikkeling van de Prins Mauritshaven in Wessem naar een 'one stop shop' voor de watersport.

De gebiedsontwikkeling is in samenwerking met OML uitgewerkt in een businesscase en een grondexploitatie. De businesscase kent een onrendabele top van € 1,1 miljoen. Deze onrendabele top wordt voor 50% gesubsidieerd door de Provincie Limburg, onder de voorwaarde dat het plangebied nautisch verkleurd. Het resterende deel van de onrendabele top komt voor rekening van de gemeente Maasgouw en wordt gedekt door inzet van de reserve 'Kansenkaart Herstructurering'.

In juli 2018 heeft de gemeente Maasgouw de locatie Maasdijk 3 op het voorterrein verworven met als doel om deze nautisch te laten verkleuren. Voor dit pand is vervolgens een huurovereenkomst inclusief koopoptie afgesloten met een ondernemer die uitstekend past binnen de 'one-stop shop' ontwikkeling op de Nautische Boulevard. In december 2022 heeft de betreffende ondernemer gebruik gemaakt van de koopoptie. De verkoop van Maasdijk 3 heeft een positief effect voor de grondexploitatie. In de oorspronkelijke businesscase was namelijk opgenomen dat het pand gesloopt zou worden. Nu het pand behouden blijft zijn er geen sloop- en saneringskosten meer aan de orde en door het behoud van de opstallen zijn er meer opbrengsten gerealiseerd dan was voorzien in geval van uitgifte van bouwrijpe grond.

In december 2020 heeft de gemeente een koopovereenkomst afgesloten voor de gedeeltelijke verwerving van Maasdijk 2. Het overige deel van Maasdijk 2 was al in bezit van de gemeente en werd verhuurd aan een onderneming die actief is in de zand- en grindwinning. Omdat deze activiteiten op de locatie niet passen binnen het concept van de Nautische Boulevard is met de ondernemer afgesproken dat deze bedrijfsactiviteiten uiterlijk 1 januari 2024 zijn beëindigd. De locatie is inmiddels opgeleverd aan de gemeente.

In augustus 2022 heeft de gemeente het eigendom verkregen van Maasdijk 2A met daarbij behorende opstallen (wasstraat), waarbij gelijktijdig een kadekavel gelegen aan de Maasdijk 2 is verkocht. De voornoemde transacties is gebaseerd op een eerder aangegane ruilvereenkomst.

Het bestemmingsplan voor omvorming van het voorterrein naar watersportservice is in procedure.

In de eerste helft van 2024 is een uitgebreide selectieprocedure doorlopen om een partner te selecteren om samen de planvorming voor het voorterrein van de Nautische Boulevard uit te werken. De verwachting is dat in het najaar van dit jaar een ontwikkelovereenkomst kan worden gesloten met de geselecteerde partner. Dit moet ertoe leiden dat in 2025 gestart kan worden met de ontwikkeling van het voorterrein.

Volgens de geactualiseerde grondexploitatie sluit het project af met een tekort van € 542.000. Dit tekort wordt voor 50% gedekt door een provinciale subsidie (tot een maximum van circa € 545.000). Het gemeentelijk aandeel in het geraamde tekort wordt afgedekt door de raad toegekende middelen. Het gemeentelijk aandeel in het geraamde tekort is op grond van de verslaggevings-voorschriften verantwoord in een voorziening. Gelet op de vele onzekerheden die inherent zijn aan een langlopend project, dienen de eerdere toegekende middelen ter afdekking van de onrendabele top van € 1,1 miljoen (op grond van de businesscase) volledig beschikbaar te blijven.

Strategische gronden

De volgende strategische gronden zijn in bezit:

- Rector Driessenstraat Heel
- Catualiumplein Heel
- De Sleije Heel
- Heuvelstraat Maasbracht
- Majoor Huthstraat Linne
- Reutsdael Heel, 2^e fase

De strategische gronden worden onderstaand kort toegelicht.

Rector Driessenstraat Heel

Rector Driessenstraat Heel is in de jaarrekening 2013 afgewaardeerd tot nihil omdat er geen vooruitzichten waren op de verkoop van gronden. Bij raadsbesluit van 18 januari 2018 zijn deze gronden in het kader van de aanpak planvoorraad komen te vervallen en is de bestemming gewijzigd naar 'Groen'. Momenteel wordt samen met een woningbouwcorporatie onderzocht of de bouw van zeven grondgebonden huurwoningen voor de doelgroep senioren financieel haalbaar is.

Catualiumplein Heel

De gronden zijn in het verleden eveneens afgewaardeerd tot nihil vanwege het ontbreken van ontwikkelpotentieel. Bij raadsbesluit van 18 januari 2018 zijn deze gronden in het kader van de aanpak planvoorraad komen te vervallen. De nieuwe bestemming is openbaar groen.

De Sleije Heel

Het complex De Sleije in Heel is in de jaarrekening 2013 tot nihil afgeraamd. Bij raadsbesluit van 18 januari 2018 zijn deze gronden in het kader van de aanpak planvoorraad komen te vervallen en is de bestemming gewijzigd naar 'Groen'. Het perceel ligt binnen de begrenzing van het project 'Winkelhart Heel'. Als dat project tot uitvoering komt, zal de kavel in die planontwikkeling worden ingebracht.

Heuvelstraat Maasbracht

Op basis van de opdracht van de raad tot afbouw van het contingent is de boekwaarde van de Heuvelstraat in 2015 afgewaardeerd tot agrarische grondwaarde van € 4,50 per m². Mede omdat bouwclaims ontbreken is besloten tot genoemde afwaardering. In het plan van aanpak 'Woonwagen- en standplaatsenbeleid' is dit

gebied als zoekgebied opgenomen voor de realisatie van aantal nieuwe woonwagendstandplaatsen. De onderzoeken die moeten uitwijzen of dit haalbaar is, zijn in het najaar 2023 opgestart.

Majoor Huthstraat Linne

Bij raadsbesluit van 18 januari 2018 zijn deze gronden in het kader van de aanpak planvoorraad komen te vervallen en is de bestemming gewijzigd naar 'Groen'. In het plan van aanpak 'Woonwagend- en standplaatsenbeleid' zijn deze gronden aangewezen voor de realisatie van twee nieuwe woonwagendstandplaatsen. De onderzoeken die moeten uitwijzen of dit haalbaar is, lopen momenteel.

Reutsdael Heel, 2e fase

Fase 2 van woningbouwlocatie Reutsdael Heel (zijde Sportparklaan) is bij raadsbesluit van 18 januari 2018 in het kader van de afbouw planvoorraad 'on hold' gezet. De nieuwe bestemming is vooralsnog openbaar groen. Wel wordt onderzocht of de bouw van een aantal huurwoningen hier financieel haalbaar is.

Gebiedsontwikkelingen

De gemeente heeft een faciliterende rol bij de volgende gebiedsontwikkelingen:

- Linne Zuidoost (gemengd project)
- Op de Konie Stevensweert
- Krijtenberg Beegden
- Sleydal Heel

Linne Zuidoost

Het project Linne Zuidoost is een zogenaamd gemengd project. Dit wil zeggen dat de gemeente zowel een actief als een faciliterend grondbeleid voert. Inmiddels zijn alle gronden in het bezit van de projectontwikkelaar. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het onderdeel "Bouwgronden in exploitatie".

Op de Konie Stevensweert

Voor het project Op de Konie heeft de gemeenteraad op 29 januari 2019 een bestemmingsplan, exploitatieplan en interne grondexploitatie vastgesteld. Binnen het plangebied is hiermee de bouw van maximaal 29 woningen mogelijk gemaakt. De gemeente betaalt het bouw- en woonrijp maken van het plan. De kosten hiervoor worden op de eigenaren verhaald via een te betalen exploitatiebijdrage. Inmiddels zijn exploitatiebijdragen ontvangen voor 21 te realiseren woningen.

In februari 2020 heeft de gemeente met drie andere partijen gronden geruild (met gesloten beurzen). Deze grondruil was noodzakelijk om het nieuwe stedenbouwkundig plan voor het plangebied te kunnen realiseren. Met de grondruil heeft de gemeente de ondergrond voor de openbare ruimte in eigendom gekregen en zijn de bouw kavels op naam van de ontwikkelpartijen gezet.

In 2020 heeft de gemeente haar voorbereidende werkzaamheden in het gebied voorlopig afgerond: de riolering en bouwwegen zijn aangelegd en de nieuwe speeltuin is ingericht en gebruiksklaar opgeleverd. De kosten voor de speeltuin zijn in de jaarrekening 2021 geactiveerd onder de materiële vaste activa en maken derhalve geen onderdeel meer uit van de grondexploitatie. Door de overheveling sluit de herziene grondexploitatie met een verwacht resultaat van rond de nullijn.

In 2021 is de bouw van de eerste woningen gestart. De bouw van de projectwoningen is in 2023 afgerond. In 2023 is ook de definitieve infrastructuur al aangelegd om de overlast voor degenen die er al wonen zo veel mogelijk te beperken. Naar gelang de bouw kavels worden bebouwd, worden er nog aanpassingen doorgevoerd aan de trottoirs (aanleg inritten naar de woningen en eventueel verplaatsen lichtmasten).

Krijtenberg Beegden

De gemeente ontvangt van elke verkochte m² grond door de projectontwikkelaar een bijdrage van € 7. Ontvangsten worden aan de reserve Ontwikkelbedrijf toegevoegd.

De ontwikkeling van het plangebied loopt gestaag door: in 2021 zijn er 5 projectwoningen opgeleverd en is het deel van de infrastructuur dat al gereed is door de projectontwikkelaar overgedragen aan de gemeente. Op 19 december 2023 is het laatste bestemmingsplan dat de laatste vijf bouwtitels planologisch mogelijk moet maken door de gemeenteraad vastgesteld. Afronding van het totale project wordt verwacht rond 2027.

Sleydal Heel

De gemeente ontvangt van elke verkochte m² grond een bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen. Ontvangsten worden aan de reserve Ontwikkelbedrijf toegevoegd.

De oude exploitatie Sleydal Heel is in 2024 nagenoeg afgerond. Er is nog een aanvullende fase 5 in voorbereiding, waarvan het bestemmingsplan in 2025 wordt voorgelegd aan de Raad.

Risico's plannen en reservepositie

Risico's

Het volgende risico wordt bij de grondexploitatie onderkend:

Netcongestie

Economische groei, woningbouw en digitalisering van de maatschappij leiden tot een aanzienlijke groei van de vraag naar elektriciteit. Daarnaast is sprake van een sterke groei van de opwekking van duurzame energie door middel van bijvoorbeeld zonnepanelen en windmolens. Door deze ontwikkelingen staat de capaciteit van het elektriciteitsnet in Nederland onder druk. Bij netcongestie kan de netbeheerder de vraag naar en het aanbod van transport van elektriciteit niet (volledig) verzorgen, doordat de capaciteit van het elektriciteitsnet ontoereikend is. Een groot deel van Nederland heeft inmiddels met (een bepaalde mate) van netcongestie te maken. Diverse partijen in de vastgoedsector, van de projectontwikkelaar tot de eindgebruiker zoals een zakelijk huurder of een bewoner, lopen het risico geconfronteerd te worden met een situatie waarin niet kan worden voldaan aan hun vraag naar transport van elektriciteit. Het gevolg hiervan is onder meer dat vastgoedprojecten vertraging oplopen omdat panden niet op korte termijn aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet. Deze vertraging kan mogelijk ook leiden tot hogere kosten (onder meer doordat aannemers een hogere risico-opslag calculeren). Enexis verdubbelt de komende jaren het aantal transformatorhuisjes in de gemeenten. Enexis heeft daarom de gemeenten verzocht rekening te houden met de potentiële verkoop van snippergroen aan Enexis. Deze 'ruimte' hebben ze nodig in de (nabije) toekomst voor transformatiehuisjes (trafo's).

Stikstof

De risico's voor wat betreft stikstof zijn nader uitgewerkt onder het kopje 'Stikstofbeleid' eerder in deze paragraaf; korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

Reserve Nautische Boulevard

De raad heeft in juni 2019 besloten om een bedrag van € 550.000 uit de reserve 'Kansenkaart herstructurering' in te zetten ter dekking van het gemeentelijk aandeel in de onrendabele top van het project Nautische Boulevard. De onrendabele top blijkt uit de businesscase/grondexploitatie, welke in 2019 door de raad is vastgesteld. Vanwege de verslaggevingsvoorschriften (verwachte tekorten dienen afgedekt te worden door een voorziening) is dit bedrag nadien overgeheveld vanuit voornoemde reserve naar de Voorziening grondexploitatie Nautische Boulevard.

Bij de jaarrekening 2021 is de voorziening voor het verwachte tekort voor het project Nautische Boulevard verminderd van € 550.000 naar € 312.500 (50% van het geraamde tekort). Dit vanwege actualisatie van de grondexploitatie. De vrijval uit de voorziening van € 237.500 is bij de bestemming van het jaarrekeningsaldo 2021 toegevoegd aan de nieuw gevormde bestemmingsreserve Nautische Boulevard. Dit omdat de eerder beschikbare middelen van € 550.000 volledig beschikbaar moeten blijven voor het afdekken van risico's binnen het project.

Op grond van het geraamde tekort van € 542.000 bij de jaarrekening 2023 is de voorziening bepaald op een bedrag van € 271.000 ultimo 2023. De omvang van de bestemmingsreserve Nautische Boulevard bedroeg

ultimo 2023 € 279.000. De voorziening en bestemmingsreserve salderen tot een totaalbedrag van € 550.000, wat voldoende is om het tekort volgens de businesscase Nautische Boulevard af te dekken.

Reserve ontwikkelingsbedrijf

In navolging van voorgaande jaren worden de resultaten van de diverse grondexploitaties verwerkt in de reserve Ontwikkelingsbedrijf. In het verleden is uit deze reserve geld gebruikt voor de ontwikkeling van maatschappelijke projecten. De economische ontwikkeling en de daaruit voortvloeiende herijking van projecten hebben geleid tot lager bijgestelde verwachte resultaten en uitputting van de reserve.

De reserve ontwikkelingsbedrijf was nihil ultimo 2016. De reserve is voorheen ingezet om de tekorten of lagere opbrengsten van de bijgestelde plannen financieel af te dekken.

Zoals opgenomen in de huidige grondnota komen onverwachte tegenvallers ten laste van de Algemene Reserve als die niet opgevangen kunnen worden door de reserve Ontwikkelingsbedrijf.

Zoals vermeld in de Nota Reserves en voorzieningen 2021-2024 bedraagt het plafond van de Reserve ontwikkelingsbedrijf € 1 miljoen. Dit plafond is gebaseerd op een risicoanalyse. Overtollige middelen worden overgeheveld naar de Algemene reserve. Mocht door onvoorziene omstandigheden de omvang van de Reserve ontwikkelingsbedrijf op enig moment van onvoldoende omvang zijn om de onderkende risico's af te dekken, dan zal een gemotiveerd voorstel aan de raad worden voorgelegd om een deel van de Algemene reserve terug te laten vloeien naar de Reserve ontwikkelingsbedrijf.

Het verwachte verloop van de reserve ontwikkelingsbedrijf is als volgt:

	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo	€ 789.200	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000
Bij	€ 440.600	€ 100.000	-	-	-
Af	€ 229.800	€ 100.000	-	-	-
Eindsaldo	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000

Geraamde toevoegingen 2024:

1. Tussentijdse winstneming 2023 Linne Zuidoost	€ 50.400
2. Aanvulling reserve tot € 1 miljoen uit jaarrekeningsaldo 2023	€ 126.900
3. Winstneming project Bosserhofsveld Maasbracht in verband met afsluiten project	€ 33.500
4. Verkoop gebouwen (Maaskei) (2 ^e prorap 2023)	€ 100.000
5. Opbrengst verkoop gronden (1 ^e prorap 2024)	<u>€ 129.800</u>
Totaal	€ 440.600

Ad 1 t/m 3. De mutaties zijn het gevolg van de resultaatbestemming bij de jaarrekening 2023.

Ad 3. Het project Bosserhofsveld Maasbracht is in 2023 afgerond en administratief afgesloten bij de jaarrekening 2023. De gerealiseerde winst is in 2023 toegevoegd aan de reserve ontwikkelingsbedrijf.

Ad 4. De verkoop van het gebouw Maaskei was voorzien in Q4 2023, maar de overdracht vindt uiteindelijk pas plaats in Q3 2024.

Ad 5. In de 1^e programmarapportage 2024 is voorgesteld om de opbrengst van € 129.800 in verband met de verkoop van een tweetal percelen in Linne toe te voegen aan de reserve ontwikkelingsbedrijf.

Geraamde onttrekkingen 2024:

1. Tijdelijke huisvesting verenigingen Wesseem	€ 80.000
2. Herontwikkeling voormalig instituutsterrein St. Anna in Heel	€ 100.000
3. Storting Algemene reserve, vrijval boven € 1 miljoen	€ 49.800
	€ 229.800

Ad 1. Dit bedrag wordt ingezet voor de tijdelijke huisvesting verenigingen Wesseem en de investering in de stroomvoorziening (accubatterij) in 2024.

Ad 2. Betreft het restant budget voor de herontwikkeling van het voormalig instituutsterrein St. Anna in Heel dat ten laste van de reserve ontwikkelingsbedrijf komt. Dit betreft een subsidie die pas wordt uitgekeerd bij afronding van het bouwproject. Verwachting is dat dit in 2025 of zelfs pas in 2026 zal zijn.

Ad 3. Afroming van het saldo in de Reserve Ontwikkelbedrijf, saldo € 1.000.000.

Geraamde onttrekkingen 2025:

1. Herontwikkeling voormalig instituutsterrein St. Anna in Heel	€ 100.000
---	-----------

Ad 1. Betreft het restant budget voor de herontwikkeling van het voormalig instituutsterrein St. Anna in Heel dat ten laste van de reserve ontwikkelingsbedrijf komt. Dit betreft een subsidie die pas wordt uitgekeerd bij afronding van het bouwproject. Verwachting is dat dit in 2025 of zelfs pas in 2026 zal zijn.

Geraamde toevoeging 2025:

1. Aanvulling reserve tot € 1 miljoen	€ 100.000
2. Exploitatiebijdragen Krijtenberg en Sleydal Heel	PM
	€ 100.000

Ad 1. Om de reserve ontwikkelingsbedrijf op het vereiste niveau van € 1 miljoen te brengen, wordt een bedrag van € 100.000 overgeheveld vanuit de algemene reserve.

Ad 2. De gemeente ontvangt van elke verkochte m² grond door de projectontwikkelaar een bijdrage. De ontvangsten worden aan de reserve Ontwikkelbedrijf toegevoegd.

Weerstandvermogen/capaciteit

De risico's van de grondexploitatie worden behoudens voornoemd saldo en indien nodig afgedekt door de weerstandscapaciteit van de gemeente. Mogelijke onvoorzienbare tegenvallers komen ten laste van de algemene reserve.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de financiële positie van de grondexploitatie in relatie tot de risico's als ruim voldoende kan worden aangemerkt. Voorwaarde hierbij is wel dat de toekomstige verkopen in de huidige exploitatie zijnde bestemmingsplannen gerealiseerd gaan worden.

5.8 Wet open overheid

Inleiding

In de hedendaagse maatschappij is het cruciaal dat overheidsinstanties transparant opereren om het vertrouwen van burgers te behouden. De Wet open overheid (Woo), die op 1 mei 2022 in werking is getreden en de Wet elektronische publicaties (Wep, per 1 juli 2021), spelen een essentiële rol in het bevorderen van openheid en toegankelijkheid van overheidsinformatie. Deze wetten streven ernaar het bestuur transparanter te maken en de controleerbaarheid door burgers te vergroten.

Volgens de Woo zijn overheidsorganen, inclusief gemeenten, verplicht om actief informatie openbaar te maken. Dit omvat niet alleen beleidsdocumenten en besluiten, maar ook achterliggende stukken en verantwoordingsinformatie. Op deze manier krijgen burgers een beter inzicht in het handelen van hun gemeente en de overwegingen achter genomen beslissingen.

Voor gemeenten betekent de implementatie van de Woo zowel een uitdaging als een kans. Het naleven van de wet vraagt om een gestructureerde aanpak van informatiebeheer en -publicatie, waarbij technologie vaak een ondersteunende rol speelt. Door proactief informatie vrij te geven, kunnen gemeenten niet alleen voldoen aan wettelijke verplichtingen, maar ook het vertrouwen en de betrokkenheid van burgers versterken.

Doel van de Wet open overheid

Het doel van de wet is het transparanter maken van overheden. Daarnaast heeft de Woo als doel om overheidsinformatie beter vindbaar en uitwisselbaar te maken, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren. Deze doelstellingen zijn afgeleid van de Grondwet, waarin staat dat de overheid openbaarheid in acht moet nemen bij de uitvoering van haar taken, zoals bepaald in artikel 110. Binnen de wet bestaan er twee vormen van openbaarheid:

Passieve openbaarheid

Dit volgt het uitgangspunt van de Wob (Wet openbaar bestuur). Documenten worden openbaar gemaakt naar aanleiding van een ingediend Woo-verzoek.

Actieve openbaarheid

Dit betekent dat een overheidsorgaan zoveel mogelijk informatie uit eigen beweging openbaar maakt. Hiervoor is dus géén verzoek vanuit een burger/bedrijf benodigd.

Het onderdeel "actieve openbaarheid" wordt gefaseerd ingevoerd. De eerste set informatiecategorieën moeten actief openbaar gemaakt worden vanaf 1 november 2024.

Het beginsel van openbaarheid is "openbaar, tenzij". Dit betekent dat documenten openbaar worden gemaakt, tenzij er een wettelijke uitzonderingsgrond van toepassing is. Wanneer een uitzonderingsgrond wordt toegepast, moet duidelijk worden gemotiveerd waarom deze is gebruikt.

Wet elektronische publicaties

De Wep is reeds op 1 juli 2021 van kracht geworden en introduceerde een verplichting voor gemeenten om alle wettelijk voorgeschreven bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten die niet tot één of meer belanghebbenden zijn gericht, in een officieel elektronisch publicatieblad te doen. Gemeente Maasgouw voldoet aan deze wetgeving. Binnen het project Woo/Wep wordt voor het onderdeel Wep dan ook enkel gekeken naar mogelijke verbeteringen die aangebracht kunnen worden.

Implementatie

Er is een projectgroep ingesteld, bestaande uit de drie MER-gemeenten en de GR SC MER, die de implementatie van de Woo en Wep begeleidt. Het ambitieniveau is vastgesteld op "basis". Dit betekent dat de organisaties na afronding van dit project voldoen aan de basisverplichtingen zoals opgelegd in de wet.

Het project is verdeeld in diverse deelprojecten, die veel raakvlakken met elkaar hebben. Deze deelprojecten zijn:

- Bepalen takenpakket en positionering Woo-contactfunctionaris.
- Het opstellen/aanpassen van beleidskaders.
- Inventarisatie van de informatiecategorieën.
- Interpretatie van de uitzonderingsgronden.
- Het opstellen van publicatieprocessen.
- Het MER-breed uniformeren van het proces voor het behandelen van een Woo-verzoek.
- Het, waar mogelijk, verbeteren en beschrijven van het proces digitale terinzagelegging.
- De aanschaf en implementatie van een anonimiseringstool.
- Het inrichten van een digitale faciliteit voor het indienen van een Woo-verzoek.
- Het aansluiten op en vullen van de Woo-index.
- De aanschaf en implementatie van een publicatieplatform.

De anonimiseringstool wordt op korte termijn geïmplementeerd en het uniforme proces is grotendeels beschreven. De overige deelprojecten lopen momenteel of worden conform planning opgestart.

Het budget voor Maasgouw bedraagt structureel € 35.200. Uit dit budget worden onder andere de projectleider, publicaties via Daadkracht en kosten voor de anonimiseringstool betaald.

5.9 Vluchtelingen

Inleiding

De gezamenlijke opgaven voor gemeenten in Nederland om opvang en/of huisvesting te realiseren voor ontheemden uit Oekraïne, voor asielzoekers en voor statushouders heeft een flinke impact op gemeenten. Niet alleen op het vlak van huisvesting maar ook om (druk op) voorzieningen, onderwijs, zorg en integratie. In deze paragraaf wordt de stand van zaken geschetst zoals die was eind augustus. De gemeenteraad zal verder in ieder geval op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen via de kwartaalberichten aan de gemeenteraad en de 1e prorap 2025.

Ontwikkelingen voorzien in 2025

Nieuw kabinet

Met de beëdiging van een nieuw kabinet op 2 juli 2024 en een hoofdlijnenakkoord zijn er nog zeer veel zaken onzeker waardoor het lastig is hierop te anticiperen. In het hoofdlijnenakkoord wordt ingezet op forse inperking van de immigratie door met name een streng asielbeleid. Ook wordt onder meer aangekondigd dat de Spreidingswet wordt ingetrokken en dat er een verbod komt op het met voorrang huisvesten van statushouders. Tegelijkertijd zal de behoefte aan opvangplekken niet plots zijn verdwenen en zal het Rijk voor opvang en huisvesting altijd aangewezen zijn op locaties in gemeenten. Wat dit voor 2025 zal gaan betekenen is nog onduidelijk.

Resolutie VNG

Duidelijk is dat de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord 'Hoop, lef en trots' behoorlijke implicaties kan hebben voor het gemeentelijk beleid ten aanzien van asielopvang tot en met integratie. Het bestuur toetste daarom haar inzet op dit thema door middel van de resolutie 'Samenhangend beleid in de asielketen dat uitvoerbaar is voor gemeenten' bij de leden. Tijdens de Algemene ledenvergadering van de VNG op 26 juni 2024 is deze resolutie aangenomen. De VNG zal erop inzetten dat:

1. negatieve consequenties van nationale keuzes inzake asielbeleid niet mogen worden afgewenteld op gemeenten,
2. als de Spreidingswet wordt ingetrokken dat pas te doen als de asielketen op orde is met voldoende (langdurig perspectief op) doorstroom en uitstroom en
3. gemeenten de huisvestingsopgave voor statushouders mogen blijven invullen op een manier die past binnen het lokale huisvestingsbeleid.

Aanpak asielopgave

Het rijk is verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers, inclusief alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv), maar kan dit uiteraard niet zonder de medewerking van gemeenten en provincies. In 2024 werken in het licht van de Spreidingswet en onder regie van de Commissaris der Koning en de Limburgse Regietafel (LIRT) de gemeenten in Limburg gezamenlijk aan de provinciale opvangopgave. Opvangplekken die er nu zijn of die voor 1 juli 2025 beschikbaar komen, kunnen meetellen als onderdeel van de provinciale opvangopgave. Deze plekken moeten minstens tot 1 februari 2026 beschikbaar zijn.

Ondanks het genoemde Hoofdlijnenakkoord en de richting die daarin is gepresenteerd hebben alle gemeenten in Limburg uitgesproken hun inzet op het asiëldossier te willen continueren en samen bij te dragen aan de verlichting van de situatie in Ter Apel. De Limburgse Regietafel blijft de realisatie van een stabiel landschap nastreven, omdat dat van belang is om dit weerbarstige maatschappelijke dossier op orde te krijgen.

Op grond van de Spreidingswet brengt de Commissaris der Koning voor 1 november 2024 verslag uit aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van de resultaten van de provinciale aanpak. Wanneer gemeenten tot een sluitende verdeling komen, legt de staatssecretaris dit vast in een verdeelbesluit. Lukt het gemeenten niet om samen de hele provinciale opgave te verdelen, dan kan de staatssecretaris gemeenten aanwijzen die gehouden zijn om het vastgestelde aantal opvangplekken te realiseren.

Ontheemden Oekraïne

Richtlijn Tijdelijke Bescherming

Vanwege de stroom aan vluchtelingen uit Oekraïne en om dezelfde standaarden en rechten aan mensen uit Oekraïne te kunnen garanderen in alle EU-lidstaten, heeft de Raad van de Europese Unie de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) op 4 maart 2022 in werking gesteld. De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) geeft vluchtelingen uit Oekraïne recht op opvang en medische zorg, onderwijs voor minderjarige kinderen en de mogelijkheid om te werken. De RTB is op 25 juni opnieuw verlengd met een jaar en geldt tot en met 4 maart 2026.

Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne

Op 1 juli 2024 is de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne (TWOO) in werking getreden en is er niet langer sprake van geldend staatsnoodrecht. Ook is per 1 juli 2024 een wettelijke plicht opgenomen tot het innen van een eigen bijdrage voor gas, water en elektra voor ontheemden die (voldoende) inkomen uit arbeid hebben.

Verwachting 2025

Hoewel gehoopt wordt dat er een spoedig einde zal komen aan de Russische agressie, moet er rekening mee worden gehouden dat de behoefte aan opvanglocaties voor ontheemden uit Oekraïne zal blijven bestaan en dat ook in Maasgouw voortzetting en mogelijk zelfs uitbreiding van het aantal opvangplekken nodig zal zijn. Daarnaast wordt binnen de Europese Unie en door de Rijksoverheid gewerkt aan beleid voor de lange termijn gericht op terugkeer maar ook op integratie van de ontheemden die niet zullen terugkeren.

Taakstelling statushouders

De huisvesting en begeleiding van statushouders is een verantwoordelijkheid van gemeenten. Asielzoekers worden statushouders (of vergunninghouders) zodra ze een verblijfsvergunning krijgen. Ze gaan dan deel uitmaken van de Nederlandse samenleving. Het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) koppelt deze vergunninghouders aan gemeenten. Gemeenten zijn verplicht statushouders passende woonruimte aan te bieden. De Rijksoverheid bepaalt elk half jaar hoeveel vergunninghouders gemeenten moeten plaatsen. Dit aantal staat in de taakstelling voor huisvesting vergunninghouders. De taakstelling voor de gemeente Maasgouw voor de eerste helft van 2024 bedroeg 26 personen. Deze taakstelling hebben we gerealiseerd. Voor de tweede helft van 2024 bedraagt de taakstelling 25 personen. Hoewel gelet op het behalen van de taakstellingen onverminderd een grote opgave blijft, zijn we er tot op heden wel nog steeds in geslaagd. Uiteraard biedt dat geen garanties voor de toekomst. Vooral nog wordt verwacht dat ondanks de onzekerheden over het toekomstig rijksbeleid er ook voor 2025 nieuwe taakstellingen zullen volgen. Gelet daarop zal het college de inspanningen op de huisvesting en begeleiding van statushouders onverminderd voortzetten.

Financiën

Volwassen ontheemden met een inkomen gaan in de gemeentelijke opvang een eigen bijdrage betalen voor die opvang. Deze bijdrage kan vanaf 1 juli 2024 worden opgelegd, gemeenten hebben echter de mogelijkheid om binnen een half jaar hier naar toe te werken en te starten met het innen van een eigen bijdrage per 1 januari 2025. In het tweede halfjaar van 2024 is in samenwerking met de andere MER gemeenten en SC MER SD gewerkt aan de implementatie van deze nieuwe taak, inning eigen bijdrage ontheemden Oekraïne, zodat wij per 1 januari 2025 kunnen starten met de inning van de eigen bijdrage. De hoogte van de bijdrage is een vast bedrag voor gas, water en elektra (GWE) van € 105 per maand per volwassen ontheemden. Dus per gezin (al dan niet met kinderen) is de bijdrage maximaal € 210. Bij locaties waar maaltijden standaard worden verzorgd komt een bijdrage voor catering bovenop de bijdrage voor GWE. Binnen onze gemeente is dit laatste niet aan de orde.

Bij de vaststelling van de jaarstukken 2023 is een nieuwe reserve aanpak t.b.v. vluchtelingen met een dotatie van € 1.314.100 gevoteerd. Uit deze reserve wordt jaarlijks een bedrag van € 35.000 voor de jaren 2025 en 2026 gehaald ter dekking van de bijdrage aan SC MER m.b.t. een jobhunter statushouders.

Vanuit de Programmabegroting 2024 wordt ook nog voor 2025 een bedrag van € 150.000 onttrokken voor extra capaciteit t.b.v. wonen en volkshuisvesting.

De vergoeding aan gemeenten voor de verstrekking aan Oekraïners is geregeld in de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. In 2024 heeft het Rijk een dringend verzoek gedaan om het overschot dat gemeenten hadden over 2023 terug te betalen. Echter dit was geen verplichting. Ook voor 2024 zal dit verzoek naar alle waarschijnlijkheid worden gedaan.

De overschotten bij gemeenten zullen in 2024 sowieso teruglopen t.o.v. 2023 omdat het normbedrag is verlaagd van € 83 per gerealiseerde plek per dag in 2023 naar € 61 in 2024. Uit het normbedrag dat wij per gerealiseerde plek per dag ontvangen betalen wij de kosten voor huisvesting, leefgeld en de begeleiding van de Oekraïners door vluchtelingenwerk.

6. Financiële (meerjaren-)planning

6.1 Programmaplan: baten en lasten per programma

Programma	Taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
01 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering							
	Lasten						
	0.1 - Bestuur	1.707.079	1.462.700	1.386.741	1.370.013	1.363.013	1.363.013
	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	2.098.580	2.181.851	2.202.499	2.226.960	2.230.860	2.230.860
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	125.318	136.128	234.464	224.464	224.464	224.464
	3.1 - Economische ontwikkeling	38.000	39.000	1.020.700	14.500	14.500	14.500
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.200	90.100				
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	54.421	131.787	91.235	91.235	91.235	91.235
	Totaal Lasten	4.024.598	4.041.566	4.935.639	3.927.172	3.924.072	3.924.072
	Baten						
	0.1 - Bestuur	75.979					
	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	61.870	67.032	67.032	67.032	67.032	67.032
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	11.936	20.660	20.660	20.660	20.660	20.660
	Totaal Baten	149.785	87.692	87.692	87.692	87.692	87.692
	Saldo	-3.874.812	-3.953.874	-4.847.947	-3.839.480	-3.836.380	-3.836.380
02 Dienstverlening							
	Lasten						
	0.2 - Burgerzaken	618.261	828.919	1.189.045	1.189.045	1.189.045	1.187.885
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	854	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	131.480	151.530	156.238	156.238	156.238	156.238
	Totaal Lasten	750.595	989.449	1.354.283	1.354.283	1.354.283	1.353.123
	Baten						
	0.2 - Burgerzaken	289.017	350.415	373.415	384.415	384.415	384.415
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	91.598	85.654	85.654	85.654	85.654	85.654
	Totaal Baten	380.615	436.069	459.069	470.069	470.069	470.069
	Saldo	-369.980	-553.380	-895.214	-884.214	-884.214	-883.054
03 Sociaal Domein							
	Lasten						
	3.4 - Economische promotie	13.449	13.484	13.484	13.484	13.484	13.484
	4.1 - Openbaar basisonderwijs	47.982	54.903	54.903	54.903	54.903	54.903
	4.2 - Onderwijshuisvesting	944.082	940.283	940.955	940.815	944.449	887.824
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	965.052	1.384.722	1.180.930	1.197.903	1.216.303	1.235.303
	5.1 - Sportbeleid en activering	1.901.648	2.144.570	2.081.763	2.055.243	2.055.243	2.046.993
	5.2 - Sportaccommodaties	1.493.123	1.545.522	1.488.007	1.577.329	1.493.821	1.474.698
	5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	519.604	719.335	530.329	529.929	529.509	529.070
	5.6 - Media	378.231	580.401	382.327	382.327	382.327	382.327
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	60.601	17.971	17.871	17.871	17.871	17.871
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	4.099.449	3.784.994	3.234.141	3.317.704	3.419.586	3.524.496
	6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.248.144	1.655.584	1.442.679	1.398.080	1.398.080	1.398.080
	6.3 - Inkomensregelingen	9.699.106	9.503.115	8.540.284	8.433.613	8.434.034	8.434.461
	6.4 - WSW en beschut werk	3.058.065	2.550.313	2.610.961	2.553.201	2.460.609	2.303.096
	6.5 - Arbeidsparticipatie	498.234	750.069	955.027	870.273	835.273	835.273
	6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.654.797	1.549.524	1.559.395	1.533.243	1.501.126	1.485.541
	6.71A - Hulp bij het huishouden (WMO)	2.583.898	2.501.830	2.507.217	2.507.217	2.507.217	2.507.217
	6.71B - Begeleiding (WMO)	1.240.699	1.271.050	1.271.050	1.271.050	1.271.050	1.271.050
	6.71C - Dagbesteding (WMO)	415.756	499.450	499.450	499.450	499.450	499.450
	6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	0					
	6.72A - Jeugdhulp begeleiding	240.337	278.115	200.808	200.808	200.808	200.808
	6.72B - Jeugdhulp behandeling	822.369	46.800	46.800	46.800	46.800	46.800
	6.72C - Jeugdhulp dagbesteding	566.311	529.000	529.000	529.000	529.000	529.000
	6.73A - Pleegzorg	177.038	201.300	201.300	201.300	201.300	201.300
	6.73B - Gezinsgericht	26.141					
	6.73C - Jeugdhulp met verblijf overig	924.717	625.800	662.535	664.351	664.581	664.803
	6.74A - Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.255.403	2.011.000	2.088.000	1.079.000	1.079.000	1.079.000
	6.74B - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	805.601	503.600	503.600	503.600	503.600	503.600
	6.74C - Gesloten plaatsing	256.519	230.000	230.000	230.000	230.000	230.000
	6.81A - Beschermd wonen (WMO)	324.171	510.630	521.897	646.854	633.684	633.684
	6.81B - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	16.738	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	6.82 - Geëscaleerde zorg 18-	0					
	6.82A - Jeugdbescherming	453.632	551.533	591.222	589.223	589.433	589.636
	6.82B - Jeugdreclassering	33.697	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
	7.1 - Volksgezondheid	1.423.057	1.650.564	1.691.720	1.507.045	1.507.045	1.507.045
	Totaal Lasten	38.147.649	38.695.462	36.667.655	35.441.616	35.309.586	35.176.813
	Baten						
	4.2 - Onderwijshuisvesting	147.680	148.119	148.119	148.119	148.119	148.119
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	212.201	430.182	133.600	133.600	133.600	133.600
	5.1 - Sportbeleid en activering	821.089	853.116	819.118	801.653	802.553	801.653
	5.2 - Sportaccommodaties	113.117	85.500	85.500	85.500	85.500	85.500
	5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	30.999	5.760	4.380	3.980	3.560	3.120
	5.6 - Media	23.863	199.747				
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	4.416.356	508.681	246.651	222.347	222.347	222.347
	6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	73.428					
	6.3 - Inkomensregelingen	4.673.391	4.970.360	4.140.302	4.140.302	4.140.302	4.140.302
	6.4 - WSW en beschut werk	-1					
	6.5 - Arbeidsparticipatie	0					
	6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	249.304	248.500	248.400	250.400	252.400	254.400
	6.74B - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf						
	6.81A - Beschermd wonen (WMO)	1.205.807	995.956	937.750	937.707	937.707	937.707
	7.1 - Volksgezondheid	242.466	226.969	194.625	134.950	134.950	134.950
	Totaal Baten	12.209.699	8.672.890	6.958.445	6.858.558	6.861.038	6.861.698
	Saldo	-25.937.950	-30.022.572	-29.709.210	-28.583.058	-28.448.548	-28.315.115

Programma	Taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
04 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed							
	Lasten						
	0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	107.922	119.812	116.393	116.393	116.393	116.393
	2.1 - Verkeer en vervoer	3.968.071	4.314.929	4.452.122	4.598.750	4.562.726	4.625.974
	2.2 - Parkeren	21.377	23.152	24.913	23.884	23.884	23.884
	2.4 - Economische havens en waterwegen	74.293	81.795	55.299	60.299	60.299	60.299
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	380	311	311	311	311	311
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.902.046	2.352.597	2.156.845	2.172.703	2.166.274	2.110.323
	7.2 - Riolering	1.861.949	2.186.862	2.350.824	2.349.713	2.339.941	2.371.597
	7.4 - Milieubeheer	4.295	7.669	7.669	7.670	8.568	8.568
	Totaal Lasten	7.940.333	9.087.127	9.164.376	9.329.723	9.278.396	9.317.349
	Baten						
	2.1 - Verkeer en vervoer	438.743	40.500	40.500	40.500	40.500	40.500
	2.4 - Economische havens en waterwegen	18.500	500	500	500	500	500
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.001	1	1	1	1	1
	7.2 - Riolering	4.225.971	4.632.026	4.901.536	4.963.078	4.992.907	5.114.062
	7.4 - Milieubeheer		319	319	319	319	319
	Totaal Baten	4.684.216	4.673.346	4.942.856	5.004.398	5.034.227	5.155.382
	Saldo	-3.256.117	-4.413.781	-4.221.520	-4.325.325	-4.244.169	-4.161.967
05 Leefomgeving, wonen en economie							
	Lasten						
	0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	139.695	124.230	120.206	119.302	118.168	117.221
	2.1 - Verkeer en vervoer	294.018	454.423	167.679	82.679	82.679	88.929
	2.3 - Recreatieve havens	103.480	98.473	172.678	109.178	109.178	109.178
	2.4 - Economische havens en waterwegen	19.529	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	3.1 - Economische ontwikkeling	325.287	251.467	217.219	217.219	217.207	212.049
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37.505	70.944	56.460	56.460	56.460	56.460
	3.4 - Economische promotie	767.597	890.864	732.711	732.711	732.711	732.711
	5.4 - Musea	181.973	185.312	424.301	199.301	199.301	198.687
	5.5 - Cultureel erfgoed	215.429	223.958	215.773	176.270	173.969	171.871
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	416.709	515.871	360.228	360.228	315.228	315.228
	7.3 - Afval	2.827.832	2.949.041	3.071.916	3.080.076	3.082.976	3.088.176
	7.4 - Milieubeheer	386.787	1.146.538	642.064	642.064	642.064	642.064
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	914.336	937.395	1.007.825	1.007.825	1.007.825	1.007.825
	8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.484.948	-84.900	-84.900	-84.900	-84.900	-84.900
	8.3 - Wonen en bouwen	3.753.289	4.562.521	4.392.102	4.214.189	4.214.458	4.216.587
	Totaal Lasten	13.868.415	12.376.137	11.546.262	10.962.602	10.917.324	10.922.086
	Baten						
	0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	123.687	237.450	72.650	72.650	72.650	72.650
	0.63 - Parkeerbelasting	113.575	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
	2.3 - Recreatieve havens	23.935	25.240	25.240	36.740	36.740	36.740
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	33.965	28.050	28.050	28.050	28.050	28.050
	3.4 - Economische promotie	16.694	25.980	25.750	25.980	26.215	26.454
	5.4 - Musea	9.402	8.700	8.700	8.700	8.700	8.700
	5.5 - Cultureel erfgoed	5	5	5	5	5	5
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	52.579	50.050	50.050	50.050	50.050	50.050
	7.3 - Afval	3.032.331	3.476.211	3.625.531	3.633.691	3.636.591	3.641.791
	7.4 - Milieubeheer	134.707	936.883	487.967	487.967	487.967	487.967
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	37.384	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.610.145					
	8.3 - Wonen en bouwen	477.850	404.301	503.481	502.621	501.716	500.766
	Totaal Baten	7.666.259	5.292.870	4.927.424	4.946.454	4.948.684	4.953.173
	Saldo	-6.202.156	-7.083.267	-6.618.838	-6.016.148	-5.968.640	-5.968.913
06 Gebiedsontwikkelingen							
	Lasten						
	2.4 - Economische havens en waterwegen	0					
	8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	64.753	47.525	46.157	46.157	46.157	46.157
	8.3 - Wonen en bouwen	227.200	168.945				
	Totaal Lasten	291.953	216.470	46.157	46.157	46.157	46.157
	Baten						
	8.3 - Wonen en bouwen	0					
	Totaal Baten	0					
	Saldo	-291.953	-216.470	-46.157	-46.157	-46.157	-46.157
Totaal te realiseren raadprogramma's		-39.932.969	-46.243.344	-46.338.886	-43.694.382	-43.428.108	-43.211.586

Programma	Taakveld	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Algemene dekkingsmiddelen							
	Lasten						
	0.5 - Treasury	670.627	1.098.130	1.154.700	1.316.100	1.361.100	1.376.400
	0.61 - OZB woningen	212.748	197.399	233.972	251.582	263.382	264.782
	0.64 - Belastingen overig	283.577	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
	Totaal Lasten	1.166.952	1.375.529	1.468.672	1.647.682	1.704.482	1.721.182
	Baten						
	0.5 - Treasury	2.057.713	1.064.191	1.010.451	905.610	849.046	828.380
	0.61 - OZB woningen	2.867.149	3.169.525	3.392.050	3.546.400	3.602.070	3.697.950
	0.62 - OZB niet-woningen	2.252.466	2.110.250	2.136.250	2.225.000	2.259.330	2.320.450
	0.64 - Belastingen overig	131.431	138.924	138.924	138.924	138.924	138.924
	0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	46.252.593	48.235.242	49.963.120	47.219.997	47.405.093	47.448.462
	3.4 - Economische promotie	865.040	1.153.791	1.416.891	1.688.591	1.793.691	1.793.691
	Totaal Baten	54.426.393	55.871.923	58.057.686	55.724.522	56.048.154	56.227.857
	Saldo	53.259.441	54.496.394	56.589.014	54.076.840	54.343.672	54.506.675
Overhead							
	Lasten						
	0.4 - Overhead	12.133.849	12.167.212	12.145.526	11.923.579	11.898.504	11.911.620
	Totaal Lasten	12.133.849	12.167.212	12.145.526	11.923.579	11.898.504	11.911.620
	Baten						
	0.4 - Overhead	654.152	268.000	268.000	268.000	268.000	268.000
	Totaal Baten	654.152	268.000	268.000	268.000	268.000	268.000
	Saldo	-11.479.697	-11.899.212	-11.877.526	-11.655.579	-11.630.504	-11.643.620
Onvoorzien							
	Lasten						
	0.8 - Overige baten en lasten	-290	-827.693	0	0	0	0
	0.8 - Overige baten en lasten (onvoorzien incidenteel)			25.000	25.000	25.000	25.000
	0.11- Resultaat van rekening van baten en lasten	6.377.783					
	Totaal Lasten	6.377.493	-827.693	25.000	25.000	25.000	25.000
	Baten						
	0.8 - Overige baten en lasten	5.852					
	Totaal Baten	5.852	0	0	0	0	0
	Saldo	-6.371.641	827.693	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal BBV programma's		35.408.102	43.424.875	44.686.488	42.396.261	42.688.168	42.838.055
Totaal saldo baten en lasten programma's		-4.524.866	-2.818.469	-1.652.398	-1.298.121	-739.940	-373.531
Mutaties reserves							
01 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering							
	Lasten						
	Baten	26.854	190.754	1.031.854	25.654	9.804	0
	Saldo	26.854	190.754	1.031.854	25.654	9.804	0
02 Dienstverlening							
	Lasten						
	Baten	1.304	51.304	1.304	1.304	1.304	1.304
	Saldo	1.304	51.304	1.304	1.304	1.304	1.304
03 Sociaal Domein							
	Lasten						
	Baten	362.266	7.424.000	921.527	887.069	713.500	647.343
	Saldo	2.157.826	1.470.674	921.527	887.069	713.500	647.343
04 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed							
	Lasten						
	Baten	240.000	97.206	270.000			
	Baten	253.190	404.112	63.885	77.385	77.385	65.672
	Saldo	13.190	306.906	-206.115	77.385	77.385	65.672
05 Leefomgeving, wonen en economie							
	Lasten						
	Baten	299.853	2.609.700	380.000	0	0	0
	Baten	916.800	2.750.846	432.835	102.105	101.870	101.631
	Saldo	616.947	141.146	52.835	102.105	101.870	101.631
06 Gebiedsontwikkelingen							
	Lasten						
	Baten		1.435.000				
	Baten	42.145	1.603.945				
	Saldo	42.145	168.945				
Overhead							
	Lasten						
	Baten	400.000					
	Baten	615.878	488.749	310.818	299.643	292.402	292.402
	Saldo	215.878	488.749	310.818	299.643	292.402	292.402
Onvoorzien							
	Lasten						
	Baten		1.450.723				
	Saldo		1.450.723				
Mutaties reserves							
	Lasten						
	Baten	1.302.119	11.565.906	650.000	0	0	0
	Baten	5.826.985	14.384.384	2.762.223	1.393.160	1.196.265	1.108.352
	Saldo reserves	4.524.867	2.818.478	2.112.223	1.393.160	1.196.265	1.108.352
Resultaat		0	0	459.825	95.039	456.325	734.821

6.2 Overzicht incidentele baten en lasten

Conform artikel 19, lid c BBV

Bedragen in €	2025	2026	2027	2028	Pagina
INCIDENTELE LASTEN:					
Programma 01. Algemeen Bestuur Bedrijfsvoering					
Regiodeal Midden-Limburg (dekking algemene reserve)	1.006.200				15
Open dag gemeente Maasgouw	12.000				1e prorap 2024
Project Buitenrijden in Grenspark Maas-Swalm-Nette (t/m 2025)	2.560				Begroting 2023
Programma 02. Dienstverlening					
Niet van toepassing					
Programma 03. Sociaal Domein					
Bijzondere bijstand	100.000				45
MER SD prioritering caseload werk	80.000				49
Jobhunter statushouders (dekking reserve tbv aanpak vluchtelingen)	35.000	35.000			50
Continuïteitssteun Mutsaersstichting	44.599				raad 9 juli 2024
Programma 04. Beheer Openbare ruimte, Infra, Vastgoed					
Robotmaaiers op grasvelden; aanpassing sportcomplexen	35.000				67
Beleidsplan OV slimme verlichting (vorming dekk.reserve kapitaallasten)	270.000				Begroting 2024
Programma 05. Leefomgeving, Wonen en Economie					
Archeologische objecten terrein Daelzicht Heel (synthese)	225.000				84
Kerkenvisie	35.000				84
Digitale ontsluiting passantenhavens Wessem en Maasbracht	65.000				87
Wonen en volkshuisvesting (dekking reserve claims)	150.000				Begroting 2024
Stategisch plan Verkeersveiligheid (vorming dekk.reserve kapitaallasten)	190.000				raad 19 dec.2023
Stategisch plan Verkeersveiligheid / verkeerskundige maatregelen (exploitatie)	85.000				raad 19 dec.2023
Programma 06. Gebiedsontwikkelingen					
Niet van toepassing					
Algemene Dekkingsmiddelen					
Niet van toepassing					
Overhead					
Inhuur juridische ondersteuning ivm herziening Alg. subsidieverordening	63.900				1e prorap 2024
Artificiële intelligentie (AI)	30.000				21
Eigen risico verzekeringen	20.000				22
Vennootschapsbelasting					
Niet van toepassing					
Onvoorzien					
Lasten onvoorzien incidenteel	25.000	25.000	25.000	25.000	n.v.t
Totaal raming incidentele lasten	2.474.259	60.000	25.000	25.000	

Bedragen in €	2025	2026	2027	2028	Pagina
INCIDENTELE BATEN					
Programma 01. Algemeen Bestuur Bedrijfsvoering					
Regiodeal Midden-Limburg (onttrekking algemene reserve)	1.006.200				15
Programma 02. Dienstverlening					
Niet van toepassing					
Programma 03. Sociaal Domein					
Jobhunter statushouders (onttrekking reserve tbv aanpak vluchtelingen)	35.000	35.000			50
Programma 04. Beheer Openbare ruimte, Infra, Vastgoed					
Niet van toepassing					
Programma 05. Leefomgeving, Wonen en Economie					
Wonen en volkshuisvesting (onttrekking reserve claims)	150.000				Begroting 2024
Verkoop gronden (reststrookjes en overhoeken)	10.000	10.000	10.000	10.000	n.v.t.
Programma 06. Gebiedsontwikkelingen					
Niet van toepassing					
Algemene Dekkingsmiddelen					
Niet van toepassing					
Overhead					
Niet van toepassing					
Vennootschapsbelasting					
Niet van toepassing					
Onvoorzien					
Niet van toepassing					
Totaal raming incidentele baten	1.201.200	45.000	10.000	10.000	

Toelichting incidentele baten en lasten

Ter onderbouwing van structureel en reëel evenwicht van de meerjarenbegroting is het van belang om de incidentele baten en lasten uit te zuiveren. In onderstaand overzicht wordt het incidentele karakter van de opgenomen uitgaven en inkomsten nader gemotiveerd.

Programma 01. Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Regiodeal

Zie toelichting 3.1.1. format regiodeal, pagina 15.

Open dag gemeente Maasgouw

In de 1^e prorap 2024 heeft de raad een positief besluit genomen mb.t. een open dag in het voorjaar van 2025. Zie voor een verdere toelichting 1^e prorap 2024 pagina 6.

Project Buitenrijden in Grenspark Maas-Swalm-Nette

Laatste bijdrage in 2025 aan het Interreg VI project “Buitenrijden in Grenspark Maas-Schwalm-Nette”.

Programma 03. Sociaal Domein

Bijzondere bijstand

Zie toelichting 3.3.4 format bijzondere bijstand, pagina 45.

MER SD prioritering caseload werk

Zie toelichting 3.3.4 MER SD prioritering caseload werk, pagina 49.

Jobhunter statushouders

Zie toelichting 3.3.5 format jobhunter statushouders, pagina 50.

Continuïteitssteun Mutsaersstichting

In de raadsvergadering van 9 juli 2024 heeft de raad besloten om steun te verlenen aan het continuïteitsplan van de Mutsaersstichting. Het gaat hierbij om een gemeentelijke bijdrage van € 271.858 in 2024 en € 44.599 in 2025.

Programma 04. Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed

Robotmaaiers op grasvelden; aanpassing sportcomplexen

Zie toelichting 3.4.1 Robotmaaiers op grasvelden, pagina 67.

Beleidsplan OV slimme verlichting (begroting 2024, pagina 62)

Voor het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen worden de lichtmasten in ons buitengebied (circa 1.200 stuks) voorzien van een slim systeem. Om de energiewinsten van slimme verlichting terug te laten vloeien naar de gemeente is het nodig om eenmalig de 160 kasten van Enexis voor openbare verlichting om te bouwen. Voor deze investering van € 270.000 wordt incidenteel (2025) een dekkingsreserve kapitaallasten gevormd.

Programma 05. Leefomgeving, wonen en economie

Archeologische objecten terrein Daelzicht Heel (synthese)

Zie toelichting 3.5.6 format archeologische objecten terrein Daelzicht Heel, pagina 84.

Kerkenvisie

Zie toelichting 3.5.6 format kerkenvisie, pagina 84.

Digitale ontsluiting passantenhavens Maasbracht en Wessem

Zie toelichting 3.5.9 format digitale ontsluiting passantenhavens Maasbracht en Wessem, pagina 87.

Wonen en volkshuisvesting (begroting 2024, pagina 74)

Om opvang en woningen te realiseren voor diverse kwetsbare doelgroepen (waaronder statushouders, arbeidsmigranten, zorgbehoevenden en starters) is er 1,5 fte extra capaciteit aan beleidsmedewerkers nodig (voor 2 jaar). € 150.000 per jaar (voor 2024 en 2025) wordt incidenteel gedekt uit de bestemmingsreserve claims. De periode 2024-2025 zal ook worden benut om te bepalen in hoeverre er sprake is van een structurele taak, welke formatie-omvang hiervoor benodigd is en hoeveel Rijksmiddelen worden ontvangen die passen bij de opgave.

Strategisch plan Verkeersveiligheid (begroting 2024, pagina 77 en raadsvergadering 19 december 2023)

Om uitvoering te geven aan het Strategisch plan Verkeersveiligheid is het nodig dat de exploitatiebudgetten tijdelijk worden verhoogd met € 85.000 per jaar (voor 2024 en 2025). Het restant van € 190.000 per jaar (voor 2024 en 2025) zal worden ingezet om de kapitaallasten af te dekken van de te maken investeringen (voor verkeerskundige aanpassingen) in 2024 en 2025. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar het Strategisch plan Verkeersveiligheid (raad 7 november 2023).

Verkoop gronden

Dit budget heeft te maken met het incidenteel verkopen van reststroken en overhoeken.

Overhead

Inhuur juridische ondersteuning i.v.m. herziening algemene subsidieverordening

In de 1^e prorap 2024 heeft de raad een positief besluit genomen mb.t. de inhuur van juridische ondersteuning in 2024 en 2025. Zie voor een verdere toelichting 1^e prorap 2024 pagina 20.

Artificiële intelligentie

Zie toelichting 3.1.5 format Artificiële Intelligentie, pagina 21.

Reserve eigen risico verzekeringen

Zie toelichting 3.1.5 format reserve eigen risico verzekeringen, pagina 22.

Onvoorzien

Lasten onvoorzien incidenteel

Het college kan op begrotingsbasis jaarlijks incidenteel beschikken over een bedrag van € 25.000 voor onvoorzien uitgaven. Deze geraamde post is structureel opgenomen in de exploitatie. Verantwoording over inzet van de post onvoorzien incidenteel vindt plaats via de reguliere P&C-cyclus.

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028		
	Totaal	waaraan: incidenteel	structuureel	Totaal	waaraan: incidenteel	structuureel	Totaal	waaraan: incidenteel	structuureel
Lasten programma 1. (Algemeen Bestuur & Bedrijfsvoering)	4.935.639	1.020.760	3.914.879	3.927.172	3.924.072	3.924.072	3.924.072	-	3.924.072
Lasten programma 2. (Dienstverlening)	1.354.283	-	1.354.283	1.354.283	1.354.283	1.354.283	1.353.123	-	1.353.123
Lasten programma 3. (Sociaal Domein)	36.667.655	259.599	36.408.056	35.441.616	35.408.616	35.309.586	35.176.813	-	35.176.813
Lasten programma 4. (Beheer Openbare ruimte, Infra en Vastgoed)	9.164.376	35.000	9.129.376	9.329.723	9.329.723	9.278.396	9.317.349	-	9.317.349
Lasten programma 5. (Leefomgeving Wonen en Economie)	11.546.262	560.000	10.986.262	10.962.602	10.962.602	10.917.324	10.922.086	-	10.922.086
Lasten programma 6. (Gebiedsontwikkelingen)	46.157	-	46.157	46.157	46.157	46.157	46.157	-	46.157
Totaal lasten programma's raad	63.714.372	1.875.359	61.839.013	61.061.553	61.026.553	60.829.818	60.739.600	0	60.739.600
Baten programma 1. (Algemeen Bestuur & Bedrijfsvoering)	87.692	-	87.692	87.692	87.692	87.692	87.692	-	87.692
Baten programma 2. (Dienstverlening)	459.069	-	459.069	470.069	470.069	470.069	470.069	-	470.069
Baten programma 3. (Sociaal Domein)	6.958.445	-	6.958.445	6.858.558	6.858.558	6.861.038	6.861.038	-	6.861.038
Baten programma 4. (Beheer Openbare ruimte, Infra en Vastgoed)	4.942.856	-	4.942.856	5.004.398	5.004.398	5.034.227	5.155.382	-	5.155.382
Baten programma 5. (Leefomgeving Wonen en Economie)	4.927.424	10.000	4.917.424	4.946.454	4.936.454	4.948.684	4.953.173	10.000	4.943.173
Baten programma 6. (Gebiedsontwikkelingen)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten programma's raad	17.375.486	10.000	17.365.486	17.367.171	17.357.171	17.401.710	17.528.014	10.000	17.518.014
Saldo van baten en lasten programma's	-46.338.886	-1.865.359	-44.473.527	-43.694.382	-43.669.382	-43.428.108	-43.211.586	10.000	-43.221.586
Lasten algemene dekkingsmiddelen	1.468.672	-	1.468.672	1.647.682	1.647.682	1.704.482	1.721.182	-	1.721.182
Lasten overhead	12.145.526	113.900	12.031.626	11.923.579	11.923.579	11.898.504	11.911.620	-	11.911.620
Lasten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten onvoorzien	25.000	25.000	-	25.000	-	25.000	-	25.000	-
Totale lasten BBV programma's	13.639.198	138.900	13.500.298	13.596.261	13.571.261	13.627.986	13.657.802	25.000	13.632.802
Baten algemene dekkingsmiddelen	58.057.686	-	58.057.686	55.724.522	55.724.522	56.048.154	56.227.857	-	56.227.857
Baten overhead	268.000	-	268.000	268.000	268.000	268.000	268.000	-	268.000
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baten onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale baten BBV programma's	58.325.686	0	58.325.686	55.992.522	55.992.522	56.316.154	56.495.857	0	56.495.857
Saldo van BBV programma's	44.686.488	-138.900	44.825.388	42.396.261	42.421.261	42.688.168	42.713.168	-25.000	42.863.055
Totale saldo van baten en lasten van de programma's raad en BBV	-1.652.398	-2.004.259	351.861	-1.298.121	-1.248.121	-739.940	-724.940	-15.000	-358.531
Stortingen in reserves	650.000	460.000	190.000	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	2.762.223	1.191.200	1.571.023	1.398.160	1.358.160	1.196.265	1.108.352	-	1.108.352
Geramd resultaat	2.112.223	731.200	1.381.023	1.393.160	1.196.265	0	1.108.352	0	1.108.352
Totaal lasten	78.003.570	2.474.259	75.529.311	74.657.814	74.597.814	74.457.804	74.397.402	25.000	74.372.402
Totaal baten	78.463.395	1.201.200	77.262.195	74.752.853	74.914.129	75.132.223	75.132.223	10.000	75.122.223
Saldo baten en lasten	459.825	-1.273.059	1.732.884	95.039	110.059	456.325	471.325	-15.000	749.821

6.3 Financiële foto 2025-2028

In de cijfers komt alles samen

De voorstellen die in deze programmabegroting opgenomen zijn hebben, in de meeste gevallen, financiële consequenties. In onderstaand overzicht laten wij deze gebundeld zien. Voor de inhoudelijke beleidstoelichting verwijzen wij naar de programma's en paragrafen.

	fte	Investering	2025	2026	2027	2028	Pagina
Saldo onvoorzien structureel begroting 2025-2028			3.961.000	1.369.200	1.632.900	1.632.900	
Mutaties raad 7 november 2023			-76.000	-76.000	-76.000	-76.000	
Mutaties raad 19 december 2023			-622.000	-627.300	-627.300	-627.300	
Mutaties raad 5 maart 2024			-89.200	-89.200	-89.200	-89.200	
Mutaties raad 16 april 2024			-22.600	-22.600	-22.600	-22.600	
Mutaties raad 28 mei 2024			-	-	-	-	
Mutaties raad 9 juli 2024			-1.679.200	-1.480.200	-1.364.900	-1.364.900	
Begrotingen verbonden partijen 2025							
SC MER			325.500	322.300	322.300	322.300	
Veiligheidsregio Limburg Noord			-16.500	-38.400	-39.300	-39.300	
Westrom			161.300	182.000	215.700	187.700	
RD Maasland			35.000	35.000	35.000	35.000	
Omnibuzz			-165.200	-167.300	-182.200	-219.700	
BsGW			-7.400	-18.900	-25.000	-26.400	
RUD Limburg Noord			-2.400	-2.600	-2.800	-5.900	
MGR			-	-	-	-	
Grenspark Maas-Swalm-Nette			-1.200	-500	-500	-500	
Meicirculaire 2024			1.201.000	2.838.800	2.885.700	3.113.700	
Mutaties begroting 2025-2028 t/m 9 juli 2024			3.002.100	2.224.300	2.661.800	2.819.800	
Bestaand beleid							
Ruimte stelpost btw-compensatiefonds (BCF)			126.000	126.000	126.000	126.000	
Rentekosten			-43.300	600	-27.900	37.500	
OND KG Bijstelling kredieten JIP/MIP 2025-2028			-	14.100	15.200	-65.300	
BV Cao verhoging vanaf 2025			-525.000	-525.000	-525.000	-525.000	
LOK HEF OZB woningen en niet woningen; trendmatige verhoging 1%			-	-	-	46.000	
Raad 1 oktober 2024; Mensontwikkelbedrijf Maasbracht			-155.100	-155.100	-155.100	-155.100	
Bijgesteld vertrekpunt financiële positie begroting 2025-2028			2.404.700	1.684.900	2.095.000	2.283.900	
Dekkingsvoorstellen begroting 2025-2028							
Besparingsmogelijkheden/hogere inkomsten							
3.1.7 Privacy			20.000	20.000	20.000	20.000	24
3.1.7 Verzekeringen			15.000	15.000	15.000	15.000	24
3.2.4 Extra legesinkomsten titel 1 Burgerlijke Stand			25.000	25.000	25.000	25.000	36
3.3.8 Buurtbemiddeling			-	-	13.170	13.170	57
3.4.5 Energiekosten			50.000	50.000	50.000	50.000	73
3.5.10 Actieplan energietransitie			21.500	21.500	21.500	21.500	88
3.5.10 Meeropbrengst Waboleges			100.000	100.000	100.000	100.000	88
Inzet reserves							
Inzet algemene reserve			1.006.200	-	-	-	15
Inzet Reserve t.b.v. aanpak vluchtelingen			35.000	35.000	-	-	50
OZB verhoging woningen en niet woningen							
LOK HEF OZB-verhoging (o.b.v. investering gemeenschapsaccommodaties)			-	111.000	222.000	333.000	119
LOK HEF OZB-verhoging (o.b.v. indexatie investering Medardusschool)			-	-	25.000	25.000	119
LOK HEF OZB-verhoging algemeen			46.000	138.000	46.000	46.000	119
Begroting 2025-2028 bestaand beleid inclusief dekkingsvoorstellen			3.723.400	2.200.400	2.632.670	2.932.570	
Ruimtevragend beleid							
3.1 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering							
3.1.1 Regiodeal Midden-Limburg			-1.006.200	-	-	-	15
3.1.2 Evaluatie burgerparticipatie			PM	PM	PM	PM	16
3.1.2 Evaluatie kinderraad			PM	PM	PM	PM	16
3.1.4 Uitbreiding BOA-capaciteit			-87.000	-87.000	-87.000	-87.000	18
3.1.4 Uitbreiding formatie juridisch/Openbare Orde en Veiligheid	1,00		-96.000	-96.000	-96.000	-96.000	19
3.1.5 Uitbreiding formatie control	0,78		-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	20
3.1.5 Medewerker facilitair (schoonmaak)	1,00		-59.800	-59.800	-59.800	-59.800	20
3.1.5 Opleidingskosten			-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	21
3.1.5 Communicatie met behulp van Artificiële intelligentie (AI)			-30.000	-	-	-	21
3.1.5 Communicatie met behulp van Artificiële intelligentie (AI)			-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	21
3.1.5 Reserve eigen risico verzekeringen			-20.000	-	-	-	22
3.1.6 Indexeringen			-250.000	-250.000	-250.000	-250.000	23
3.2 Dienstverlening							
3.2.1 Personeel burgerzaken	5,54		-435.500	-435.500	-435.500	-435.500	31
3.2.1 Administratief procesondersteuner	0,78		-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	33

	fte	Investering	2025	2026	2027	2028	Pagina
3.3 Sociaal domein							
3.3.1 Toekomstbestendig sociaal domein			-	-	-	-	41
3.3.3 Versterking GGD			-90.400	-90.400	-90.400	-90.400	43
3.3.4 Lokale inclusie agenda	0,22		-21.000	-21.000	-21.000	-21.000	44
3.3.4 Lokale inclusie agenda			-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	44
3.3.4 Bijzondere bijstand			-100.000	-	-	-	45
3.3.4 Opbouwwerk			-70.000	-70.000	-70.000	-70.000	46
3.3.5 Financiering IPS			-61.300	-61.300	-61.300	-61.300	47
3.3.5 Klantmanager inburgering			-26.000	-26.000	-26.000	-26.000	48
3.3.5 MER SD prioritering caseload werk			-80.000	-	-	-	49
3.3.5 Jobhunter statushouders			-35.000	-35.000	-	-	50
3.3.6 Gemeenschapsaccommodaties		10.000.000	-	-111.000	-222.000	-333.000	51
3.3.6 Meerjarig cultuurplan Noord-Limburg			-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	51
3.3.7 Uitvoering adm.werkzaamheden Wet Kinderopvang			-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	53
3.3.7 Uitvoering adm.werkzaamheden leerlingenvervoer			-43.400	-43.400	-43.400	-43.400	54
3.3.7 Buurtgezinnen Maasgouw			-21.000	-21.000	-21.000	-21.000	54
3.3.7 Medardusschool		800.000	-	-	-25.000	-25.000	55
3.3.7 Muziekonderwijs op scholen			PM	PM	PM	PM	55
3.3.7 Taskforce toekomst landschap jeugdhulp			PM	PM	PM	PM	56
3.3.8 Haalbaarheid taakstelling Wmo				-250.000	-250.000	-250.000	57
3.4 Beheer openbare ruimte, infra en vastgoed							
3.4.1 Laadpalen gemeenteloozen		40.000	-	-4.000	-4.000	-4.000	67
3.4.1 Robotmaaiers op grasvelden		110.000	-	-15.700	-15.700	-15.700	67
Robotmaaiers op grasvelden; besparing exploitatiebudgetten			2.300	2.300	2.300	2.300	67
Robotmaaiers op grasvelden; aanpassing sportcomplexen			-35.000	-	-	-	67
3.4.2 Nieuw beheerplan civieltechnische kunstwerken 2025-2028; hogere storting in voorziening			-70.000	-70.000	-70.000	-70.000	68
Nieuw beheerplan civieletechnische kunstwerken 2025-2028; herstel fietsbrug stuw Linne		350.000	-	-11.700	-11.700	-11.700	68
3.4.2 Nieuw beheerplan nautische voorzieningen 2025-2028; hogere storting in voorziening			-34.000	-34.000	-34.000	-34.000	68
Nieuw beheerplan nautische voorzieningen 2025-2028; uitdiepen gemeentelijke haven Maasbracht		150.000	-	-5.000	-5.000	-5.000	68
3.4.2 Fietspad Dam Lateraalkanaal		100.000	-	-3.300	-3.300	-3.300	69
3.4.2 Reconstructie Kastanje- en Beukenlaan Beegden voorbereiding		25.000	-	-	-400	-400	69
Reconstructie Kastanje- en Beukenlaan Beegden		550.000	-	-	-9.200	-9.200	69
3.4.2 Fietsverbinding Linne-Merum		250.000	-	-8.300	-8.300	-8.300	70
3.4.3 Riool kostendekkend			56.900	18.100	57.800	147.200	71
3.4.4 Projectleider maatschappelijk vastgoed	1,00		-109.000	-109.000	-109.000	-109.000	72
Projectleider maatschappelijk vastgoed; dekking uit CDOKE gelden			109.000	109.000	109.000	109.000	72
3.5 Leefomgeving, wonen en economie							
3.5.1 Personele capaciteit Omgevingswet	1,00		-96.000	-96.000	-96.000	-96.000	79
3.5.3 Personele capaciteit duurzaamheid	1,00		-96.000	-96.000	-96.000	-96.000	81
Personele capaciteit duurzaamheid; dekking uit CDOKE gelden			96.000	96.000	96.000	96.000	81
3.5.4 Afval kostendekkend			52.100	52.100	52.100	52.100	82
3.5.6 Archeologische objecten terrein Daelzicht Heel (synthese)			-225.000	-	-	-	84
3.5.6 Kerkenvisie			-35.000	-	-	-	84
3.5.8 BluePorts Limburg			-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	86
3.5.9 Digitale ontsluiting passantenhavens Maasbracht en Wessem			-65.000	-	-	-	87
Digitale ontsluiting passantenhavens Maasbracht en Wessem; besparing			-	10.000	10.000	10.000	87
3.5.9 Subsidie Maas- en binnenvaartmuseum			-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	87
3.6 Gebiedsontwikkelingen							
			-	-	-	-	
Post onvoorzien structureel 2025-2028	12,32	12.375.000	459.800	95.200	456.570	734.870	

Toelichting bij de financiële foto

Hieronder volgt een korte toelichting op de mutaties waarvoor geen format in hoofdstuk 3 is opgenomen.

- **Begrotingen verbonden partijen 2025**

De begrotingen 2025 van de diverse Gemeenschappelijke Regelingen waarin Maasgouw participeert zijn in de raadsvergadering van 28 mei 2024 voor zienswijze voorgelegd. De financiële bijdragen volgens de meerjarenramingen 2025-2028 van de GR-en zijn overeenkomstig opgenomen in de beginstand van de financiële foto.

Bestaand beleid

- **Meicirculaire 2024**

Dit betreft het saldo van het bedrag dat wij extra ontvangen aan algemene uitkering op basis van de Meicirculaire 2024 inclusief compensatie voor de gestegen prijzen. Zie RIB D/24/158173.

- **Ruimte stelpost btw-compensatiefonds (BCF)**

Er mag in de begroting 2025 een structurele stelpost opgenomen worden van € 646.000 voor BCF. Dit zorgt voor een verhoging van € 126.000 ten opzichte van de eerder opgenomen stelpost voor BCF.

- **Rentekosten e.d.**

Zie voor de toelichting m.b.t. de rentekosten hoofdstuk 4.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

- **Bijstellingen kredieten JIP/MIP 2025-2028**

Toevoegingen en verhogingen van investeringen aan het JIP 2024 en MIP 2025 t/m 2027 (exclusief reconstructies) zorgen voor extra kapitaallasten vanaf 2026. Voor het jaar 2025 is er een voordeel omdat de investering vervanging kunstgras voetbal Linne is verplaatst van het jaar 2024 naar 2025. De kapitaallasten komen pas in het jaar 2026 ten laste van de exploitatie. Zie voor meer informatie de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

- **Cao verhoging vanaf 2025**

De huidige cao's voor de gemeentelijke sector -de Cao Gemeenten en de Cao SGO-, lopen 31 maart 2025 af. De onderhandelingen over de volgende Cao -2025-2026- starten begin november 2024. Omdat we ook voor 2025 een salarisstijging verwachten, is het belangrijk om hiermee in de financiële foto van de begroting al rekening te houden. Er wordt een stijging verwacht van 3%, dit betekent een bedrag van € 525.000 structureel, zowel voor de gemeente Maasgouw zelf als voor het aandeel dat onze gemeente heeft in de personeelskosten van SC-MER.

- **OZB woningen en niet-woningen 2028**

In de Programmabegroting 2024 is structureel een verhoging van de OZB opgenomen van 1% voor 2024 t/m 2027. Nu met het opstellen van de begroting 2025 wordt deze verhoging ook toegepast voor het jaar 2028.

- **Mensonwikkelbedrijf Maasbracht**

In de raad van oktober 2024 wordt een voorstel gedaan voor de start van een Mensonwikkelbedrijf. De financiële ruimte (€ 155.100) vanaf 2025 zijn vooruitlopend op besluitvorming reeds meegenomen in deze financiële foto.

Dekkingsvoorstellen begroting 2025-2028

- **Besparingsmogelijkheden/hogere inkomsten**

De besparingsmogelijkheden als ook de hogere inkomsten zijn bij ieder programma onder het "kopje" heroverweging bestaand beleid toegelicht.

Inzet reserves

- **Algemene reserve inzet 2025**

Voor het jaar 2025 wordt de algemene reserve alleen aangewend voor de bijdrage aan de regiodeal voor een bedrag van € 1.006.200.

- **Reserve t.b.v. aanpak vluchtelingen**

Bij vaststelling van de jaarrekening 2023 is besloten om een gedeelte van het positieve financiële resultaat in een nieuw te vormen reserve op te nemen. Voor het jaar 2025 en 2026 wordt hier jaarlijks een bedrag van € 35.000 aan onttrokken voor de inzet van een jobhunter voor statushouders.

OZB verhoging woningen en niet-woningen

In de meerjarenbegroting van Maasgouw is jaarlijks een trendmatige verhoging van 1%-ozb-opbrengstverhoging opgenomen. Bij toevoeging van de jaarschijf 2028 wordt deze trendmatige verhoging als bestaand beleid doorgetrokken.

Meerjarenraming 2026-2028

De huidige meerjarenraming is voor wat betreft de Rijksinkomsten gebaseerd op de Meicirculaire 2024 van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daarbij wordt voor de meerjarenraming een constant prijspeil 2024 als uitgangspunt gehanteerd.

Kort na Prinsjesdag (17 september 2024) zal ook de Septembercirculaire 2024 door de Rijksoverheid worden gepubliceerd met daarin de meest actuele ontwikkelingen. Deze Septembercirculaire kan niet meer worden verwerkt in deze begroting 2025.

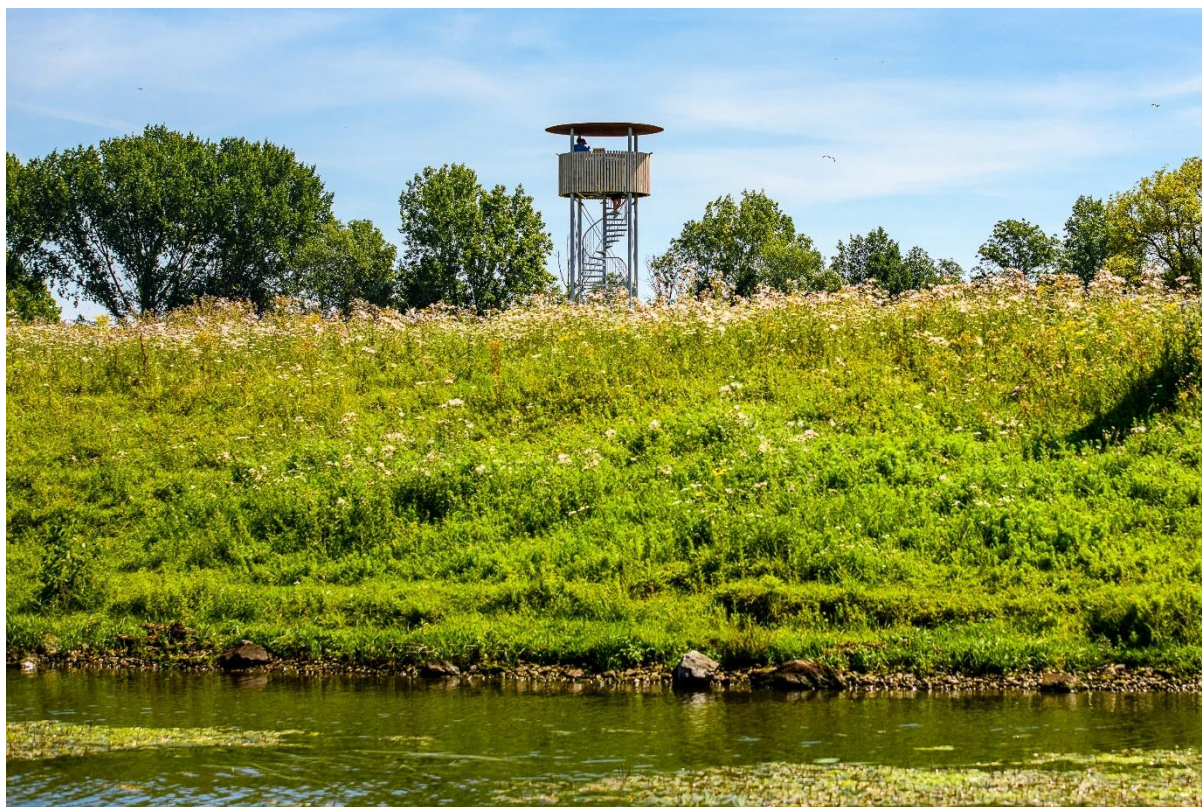
De financiële consequenties van de Septembercirculaire 2024 zullen via een Raadsinformatiebrief inzichtelijk worden gemaakt en kunnen vervolgens worden meegenomen in de beraadslaging voor vaststelling van de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028.

Ontwikkelingen

De financiële foto is begin juli 2025 opgesteld. De ontwikkelingen staan echter niet stil, waardoor de begroting aan verandering onderhevig is.

Kredieten

Op basis van de financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet is de beschikbaarstelling van kredieten nader bepaald. Betreffende kredieten zijn expliciet in het besluit bij vaststelling van de Programmabegroting 2025 opgenomen, met daarbij met name een verwijzing naar het in de bijlage van deze begroting opgenomen JIP 2025.

7. Bijlagen

7.1 Jaarlijks Investerings Programma (JIP) 2025

Rentepercentage: 0%

Vervangingsinvesteringen wegen (zo mogelijk in samenhang met het GRP)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Vorbereidingskosten Wal en Casino	Thorn	€ 41.800	€ 1.393
Heerbaan	Heel	€ 1.312.500	€ 43.750
Aanpassen entrees bebouwde kom Panheel en Beegden / Strategisch Plan Verkeersveiligheid (raad 19 dec 2023)	Maasgouw	€ 190.000	€ 9.500
Totaal 2025 (primair)		€ 1.544.300	€ 54.643
Vorbereidingskosten Wal en Casino (indexering)	Thorn	€ 2.100	€ 70
Heerbaan (indexering)	Heel	€ 65.600	€ 2.187
Fietspad Dam Lateraalkanaal (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Maasgouw	€ 100.000	€ 3.333
Fietsverbinding Linne-Merum (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Maasgouw	€ 250.000	€ 8.333
Vorbereidingskosten reconstructie Kastanje- en Beukenlaan 50% wegen (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Beegden	€ 12.500	€ 417
Totaal mutaties 2025 (Fin.Foto)		€ 430.200	€ 14.340
Totaal investeringen 2025 wegen (incl. mutaties Fin.Foto)		€ 1.974.500	€ 68.983

Vervangingsinvesteringen riolering (GRP)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten incl. 3 % rente
Vorbereidingskosten Wal en Casino	Maasbracht	€ 97.500	€ 4.318
Vorbereidingskosten Sint Antoniusstraat	Panheel	€ 45.000	€ 1.993
Hofstraat	Wessem	€ 475.000	€ 21.036
Blauwe ader Heel: fase 2 Daelzicht	Heel	€ 1.718.100	€ 76.087
Relinen 2025	Maasgouw	€ 277.600	€ 12.294
Gemalen mechanisch / elektrisch 2025	Maasgouw	€ 41.300	€ 3.992
Randvoorzieningen mechanisch / elektrisch 2025	Maasgouw	€ 27.900	€ 2.697
Drukriool mechanisch / elektrisch 2025	Maasgouw	€ 32.300	€ 3.122
Scholen / klimaatmaatregelen 2025	Maasgouw	€ 44.600	€ 2.081
Totaal 2025 (primair)		€ 2.759.300	€ 127.620
Vorbereidingskosten Wal en Casino (indexering)	Maasbracht	€ 4.900	€ 217
Vorbereidingskosten Sint Antoniusstraat (indexering)	Panheel	€ 2.300	€ 102
Hofstraat (indexering)	Wessem	€ 23.800	€ 1.054
Blauwe ader Heel: fase 2 Daelzicht (indexering)	Heel	€ 85.900	€ 3.804
Relinen 2025 (indexering)	Maasgouw	€ 13.900	€ 616
Gemalen mechanisch / elektrisch 2025 (indexering)	Maasgouw	€ 2.100	€ 203
Randvoorzieningen mechanisch / elektrisch 2025 (indexering)	Maasgouw	€ 1.400	€ 135
Drukriool mechanisch / elektrisch 2025 (indexering)	Maasgouw	€ 1.600	€ 155
Scholen / klimaatmaatregelen 2025 (indexering)	Maasgouw	€ 2.200	€ 103
Vorbereidingskosten reconstructie Kastanje- en Beukenlaan 50% riolering (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Beegden	€ 12.500	€ 554
Totaal mutaties 2025 (Fin.Foto)		€ 150.600	€ 6.942
Totaal investeringen 2025 Riolering (incl. mutaties Fin. Foto)		€ 2.909.899	€ 134.563

Vervangingsinvesteringen openbare verlichting	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
OV plan vervangen lichtmasten 2025 obv beheerplan 2024-2028	Maasgouw	€ 141.600	€ 3.540
Slimme verlichting buitengebied obv beheerplan 2024-2028	Maasgouw	€ 270.000	€ 13.500
Totaal 2025 (primair)		€ 411.600	€ 17.040
OV plan vervangen lichtmasten 2025 (indexering)	Maasgouw	€ 7.100	€ 178
Slimme verlichting buitengebied (indexering)	Maasgouw	€ 13.500	€ 675
Totaal mutaties 2025 (Fin.Foto)		€ 20.600	€ 853
Totaal investeringen 2025 Openbare Verlichting (incl. mutaties Fin.Foto)		€ 432.200	€ 17.893

Vervangingsinvesteringen kunstwerken (bruggen, duikers)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Herstel fietsbrug stuw Linne (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Linne	€ 350.000	€ 11.667
Uitdiepen gemeentelijke haven Maasbracht (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Maasbracht	€ 150.000	€ 5.000
Totaal investeringen 2025 kunstwerken		€ 500.000	€ 16.667

Vervangingsinvesteringen gebouwen	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Kredietvotering (Fin.Foto 2025) gemeenschapsaccommodaties / Medardusschool Wessum volgt via separate raadsvoorstellen			
Totaal investeringen 2025 gebouwen		€ -	€ -

Vervangingsinvesteringen tractieplan	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Vervangen Volkswagen crafter	Wijkteam	€ 55.400	€ 5.540
Vervangen Volkswagen transporter	Wijkteam	€ 51.700	€ 5.170
Vervangen Tractor New Holland	Wijkteam	€ 110.700	€ 11.070
Vervangen diverse aanhangwagens	Wijkteam	€ 32.000	€ 3.200
Totaal 2025 (primair)		€ 249.800	€ 24.980
Vervangen Volkswagen crafter (indexering)	Wijkteam	€ 9.600	€ 960
Vervangen Volkswagen transporter (indexering)	Wijkteam	€ 3.300	€ 330
Vervangen Tractor New Holland (van 2025 naar 2026)	Wijkteam	€ -110.700	€ -11.070
Vervangen diverse aanhangwagens (van 2025 naar 2029)	Wijkteam	€ -32.000	€ -3.200
John Deere / maaier 1 / maai dek vervangen (van 2026 naar 2025)	Wijkteam	€ 10.000	€ 2.500
John Deere / maaier 2 / vervangen Roberine maaier (van 2026	Wijkteam	€ 85.000	€ 12.143
Robotmaaiers sportvelden (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Maasgouw	€ 110.000	€ 15.714
Laadpalen gemeenteloodsen (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Maasgouw	€ 40.000	€ 4.000
Totaal mutaties 2025 (Fin.Foto)		€ 115.200	€ 21.377
Totaal investeringen 2025 tractie (incl. mutaties Fin. Foto)		€ 365.000	€ 46.357

Overige vervangingsinvesteringen	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Vervangen kunstgras Tennis Linne (incl. btw)	Linne	€ 114.700	€ 11.470
Vervangen kunstgras Tennis Stevensweert (incl. btw)	Stevensweert	€ 114.700	€ 11.470
Ledverlichting div sportaccommodaties (incl. btw)	Maasgouw	€ 236.100	€ 11.805
Vervangen kunstgras Voetbal Linne (incl. btw)	Linne	€ 970.100	€ 97.010
Bluswatervoorzieningen 2025	Maasgouw	€ 45.000	€ 3.000
Hondenspeelplaatsen 2025	Maasgouw	€ 25.000	€ 1.667
Totaal 2025 (primair)		€ 1.505.600	€ 136.422
Vervangen kunstgras Tennis Linne /Compensatie Rijk BTW Sport	Linne	€ -19.900	€ -1.990
Vervangen kunstgras Tennis Stw / Compensatie Rijk BTW Sport	Stevensweert	€ -19.900	€ -1.990
Ledverlichting div sportacc. / Compensatie Rijk BTW Sport	Maasgouw	€ -41.000	€ -2.050
Vervangen kunstgras Voetbal Linne / Compensatie Rijk BTW Sport	Linne	€ -168.400	€ -16.840
Vervangen kunstgras Tennis Linne (indexering / excl. btw)	Linne	€ 4.700	€ 470
Vervangen kunstgras Tennis Stevensweert (indexering / excl. btw)	Stevensweert	€ 4.700	€ 470
Ledverlichting div sportaccommodaties (indexering / excl. btw)	Maasgouw	€ 9.800	€ 490
Vervangen kunstgras Voetbal Linne (indexering / excl. btw)	Linne	€ 40.100	€ 4.010
Totaal mutaties 2025 (Fin.Foto)		€ -189.900	€ -17.430
Totaal investeringen 2025 overig (incl. mutaties Fin. Foto)		€ 1.315.700	€ 118.992

Totaal investeringen 2025 (incl. mutaties Fin. Foto)		€ 7.497.300	€ 403.454
---	--	--------------------	------------------

7.2 Meerjarig Investerings Programma (MIP) 2026-2028

2026

Rentepercentage: 0%

Vervangingsinvesteringen wegen (zo mogelijk in samenhang met het GRP)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Vorbereidingskosten oud Maasbracht (Fase 4) (MIP 2027)	Maasbracht	€ 39.400	€ 1.313
Vorbereidingskosten Molenweg / van Horneplein (MIP 2027)	Wessem	€ 14.600	€ 487
Wal en Casino	Thorn	€ 610.700	€ 20.357
Totaal 2025 (primair)		€ 664.700	€ 22.157
Vorbereidingskosten oud Maasbracht (Fase 4) (indexering)	Maasbracht	€ 2.000	€ 67
Vorbereidingskosten Molenweg / van Horneplein (indexering)	Wessem	€ 700	€ 23
Wal en Casino (indexering)	Thorn	€ 30.500	€ 1.017
Reconstructie Kastanje- en Beukenlaan 50% wegen (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Beegden	€ 275.000	€ 9.167
Totaal mutaties 2026 (Fin.Foto)		€ 308.200	€ 10.274
Totaal investeringen 2026 wegen (incl. mutaties Fin. Foto)		€ 972.900	€ 32.430

Vervangingsinvesteringen riolering (GRP)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten incl. 3 % rente
Vorbereidingskosten oud Maasbracht (Fase 4) (MIP 2027)	Maasbracht	€ 92.000	€ 4.074
Vorbereidingskosten Molenweg / van Horneplein (MIP 2027)	Wessem	€ 34.200	€ 1.515
Wal en Casino	Thorn	€ 1.425.000	€ 63.107
Sint Antoniusstraat	Panheel	€ 275.000	€ 12.179
Relinen 2026	Maasgouw	€ 277.600	€ 12.294
Gemalen mechanisch / elektrisch 2026	Maasgouw	€ 41.300	€ 3.992
Randvoorzieningen mechanisch / elektrisch 2026	Maasgouw	€ 27.900	€ 2.697
Drukriool mechanisch / elektrisch 2026	Maasgouw	€ 32.300	€ 3.122
Totaal 2026 (primair)		€ 2.205.300	€ 102.980
Vorbereidingskosten oud Maasbracht (Fase 4) (indexering)	Maasbracht	€ 4.600	€ 204
Vorbereidingskosten Molenweg / van Horneplein (indexering)	Wessem	€ 1.700	€ 75
Wal en Casino (indexering)	Thorn	€ 71.300	€ 3.158
Sint Antoniusstraat (indexering)	Panheel	€ 13.800	€ 611
Relinen 2026 (indexering)	Maasgouw	€ 13.900	€ 616
Gemalen mechanisch / elektrisch 2026 (indexering)	Maasgouw	€ 2.100	€ 203
Randvoorzieningen mechanisch / elektrisch 2026 (indexering)	Maasgouw	€ 1.400	€ 135
Drukriool mechanisch / elektrisch 2026 (indexering)	Maasgouw	€ 1.600	€ 155
Reconstructie Kastanje- en Beukenlaan 50% riolering (apart opgenomen Fin.Foto 2025)	Beegden	€ 275.000	€ 12.179
Totaal mutaties 2026 (Fin.Foto)		€ 385.400	€ 17.335
Totaal investeringen 2026 riolering (incl. rente) Fin. Foto		€ 2.590.700	€ 120.315

Vervangingsinvesteringen openbare verlichting	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
OV plan vervangen lichtmasten 2026 obv beheerplan 2024-2028	Maasgouw	€ 141.600	€ 3.540
Totaal 2026 (primair)		€ 141.600	€ 3.540
OV plan vervangen lichtmasten 2026 (indexering)	Maasgouw	€ 7.100	€ 178
Totaal mutaties 2026 (Fin.Foto)		€ 7.100	€ 178
Totaal investeringen 2026 Openbare Verlichting (incl. mutaties Fin.Foto)		€ 148.700	€ 3.718

Vervangingsinvesteringen kunstwerken (bruggen, duikers)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Totaal investeringen 2026 kunstwerken		€ -	€ -

Vervangingsinvesteringen gebouwen	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Totaal investeringen 2026 gebouwen		€ -	€ -

Vervangingsinvesteringen tractieplan	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Vervangen 3 John Deere Maaiers	Wijkteam	€ 120.000	€ 17.143
Vervangen Eikenprocessierupsspuit	Wijkteam	€ 25.000	€ 2.500
Vervangen Tractor John Deere 3045 R	Wijkteam	€ 50.700	€ 5.070
Vervangen Iseki zitmaaier	Wijkteam	€ 25.000	€ 3.571
Vervangen Quad 's CF Moto (onkruidbestrijding)	Wijkteam	€ 20.000	€ 4.000
Totaal 2026 (primair)		€ 240.700	€ 32.284
Vervangen gedeelte John Deere Maaiers (van 2026 naar 2025)	Wijkteam	€ -120.000	€ -17.143
Vervangen Eikenprocessierupsspuit (indexering)	Wijkteam	€ 2.500	€ 250
Vervangen Tractor New Holland incl. index (van 2025 naar 2026)	Wijkteam	€ 120.000	€ 12.000
Vervangen Tractor John Deere 3045 R (indexering)	Wijkteam	€ 4.300	€ 430
Vervangen Quad 's CF Moto (onkruidbestrijding) (indexering)	Wijkteam	€ 2.000	€ 400
(Zout) strooiers / zoutoplosser	Wijkteam	€ 21.000	€ 2.100
Totaal mutaties 2026 (Fin.Foto)		€ 29.800	€ -1.963
Totaal investeringen 2026 tractie (Fin. Foto)		€ 270.500	€ 30.321

Overige vervangingsinvesteringen	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Bluswatervoorzieningen 2026	Maasgouw	€ 45.000	€ 3.000
Totaal investeringen 2026 overig (Fin. Foto)		€ 45.000	€ 3.000

Totaal investeringen 2026 (Fin. Foto)		€ 4.027.800	€ 189.785
--	--	--------------------	------------------

Vervangingsinvesteringen wegen (zo mogelijk in samenhang met het GRP)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Vorbereidingskosten Oud Maasbracht (Fase 5) (MIP 2028)	Maasbracht	€ 37.800	€ 1.260
Vorbereidingskosten Achter de Bieënberg (Fase 1) (MIP 2028)	Wessem	€ 31.500	€ 1.050
Oud Maasbracht (Fase 4) / incl. indexering	Maasbracht	€ 974.500	€ 32.483
Molenweg / van Horneplein / incl. indexering	Wessem	€ 256.300	€ 8.543
Totaal investeringen 2027 wegen (Fin.Foto)		€ 1.300.100	€ 43.337

Vervangingsinvesteringen riolering (GRP)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten incl. 3 % rente
Vorbereidingskosten Oud Maasbracht (Fase 5) (MIP 2028)	Maasbracht	€ 88.200	€ 3.906
Vorbereidingskosten Achter de Bieënberg (Fase 1) (MIP 2028)	Wessem	€ 73.500	€ 3.255
Oud Maasbracht (Fase 4) / incl. indexering	Maasbracht	€ 2.273.800	€ 100.697
Molenweg / van Horneplein / incl. indexering	Wessem	€ 598.100	€ 26.487
Relinen 2027 / incl. indexering	Maasgouw	€ 505.100	€ 22.369
Gemalen mechanisch / elektrisch 2027 / incl. indexering	Maasgouw	€ 43.300	€ 4.186
Randvoorzieningen mechanisch / elektrisch 2027 / incl. index	Maasgouw	€ 29.300	€ 2.832
Drukriool mechanisch / elektrisch 2027 / incl. indexering	Maasgouw	€ 34.000	€ 3.287
Totaal investeringen 2027 riolering (incl. rente) (Fin.Foto tlv GRP)		€ 3.645.300	€ 167.018

Vervangingsinvesteringen openbare verlichting	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
OV plan vervangen lichtmasten 2027 obv beheerplan 2024-2028 incl. indexering	Maasgouw	€ 148.700	€ 3.718
Totaal investeringen 2027 Openbare Verlichting (Fin.Foto)		€ 148.700	€ 3.718

Vervangingsinvesteringen tractieplan	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Vervangen Nissan E-NV 200 / incl. indexering	Wijkteam	€ 35.000	€ 3.500
Vervangen Tractor John Deere 6010 / incl. indexering	Wijkteam	€ 120.000	€ 12.000
Vervangen Tractor John Deere 2036R / incl. indexering	Wijkteam	€ 35.000	€ 3.500
Vervangen natzoutstrooier vrachtwagen Panheel	Wijkteam	€ 65.000	€ 6.500
Rioned (rioolontstopper) aanhanger	Wijkteam	€ 21.000	€ 2.100
Totaal investeringen 2027 tractie (Fin.Foto)		€ 276.000	€ 27.600

Overige vervangingsinvesteringen	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Investeringsbijdrage Provincie (50%) / vervangen VRI Napoleonsbaan (kruispunt Daelzicht)	Maasgouw	€ 125.000	€ 6.250
Totaal investeringen 2027 overig		€ 125.000	€ 6.250

Totaal investeringen 2027		€ 5.495.100	€ 247.923
----------------------------------	--	--------------------	------------------

Vervangingsinvesteringen wegen (zo mogelijk in samenhang met het GRP)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Vorbereidingskosten Oud Maasbracht (Fase 6) (MIP 2029)	Maasbracht	€ 37.800	€ 1.260
Vorbereidingskosten Oliesteestraat e.o. Mbr. (MIP 2029)	Maasbracht	€ 31.500	€ 1.050
Vorbereidingskosten Achter de Bieënberg (Fase 2) (MIP 2029)	Wessem	€ 37.800	€ 1.260
Oud Maasbracht (Fase 5)	Maasbracht	€ 611.900	€ 20.397
Achter de Bieënberg (Fase 1)	Wessem	€ 521.300	€ 17.377
Totaal investeringen 2028 wegen		€ 1.240.300	€ 41.343

Vervangingsinvesteringen riolering (GRP)	Plaats	Krediet	Kapitaallasten incl. 3 % rente
Vorbereidingskosten Oud Maasbracht (Fase 6) (MIP 2029)	Maasbracht	€ 88.200	€ 3.906
Vorbereidingskosten Oliesteestraat e.o. Mbr. (MIP 2029)	Maasbracht	€ 73.500	€ 3.255
Vorbereidingskosten Achter de Bieënberg (Fase 2) (MIP 2029)	Wessem	€ 88.200	€ 3.906
Oud Maasbracht (Fase 5)	Maasbracht	€ 1.427.700	€ 63.227
Achter de Bieënberg (Fase 1)	Wessem	€ 1.216.400	€ 53.869
Relinen 2028	Maasgouw	€ 505.100	€ 22.369
Gemalen mechanisch / elektrisch 2028	Maasgouw	€ 43.300	€ 4.186
Randvoorzieningen mechanisch / elektrisch 2028	Maasgouw	€ 29.300	€ 2.832
Drukriool mechanisch / elektrisch 2028	Maasgouw	€ 34.000	€ 3.287
Totaal investeringen 2028 riolering (incl. rente)		€ 3.505.700	€ 160.836

Vervangingsinvesteringen openbare verlichting	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
OV plan vervangen lichtmasten 2028 obv beheerplan 2024-2028 incl. indexering	Maasgouw	€ 148.700	€ 3.718
Totaal investeringen 2028 Openbare Verlichting		€ 148.700	€ 3.718

Vervangingsinvesteringen tractieplan	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
John Deere / vervangen maaier 1	Wijkteam	€ 90.000	€ 12.857
Onkruidbestrijding / Avant werktuigdrager incl. heteluchtbrander	Wijkteam	€ 95.000	€ 13.571
Natzoutstrooier pick-up Panheel	Wijkteam	€ 52.300	€ 5.230
Graafmachine	Wijkteam	€ 30.700	€ 3.070
Totaal investeringen 2028 tractie		€ 268.000	€ 34.729

Overige vervangingsinvesteringen	Plaats	Krediet	Kapitaallasten
Totaal investeringen 2028 overig		€ -	€ -

Totaal investeringen 2028		€ 5.162.700	€ 240.626
----------------------------------	--	--------------------	------------------

7.3 Staat van reserves en voorzieningen 2025-2028

2025

Nummer	Omschrijving Reserve	Saldo 1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2026
Reserve					
1	Alg. res. Maasgouw: weerstandsvermogen	€ 20.997.601	€ -	€ 1.006.200	€ 19.991.401
12	Best.reserve opstart Omgevingswet	€ 36.687	€ -	€ -	€ 36.687
29	Ontwikkelingsbedrijf	€ 1.000.000	€ -	€ -	€ 1.000.000
35	Stevolgelden	€ 20.105	€ -	€ -	€ 20.105
40	Bestemmingsreserve claims	€ 12.197.781	€ 190.000	€ 340.000	€ 12.047.781
45	Reserves dekking kapitaallasten (gedeeltelijke dekking)	€ 7.113.403	€ -	€ 395.356	€ 6.718.047
vanaf 500	Reserves dekking kapitaallasten	€ 13.260.124	€ 460.000	€ 985.667	€ 12.734.457
62	Reserve Aanpak t.b.v. vluchtelingen	€ 1.014.100	€ -	€ 35.000	€ 979.100
63	Reserve Verbetering van de lokale basis en preventie binnen SD	€ 486.700	€ -	€ -	€ 486.700
64	Reserve uitkeringen voormalige personeel	€ 398.645	€ -	€ -	€ 398.645
71	Reserve Kwaliteitsfonds RO	€ 104.425	€ -	€ -	€ 104.425
	Totaal:	€ 56.629.571	€ 650.000	€ 2.762.223	€ 54.517.348

Nummer	Omschrijving Voorziening	Saldo 1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2026
Voorziening					
48	Voorziening dubieuze debiteuren	€ 202.100	€ -	€ -	€ 202.100
49	Voorziening dubieuze debiteuren Soza Maasgouw	€ 206.410	€ -	€ -	€ 206.410
51	Voorziening pensioen wethouders	€ 2.596.667	€ -	€ 92.000	€ 2.504.667
57	Voorziening riolering(vervanging en egalisatie)	€ 2.404.740	€ -	€ 1.258.836	€ 1.145.904
58	Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 1.333.237	€ 777.540	€ 800.000	€ 1.310.777
59	Groot onderhoud kunstwerken(bruggen, duikers, e.d.)	€ 150.633	€ 196.100	€ 223.706	€ 123.027
60	Voorziening wachtgeldverplichting wethouders	€ 237.649	€ -	€ -	€ 237.649
68	Voorziening onderhoud schoolgebouwen	€ 42.921	€ 64.339	€ 107.261	€ -
82	Voorziening afwikkeling grondexploitaties	€ 12.458	€ -	€ -	€ 12.458
83	Voorziening Nautische boulevard Wessem	€ 271.000	€ -	€ -	€ 271.000
84	Voorziening dubieuze belastingdebiteuren BsGW	€ 256.728	€ 77.000	€ -	€ 333.728
86	Voorziening verlofsparen	€ 143.180	€ -	€ -	€ 143.180
87	Voorziening overmatige verlofsaldi	€ 166.583	€ -	€ -	€ 166.583
	Totaal:	€ 8.024.307	€ 1.114.979	€ 2.481.803	€ 6.657.484

2026

Nummer	Omschrijving Reserve	Saldo 1-1-2026	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2027
Reserve					
1	Alg. res. Maasgouw: weerstandsvermogen	€ 19.991.401	€ -	€ -	€ 19.991.401
12	Best.reserve opstart Omgevingswet (was: BR incidenteel 2009)	€ 36.687	€ -	€ -	€ 36.687
29	Ontwikkelingsbedrijf	€ 1.000.000	€ -	€ -	€ 1.000.000
35	Stevolgelden	€ 20.105	€ -	€ -	€ 20.105
40	Bestemmingsreserve claims	€ 12.047.781	€ -	€ -	€ 12.047.781
45	Reserves dekking kapitaallasten (gedeeltelijke dekking)	€ 6.718.047	€ -	€ 395.356	€ 6.322.691
vanaf 500	Reserves dekking kapitaallasten	€ 12.734.457	€ -	€ 962.804	€ 11.771.653
62	Reserve Aanpak t.b.v. vluchtelingen	€ 979.100	€ -	€ 35.000	€ 944.100
63	Reserve Verbetering van de lokale basis en preventie binnen SD	€ 486.700	€ -	€ -	€ 486.700
64	Reserve uitkeringen voormalige personeel	€ 398.645	€ -	€ -	€ 398.645
71	Reserve Kwaliteitsfonds RO	€ 104.425	€ -	€ -	€ 104.425
	Totaal:	€ 54.517.348	€ -	€ 1.393.160	€ 53.124.188

Nummer	Omschrijving Voorziening	Saldo 1-1-2026	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2027
Voorziening					
48	Voorziening dubieuze debiteuren	€ 202.100	€ -	€ -	€ 202.100
49	Voorziening dubieuze debiteuren Soza Maasgouw	€ 206.410	€ -	€ -	€ 206.410
51	Voorziening pensioen wethouders	€ 2.504.667	€ -	€ 92.000	€ 2.412.667
57	Voorziening riolering(vervanging en egalisatie)	€ 1.145.904	€ 62.474	€ 1.208.378	€ -
58	Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 1.310.777	€ 777.540	€ 800.000	€ 1.288.317
59	Groot onderhoud kunstwerken(bruggen, duikers, e.d.)	€ 123.027	€ 196.100	€ 224.000	€ 95.127
60	Voorziening wachtgeldverplichting wethouders	€ 237.649	€ -	€ -	€ 237.649
68	Voorziening onderhoud schoolgebouwen	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ -
82	Voorziening afwikkeling grondexploitaties	€ 12.458	€ -	€ -	€ 12.458
83	Voorziening Nautische boulevard Wessem	€ 271.000	€ -	€ -	€ 271.000
84	Voorziening dubieuze belastingdebiteuren BsGW	€ 333.728	€ 77.000	€ -	€ 410.728
86	Voorziening verlofsparen	€ 143.180	€ -	€ -	€ 143.180
87	Voorziening overmatige verlofsaldi	€ 166.583	€ -	€ -	€ 166.583
	Totaal:	€ 6.657.484	€ 1.213.114	€ 2.424.378	€ 5.446.220

2027

Nummer	Omschrijving Reserve	Saldo 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2028
Reserve					
1	Alg. res. Maasgouw: weerstandsvermogen	€ 19.991.401	€ -	€ -	€ 19.991.401
12	Best.reserve opstart Omgevingswet (was: BR incidenteel 2009)	€ 36.687	€ -	€ -	€ 36.687
29	Ontwikkelingsbedrijf	€ 1.000.000	€ -	€ -	€ 1.000.000
35	Stevolgelden	€ 20.105	€ -	€ -	€ 20.105
40	Bestemmingsreserve claims	€ 12.047.781	€ -	€ -	€ 12.047.781
45	Reserves dekking kapitaallasten (gedeeltelijke dekking)	€ 6.322.691	€ -	€ 379.506	€ 5.943.185
vanaf 500	Reserves dekking kapitaallasten	€ 11.771.653	€ -	€ 816.759	€ 10.954.894
62	Reserve Aanpak t.b.v. vluchtelingen	€ 944.100	€ -	€ -	€ 944.100
63	Reserve Verbetering van de lokale basis en preventie binnen SD	€ 486.700	€ -	€ -	€ 486.700
64	Reserve uitkeringen voormalige personeel	€ 398.645	€ -	€ -	€ 398.645
71	Reserve Kwaliteitsfonds RO	€ 104.425	€ -	€ -	€ 104.425
Totaal:		€ 53.124.188	€ -	€ 1.196.265	€ 51.927.923
Voorziening					
Nummer	Omschrijving Voorziening	Saldo 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2028
48	Voorziening dubieuze debiteuren	€ 202.100	€ -	€ -	€ 202.100
49	Voorziening dubieuze debiteuren Soza Maasgouw	€ 206.410	€ -	€ -	€ 206.410
51	Voorziening pensioen wethouders	€ 2.412.667	€ -	€ 92.000	€ 2.320.667
57	Voorziening riolering(vervanging en egalisatie)	€ -	€ 1.121.207	€ 1.121.207	€ -
58	Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 1.288.317	€ 777.540	€ 800.000	€ 1.265.857
59	Groot onderhoud kunstwerken(bruggen, duikers, e.d.)	€ 95.127	€ 196.100	€ 224.000	€ 67.227
60	Voorziening wachtgeldverplichting wethouders	€ 237.649	€ -	€ -	€ 237.649
68	Voorziening onderhoud schoolgebouwen	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ -
82	Voorziening afwikkeling grondexploitaties	€ 12.458	€ -	€ -	€ 12.458
83	Voorziening Nautische boulevard Wessem	€ 271.000	€ -	€ -	€ 271.000
84	Voorziening dubieuze belastingdebiteuren BsGW	€ 410.728	€ 77.000	€ -	€ 487.728
86	Voorziening verlofsparen	€ 143.180	€ -	€ -	€ 143.180
87	Voorziening overmatige verlofsaldi	€ 166.583	€ -	€ -	€ 166.583
Totaal:		€ 5.446.220	€ 2.271.847	€ 2.337.207	€ 5.380.860

2028

Nummer	Omschrijving Reserve	Saldo 1-1-2028	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2029
Reserve					
1	Alg. res. Maasgouw: weerstandsvermogen	€ 19.991.401	€ -	€ -	€ 19.991.401
12	Best.reserve opstart Omgevingswet (was: BR incidenteel 2009)	€ 36.687	€ -	€ -	€ 36.687
29	Ontwikkelingsbedrijf	€ 1.000.000	€ -	€ -	€ 1.000.000
35	Stevolgelden	€ 20.105	€ -	€ -	€ 20.105
40	Bestemmingsreserve claims	€ 12.047.781	€ -	€ -	€ 12.047.781
45	Reserves dekking kapitaallasten (gedeeltelijke dekking)	€ 5.943.185	€ -	€ 369.702	€ 5.573.483
vanaf 500	Reserves dekking kapitaallasten	€ 10.954.894	€ -	€ 738.650	€ 10.216.244
62	Reserve Aanpak t.b.v. vluchtelingen	€ 944.100	€ -	€ -	€ 944.100
63	Reserve Verbetering van de lokale basis en preventie binnen SD	€ 486.700	€ -	€ -	€ 486.700
64	Reserve uitkeringen voormalige personeel	€ 398.645	€ -	€ -	€ 398.645
71	Reserve Kwaliteitsfonds RO	€ 104.425	€ -	€ -	€ 104.425
Totaal:		€ 51.927.923	€ -	€ 1.108.352	€ 50.819.571
Voorziening					
Nummer	Omschrijving Voorziening	Saldo 1-1-2028	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2029
48	Voorziening dubieuze debiteuren	€ 202.100	€ -	€ -	€ 202.100
49	Voorziening dubieuze debiteuren Soza Maasgouw	€ 206.410	€ -	€ -	€ 206.410
51	Voorziening pensioen wethouders	€ 2.320.667	€ -	€ 92.000	€ 2.228.667
57	Voorziening riolering(vervanging en egalisatie)	€ -	€ 1.122.401	€ 1.122.401	€ -
58	Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 1.265.857	€ 777.540	€ 800.000	€ 1.243.397
59	Groot onderhoud kunstwerken(bruggen, duikers, e.d.)	€ 67.227	€ 196.100	€ 224.000	€ 39.327
60	Voorziening wachtgeldverplichting wethouders	€ 237.649	€ -	€ -	€ 237.649
68	Voorziening onderhoud schoolgebouwen	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ -
82	Voorziening afwikkeling grondexploitaties	€ 12.458	€ -	€ -	€ 12.458
83	Voorziening Nautische boulevard Wessem	€ 271.000	€ -	€ -	€ 271.000
84	Voorziening dubieuze belastingdebiteuren BsGW	€ 487.728	€ 77.000	€ -	€ 564.728
86	Voorziening verlofsparen	€ 143.180	€ -	€ -	€ 143.180
87	Voorziening overmatige verlofsaldi	€ 166.583	€ -	€ -	€ 166.583
Totaal:		€ 5.380.860	€ 2.273.041	€ 2.338.401	€ 5.315.500

